

ספר
זיו המועדים

הערות ופולים בעניני
ספירת העומר

ממה שחנני השי"ת ברוב רחמי וחסדיו

יוסף זאב וועטענשטיין

בעמ"ס "אמרי זיו" על מסכת הש"ס

לונדון יצ"ו

©

כל הזכויות שמורות
מכון 'זיו התורה'

כתובת המחבר:

17 Paget Rd LONDON N16 5ND

טלפקס:

+44-2088002240

+44-7957654017

siferimryziv@gmail.com

מכתב קודש מכ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

ישכר דוב רוקח

קרית בעלזא

ירושלים ת"ז

בס"ד, חודש מנ"א תשס"ח לפ"ק

הנני בזה לחזק את ידי האברך המו"מ בתורה וביראה, עוסק באורייתא תדירא, מוה"ר ר' יוסף זאב וועטנשטיין שליט"א מעיה"ב לונדון יצ"ו, העומד להעלות על מכבש הדפוס את ביכורי פרי עמלו בתורה, ובשם יקבנו ספר "אמרי זיו" על מסכת בבא בתרא, והוא אוצר חידושים והערות ובירורים על סדר הדף, וכבר הגידו רבנן עדיהן בשבח המגיע לכתבים ובמיוחד חו"ז ידידנו הגה"צ רבי שמואל ישכר רוזנגרטן שליט"א - ראש הישיבה וחבר הבר"צ מחזיקי הדת.

ואמינא לפעלא טבא יישר, חן חן לו, ויזכה לברך על המוגמר ולהו"ל בלי שו"מ, ושימצא חן בעיני הלומדים, והנני בזה לבקש מכל שוחרי תורה להביא ברכה אל תוך ביתם ולקנות את הספר בכסף מלא, ואי"ה בלי"ג גם אני אקח הספר כאשר יצא ממכבש הדפוס במחיר כאשר יושת ע"י המחבר שיחי, וממני יראו וכן יעשו.

ויה"ר שייזכה המחבר לישב באהלה של תורה בלי שו"מ, ולהתעלות מעלה מעלה ללמוד וללמד מתוך רוב נחת והרחבת הדעת, ולראות בנים וב"ב עוסקים בתו"מ, ולכוח"ט ושטו"מ וכט"ס.

הכ"ד הכו"ח לכבוד התורה ולומדי'
הק' ישכר דוב

הסכמת מוח"ז הגה"צ רבי שמואל-ל' ישכר רוזנגרטן שליט"א ראש ישיבה דחסידי בעלזא וחבר בד"צ דקהל מחזיקי הדת

ט"ז מנחם אב תשס"ח לפ"ק פה ירושלים עיה"ק ת"ו

למע"כ נכדי - חתן בני שליט"א - החשוב והיקר מופלא ומופלג בתורה חריף ושנון אוצר כל כלי חמדה יראת ד' היא אוצרו

כש"ת הרב יוסף זאב וועטנשטיין שליט"א
ממצויני האברכים דחסידי בעלזא בלונדון הבירה יצ"ו
אחדשה"ט בא"ר

קבלתי גליונות מחדושי תורה שלך על מס' בבא בתרא ומה מאד ישמח לבי ותגל נפשי בראותי בהם שקידתך העצומה ורוב יגיעתך להבין ולהשכיל דבר דבור על אפנו, וכשרונך הרב לדלות פנינים יקרים מעומק ים התלמוד לפרק הויות ולתרץ שברים ולישר הדורים בעמקות וסברות ישרות וראוים הדברים להעלותם על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן.

והנני בזה לחזק את ידך להמשיך בדרך הזה להעלות על הכתב את פרי הגיוןך וחידושי תורתך על שאר מסכתות הש"ס לזכות בהם את הרבים ומתן שכרו בצדו שמתוך כך יתגברו ויתרבו אצלך מעינות החכמה לחדש חידושים לאמיתתה של תורה ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

ולקראת הבאת פרי בכורך תחת מכבש הדפוס הנני לברכך מעומקא דליבא שהשי"ת יהא בסעדך שיתבדרון שמעותיך בין חובשי ספסלי בית המדרש והוגי תורה ועמלי' ותזכה ללמוד וללמד מתוך נחת והרחבת הדעת בלי טרדות ומניעות ח"ו ולא תמוש התורה מפידך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם.

המברך בלונ"ח זקנך מוקירך ומכבדך
שמואל רוזנגרטן

הסכמת הרה"ג ר' משה חיים אפרים פדווא שליט"א

אב"ד התאחדות קהלות החרדים

לונדון תע"א

י"ז תמוז תשס"ח

האברך היקר חו"ב טובא עדיו לגאון ולתפארת מו"ה יוסף זאב וועטנשטיין שליט"א חתן ידידי הרב הגאון מו"ה יצחק ראזנגארטן שליט"א ראש ישיבה דחסידי בעלזא פה עירנו הראה לפני חיבור מושלם על מס' בבא בתרא אשר פיו יקראנו "אמרי זיו" והוא אוצר בלום הערות יקרות וביישוב קושיות אשר הניחום בצ"ע. ומהמעט שראיתי ועיינתי ראיתיו ישר הולך בהבנה ישרה ועמוקה בדרך הפשט. ובודאי לומדי המסכתא יתענגו על ביאוריו הערותיו וחידושיו היקרים.

וברכתי לו אמורה כה יזכהו ד' לישיב באהלה של תורה ולהרבות מקנתו להגדיל תורה ולהאדירה מתוך הרחבת הדעת ומנוחת הנפש.

כעתירת וברכת הדו"ש

משה חיים אפרים פדווא

הסכמת הרה"ג ר' יוסף דוב באב"ד שליט"א

דומ"ץ דקהל חסידי בעלזא

לונדון יצ"ו

טו"ב אלול תשס"ח לפ"ק פה לונדון יצ"ו

הן הובא לפני ספר "אמרי זיו" הערות ובירורים על מס' בבא בתרא שמחברו היא האברך "אב בחכמה ורך בשנים" הרה"ג מוה"ר יוסף זאב וועטנשטיין שליט"א משובי הלומדים בכולל דפה. הרב המחבר שליט"א ידוע לי משנים בשקדנותו העצומה ובקיאותו הנפלאה בש"ס ובפוסקים וכעת שנפשו איוותה להעלות מחידושיו על מזבח הדפוס אמינא יישר פעלו ובודאי יהי' לתועלת הלומדים והתלמידים שעוסקים במס' ב"ב.

ויה"ר שיזכה הרב המחבר שליט"א לישב באהלו של תורה כה"י מתוך נחת והרחבת הדעת ויפוצו מעינותיו החוצה להגדיל תורה ולהאדירה.

כ"ד הכותב לכבוד התורה ועמלי' בטהרה

יוסף דוב באב"ד

הסכמת הרה"ג ר' נתן בנימין עקשטיין שליט"א

דומ"ץ בקהל מחזיקי הדת ורב ביהמ"ד סט קילדעס
דחסידי בעלזא לונודן יצ"ו

בס"ד

חודש תמוז תשס"ח

הנה בא לפני אברך מחשובי מתפללי ולומדי בית מדרשינו הרה"ג ר' יוסף זאב וועטענשטיין הי"ו חתנו של פאר בית מדרשינו הרב הגאון הגדול ר' יצחק ראזנגרטען שליט"א ראש ישיבתינו הק' ותכריך כתבים בידו חידושים על כל מסכת בבא בתרא.

יודע אני מך ערכי ושאיני ראוי להיות שר המסכים ורק באתי בזה להעיד על הרב המחבר שהוא מעודו מתמיד גדול ולן בעומקו של תורה ובכתביו ניכרין עמלה של תורה וברכתי בזה שחפץ ד' בידו יצליח שהספר ימצא חן בעיני הלומדים ועוסקים במס' זו.

והשי"ת יעזור שיזכה לישב באהלה של תורה לאויוש"ט ולחדש חידושים לאמיתה של תורה ולהפיצם חוצה ויהיו דבריו מתאמרין ומתקבלין בבי מדרשא.

הכותב וחותם לכבוד התורה ועמלי' בטהרה

נתן בנימין עקשטיין

הסכמת מו"ח הרה"ג חיים יצחק עוזר רוזנגרטן שליט"א ראש ישיבה דחסידי בעלזא וראש כולל "לומדי ש"ס"

לונדון יצ"ו יום ג' לסדר זאת חוקת התורה
תשס"ח לפ"ק

באתי בשורות אלו להעיד על חתני הגאון כבני מוה"ר יוסף זאב ווועטנשטיין שליט"א שכל ימיו עסק בש"ס ופוסקים ועתה עלה בדעתו להוציא החידושים דף על דף על מסכת בבא בתרא בגפ"ת.

ובאמת זהו חידוש גדול להוציא חיבור כזה על מסכתא כה קשה כל דף ודף ובפרט כאלו חידושים המאירים כספירים וממש ברכתי הנהנין וכלום אב מעיד על בנו.

אבל האמת הוא כי יגיעה אמיתית התייגע חתני שליט"א כל השנים ובס"ד ראה פירות בחידושיו הנחמדים.

וברכתי ברכת הדיוט שיזכה להוציא כל החידושים שיש לו בכתובים ויהי' לו רוב נחת דקדושה כל הימים ביחד עם רעייתו ובתי תחי' והנכדים והנכדות שיחיו.

הכו"ח לכבוד התורה ולומדי
חיים יצחק עוזר רוזנגרטן

דברים אחדים

אודה ד' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה לראות ספרי זיו המועדים על ספירת העומר יוצא לאור עולם מודה אני לפניך ד' אלוקי ואלוקי אבותי על כל החסד אשר עשית עמדי ועל כל החסד אשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתי ועם כל עמך בית ישראל בני בריתך.

בשבח והודי' להשי"ת ובשמחה רבה הנני בזה להגיש לפני ציבור הלומדים והמעיינים ספר חדש על עניני ספירת העומר שזהו החלק השלישי מסדרת זיו המועדים על כל המועדים אחר שהוצאתי כבר על עניני חנוכה ועניני פסח וב"ה עכשיו זכיתי לעשות חזקה ולהוציא גם החלק השלישי על ספירת העומר יעזור השי"ת שבקרוב נוכל להוציא גם על שאר המועדים וחגים והחוט המשולש לא במהרה ינתק.

ימי הספירת העומר הם בבחינת חול המועד כמבואר בספרים הקדושים דפסח היא כמו הימים הראשונים וימי הספירה היא כמו חול המועד ושבועות היא כמו הימים השניים של החג ובאמת יכולים להרגיש הקדושה בידים בימים אלו כשכל בני ישראל מואחדים להתקדש וליטהר וכל אחד מבקש מעומקא דליבא ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה ועי"ז יושפע שפע רב בכל העולמות וכל אחד מחפש ומבקש איזה דרך ישכון אור במה יכול היא לנצל ימים הקדושים האלו שניתנה לנו מן השמים כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו ימים ששערי שמים פתוחים לכל אחד כדי שנוכל להכין את עצמינו לקבלת התורה בחג השבועות וכאילו מעצמו שר כל אחד לכה"פ עשרות פעמים במשך ימי הספירה מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל.

אבל השאלה היא האין יכולים אנו להתקרב להקב"ה שיטהר ויקדש אותנו והתירוח היא פשוט דהרי ידוע דקוב"ה ואוריתא וישראל חד וכדי להתקרב להקב"ה הדרך היחידי היא להתקשר עם התורה כמו שמבואר בשבת ק"ה ע"א על מה שהקב"ה התחיל את העשרת הדברות אנכי ד' אלוקיך דמלת אנכי נוטריקון אנא נפשי כתיבא יהבית דהקב"ה היא עצם התורה רק שנתן את עצמו כביכול בכתובה והרי מבואר בספרים הק' דעיקר קדושת החג היא בתוך הלימוד של אותו החג וא"כ כשאדם רוצה ליטהר את עצמו מה יכול להיות יותר מתאים מלהתעמק ולהתבונן בהמצוה שניתנה לנו כהכנה לקבלת התורה שזהו מצוות ספירת העומר גופי'.

ובנוסף לזה כהכנה לקבלת התורה הרי דבר זה ידוע ומפורסם שעיקר מתיקות ועריבות התורה מרגישין בחידוד ופלפול ע"י שיוורדין לעומק הסוגיא בעיון מופלג ואחר שזוכין לחדש חידושי תורה בעומק הסוגיא אז יש התענוג האמיתי של אז תתענג על ד' ומרגישין שאכן התורה הם חיינו ואורך ימינו וא"כ דבר בעתו מה טוב לירד לרעות בגנים וללקוט בשושנים בעניני ספירת העומר לצלול במים אדירים ולהעלות פנינים לעקור הרים ולטוחן זו בזו בסברא ועי"ז בעזה"ת נוכל להתכונן כראוי וכיאות לקראת חג קבלת התורה הבעל"ט.

ואשר ע"כ צריך אני להודות להלל ולשבח לד' שזכיתי להוציא לאור הספר הזה ועי"ז להוסיף עוד נדבך בסדרת זיו המועדים והספר הזה מחולק לב' חלקים.

חלק א' היא סדר ההערות שהיא הערות קטנות ליישב ולתרץ הרבה קושיות והערות שנתקשו בהן האחרונים וכדי לציין שכל הקושיות שבספר הזה הם מלוקטים מספרי הראשונים ואחרונים ובמיוחד מספרי עיון המועדים להרה"ג ר' מיכאל אזולאי זצ"ל שליקט כעמיר גורנה בהרבה קושיות והערות בכל עניני ספירת העומר וגם הוסיף הרבה קושיות מדילי ועל זה כתבתי התירוצי שלי מה שעלה בידי לתרץ בעזר החונן לאדם דעת וכן יש לציין שגם הרבה פעמים עלה בידי שאר תירוצים על הקושיות אבל מה שראיתי שכבר תירצו אחד מן האחרונים לא כתבתי את זה כיון שמטרת הספר היא רק להביא מן החדש.

חלק ב' היא חלק הפלפולים ומערכות בעניני ספירת העומר להבין שורש הענין וכל צדדי השיטות אשר לפעמים ע"י שיוורדין לעומק ושורש הענין מיושב עי"ז ממילא הרבה קושיות אשר נתחבטו בהן האחרנים בלי שיצליחו לפענח הענין כראוי.

למותר לציין שכל הני דברים שנכתבו בחלק הפלפול וכן בשאר חלקי הספר אינם יותר מפלפול לשם פלפול בלי שום קשר לההלכה וחלילה להעלות על הדעת לרגע אחד לדון ולהוציא איזה חידוש הלכה מכל הפלפולים כיון שכל זה אינו אלא בבחינת דרוש וקבל שכר.

אני מקוה שהלומדים יהנו מהספר הזה אבל מ"מ אבקש שמי שיש לו איזה הערה או הארה או איזה הוספה שלא ימנע טוב ממני ונא לכתוב אלי ואקבל את זה ברצינות ובתשומת לב ואשתדל בל"נ להשיב לכל אחד כיד ד' הטובה עלי בעזה"ת.

בראש ובראשונה אבוא בזה בברכת הדיוט קדם מלכא קדישא עילאה מאן מלכי רבנן ה"ה עט"ר ותפארתינו כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א אשר מוסר גופו ונפשו למעננו שנוכל ללמוד בקדושה ובטהרה בלי שום מניעות וזהו כל משאת חיינו

להדריך אותנו על דרך הסלולה לנו מרבתינו הק' מבעלזא ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתך באהבה ומעודד ומחזק אותנו כל הזמן להעלות חידושי תורה על הכתב ולהוציאם לאור עולם להגדיל תורה ולהאדירה לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו.

ובכן אתפלל להבורא עולם מעומקא דליבא ימים על ימי מלך תוסיף כי אורך ימים ושנות חיים יסיפו לו מתוך בריאת הגוף והנפש ומתוך נחת והרחבת הדעת ושנזכה עוד הרבה בשנים ליהנות מהודו ומזיוו אשר משפיע עלינו תמיד באנפין נהירין ושיזכה להוביל אותנו לקראת משיח צדקנו בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן.

לזכרון עולם יוחק בספר כבוד זקני הרה"ח המפורסם מזקני חסידי בעלזא ר' ישראל ב"ר מנחם מנדל וועטטענשטיין זצ"ל שזכה עוד להסתופף בצל הקודש בבעלזא ולהגות שם בתורה ולהיות נמנה בין היושבים והיה דוגמא אמיתי של יהודי חסידי שהיה ת"ח גדול ופזר נתן לאביונים ביד רחבה וגם היה דבוק ברבותינו הק' מבעלזא בכל נימי נפשו והיה רגיל הרבה לדבר מבעלזא כשנחלי דמעות זולגין מעיניו זכה להקים דורות ישרים ומבורכים בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות נלב"ע כ' סימן תשד"מ לפ"ק תנצב"ה.

וגם לרבות אשתו זקנתי האשה החשובה והצדקנית מרת פערל ב"ר אליהו ע"ה בת גדולים וקדושים ונכדת אדמור"י זידוטשוב אשר עמדה לימין בעלה ועזרה אותו בכל הצדקות שלו וגם עזרה לו הרבה שיוכל לכתת רגליו לאסוף כספים עבור מוסדות בעלזא גידלה את צאצאיה במסירת נפש אין קץ השיבה נשמתה ליוצרה בכ"ו סימן תשמ"ט לפ"ק תנצב"ה.

לזכרון עולם יוחק בספר שם מורי זקני הרה"ח ר' משה אלימלך ב"ר שמואל אברהם ז"ל סימקאוויטש מחשובי חסידי ויזניץ שה' דוגמא מיוחד בהתמדתו בתורה ויראתו קודמת לחכמתו והיה מקבל כל אדם בסבר פנים יפות נלב"ע י"ד אלול תנש"א תנצב"ה.

ולע"נ זוגתו זקנתי האשה החשובה וצנועה מרת רייזל בת ר' חיים ע"ה אשר סבלה הרבה יסורים קשים ומרים וקבלתם באהבה נפטרה בדמ"י י"ג טבת תשמ"א לפ"ק תנצב"ה.

ובחדא מחתא אזכיר את בנם היקר והחשוב דודי מוה"ר חיים ב"ר משה אלימלך ז"ל שהיה איש חמודות ורב תבונות מסר נפשו למען הזולת עסק באוריתא תדירא ורדף צדקה וחסד והיה ממייסדי חסידות ויזניץ במונסי לבו הטהור נדם ביום ט"ו

בשבט תשע"ב והשיב את נשמתו הטהורה ליוצרו במיטב שנותיו לדאבון לב מכיריו וידידו ובני משפחתו תהא הלימוד בספר זה לע"נ וזכרונו הטוב לא ימוש מאתנו.

גם אזכיר בזה מוח"ז הרה"ח המפורסם ר' משה צבי הלוי אבעלעס זצ"ל שהיה בבחינת שייף עייל ושייף נפיק וגריס באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשי והיה מפורסם כאיש ירא אלוקים וביתו היה פתוח כביתו של אברהם אבינו נלב"ע בכ"ז בתשרי תשס"ט לפ"ק תנצב"ה ושיהי' מליץ יושר בעד כל המשפחה ובמיוחד לפאר המשפחה ה"ה אלמנותו החשובה שתחי' שתזכה לראות הרבה נחת מכל צאצאי' לאורך ימים ושנים טובים מתוך אושר ותענוג וכט"ס.

כמו"כ הנני להזכיר כאן נשמת ש"ב הרה"ח ר' אליעזר ב"ר נפתלי יוסף שליסעל ז"ל מנכ"ל חסידי באבוב בלונדון יצ"ו אשר כל ימיו כיתת רגליו מבית לבית לאסוף כספים עבור מוסדות באבוב הת"ת והישיבה קטנה נסתלק לבית עולמו ביום י' כסליו תשס"ט לפ"ק תנצב"ה.

גם כאן המקום להעמיד מצבת זכרון לע"נ הילדה היקרה רויזא ע"ה בת יבלחט"א ש"ב ר' בן ציון דוד עליאס נ"ו השיבה נשמתה ליוצרה ביום א' אדר תשע"ב והיא בת ג' שנים תנצב"ה.

כבוד היא לי להזכיר כבוד מוח"ז הרהגה"צ מו"ה רבי שמואל ישכר רוזנגרטן שליט"א ראש ישיבה דחסידי בעלזא וחבר בד"צ דקהל מחזיקי הדת אשר זכיתי שהאיר לי פנים באופן מיוחד בהוצאת הספרים והתעניין על כל פרט ופרט והעיר לי הערות חשובות ויקרות באופן כתיבת הספרים הן בסגנון הכתיבה והן בחלק הלומדות שבה והיה זה לי לעידוד וחיזוק רב.

יעזור השי"ת שיוכל להמשיך להרביץ תורה לאלפי תלמידים השותים בצמא את דבריו לאורך ימים ושנים טובים מתוך נחת והרחבת הדעת ובבריאות השלימות ביחד עם זוגתו הרבנית הצ' תליט"א אשת חיל עטרת בעלה עוד יובין בשיבה דשנים ורעננים יהיו.

אין בפי די מילין להודות להורי היקרים והחשובים אבי מורי הרה"ח ר' מנחם מנדל שליט"א ואמי מורתי שתחי' על כל מה שעשו למעני במשך כל השנים ורק אוכל לאחל להם מעומק הלב שהשי"ת יהא בסעדן כל זמן ועידן ושאך טוב וחסד ירדפו אותם כל ימי חייהם ושיהי' להם הרבה תענוג ורוב נחת דקדושה במדה גדושה מתוך עושר וכבוד וכט"ס.

והברכה אחת היא גם למעלת כבוד חמי היקר והחשוב הרה"ג רבי חיים יצחק עוזר ראזנגרטן שליט"א ראש ישיבה דחסידי בעלזא פה לונדון וראש הכולל "לומדי ש"ס" בעמ"ס נטעי יצחק ב' חלקים וספר מאורי יצחק על הלכות שבת ולנו"ב חמותי תליט"א שהשי"ת יתן להם בכל מכל כל וישלם להם על כל מה שעשו בשבילי אלף פעמים ככה ושימלא ד' כל משאלות לבם לטובה.

תודה מיוחדת לידידי מאז ומקדם המחנך הנפלא הרה"ח ר' שמואל אוסוביל נ"ו וגם חברי היקר הנגיד הנכבד ר' אהרן הכהן גראס נ"ו בעל הדפוס עקספרעס פרינטינג אשר הקדישו מזמנם היקר שעות ע"ג שעות למען הצלחת הספר שלא ע"מ לקבל פרס ישלם להם ד' כפעלם הטוב ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו.

כמו"כ חובה עלי להזכיר ידידי בנש"ק ר' שמואל בערגער שליט"א מאשדוד אשר השקיע כוחות עצומים בספר הזה ובכל הספרים שהוצאתי עד עכשיו לאור הן בההדפסה והן בהעימוד והן בההפצה זכות מצוה הזאת ודאי יעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב.

תודה מקרב לב לגיסי היקר והחשוב העילוי הנפלא חריף ובקי צנא מלא ספרא הרה"ג ר' שלמה דוד קליין שליט"א בעמ"ס אוצר התשובות אשר עבר על חלק גדול מהספרים והעיר הרבה הערות והארות חשובות חן חן לו.

אחרון אחרון חביב אזכיר בזה אחי החשוב והיקר הנגיד הנכבד הרה"ג ר' אהרן אליהו וועטטענשטיין שליט"א מגי"ש במרכז עולמי וראש כולל חושן משפט דחסידי בעלזא ירושלים עיה"ק ת"ו על אשר הוזיל זהב מכיסו ונידב חלק גדול מהוצאת הספרים ימלא ד' כל משאלות לבו לטובה.

ובזה אסיים, ואשא כפי לאבי שבשמים, שיתן לנו כח להמשיך ככה בכפלי כפליים, ויראנו ניסים כימי צאתנו ממצרים, ויתן לנו נחת דקדושה וכט"ס במלא חפניים, עד שנזכה לראות בנחמת ציון וירושלים בב"א.

יוסף זאב וועטטענשטיין

בעמ"ס "אמרי זיו" על מסכתות הש"ס
לונדון תע"א חודש סיון תשע"ב

הקדמה לספירת העומר

בפסוק ויקרא כ"ג ט"ו וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה עד ממחרת השבת השבעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לד'.

וצ"ע מהו הכפל הלשון שבע שבתות תמימות תהינה וגו' תספרו חמשים יום הלא ממילא כיון שמונה שבעה שבועות מונה מ"ט יום?

ועוד צ"ע למה כתיב ממחרת השבת ולא ממחרת הפסח?

ועוד דלמה באמת היו צריכין לספור הימים ולא היה די בספירת השבועות?

ועוד דמהו הלשון והקרבתם מנחה חדשה לד' למה קורא זה התורה מנחה חדשה?

ועוד דלמה לא קבע התורה זמן מיוחד של' ו' סיון שאז יקריבו המנחה החדשה ולמה תלאו רק שיקריבו את זה לאחר ספירת העומר?

והנראה בכל זה היא דהרי ידוע דאחד מעיקרי הדברים שצריכין לעבודת ה' היא הענין של התחדשות כמו שפי' רש"י על הפסוק והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בכל יום היו בעיניך כחדשים כאילו היום ניתנה והטעם למה בעינין התחדשות היא כיון שעיי"ז עושה האדם בהתלהבות ובחשק ובכל דקדוקי המצוות משא"כ בדבר ישן שכבר נתיישן אצלו אין האדם עושה דבר זה בהתלהבות ובחביבות כמו דבר חדש.

וזהו נמי הענין למה צריכין לזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך כיון שבכל יום ויום צריכין להתחדש לפיכך יש לחשוב בכל יום כאילו ממש היום יצא ממצרים ועיי"ז יש לו התחדשות שנדמה לו כאילו רק עכשיו יצא מטומאת מצרים ועיי"ז יכול האדם לעבוד את ד' בשמחה רבה.

וזהו הפי' מה שאומרים בשבת תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים דהפי' היא דאיך יש לאדם התחלה והתלהבות בעבודת השם זכר ליציאת מצרים עיי"ז שיזכור את עצמו שרק עכשיו יצא ממצרים וכאילו עכשיו בחר לו ד'.

ובזה מובן נמי מה שהקב"ה השיב למשה כששאל וכי אוציא את בני ישראל ממצרים דבאיזה זכות אגאול את בני ישראל והקב"ה השיב לו בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה דבזכות קבלת התורה יגאלו ולכאורה מהו הלשון בהוציאך את העם ממצרים וכי לא ידע משה שיצאו עכשיו ממצרים.

רק דהפי' היא דבני ישראל לעולם יעבדו את ד' בהתחדשות שיחשבו שרק עכשיו יצאו ממצרים וזהו הכוונה בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה דאיך יעבדו את האלוקים כשיחשבו כל הזמן שרק עכשיו יצאו ממצרים.

וזה היה גם הסיבה למה בהר סיני פרחו נשמתן בהר סיני כיון שד' רצה להראות להם איך צריכין לקבל התורה דהאדם צריך לחשוב בכל יום כאילו היום נולד וכאילו הכל מתחיל הכל מחדש ורק עי"ז יכול ללמוד ולקבל התורה כדבעי'.

וזהו נמי הענין למה אומרים בכל יום שלא עשני גוי שלא עשני עבד דאטו היום נולד האדם.

רק דהענין היא דהאדם צריך לחשוב בכל יום כאילו היום נולד ולפיכך עושה בכל יום הברכה על מה שלא נעשה גוי כיון שהאדם חושב בכל יום כאילו היום נולד.

וזהו מה שמצינו במדרש בשעה שאמר ד' אנכי ד' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים פתח משה ברוך אתה ד' שלא עשני גוי ולכאורה מהו השייכות.

רק דהכוונה היא דלכאורה מה הכוונה במה שאמר ד' עכשיו אנכי ד' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מה ענין יציאת מצרים לקבלת התורה וע"כ דהכוונה היא כנ"ל דהקב"ה רצה לומר לבני ישראל דהדבר הראשון קודם שמקבלין התורה היא שהאדם יזכור בכל יום שרק עכשיו יצא ממצרים ועי"ז יהי' לו חשק והתלהבות לעבודת השם וזהו הכוונה אנכי ד' אלוקיך זהו רק בתנאי שתדעו אשר הוצאתיך מארץ מצרים שרק עכשיו הוצאתי אתכם מארץ מצרים.

ע"ז אמר משה דלפ"ז מובן דיש לומר בכל יום ברכת שלא עשני גוי כיון שהאדם צריך להתחדשות א"כ צריך כל אחד לצייר את עצמו כאילו היום נולד וא"כ פתח משה ואמר שלא עשני גוי.

וזה היה נמי אצל רבי עקיבא כמבואר באבות דר' נתן בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום פעם אחת היה עומד על פי הבאר אמר מי חקק אבן זו אמרו לו המים שתדיר נופל עליה בכל יום אמר אם כך גם אני יכול ללמוד תורה דלכאורה מה נתגלה לו עכשיו בהטיפות מים יותר משאר דברים.

רק דהפי' היא דהרי ידוע דהאדם כשהוא צעיר יש לו עדיין התלהבות לעבודת ה' אבל כשהאדם נזדקן אין לו עוד החשק וההתלהבות שכבר נתקרב קצת וזה היה החשש של ר' עקיבא דעכשיו כשהוא כבר בן ארבעים איך יתחיל עכשיו בעבודת ד' הלא אין לו עוד ההתלהבות כמו שיש באנשים הצעירים אבל כשראה דהמים מכח זה שבא כל יום בהתחדשות עוד טיפה ועוד טיפה אז זה מצליח אפי' לנקב אבן ולפיכך הבין ר'

עקיבא דאע"ג שכבר נזדקן מ"מ אם יתחיל בהתחדשות כאילו עכשיו נולד מחדש יקבל עוה"פ ההתלהבות והשמחה כמו בצעירתו ועי"ז יוכל לעבוד את ד' בשמחה.

וזה מצינו באמת בר' עקיבא דלאחר שמתו לו כ"ד אלפים תלמידים התחיל עוה"פ מחדש ללמוד עם עוד חמש תלמידים ולכאורה איך היה לו החשק בזקנתו להתחיל עם הכל מחדש.

רק כמו שאמרנו דזה היה הכח של ר' עקיבא שלעולם היה לו ההתחדשות בכל יום ולפיכך היה לו החשק וההתלהבות גם בעת זקנותו.

וזה היא נמי הענין למה יש חיוב לקרוא את קריאת שמע בכל יום ולקבל עליו מסירת נפש דהענין היא דהאדם יחשוב בעצמו שמוסר נפשו וכאילו עכשיו נולד ועי"ז יהי' לו הכח והחשק לעבוד את ד'.

וזהו מה שאומרים ואהבת את ד' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך שתמסור את נפשך למה כיון דזהו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום ודרשין חז"ל כאילו היום ניתנה.

וזה היה הענין נמי כשיעקב בא למצרים ויוסף נפל על צאוריו ובכה ויעקב לא כתב בי' שבכה ואמרו חז"ל שקרא אז קריאת שמע וידוע הקושיא דאי היה אז זמן ק"ש למה לא קרא גם יוסף קריאת שמע ואם לא היה אז זמן ק"ש למה קרא יעקב אז ק"ש.

רק דהפי' היא דיוסף היה במצרים והוא ראה גודל הטומאה שיש במצרים והוא ראה והבין גודל הנסיון שיהיו לבני ישראל במצרים ובשלמא אם באים פעם אחת לביקור עדיין אפשר להתגבר על הנסיון אבל כשבאין לגור שם איך יהי' אפשר לבני ישראל להתגבר בכל יום ויום על הנסיונות הלא במשך הזמן כבר יחלשו ולא יהי' להם כח להתמודד ולפיכך בכה מאד ע"ז ענה לו יעקב שיש הכח של קריאת שמע שע"י"ז שהאדם מוסר נפשו ומצייר במחשבתו כאילו עכשיו נולד מחדש עי"ז יהי' לבני ישראל כח מחדש בכל יום להתגבר על כל הנסיונות נמצא דמה שקרא יעקב ק"ש היה תירוץ על מה שבכה יוסף.

ובזה מובן המדרש ביקש יעקב לגלות את הקץ נסתלקה שכינה ממנו אמר שמא יש בכם פסול פתחו כולם ואמרו שמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד.

ולכאורה המדרש הזה תמוה דלמה אם יש בהם פסול יסתלק ממנו השכינה דוקא כשרוצה לגלות את הקץ ועוד הכי יעלה על הדעת שיעקב יחשוד את השבטים הקדושים שהם לא מאמינין בד'.

רק דהכוונה היא דיעקב ראה שנסתלק ממנו השכינה חשב שמא אין השבטים יודעין שצריכין לעבוד את ד' בכל יום בהתחדשות חדשה כאילו כל יום ויום נולדו מחדש ולפיכך לא רצה ד' לגלות להם זמן הגאולה שזה יהי' אחרי אלפי שנים דהרי בשלמא אי יש להם מדת ההתחדשות לא ייתשנו בגלות הארוך כיון דבכל יום יהי' להם התחדשות אבל כיון שאין להם התחדשות עדיף שלא ידעו מתי יהי' הגאולה רק שיחכו בכל יום שאולי היום יביא משיח ועי"ז לא ייתשנו בגלות לפיכך פתחו כולם ואמרו שמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד שגם אנו מקבלין בכל יום מסירת נפש ובכל יום אנו כקטן שנולד וגם יש לנו התחדשות בכל יום.

וזהו מה שמצינו אצל ר' עקיבא בברכות ס"א כשסרקו את בשרו במסמרות ברזל וקרא ק"ש אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן אמר להם בני כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשיך אפי' הוא נוטל את נפשך מתי יבוא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו ולכאורה הו"ל לומר כל שנתי ומהו הלשון כל ימי.

ונראה דהכוונה היא דר"ע אמר דבכל יום ויום הייתי חושב שאני מוסר את נפשי ועי"ז הוי בכל יום כאילו נולדתי.

ובזה מובן נמי למה בכתובות ס"ג ע"א כשר' עקיבא בא אצל ביתו ושמע שאחד אומר לאשתו שר"ע עזב אותה י"ב שנים והיא אמרה שהיא מסכמת שיהי' עוד י"ב שנים לא נכנס לביתו ורק תיכף חזר והלך ללמוד עוד י"ב שנים ולכאורה למה לא נכנס כבר לביתו כיון שהיה שם.

רק דהטבע של האדם היא דמתחילה יש לו חשק גדול והלהבות גדולה ללמוד תורה ואז שוכח לגמרי מהיות עוה"ז ורק במשך הזמן מתקרר האדם עד שמתחיל להתגעגע לבני ביתו אבל בר"ע כיון שהיה לו בכל יום התחדשות כמו היום הראשון היה לומד בהלהבות וחשק כזה כמו ביום הראשון ולא היה לו שום חשק אפי' ליכנס לרגע לדבר אל בני ביתו כיון שהיה כבר מזדרז לחזור ללימודו.

וזה היה נמי הענין אצל אדם הראשון שד' אמר לו מכל עץ הגן אכול תאכל ורק מעץ הדעת לא יאכל כיון שרצון ד' היה שזה יאכל בשבת כדי שיהי' איזה דבר חדש והתחדשות בשבת.

כמו שמצינו שנחלקו שמאי והלל דשמאי מחד שביך לשבתין פי' דעבד מיום ראשון דשבת לשבתא דמצא בהמה נאה אמר זו לשבת מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל דרך אחרת היה לו שאמר ברוך ד' יום יום דהפי' היא דשניהן נחלקו באיזה דרך יהי' לאדם יותר שמחה והתחדשות בשבת דשמאי סבר שע"ז שיניח מיום הראשון דברים טובים ויצפה כל השבוע לזה אז ממילא כשיבוא שבת יהי' לו שמחה גדולה והתחדשות גדול לעבודת השם אבל הלל סבר דאדרבה

עיי"ז שלא ידע מאיפה ואם בכלל יהי' לו ממון לשבת אז יהי' לו יותר שמחה כשיראה בשבת שה' הזמין לו כסף לשבת וזהו הכוונה ברוך ד' יום יום שעדיף שכל יום ויום יכול לברך ד' שבזה יש לו התחדשות ושמחה לעבודת ה' בכל יום מחדש ולא שיניח מיום אחד למשנהו.

ולמה דוקא בשבת בעינן הענין של התחדשות כיון דבשבת זהו עיקר העבודה של האדם להזכיר מה שד' ברא בריאת שמים וארץ ועיי"ז מצייר א"ע כאילו עכשיו נגמר המעשה בראשית ולפיכך שובת האדם ביום השבעי כמו בשבת בראשית שאז נח ד' מכל העבודה הנ"ל כיון דהאדם מצייר את עצמו בכל שבת כאילו הכל מתחיל עכשיו מחדש וכאילו עכשיו נגמר בריאת העולם לפיכך נח האדם כמו במעשה בראשית.

ועוד דהרי ידוע מה שכתבו הספרים הקדושים על הפסוק כי ששת ימים עשה ד' את השמים ואת הארץ דה' ברא את העולם שתעמוד רק למשך ששת ימים ובכל שבת מתחדש עוה"פ בריאת העולם נמצא דעי"ז יש לכל אדם התחדשות בשבת כיון שבכל שבת נתחדש עוה"פ בריאת העולם.

ולפיכך מצינו במדרש ראה אדם הראשון את קין יוצא מלפני ד' אמר לו מה נעשה בדיןך אמר קין עשיתי תשובה ונתפשרתי אמר לו אדם הראשון כ"כ גדול כוחו של תשובה פתח ואמר מזמור שיר ליום השבת ולכאורה מה ענין שבת לכאן.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל החטא שלו היה במה שלא היה לו התחדשות בשבת עיי"אכילת העץ הדעת בשבת לפיכך היה צריך לתקן את זה עיי"א שמירת שבת שזהו הענין של התחדשות.

וזה היה נמי הקליפה של עמלק דבי' כתיב אשר קרך בדרך דהיינו דהיה מקרר את בני ישראל שלא צריכין לעשות כל כל דבר בהתחדשות ובהלתהבות רק שהיה מקרר אותם.

ולפיכך מצינו בגמ' בשבת קי"ח ע"ב אלמלי שמרו בני ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהם אומה ולשון שנאמר ויצאו מן העם ללקוט וכתוב בתרי' ויבוא עמלק ולכאורה מה הקשר בין שמירת שבת לביאת עמלק.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל הענין של שמירת שבת היא שאז מתחיל האדם לעבוד את ד' בהתחדשות עיי"א שחושב כאילו היום נגמר בריאת העולם ואז מתחדש בריאת העולם לפיכך אילו שמרו בני ישראל את השבת לא היה עמלק יכול לבוא לקרר את בני ישראל.

ובזה מדויק נמי במה שחיללו השבת הראשונה שזה היה במה שיצאו ללקוט המן שבזה הראו שלא הבינו מה הענין של המן שאילו הבינו שכל הענין של המן היא כדי

שיהי' להם התחדשות לעבודת השם היו מבינין שבשבת שאז מתחדש בריאת העולם אין צריכין להתחדשות של המון.

ובזה מובן נמי המדרש כתוב אחד אומר זכור את יום השבת לקדשו וכתוב אחד אומר זכור את אשר עשה לך עמלק האיך יתקיימו שניהם אלא זה להממו ולאבדו וזה לענגו ולכבדו ולכאורה מה הסתירה בין שבת לעמלק רק דהפי' היא כמו שכתבנו דעמלק מקרר את האדם מעבודת השם שלא יהי' בהתחדשות ושבת היא ענין של התחדשות והאיך יתקיימו שניהם התירוץ היא זה להממו ולאבדו ואיך עושין את זה ע"י וזה לענגו ולכבדו שמכבדין ומענגין את השבת יותר משאר השבוע ע"י יש לאדם התחדשות יותר משאר השבוע ומתקרב יותר לד'.

ובזה נבוא לביאור הכתובים שיספרו במשך חמשים יום כל יום בנפרד להראות שכל יום היא דבר חדש וצריכין לספור עוה"פ הימים ולא די לספור רק השבע שבועות כיון שכל יום היא התחדשות ודבר בפנ"ע ואין שום שייכות בין יום אחד למשנהו דבכל יום הוי כאילו נולדו מחדש.

וזהו כוונת הפסוק וספרתם לכם ממחרת השבת דהיינו ממחרת הפסח שאז כל אחד חייב לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים כיון שע"י יתלהב כאילו היום יצא מטומאת מצרים והתחיל בעבודת השם ולפיכך נקרא זה ממחרת השבת כיון שגם בשבת היא ענין של התחדשות ויש חיוב זה לקנות דבר שיביא לו שמחה והתחדשות כמו שמצינו שנחלקו בזה הלל ושמאי איזה דרך יש לאדם יותר שמחה ולפיכך אומרים בשבת תחילה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים כנ"ל ולאחר שתלמדו מזה מדת ההתחדשות ולפיכך מיום זה שבע שבתות תמימות תהיינה באמת יהיו שבע שבועות אבל אתם תספרו חמשים יום שתחלקו כל יום לדבר נפרד שכל יום היא דבר חדש ותתחילו בהתחדשות ואיך תעשו את זה והקרבתם מנחה חדשה לד' ע"י שתעבדו את ד' בהתחדשות בכל דבר.

ובזה מובן היטב למה תלמידי ר"ע מתו דוקא באמצע ימי הספירה כיון דהיה חשש שר"ע יתיאש לגמרי ולא ירצה להתחיל הכל מחדש לפיכך מתו דוקא בימי הספירה שאז יראה ר"ע שאדרבה צריכין להתחדש כל הזמן ולפיכך התחדש והתחיל הכל מההתחלה לעת זקנתו ללמוד עם עוד תלמידים ע"י מדת ההתחדשות.

ומה נפלא לפי זה הפסוק ואברהם זקן בא בימים וד' ברך את אברהם בכל דאברהם אבינו כשהיה איש זקן לא בא עם הרבה שנים רק בא בימים בא עם הרבה ימים שכל שנותיו היו מחולקים שכל יום היה דבר נפרד אצלו ולמה כיון שד' ברך את אברהם בכ"ל שהוא זכה להזדכך בחמשים יום של ספירה שמלת כ"ל בגמטרי' חמשים ועי"ז היה לו המדה של התחדשות בכל יום.

ובזה מובן למה היממי הספירה היה ההכנה לקבלת התורה כיון שרק עי"ז שלמדו מדת ההתחדשות זכו להתורה כנ"ל.

וזהו פי' הקרא ימים יוצרו ולו אחד בהם דהפי' היא דהקב"ה ברא הרבה ימים אבל ולו אחד בהם דכל יום ויום נחשב ליום יחיד ומיוחד דבעבודת השם הוי כל דבר כמו דבר חדש והרי הכתיב היא ולא אחד בהם אבל הקרי היא ולו אחד בהם שזהו העבודה שלנו להפך מלא אחד בהם לעשותו ללו אחד בהם שהקב"ה רוצה שכל יום יהי' כיום אחד ומיוחד.

ובזה יש להבין מה שמצינו בפרשת בהעלותך ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ד' את משה וברש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה ולכאורה מהו ההו"א שאהרן ישנה.

רק דהפי' היא שאהרן עשה אותו בכל יום באותו התלהבות ובחשק כאשר צוה ד' את משה כאילו היום נצטוו.

ולפיכך פי' רש"י להגיד שבחו של אהרן של"א שינה שהיא שינה הל"א של ולא אחד בהם ועשה מזה ולו אחד בהם שכל יום עבד את ד' בהתחדשות כאילו היום נצטוה.

וזה היה נמי הענין של המן דהקב"ה הזמין להם בכל יום והזהיר את בני ישראל שלא יעדיפו ולא יניחו מיום אחד להשני כיון דהקב"ה רצה שידאגו בכל יום האם יהי' להם מחר לאכול ואז כשיראו מחר שהגיע להם לאכול יהי' להם שמחה מחדש לעבודת השם כיון שיראו שגם היום הזמין להם ד' את המאכל שלהם.

ולפיכך מצינו לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן דרך אוכלי המן הם הבינו כל יום ויום מחדש גודל האהבה לד' ובכל יום היה להם התחדשות לעבודת השם.

ובזה מובן למה בשבת לא ירד המן דהרי כל הסיבה של ירידת המן היתה כדי שבני ישראל יהי' להם התחדשות בכל יום אבל בשבת דהיום בעצמו מעורר התחדשות לא היו צריכין להתחדשות של המן רק דאפי' שכבר היה להם מן מע"ש נמי נתעוררו בהתחדשות מכח השבת עצמו.

וזה היה באמת הטעות של המרגלים דלכאורה מה היה הכוונה שלהם שהביאו כל אלו הפירות אה"נ שכל שקר שאין בו קצת אמת בתחילתו אינה מתקיימת אבל עד כדי כך שיצטרכו להביא כל הני פירות הגדולים שהיו משא של עשר אנשים למה היו צריכין לכל זה ועוד שהרי היו אנשים חשובים ואיך טעו בדבר זה.

רק דהטענה שלהם היה דהכא במדבר הלא אין יודעים מה יהי' מחר ולפיכך בכל יום כשרואין שהגיע המן יש השמחה וההתחדשות אבל כשיבואו לארץ ושם יש הני פירות גדולים מאד שאז כשיש לאדם שדה אין לו שום חשש שיודע שיהי' לו מספיק בשביל ג' שנים הבאות אפי' אם יהי' רעב בשנה הבא עדיין יהי' לו די והותר א"כ אין שום התחדשות מיום ליום ולפיכך לא רצו ליכנס לארץ.

ובזה אפשר להבין מה שמצינו ויקרא משה להושע בן נון יהושע ומבואר בגמ' בסוטה ל"ד ע"ב שהתפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים.

ולפי הנ"ל מובן דהרי הטענה של המרגלים היה שבארץ ישראל לא יהיה להם התחדשות בכל יום שזה היה הקליפה של עמלק לקרר את בני ישראל והרי ידוע שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק שחסר מהשם אותיות ו"ה ונשאר רק אותיות י"ה ולפיכך אמרו המרגלים כי חזק היא ממנו כביכול מהקב"ה דשמו נמחק כביכול עי"ז וזה מה שמשה רצה לומר ליהושע שאפי' אם ח"ו בני ישראל לא יהיו להם התחדשות הלא עדיין נשאר שם י"ה שישרה אצל בני ישראל ולפיכך עדיף להם לשמוע לדברי ה' ולילך לארץ ישראל.

וזהו מה ששינינו במשנה במס' אבות המהלך בדרך ומפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה מה נאה ניר זה הרי זה מתחייב בנפשו.

דהפי' היא דמי שלומד תורה והרי ללמוד תורה צריכין בכל יום התחדשות אבל זה מפסיק ממשנתו ואומר תראה האילן הזה והניר הזה שנוטעין האילן פעם אחת וזה גדל בעצמו במשך מאות שנים וכן הניר עושין פעם אחת בשנה ולא צריכין לזרוע ולנטוע מחדש כל יום עוה"פ ועוה"פ וא"כ למה בתורה צריך אני להתחיל מחדש בהתחדשות כל יום כדי ללמוד תורה לפיכך הרי זה מתחייב בנפשו שזה מפסיד את נפשו שלא יוכל ליגדל עי"כ בתורה.

וזה היה נמי מה שמצינו בשבת ל"ג ע"ב כשרשב"י ובנו ר' אלעזר יצאו מהמערה וראו בני אדם שזרעו וחרשו אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה וכו' בהדי פניא דמעלי שבתא חזו ההיא סבא דהוי נקיט תרי מדאני אסא אמרו לי' הנך למה לך אמר לכבוד שבת ותסגי לך בחד אמר להו חד כנגד זכור וחד כנגד שמור א"ל לברי' חזי כמה חביבין מצוות על ישראל יתיב דעתיהו.

ולכאורה מה איכפת לו שהם זורעין וחורשין אטו הם אינם רשאים לחרוש ולזרוע כדי שיהי' להם לאכול והן אמת ששיטת רשב"י היא שהאדם ילמד כל היום אבל אטו מי שאינו סובר כשיטתו יש לענוש אותו.

ועוד דלמה התיישב דעתו במה שאחד קנה שני מדאני אסא אטו לא היו מצוות גדולות יותר שבני ישראל עשו בזמן ההיא.

רק דהכוונה לא קאי על הני שזרעו וחרשו בגשמיות רק שקאי על הני שלמדו תורה באופן כזה של זריעה וחרישה שזורעין וחורשין פעם אחת ובהתחלה זו למדו במשך כל השנה ולא היה אצל שום התחדשות ושום חביבות להתורה רק שלמדו את זה בלי חשק ובלי שמחה כדבר ישן ומיושן לפיכך הקפיד עליהם ר' אלעזר ואמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה פי' שמניחין הדרך של עבודת ה' שלעולם צריכין להתחדש ועוסקין בחיי שעה דהיינו שעובדין את ד' שבפעם אחת מתחדשין לשעה קטנה ואח"כ לומדין כמו שלומדים דבר ישן.

אבל אח"כ כשראה היהודי שקנה שני מדאני אסא ולא היה די לו בחד כיון שרצה שיהי' לו יותר שמחה במה שיקנה שתים שזהו יותר ממה שהוא רגיל בימות החול שעיי"ז יהי' לו איזה התחדשות ויהי' לו חשק וחביבות להשבת כמו שמצינו שעשו כן הלל ושמאי אמר רשב"י לבנו תראה כמה חביבין המצוות לישראל שהם עושין כל ההשתדלות לחבב המצווה ע"י שעושין דברים חדשים לכבוד שבת וא"כ ראה בנו שהם עושין המצווה בהתחדשות ובחביבות אז נתיישרה דעתו.

וזה היה כוונת ההיא סבר במה שאמר חד כנגד זכור וחד כנגד שמור שמכח שמור יש רק לשמור ולא לעשות המלאכות אבל הענין של זכור היא שגם יתענג האדם יותר מהרגיל כמו שמבואר במדרש שזכור את יום השבת היא כנגד זכור את אשר עשה לך עמלק שזה להממו ולאבדו וזה לענגו ולכבדו.

השי"ת יעזור שנזכה לעבוד אותו בהתחדשות ובתלהבות בחשק בשמחה ובטוב לבב מרוב כל עד שנזכה להתגלות אורו של המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ע"י שאור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו יחד מהרה לאורו בביאת גואל צדק בב"א.

תוכן

הערות בעניני ספירת העומר

הערה א'	בענין מי שחזר בו תוכ"ד מהספירה.....	כט
הערה ב'	בענין לספור ביה"ש.....	ל
הערה ג'	בענין הסופר על תנאי.....	ל
הערה ד'	בענין מי שהחסיר יום אחד.....	לא
הערה ה'	בענין יום ראשון של ספירה.....	לב
הערה ו'	בענין זכר למקדש.....	לב
הערה ז'	בענין שומע כעונה.....	לג
הערה ח'	בענין למה לא מהני שומע כעונה.....	לג
הערה ט'	בענין לספור השבועות כל יום.....	לד
הערה י'	בענין נתכוין לספור יום אחר.....	לה
הערה י"א	בענין טעו ביום המעונן.....	לה
הערה י"ב	בענין שמברכין על ספירת העומר.....	לו
הערה י"ג	בענין אונן בספירת העומר.....	לו
הערה י"ד	בענין חצי בר חורין בספירה.....	לז
הערה ט"ו	בענין שומע כעונה (ב').	לז
הערה ט"ז	בענין תנאי בספירת העומר.....	לח
הערה י"ז	בענין לספור בין השמשות.....	לח
הערה י"ח	בענין לברך בכל יום.....	לט
הערה י"ט	בענין אי ספירה הוי מעשהז"ג.....	לט
הערה כ'	בענין אם החסיר יום אחד.....	מ
הערה כ"א	בענין אי טעה בהברכה.....	מא
הערה כ"ב	בענין לברך על ספירת העומר.....	מא
הערה כ"ג	בענין לספור ע"י כתיבה.....	מב
הערה כ"ד	בענין תמימות.....	מב

הערה כ"ה	בענין לספור ביום בע"ש.....	מג
הערה כ"ו	בענין שצריך להשמייע לאזנו.....	מז
הערה כ"ז	בענין אי הוי מעשהז"ג (ב').....	מז
הערה כ"ח	בענין שספירת קטן לא מהני לשיגדל.....	מזה
הערה כ"ט	בענין ספירת קטן (ב').....	מו
הערה ל'	בענין ספירת קטן (ג').....	מו
הערה ל"א	בענין תדיר קודם.....	מז
הערה ל"ב	בענין אי ספירת קטן מהני (ד').....	מז
הערה ל"ג	בענין תמימות (ב').....	מזח
הערה ל"ד	בענין לספור מספק.....	מט
הערה ל"ה	בענין ברכת הספירה.....	נ
הערה ל"ו	בענין ספירה ע"י רמז.....	נ
הערה ל"ז	בענין וספרתם לכם.....	נ
הערה ל"ח	בענין הרהור כדיבור.....	נא
הערה ל"ט	בענין לצרף שני חיובים.....	נא
הערה מ'	בענין ספירה ע"י חצי בר חורין.....	נב
הערה מ"א	בענין ספירה ע"י חצי בר חורין (ב').....	נג
הערה מ"ב	בענין אם מסתפק אם ספר.....	נד
הערה מ"ג	בענין זכר למקדש.....	נה
הערה מ"ד	בענין שיטת הבה"ג.....	נה
הערה מ"ה	בענין שיכול לספור כל הלילה.....	נו
הערה מ"ו	בענין שומע כעונה.....	נו
הערה מ"ז	בענין דברים שבלב.....	נז
הערה מ"ח	בענין ספירת קטן.....	נח
הערה מ"ט	בענין ספירת קטן.....	נח
הערה נ'	בענין להשלים בשאר הלילות.....	נט
הערה נ"א	בענין לספור השבועות.....	נט
הערה נ"ב	בענין ספירת נ' יום.....	ס
הערה נ"ג	בענין שמונן כסדר.....	ס
הערה נ"ד	בענין לספור בין השמשות.....	סא

הערה נ"ה	בענין מה שאומר זכר למקדש.....	סא
הערה נ"ו	בענין ברכת שהחיינו.....	סב
הערה נ"ז	בענין שצריך להבין הלשון.....	סב
הערה נ"ח	בענין שומע כעונה.....	סג
הערה נ"ט	בענין שיספרו כשיבנה ביהמקד"ד.....	סד
הערה ס'	בענין לספור ע"י גמטרי'.....	סד
הערה ס"א	בענין להכניס עצמו לספק דרבנן.....	סה
הערה ס"ב	בענין תמימות בליל הראשונה.....	סה
הערה ס"ג	בענין ברכת המצוות.....	סו
הערה ס"ד	בענין נוסח הלשם יחוד.....	סו
הערה ס"ה	בענין אי ספירת ימים ושבועות הוי מצוה אחת.....	סז
הערה ס"ו	בענין תמימות (ג').....	סז
הערה ס"ז	בענין ברכה על ספירת העומר.....	סח
הערה ס"ח	בענין ברכות ספירת העומר.....	סח
הערה ס"ט	בענין שמברכין על הספירה.....	סט
הערה ע'	בענין אי ספר בסוף היום בביה"ש.....	ע
הערה ע"א	בענין שצריך להבין מה שסופר.....	ע
הערה ע"ב	בענין למה מברכין על ספירת העומר.....	עא
הערה ע"ג	בענין שהחיינו על ספירת העומר.....	עא
הערה ע"ד	בענין הלימוד של וספרתם לכם.....	עב
הערה ע"ה	בענין תמימות (ד').....	עב
הערה ע"ו	בענין אם ספר בין השמשות של סוף היום (ב').....	עג
הערה ע"ז	בענין אי הספירה דאורייתא בזה"ז.....	עג
הערה ע"ח	בענין אי שכח יום אחד.....	עד
הערה ע"ט	בענין חשבון השבועות.....	עד
הערה פ'	בענין תמימות (ה').....	עה
הערה פ"א	בענין זכר למקדש (ב').....	עה
הערה פ"ב	בענין ברכת המצוות.....	עו
הערה פ"ג	בענין החילוק בין ברכת המצוות לשהחיינו.....	עו
הערה פ"ד	בעומק כוונת הר"ן בענין ברכת שהחיינו.....	עז

הערה פ"ה	בענין תנאי בספירת העומר.....	עח
הערה פ"ו	בענין הברכה של הספירה.....	עח
הערה פ"ז	בענין אי חשב על יום אחר בעת הברכה.....	עט
הערה פ"ח	בענין לברך על ספירה של ביה"ש.....	עט
הערה פ"ט	בענין שצריך להוציא בשפתיו.....	פ
הערה צ'	בענין זכר למקדש (ג').....	פ
הערה צ"א	בענין תמימות (ו').....	פא
הערה צ"ב	בענין זכר למקדש (ד').....	פא
הערה צ"ג	בענין ספירת הימים והשבועות.....	פב
הערה צ"ד	בענין אם שכח יום אחד.....	פב
הערה צ"ה	בענין להשלים הספירה בשאר הימים.....	פג
הערה צ"ו	בענין תמימות (ז').....	פג
הערה צ"ז	בענין שיאמר היום יום פלוני.....	פד
הערה צ"ח	בענין להקדים ספירה לקידוש לבנה.....	פד
הערה צ"ט	בענין שאין להחסיר יום הראשון.....	פה
הערה ק'	בענין חיוב ב"ד.....	פה
הערה ק"א	בענין אם לא התכוין השומע והמשמיע.....	פה
הערה ק"ב	בענין אי ספירת העומר בכל לילה הוי מצווה בפנ"ע.....	פו
הערה ק"ג	בענין אי ספירה הוי מצוה גופי' או רק הכשר מצווה.....	פז
הערה ק"ד	בענין אי סופר שכבר הגיע יום חדש או סופר רק היום.....	פח
הערה ק"ה	בענין אי צריכין לספור באותו יום או יש לספור גם מקודם.....	פט
הערה ק"ו	בענין אי ספירת העומר הוי חיוב גברא או חיוב חפצא.....	צ
הערה ק"ז	בענין אי הספירה משום חביבות המצוה או לידע מתי להקריב הקרבן.....	צ

מערכות בעניני ספירת העומר

סימן א'	בענין שעיקר הספירה היא "סימן" מתי מגיע יום המ"ט.....	צב
סימן ב'	בענין שספירת העומר הוי "סיבה" להקריב עי"ז המנחה החדשה.....	קט
סימן ג'	בענין אי לא ספר העומר האם זה מפסיד גם ההבאת העומר.....	קכה

סימן ד'	בענין אי הוי חיוב גברא או חפצא.....	קלז
סימן ה'	בענין הברכה היא הוי ברכת המצוות או חלק מתקנת חז"ל.....	קמג
סימן ו'	אי מונין להגיד שהגיע יום חדש אבל לא מחמת החשבון.....	קנא
סימן ז'	בענין אי צריכין לידע הספירה כל היום או רק בשעת הספירה.....	קנז
סימן ח'	אי המצוה לספור הימים עצמן או לספור סתם והזמן היא ספירה אחד ליום...קסד	
סימן ט'	אי תמימות עושה הכל ליום אחד ארוך או שרק בעינן שיהי' ימים שלימים.....	קעא
סימן י'	האם הספירה היא משום חביבות המצווה.....	קעה
סימן י"א	שהברכה הוי חלק מהספירה שרק עי"ז מבינן מה שאומר בספירת היום.....	קפו
סימן י"ב	האם המצוה לספור בכל יום או שיכולין ביום הראשון לספור כל המ"ט יום.....	קצב
סימן י"ג	בענין שהספירה היא זכר למקדש שיזכרו הביהמק"ד.....	ר

הערות בעניני ספירת העומר

הערה א'

בענין מי שיחזר בו תוכ"ד מהספירה

נסתפקו האחרונים מה הדין באחד שספר ספירת העומר ואמר היום יום חמשי ואח"כ אמר שישי ואח"כ נזכר דבאמת היה יום חמשי האם קלוקל במה שאמר תוכ"ד שישי או לא ורצו להביא רא' מהא דמצינו גבי ברכת השחר שאם אמר פוקח עורים ואח"כ נדמה לו שכבר אמר פוקח עורים ולפיכך אמר תיכף תוכ"ד זוקף כפופים ואח"כ נזכר שעוד לא אמר פוקח עורים אמרינן דלא הפסיד הברכה של פוקח עורים וא"כ ה"נ לא הפסיד במה שאמר יום שישי.

אבל לכאורה יש לחלק דהרי תוכ"ד יכולין לחזור בו ממה שאמר וא"כ אם אמר זוקף כפופים הרי לא חזר בו ממה שאמר פוקח עורים דהרי שניהן אמת שהקב"ה פוקח עורים וגם זוקף כפופים אבל כשאמר יום שישי הרי אמר בזה שזה אינו יום חמישי ולפיכך חזר בו ממה שאמר יום חמשי ואז אפשר שצריך לחזור ולספור יום חמשי.

ובזה מיושב היטב קושיות האחרונים על הא שכתב המשנ"ב שאם טעה ואמר היום יום חמשי ונזכר שהיא יום השישי אינו צריך לחזור ולומר היום יום שישי רק די במה שאמר סתם שישי וצ"ע דבהלכות קידוש מצינו דמי שסיים מקדש השבת ונזכר תוכ"ד שהיא יו"ט צריך לומר עוה"פ מקדש ישראל והזמנים ולא די במה שסיים ישראל והזמנים ולכאורה מ"ש מספירת העומר שאינו צריך לחזור ולומר היום יום.

ולפי הנ"ל מובן דכשאומר יום שישי הלא ממילא עוקר מה שאמר חמשי נמצא דממילא קאי מה שאמר היום יום על השישי אבל בקידוש אם יסיים ישראל והזמנים עדיין יכול להיות הפי' מקדש השבת וישראל והזמנים שאינו סתירה לפיכך צריך לומר עוה"פ מקדש ישראל והזמנים.

הערה ב'

בענין לספור ביה"ש

בתוס' מנחות ס"ו ע"א תוד"ה זכר למקדש כתב שנראה דבספק חשיכה יכול לברך ואין צריך להמתין עד שיהי' ודאי לילה כיון שהיא ספיקא דרבנן.

ודייקו האחרונים דהא קי"ל דבספיקא דרבנן שיש לו מתירין אינו לקולא והרי ספירת העומר היא דבר שיש לו מתירין שיכול להמתין עד הלילה.

וי"ל דלא הוי דבר שיש לו מתירין רק כשהספק הזה יש לו היתר כגון שנתערב חמץ בפסח או נתערב תרומה שיכולין להמתין עד אחר הפסח או לישאל עליו ואז גם הספק איסור יהי' מותר אבל הכא אין שום היתר להספק רק שיכול לחכות עד שלא יהי' עוד הספק.

הערה ג'

בענין הסופר על תנאי

בשו"ע סי' תפ"ט סעיף ג' המתפלל עם הציבור מבעוד יום מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור ופי' המג"א דהנדרון היא לגבי תנאי בכוונת המצוה דמכיון דחיישינן שישכח לספור אח"כ לכן ראוי לספור עם הציבור ולהתנות בדעתו שאם אזכור לספור בלילה אין אני מכוין לצאת בספירה זו.

ודייקו האחרונים דהאיך מהני תנאי בספירת העומר הלא הכלל היא דמלתא דליתא בשליחות ליתא בתנאי ובספירת העומר אינו יכול לעשות שליח שיספור עבורו.

וי"ל ע"פ מה שכתבו התוס' בכתובות ע"ד ע"א תוד"ה תנאי דהטעם למה מילתא דליתא בשליחות ליתא בתנאי היינו דוקא כיון שאין לו כח לעשות שליח ה"נ אין לו כח שע"י התנאי יוכל לבטל מה שעשה א"כ מובן דזהו דוקא כשהמעשה היה בשלימות רק שרוצה לבטלו ע"י התנאי א"כ אין לו כח לזה אבל הכא כשע"י התנאי שלו אינו מכוין לצאת נמצא שחסר בעצם המצוה א"כ אין הפי' דהתנאי מפקיע המעשה רק שאין כאן ספירה כלל.

ולפי"ז מיושב נמי קושיות האחרונים דהאיך מהני תנאי הלא דברים שבלב אינן דברים ואיך מהני התנאי שחושב שאינו מכוין לצאת ואיך יכול להתנות במחשבה בלי שיוציא מפיו.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הפי' דהתנאי מפקיע המעשה דזה ודאי אינו יכול כיון דהוי רק דברים שבלב אלא דכיון שאינו מכוין נמצא דלא היה כאן ספירה כלל.

ולפי"ז מיושב נמי קושיות האחרונים דלמה בקידושין אפי' כשעושה על תנאי אמרינן דמברך בשעת קידושין והכא מבואר דאינו מברך כשסופר ביום.

ולפי הנ"ל מובן דבקידושין הוי מעשה קידושין בשלימות דלא בעינן כוונה רק דהתנאי של אח"כ יכול להפקיע אבל הכא דכל הספירה אינו ספירה כיון שאינו מכוין לפיכך לא תקנו לברך ויש לפלפל בזה שיש לומר דגם בכוונה היה כוונה ראוי' לכיון רק שהיה תנאי על הכוונה ותן לחכם ויחכם עוד.

הערה ד'

בענין מי שהחסיר יום אחד

מובא בשם הגרי"ז מבריסק דכשהיה מפלל בתור ש"ץ בימי הספירה ולא היה יכול לברך מפני שחיסר יום אחד ביקש מאחד המתפללים עמו שלא יברך לעצמו אלא שהוא יברך כש"ץ ויוציאו בהכרעה דהרי בברכת המצוות יכולין לברך בשביל חברו אע"ג דבעצמו א"צ לברך.

ודייקו האחרונים דהרי הכא הוי כבן כרך שאינו מוציא בן עיר כיון שאינו מחיוב בדבר ולא דמי למי שכבר בירך ויצא ידי חובתו דמוציא אחרים דשאני התם דמחיוב בעצמו אבל הכא אין עליו חיוב ספירה כלל.

ובאמת י"ל להיפך דאדרבה התם כבר יצא ידי חובתו שכבר בירך לעצמו ואין עליו עוד חיוב כלל אבל הכא ודאי שיש חיוב לספור רק שהפסיד לעצמו במה שלא ספר יום אחד אבל ודאי שיש עליו חיוב וא"כ כ"ש שיכול להוציא חברו.

וראי' לזה מצינו גבי ברכת זימון דמי שכבר בירך לעצמו ולא זימן יכולין לזמן עליו אע"ג דבעצמו אינו יכול לצאת עוד מצוות זימון כיון דבאמת חייב בזימון רק שהפסיד לעצמו במה שבירך בלא זימון.

הערה ה'

בענין יום ראשון של ספירה

מעשה היה אצל החזו"א שאחד אמר לבנו שהיום היא היום הראשון לעומר ואח"כ נסתפק אם יכול עוד לברך על הספירה ופסק החזו"א שיכול לברך ד"הראשון" אינו אותו דבר כמו "אחד".

ויש להסתפק מה יהי' הדין אם ביום השני יאמר היום יום השני האם גם נאמר דשני' אינו שני.

ולכאורה נראה פשוט שזו דוקא ביום הראשון דלעולם יש ראשון ויש אחרון נמצא דראשון אין הפשט האחד רק הראשון ולא האמצעי ולא האחרון וכמו שאם היה אומר דהיא יום האחרון דודאי היה יכול לספור עוד יום המ"ט ה"נ כשאומר שהיא יום הראשון אבל ודאי דכשאומר שני' כוונתו להשני.

הערה ו'

בענין זכר למקדש

בגמ' מנחות ס"ו ע"א גופא אמר אביי מצווה לממני יומי ומצווה לממני שבוע רבנן דבי רב אשי מני יומי ומני שבועי אמימר מני יומא ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

בטעמא דאמימר דכיוון דזהו זכר למקדש ביאר הגרי"ז דהביאור היא דאין הפשט דבשביל זכר למקדש תקנו רבנן מצות ספירת העומר והוי כמצווה דרבנן בעלמא דא"כ אמאי סגי ביומי הלא כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון אלא התקנה היא זה גופי' רק לעשות זכר למקדש בעלמא ולא כשאר תקנות דרבנן

לכן סובר אמימר דסגי ביומי ודבריו צ"ע דיוצא לפי דבריו שזה כמו שאר דינים שתקנו רבנן זכר למקדש כעין להניח אמה על אמה בקיר ואפר על ראש חתנים א"כ מדוע מברכין על מצוות ספירת העומר הרי אין זה מצוות ספירה אלא קיום דין זכר למקדש.

וי"ל דהכא הזכר היא לעשות כעין שעשו בזמן המקדש ולפיכך תקנו שיעשו ברכה דגם הברכה היא זכר למה שעשו ברכה על זה בשעת שבית המקדש היה קיים אבל הזכר של אמה על אמה אינו זכר לאיזה דבר שעשו רק זכר שיצטערו על החורבן לפיכך לא שייך שיברכו עליו.

הערה ז'

בענין שומע כעונה

דעת המג"א דלא מהני שומע כעונה בספירת העומר משום שנאמר לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד וצ"ע דלפי המג"א דהפסוק וספרתם לכם בא למעט שאין שומע כעונה נמצא שבלי הפסוק היה לנו מקור לשומע כעונה א"כ מדוע הגמ' בסוכה ל"ח ע"ב שואלת מנין לשומע כעונה דכתיב את הדברים אשר קרא יאשיהו וכי יאשיהו קראן והלא שפן קוראן דכתיב ויקראהו שפן לפני המלך אלא מכאן לשומע כעונה ולכאורה הרי יש לנו כבר מקור מספירת העומר וספרתם לכם גופא ראי' דשייך שומע כעונה.

וי"ל דאדרבה אי לאו קרא דאת הדברים אשר קרא יאשיהו הו"א דנילף מספירת העומר לכל התורה דלא אמרינן שומע כעונה קמ"ל קרא דלא נילף מהתם.

הערה ח'

בענין למה לא מהני שומע כעונה

כנ"ל דעת המג"א דלא מהני שומע כעונה בספירת העומר משום שנאמר לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד ובאמת צ"ע דמ"ש ספירת העומר מכל עניני

דיבור דמהני בהו שומע כעונה ונכון דדרשינן כן מקרא דוספרתם לכם מ"מ טעמא בעי' למה שונה ספירת העומר משאר עניני דיבור דמהני בהו שומע כעונה.

וי"ל ע"פ מה שמבואר באחרונים דשומע כעונה אין הפי' דהשומע הוי ממש כמוציא המילים בפיו רק דכיוון דעומד ושומע להמדבר הווי כמסכים לדבריו ובזה גופי' דמסכים לדבריו הוי די וא"כ לא שייך זה אלא כשאחד נותן שבח והודי' דעושה איזה ברכה או בקשה דכיוון דהשני שומע ומסכים להשבח שהשני נותן די בזה דבזה גופי' הווי כאילו נתן היא עמצו שבח והודי' לד' אבל הכא הלא הענין היא לספור הימים א"כ מאי מהני לן הא דמסכים לחבירו דהיום היא המספר של כך וכך הלא סוכו"ס לא ספר בעצמו ומה מהני לן הא דמסכים לדברי חבירו הלא אין כאן ענין של הכרת הטוב או בקשה דאז די בזה שמראה שגם היא מכיר טובה בלבו או שמבקש בלבו רק דיש חיוב לספור בפועל ולא רק להראות דיודע איזה מספר של היום היא.

הערה ט'

בענין לספור השבועות כל יום

הרמב"ם בספר המצוות כתב מצות ספירת ימים והשבועות היא מצוה אחת והראי' הברורה לזה היותינו מונים השבועות ג"כ בכל לילה באמרנו שהם כך וכך שבועות וכך וכך ימים ואילו היו השבועות מצווה בפנ"ע לא היינו מסדרים המנין כי אם בלילי השבועות בלבד היינו אומרים היום שבוע אחד היום שני שבועות וצ"ב דאפי' אם היא שתי מצוות נפרדות יתכן דהמצווה היא לממני בכל יום השבוע.

וי"ל דאם המצווה היא אחת הפי' היא דבעצם כל המצווה היא לממני רק שבע שבועות והא דכתב התורה תספרו חמשים יום הפי' היא דצריכין למנות השבועות חמשים יום- וממילא צריכין למנות הימים כדאי שנדע מתי ניתוסף עוד שבוע - וא"כ צריכין להזכיר השבוע בכל יום אבל אי יש שתי מצוות נפרדות נמצא דהא דכתב התורה תספרו חמשים יום הכוונה היא על המצווה נפרדת של הימים אבל למה לן להזכיר השבועות בכל יום ועי' לקמן שתירצנו באופן אחר.

הערה י'

בענין נתכוין לספור יום אחר

במ"ב בסי' תקפ"ד ס"ק ד' הביא בשם בנין עולם דאם נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר א"צ לברך אבל אם נטלו השופר בין הברכה לתחילת התקיעה צריך לחזור ולברך.

וצ"ע דלמה בספירת העומר פסק השו"ע דאם ספר ע"מ לספור ארבעה ימים ונזכר שהיא חמשה ימים אינו חוזר ומברך כיון דנתכוין לעשות המצווה ומ"ש שופר זה מספירה זו הרי איהו נתכוין לספור ספירה של ארבע ולא של חמש.

וי"ל דהשופר הוי חפץ ששייך לומר עליו דנתכוין לשופר זה אבל הספירה של ד' ימים אינו חפצא שיהי' שייך לומר דנתכוין לברך ע"ז.

א"נ דבהספירה הרי מה שנתכוין על ד' הוי רק מחמת טעות ואילו ידע דזה אינו הספירה הנכונה לא היה מכוין לזה רק דכוונתו היה לכתחילה רק לברך על היום הנכון ועי' לקמן שתירצנו באופן אחר.

הערה י"א

בענין טעו ביום המעונן

הדין היא דאם טעו ביום המעונן צריך לחזור ולברך ספירת העומר וצ"ב דאיתא בגמ' בברכות לגבי טעו ביום המעונן וחשבו שזה שבת שא"צ להתפלל עוה"פ.

וי"ל דשאני גבי שבת דכיון דיש הדין של תוס' שבת ממילא שייך להתחיל כבר את השבת מבאמצע היום משא"כ בחול.

הערה י"ב

בענין שמברכין על ספירת העומר

הר"ן בפסחים דף ז' ע"א מחלק בין הברכות יש ברכות שמברכים ב"על" ויש ברכות שמברכים ב"ל" ומפרש דהיכא דאפשר לקיים המצווה ע"י שליח אז מברכים בלשון על מצוות והיכא דא"א לצאת ע"י שליח אז מברכים בל' ומטעם זה מברכים על מצוות מילה ועל ביעור חמץ כיון דהנך מצוות אפשר לקיים ע"י שליח משא"כ תפלין דא"א לצאת ע"י שליח מברכים להניח תפלין.

וצ"ע דא"כ מצוות ספירת העומר דא"א לצאת ע"י שליח למה מברכים בעל.

וי"ל דהיא מסיבת טכני כיוון דלא שייך לומר וצונו לספור העומר דאין המצווה לספור העומר רק צונו על הספירה של העומר.

הערה י"ג

בענין אונן בספירת העומר

רעק"א בשו"ת או"ח סימן כ"ז כתב דאם מת לו מת בלילה ובית הקברות רחוק באופן שיהי' אונן כל הלילה ולמחרתו כל היום יספור בלא ברכה ושאר הימים יספור בברכה וצ"ב דאם אונן פטור מכל המצוות א"כ מה יועיל בזה שסופר עתה כדי שיספור שאר הימים בברכה הרי פטור הוא ממצוות ספירת העומר.

וי"ל דאע"ג דפטור מ"מ לא גרע מאשה שפטורה מכל מצוות עשה שהזמן גרמא ומ"מ כשהאשה עושה המצווה היא יכול לעשותה עם הברכה ונחשב לה כמצווה גמורה.

א"נ דהרי הטעם למה אין להמשיך בברכה היא כיון דכבר נאבד לו המנין אבל הכא כיון דבמציאות ספר הרי עדיין ממשיך בהמנין.

הערה י"ד

בענין חצי בר חורין בספירה

במנחת חינוך מצוה ש"ו כתב דחצי עבד וחצי בר חורין ישמעו ספירת העומר מאחרים וצ"ב דאטו שמיעה לאו ע"י אוזן של חצי עבד היא וע"כ לית לן בה דסו"ס הב"ח שומע ה"נ בספירה כשסופר בעצמו ומ"ש זמ"ז.

וי"ל דהחצי בר חורין הרי צריך לשמוע מאדם שהוא כולו בר חורין ואין לומר דגם כששומע הרי שומע רק חצי בר חורין דמ"מ החלק של חצי בר חורין שומע כולו בעצמו ואין לומר דבשביל שהוא חצי אדם יוכל לשמוע גם מחצי אדם רק דהחצי בר חורין צריך לשמוע מאדם שלם ועי' לקמן שתירצנו באופן אחר.

הערה ט"ו

בענין שומע כעונה (ב')

הרי ידוע הפלוגתא אי מהני בספירת העומר שומע כעונה וצ"ע מה שייך בספירת העומר שומע כעונה הלא ודאי דדין זה לא התחדש אלא בתפילות וברכות וא"כ מה שייך לחדש ולהשוות שחידוש דין זה יועיל גם לגבי דברים אחרים כמו ספירת העומר וכי ספירת העומר תפלה או ברכה.

ונראה לכאורה בפשיטות דין זה של שומע כעונה היא כמו דאמרינן בעלמא שתיקה כהודאה דהיינו מזה גופי' ששותק כשאומרים לו שחייב לפלוני ממון ואינו מכחישו הוי כאילו הודה שחייב אע"ג דלא אמר כלום וא"כ ה"נ בשומע כעונה הפי' היא דכיון ששומע שחבירו סופר והיא שומע לזה הוי כאילו אמרו בעצמו וא"כ ממילא מובן דזהו מציאות ולא רק דין מחודש גבי תפילה וברכות.

הערה ט"ז

בענין תנאי בספירת העומר

במהבר סי' תפ"ט מובא דמי שמתפלל מעריב מבעוד יום יספור ספירת העומר בעוד יום ומסביר המג"א דיכווין דעושה תנאי דאם יזכור לספור אח"כ לא יצא בספירה זו רק בספירה של הלילה.

ולכאורה הלא ספירת העומר היא מילתא דליתא בשליחות דאינו יכול לעשות שליח שיספור עבורו והכלל היא דמלתא דליתא בשליחות ליתא בתנאי.

וי"ל דהא דמלתא דליתא בשליחות ליתא בתנאי כתבו התוס' דהיא משום דאם אין בכוחו לעשות שליחות עליו ה"נ אין כוחו חזק כ"כ שיוכל להתנות תנאי ע"ז וא"כ נמצא דגבי ספירת העומר דיש דבר צדדי למה אינו יכול לעשות תנאי דהיא משום מילי לא מימסרא לשליח נמצא דאין ראי' מהא דליתא בשליחות דאין כוחו חזק בזה דהרי יש סיבה מיוחדת למה ליתא בשליחות אבל עדיין כוחו חזק שיוכל לעשות תנאי ועי' לעיל שתירצנו באופן אחר.

הערה י"ז

בענין לספור בין השמשות

הב"י הביא בשם התרומת הדשן דאם לא ספר בלילה ונזכר ביום יספור ביום בלי ברכה ובלילות אחרות יספור בברכה דמקרי שפיר תמימות הואיל ולא דילג יום א' לגמרי ויש מרבותינו שלמדו בדבריו דהטעם היא משום ס"ס דשמא ספירת יום יממא הוי ספירא מעליא והוי שפיר תמימות ואת"ל דלא הוי ספירה דלמא כדעת התוס' דכל יומא הוי מצוה בפנ"ע.

וצ"ע דאם נאמר דהיא מטעם ס"ס איך מורין לו לספור ביום בלא ברכה דעי"ז ע"כ יורו לו לספור אח"כ בברכה הא קי"ל דאין עושין ס"ס בידים.

וי"ל דהוא חייב לספור מכח החיוב שיש עליו לספור מספק ורק ממילא כיון שכבר ספר יוצא דיש עכשיו ס"ס אבל הוא לא התכוין לכתחילה כדי שעיי"ז

יהי' ספק ספיקא דהרי הוא סופר מחמת החיוב שיש עליו לספור [דאל"ה איך אפשר לו לאדם לספור בכלל הלא אם לא יספור יום אחד יהי' לו איסור להמשיך לספור וא"כ כשמונה היום הלא מבטל איסור לכתחילה דמבטל האיסור שלא היה יכול לספור מחר אם לא מנה היום וע"כ דזה לא נקרא שמבטל האיסור לכתחילה כיון שאין כוונתו לזה רק לספור מחמת החיוב שיש עליו ויש לחלק].

הערה י"ח

בענין לברך בכל יום

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

וי"ל דשפיר מצינו שמברכים כל יום על מצות לימוד התורה אע"ג דכל החיים מצווין במצוה זו מ"מ מברכין כל יום ברכה נפרדת וה"נ הכא מברכין כל יום ברכה נפרדת.

הערה י"ט

בענין אי ספירה הוי מעשהז"ג

ידוע שיטת הרמב"ן שסובר דספירת העומר לא הוי מצות עשה שהזמן גרמא והשרדי אש האריך לבאר סברת הרמב"ן דהיא משום שאין המצוה מוגבל לזמן רק שצריכין לספור הימים האלו וממילא לא שייך לספור בזמן אחר נמצא דבעצם המצוה היא כל הזמן רק שלא שייך לספור ימים אלו רק כשהם מופיעים.

והקשו האחרונים דאיתא בגמ' בברכות כ' ע"ב דמצות קידוש היום בשבת הויא מצות עשה שהזמן גרמא וחיוב הנשים בקידוש היא רק משום דאיתקוש זכור לשמור ולכאורה לפי דברי השרדי אש מצות קידוש הוי מ"ע שאין הזמן גרמא שהרי המצוה היא לקדש את יום השבת דהיינו את היום עצמו ובכי האי גונא שקיום המצוה היא בזמן עצמו לא חשובה כמצות עשה שהזמן גרמא ואם כן דבריו היא לכאורה נגד גמרא מפורשת.

וי"ל דשאני בקידוש שהתם אין הפי' שהוא מונה את היום רק שזהו מצוה שיש לעשות ביום השבת דאע"ג שאמרינן שצריכין לקדש היום אין הכוונה דהקידוש מקדש היום דהיום היא כבר קדוש מאיליו רק דצריכין לעשות קידוש בתוך היום א"כ לא הוי דומה למי שמונה היום דאז אינו מצוה שצריך ליעשות בתוך היום.

הערה כ'

בענין אם החסיר יום אחד

שיטת הבה"ג היא שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים דסברתו היא משום שהספירה כולה מצוה אחת היא ומשום הכי ימים מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות בפרק החומץ רבה בדף כ"ח מונה כל הדברים המעכבין זה את זה כגון ד' מינים שבלולב שבעה קני מנורה ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

וי"ל דהכא אין הטעם למה אם דילג יום אחד לא יצא כיון שהימים מעכבים זה את זה רק משום שצריך לספור עד מ"ט יום ואם החסיר יום אחד הרי לא מנה עד מ"ט יום ומה הועיל לן הא מה שמנה בשאר הימים אבל לא משום שיש איזה דין מיוחד שהימים מעכבין זה את זה.

הערה כ"א

בענין אי טעה בהברכה

בש"ע או"ח סי' תפ"ט ס"ו כתב אם פתח ואמר ברוך אתה ד' אדעתא לומר היום ד' שהוא סבר שהם ד' וסיים בה' והם ה' או איפכא אינו חוזר ומברך מקור הדברים הם בראבי' שדימה דין זה להמבואר בברכות י"ב דהיכא דנקיט כסא דשיכרא בידו' ופתח אדעתא דחמרא וסיים בשיכרא אי אזלינן בתר פתיחה או חתימה ולא איפשטא וע"כ פסק הב"י דכיון דספירת העומר בזה"ז דרבנן אינו חוזר ומברך.

והקשו האחרונים דמה הדמיון בין ספירת העומר לפתח אדעתא דחמרא דהתם טעה בגוף נוסח הברכה וכשפתח בברכה כיון לברך ברכה אחרת לגמרי וא"כ י"ל דחסר בצירוף בין הפתיחה לחתימה אבל הכא לא היה טעות בגוף הברכה וכל הטעות היא רק במנין וא"כ מה זה שייך לגוף הברכה.

וי"ל דאם ביום ה' מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על ספירת העומר ועל איזה יום צוה לנו ד' לספור היום הלא צוה לנו לספור יום ה' נמצא שהוא בירך על יום ה' ובמציאות בירך יום ד' נמצא שהיה כבר הטעות בתוך הברכה שבירך דצוה לספור יום ד' אבל באמת צוה לספור יום ה'.

ועי"ל דהתם עכ"פ היה ברכתו אמת שרצה לברך בופה"ג אבל הכא דרצה לברך אשר קדשנו במצוותיו וצונו לספור יום ד' ובאמת אין שום מצוה כזו נמצא דכל הברכה שאמר בא"י היה שוא ולפיכך אי סבר דפתח אדעתא דחמרא וסיים אדעתא דשיכרא הוי שוא אז כ"ש כשכל ברכתו היה מתחילה לבטלה דהודה על מה שיש מצוה לספור היום יום ד' כשבאמת היא כבר יום ה'.

הערה כ"ב

בענין לברך על ספירת העומר

כתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור העומר והקשה בספר עיון

המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות ספירת העומר שצריך לברך קודם שיספור.

וי"ל דהו"א דשאני ספירת העומר דהו"א דהוי כהכנה בעלמא דעי"ז ידעו מתי להקריב המנחה חדשה והוי כמו הבאת הקרבן לאוהל מועד שאין מברכין על ההבאה אע"ג דכתיב בהדי' אל פתח אוהל מועד יקריבנו מ"מ מובן שאין לברך על זה דזה הוי רק ההכנה להמצוה של הקרבת קרבן וה"נ הו"א שאין לברך על הספירה קמ"ל.

הערה כ"ג

בענין לספור ע"י כתיבה

בשו"ת רעק"א סי' כ"ט – ל' נסתפק אם כתב מנין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים דהרי ישנם הרבה מצוות שהם כדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

וי"ל דבשאר המצוות המצוה היא לקרוא דבק"ש כתיב בהדי' ודברת בם וגם בשאר המצוות יש מצוה לומר את זה אבל בספירה העיקר היא שיספור כדי שידע מתי מגיע מ"ט יום כדי שידעו מתי להקריב מנחה חדשה וא"כ הרי לא בעינן שידבר דוקא מנין הספירה שהעיקר היא דהאדם יגלה שידע איזה יום היום כדי שעי"ז יוכל לספור הימים וא"כ מובן דה"נ די בכתיבה משא"כ בשאר המצוות.

הערה כ"ד

בענין תמימות

שיטת הט"ז בסימן תצ"ד היא שאין לקדש בערב יו"ט של שבועות מבעוד יום מפני שמגרע בתמימות של ימי הספירה ושיטת המג"א שאין להתפלל

ערבית של ליל שבועות מבעוד יום מפני שמגרע בימי הספירה הוי חסרון בתמימות ודייק הנצי"ב דמדוע לא קפדינן בכל ימי הספירה לא לקדש בערב שבת מבעוד יום או לא להתפלל ערבית של שבת מבעוד יום והרי על ידי שמקבל שבת מוקדם מגרע בתמימות של אותו יום.

וי"ל דהרי כתיב תמימות רק אחר שבע שבועות תמימות אבל לא בעינן שכל יום יהי' לעצמו תמימות רק שאחר השבע שבועות יהי' ביחד שבע שבועות תמימות.

הערה כ"ה

בענין לספור ביום בע"ש

המג"א סי' תפ"ט ס"ק ז' הביא בשם הראב"ן שהיה סופר ספירת העומר בערב שבת בעוד היום גדול ודייק בספר עיון המועדים מהא שכתב המהרש"ל סי' י"ג דלא מועיל לספור העומר מבעוד יום גם אם קיבל עליו שבת והביא ראי' מהא דאמרינן בברכות כ"ז ע"ב דרב צלי של שבת בערב שבת דהיינו שקיבל עליו שבת וברש"י וברא"ש כתב שם דאע"ג שרב התפלל ערבית של שבת מבעוד יום כיון שקיבל עליו שבת אבל קריאת שמע היה קורא בלילה דלענין מצות קריאת שמע לא היה מועיל מה שקיבל עליו שבת הרי מוכח להדי' שתוספות שבת לא חשיב לילה לענין קריאת שמע וממילא הוא הדין לענין ספירת העומר עכתו"ד א"כ לפ"ז צ"ב בדעת הראב"ן שסובר שיכול לספור מבעוד יום אם קיבל שבת הרי אם לקריאת שמע לא חשיב לילה הוא הדין לענין ספירת העומר.

וי"ל דשאני לענין קריאת שמע שכתוב בשכבך ובקומיך שהכל תלוי בזמן שכיבה וקומה ומובן מאיליו דאין אדם הולך מוקדם לישון כיון שכבר קיבל עליו שבת מוקדם ולפיכך לא מתקדם הזמן של קריאת שמע אבל הספירה שתלוי בהיום הרי כיון שהתקדם השבת הרי התקדם היום ולפיכך יכול לספור יום זה.

הערה כ"ו

בענין שצריך להשמיע לאזנו

בשו"ת רעק"א סימן ל"א ול"ב דין באריכות אם יכולים לצאת ספירת העומר ודייק בספר עיון המועדים דמה מקום לדון ולהסתפק בזה כלל הרי צריך היא להשמיע לאזנו ואף אם נאמר דכתיבה כדיבור מ"מ לא מקרי השמיע לאזנו ונשאר בצ"ע.

ונראה בפשטות לכאורה דאם כתיבה היא כדיבור הוי כאילו גם השמיע לאזנו דהגע בעצמך הלא יש דין שעדים יכולין לכתוב בעדותן ולשלוח הכתב לב"ד שזה הוי כדיבור ולכאורה הלא הב"ד שצריך לשמוע העדות רק דע"כ שהא תלוי בהא דאם הכתיבה היא כדיבור הוי כאילו גם הב"ד שמעו הדיבור.

הערה כ"ז

בענין אי הוי מעשהז"ג (ב')

דעת הרמב"ן היא דמצות ספירת העומר היא מצוה שאין הזמן גרמא ובהסבר הדבר כתב הדברי יחזקאל דאף שספירת העומר היא מט"ז ניסן עד ה' סיון א"כ לכאורה הוי מצוה שזמן גרמא סבר הרמב"ן שאין זה דין ביום ט"ז בניסן לספור העומר אלא דחייב ספירה היא מיום הבאת העומר והבאת העומר היא בט"ז בניסן ואילו הבאת העומר היה ביום אחר היה הספירה מיום אחר א"כ אין התאריך של ט"ז מחייבו אלא ההבאה מחייבתו.

ודייק בספר עיון המועדים דק' מהא דמבואר בהפוסקים מובא במ"ס סימן תכ"ו ס"ק א' דנשים פטורות מלקדש הלבנה דהוי מצות עשה שהזמן גרמא והיינו משום שמצות קידוש הלבנה היא מהמולד עד ט"ז בחודש ולא מצינו מי שחולק ע"ז ולכאורה לפי ביאור הנ"ל בדברי הרמב"ן נימא הכא נמי דלא הוי זמן גרמא דאין תאריך מסיום גורם את מצות קידוש הלבנה אלא דהדין היא דהרואה הלבנה בחידושה מברך והחידוש היא מזמן המולד ומה שאי אפשר לקדש הלבנה אחר ט"ז מבואר בס"ק י"ח שהיא משום שאינו חידוש ונשאר בצ"ע.

וי"ל דשאני קידוש הלבנה דהיא משעת הנולד והרי בשעת הנולד אז מתחדש החודש ונעשה יום א' בחודש נמצא דאם איזה דבר תלוי במולד הלבנה הרי זה ממילא תלוי ביום א' לחודש שאי אפשר שיהי' יום א' בחודש רק ע"י מולד הלבנה ולא דמי להבאת העומר שיכול במציאות להיות בכל יום לחודש אבל הכא המציאות של יום א' לחודש תלוי במולד הלבנה.

הערה כ"ח

בענין שספירת קטן לא מהני לכשיגדל

דעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בענין תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודייקו האחרונים דהמג"א או"ח סי' רס"ז מביא להלכה את שיטת המרדכי דמי שקידש בערב שבת בזמן תוספות שבת יוצא בזה ידי חובת קידוש דאוריתא גם אי נימא דחיוב תוספות שבת היא מדרבנן ואין צריך לחזור ולקדש כשחשיכה כיון דבזמן שקידש היה מחיוב בקידוש מדרבנן מהני לפוטרו גם מחיובא דאוריתא של קידוש ולפי זה קשה מדוע לא נאמר שספירת הקטן כשהיה מחיוב בה מדרבנן מועלת לזמן שמחויב בספירה מדאוריתא כשם שמצינו בקידוש הנאמר בזמן חיוב דרבנן דמהני לזמן חיוב דאוריתא.

וי"ל דשאני התם בקידוש שכיון שכבר העיד שד' ברא העולם כבר נגמר המצוה בזה וכבר יצא ולא שייך שיחזור ויעשה את זה אבל בספירה הרי הספירה מהני שידעו מתי להקריב המנחה החדשה כשהוא כבר גדול וזהו ודאי מוכן שאין יכול להועיל הספירה של קטן שיוכל עי"ז לעשות איזה דבר בגדלותו שזהו דבר אחר מקידוש שזה לא צריך להועיל לאיזה דבר כשנכנס הקידוש דברגע שגמר הקידוש גמר המצוה.

הערה כ"ט

בענין ספירת קטן (ב')

דעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעינן תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי מצינו שאין העולם מתקיים אלא בשביל הבל פיהם של תינוקות של בית רבן הרי רואין שיש חשיבות למה שקטן עושה.

וי"ש לומר דודאי יש לקטן מצוה גדול מכח החינוך שלו אבל הכא רוצה שע"י החינוך יוכל אח"כ לספור כשיהי' גדול אז מובן שא"א להתערב המצוה של חינוך עם המצוה של ספירת העומר שזהו שני מצות נפרדות וכל אחד היא מצוה גדול לעצמו אבל לא שיוכלו לצרפם.

הערה ל'

בענין ספירת קטן (ג')

דעת השערי תשובה באו"ח סי' תפ"ט ס"ק כ' כתב שגם לדעת הבה"ג שספירת כל הימים היא מצוה אחת מ"מ קטן שהגדיל בימי הספירה אם ספר ספירת העומר בעודו קטן ממשיך וסופר בברכה גם לאחר שהגדיל דהספירה שספר בקטנותו מצטרפת לספירה שסופר בגדלותו ואיכא ספירה של שבע שבתות תמימות.

ודי"ק בספר עיון המועדים דאיתא בגמ' בראש השנה כ"ח ע"א כפאו שד ואכל מצה לא יצא ידי חובת המצוה מכיון שבאותה שעה היה פטור מכל המצות ולכן כשנתרפא חייב לחזור ולאכול הרי חזינן מגמ' זו דמצוה שאדם עושה בשעה שפטור אינה חשובה מצוה כלל ועל כן כשמגיע זמן החיוב צריך לחזור ולקיים המצוה ולפי זה תימא על השערי תשובה ודעמ' כיצד מועלת הספירה שספר בקטנותו ולא היה מחיוב בה לזמן שמחויב כבר במצות הספירה הרי הספירה שספר בזמן הפטור איננה מצוה כלל דאותה שעה היה פטור ממצות ספירת העומר.

וי"ל דשאני במצה שהתם המצוה היא שע"י המצה יתפרסם הנס שהיה עם המצות וכיון שהוא לא רצה לאכול המצה הרי ודאי שלא מתפרסם הנס ע"י אכילתו משא"כ בספירת העומר שהעיקר היא שידעו מתי היא יום חמשים לא איכפת לן מתי ואיך הוא ספר.

הערה ל"א

בענין תדיר קודם

יש שהקשו דלמה אם יש ספירת העומר וקידוש לבנה אומרים מקודם ספירת העומר ואח"כ קידוש לבנה הלא קידוש לבנה היא כל השנה וספירה אינה אלא במשך חמשים יום ותדיר ושאינו תדיר תדיר קודם.

ונראה דקודם כל הלא הספירה נוהגין כעת שהיא חלק מהתפילה וכיון שערבית תדיר יותר כבר אומרים זה מקודם.

ועוד דאם נצטרך לצאת בחוץ ולחזור בפנים לספור הספירה הוי טירחא דציבורא ובכי האי גונא לא הקפידו על זה.

ועוד דאה"נ במשך השנה הרי נוהג קידוש לבנה מ"מ עכשיו בחדשים האלו שסופרין אז מצות ספירה תדיר יותר ולפיכך נקרא הספירה תדיר.

הערה ל"ב

בענין אי ספירת קטן מהני (ד')

נחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחיוב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה לבטלה ואילו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות.

ודייק בספר עיון המועדים שמשמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחויב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחויב כמו שאמרינן גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

וי"ל דקודם כל הלא שם גבי סוכה לא כתיב תמימות כמו הכא.

ועוד דגבי ספירה היא מציאות שצריכין לספור כדי לידע מתי היא יום החמשים ולפיכך אם לא התחיל בתחילת הספירה איך יכול להתחיל לספור באמצע אבל הכא החיוב היא שבעה ימים למי שמחויב במצות ומי שאינו מחויב במצות אין עליו מצוה כלל.

הערה ל"ג

בענין תמימות (ב')

כתב הרא"ש ס"פ ערבי פסחים וז"ל והיכא דשכח ולא ספר בלילה כתב הבה"ג שסופר ביום ועוד כתב הבה"ג שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ואין נראה לר"י דדכל לילה ולילה מצוה בפנ"ע היא.

ובביאור המחלוקת כתב המנחת חינוך מצוה ש"ו שהביאור ביסוד המצוה דספירת העומר היא אם הוא מצוה אחת של ספירת מ"ט יום או שיש מצוה בפנ"ע של ספירה כל יום דאם הכל מצוה אחת ודאי שאם שכח לספור יום אחד לא יקיים המצוה ואינו יכול לספור עוד ואם היא מצוה בפנ"ע כל יום ויום גם אם שכח יום אחד ולא קיים המצוה יכול לספור עוד בשאר הימים.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי בטעמו של הבה"ג מבואר בהדי' שהיא משום דבעינן תמימות ולא משום שהכל מצוה אחת ואין קיום מצוה בספירה כששכח יום אחד א"כ מה ההכרח לומר כך בדעת הבה"ג.

וי"ל דהא תלוי בהא דהרי אם אין הכל מצוה אחת אין שום חסרון של תמימות דאז הפי' היא דכל יום בפנ"ע צריך להיות תמימות רק דכיון שהכל היא מצוה אחת לפיכך אם החסיר יום אחד יש חסרון של תמימות.

הערה ל"ד

בענין לספור מספק

הדבר אברהם חלק א' סימן ל"ד כתב שאדם המסופק בימי הספירה באיזה יום מימי הספירה הוא נמצא האם יכול לספור פעמיים ושלש מספק או שאינו יכול לספור ומסיק שאין יכולין לספור כמה ימים מספק דכיון דהמצוה היא לספור כדי שנדע חשבון הימים ואם אומר כמה ימים מספק הרי אין יודעין עדיין באיזה יום אנחנו עכשיו.

ודייק בספר עיון המועדים דצ"ע מה שכתבו התוס' במנחות דף ס"ו ע"א דכתבו שאדם שסופר ספירת העומר בבין השמשות הדין היא שיכול לברך על הספירה ואין צריך להמתין עד הלילה כיון שהיא ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא ולדברי הדבר אברהם דספירה מספק אינה נחשבת כלל לספירה א"כ כשסופר בין השמשות אז הרי היא מסופק באיזה יום הוא סופר ומדוע הספירה שלו תחשב ספירה.

וי"ל דספירה הפי' היא שסופר איזה דבר שנדע איזה מספר היא זה ואם אומר ג' מספרים הרי לא הועיל כלום אבל כשאומר מספר אחד אז הרי ספר איזה מספר והספק היא רק אם ספר ביום הנכון בזה יש לומר דספיקא לקולא דעכ"פ היה איזה ספירה.

הערה ל"ה

בענין ברכת הספירה

הרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ה כתב וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר קודם שיספור מנה ולא בירך יצא ואינו חוזר.

ודייק בספר עיון המועדים דלמה דוקא בהאי מצוה כתב דין זה שהברכה לא מעכב ולא בשאר מצות.

וי"ל דבספירה הו"א שהרי אם אומר היום יום אחד לעומר לכאורה אינו מובן בכלל על מה הוא מדבר לפיכך הו"א שצריך להסביר מקודם שעכשיו סופר העומר ואז מובן על מה הוא מדבר קמ"ל דאפ"ה יצא בלי ברכה.

הערה ל"ו

בענין ספירה ע"י רמז

בתשובות הגרעק"א מהדו"ק סימן כ"ט עד ל"ב פלפלו הגרעק"א האם יוצאין במה שכתב היום יום אחד לעומר או שצריך להוציא בפיו ודייקו האחרונים דלכאורה הלא עיקר המצוה היא לעשות מעשה להראות שיודע המספר ומהו ההו"א שלא יהני כתיבה.

וי"ל דזהו ברור שלא מהני כל מעשה כגון אם יגבי' שני אצבעות או יניח שני אבנים על השולחן לא.

יהי' ספירה של יום השני וא"כ הו"א דה"נ לא מהני כתיבה קמ"ל.

הערה ל"ז

בענין וספרתם לכם

הביאור הלכה בסי' תפ"ט ס"א בד"ה ומצוה על כל אחד הביא מחלוקת ראשונים ואחרונים אם שייך שומע כעונה בספירת העומר ובדברי הביאור הלכה

שם נראה שהנידון היא בהא דאיתא בגמ' במנחות ס"ה ע"ב ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד אם נכלל בזה גם דכל אחד מחיוב לספור בעצמו ולא שיצא ע"י ששומע מפי אחרים.

ודי"ק בספר עיון המועדים דמה שי"ך הכלל של שומע כעונה בספירת העומר דלכאורה שומע כעונה היא רק היכן שיש דין אמירה או קריאה ועניה כברכות והלל דבזה שי"ך הכלל ששומע כעונה אבל בספירת העומר אינו דין של אמירה אלא של מעשה ספירה ומהיכ"ת שיהני שומע כעונה.

וי"ל דהרי יש שני פירושים בשומע כעונה או דהוי כאילו השומע אמר דיבור זה או שאמרין דלא הוי כאילו השומע אמר דיבור זה רק דיצא כיון שהוי כאילו המדבר אומר את זה בשליחות של השומע ולפ"ז מובן דכיון שעשאו שליח לספור בעבורו שפיר יצא בזה אע"ג דלא הוי איזה ענין של דיבור.

הערה ל"ח

בענין הרהור כדיבור

מבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

וי"ל דכיון שחושב כדי שיוכל לספור בפיו הרי הוא חושב בזה בהדי' שאין כוונתו לצאת בהרהור וא"כ הוי כמו היפך כוונה שמבטל המחשבה שלא יצא בזה.

הערה ל"ט

בענין לצרף שני חיובים

במנחת חינוך מצוה ש"ו חקר בקטן שהגדיל באמצע ימי הספירה אם ימשיך לספור בברכה או לא דשמא ההלכה כהפוסקים שגם גדול בזמן הזה

דרבנן ואם כן הוי דרבנן ודרבנן ומצטרפי לספור בברכה או דהלכה כהפוסקים דספירת העומר בזמן הזה דאוריתא ודרבנן ודאוריתא לא מצטרפי למיקרי תמימות דמה שספר עד עתה הא היה רק מדרבנן ולא מקרי ספירה לענין הדאוריתא והוי כמי שלא ספר עד עתה שאינו סופר עוד בברכה.

ויש שדייקו דמדוע המנחת חינוך תלה אי הוי דאוריתא או דרבנן ולא תלה במחלוקת הראשונים אי דין חינוך היא רק על האב אבל הקטן בעצמו אינו בר חיובא או שהקטן בעצמו נעשה בר חיובא מדרבנן דלהרמב"ן מגילה י"ט ע"ב והר"ן סופ"ק דקידושין דסבירא לי' כרש"י בברכות דף מ"ח ע"א דהקטן בעצמו אינו בר חיובא כלל אלא על אביו רמי לחנוכי אם כן אף לרוב הפוסקים דסבירא לי' שספירה בזמן הזה היא רק מדרבנן מכל מקום דין היא שלא ימשיך לספור בברכה כיון שמקודם לא היה חייב אף מדרבנן ואין כאן מעשה ספירה בחיוב ותו לא הוי תמימות אבל להתוס' בברכות מ"ח ע"א הסוברים דהקטן בעצמו נעשה בר חיובא מדרבנן ולכן יוכל להוציא גדול שאכל כזית ואם כן לשיטה זו אף אי נימא כהפוסקים דספירה בזמן הזה דאוריתא מכל מקום בהגדיל אף אם מדאוריתא לא יתחייב מכל מקום יש לומר דאכתי לא פקע החיוב שמדרבנן מחמת חינוך שהיה בקטנותו ויכול להמשיך לספור בברכה מצד חיוב זה.

וי"ל דסבר המנחת חינוך דאין נפק"מ על מי יש החיוב דכיון שסוכו"ס הקטן חייב לעשות המצוה מחמת החיוב שיש על אביו שפיר יכול להמשיך החיוב כשנעשה גדול ודוקא אי כל החיוב היה מדרבנן אינו יכול להצטרף לדאוריתא.

הערה מ'

בענין ספירה ע"י חצי בר חורין

המנחת חינוך מצוה ש"ו כתב לתלות חיובו של חציו עבד וחציו בן חורין בספירת העומר במחלוקת הפוסקים אם מועיל בספירה שומע כעונה דמכיון שמצד עבדות שבו פטור מספירת העומר משום שהוא מצות עשה שהזמן גרמא וצד חירות שבו מחיוב לכן לסוברים שיוצאים בספירת העומר בשמיעה מאחרים יתכוין לצאת מחבירו כמו לגבי שופר ומגילה דחצי עבד וחצי בן חורין

אף לעצמו אינו מוציא דלא אתי צד עבדות ידי' ומפיק לצד חירות ידי' וצריך לשמוע מאחרים אבל לסוברים שאין יוצאים ידי חובת ספירה מאחרים וצריך שכל אחד יספור לעצמו דוקא אם כן חצי עבד וחצי בן חורין פטור מספירת העומר כיון שהוא בעצמו צריך לספור וצד עבדות ידי' לא מפיק לצד חירות ידי' אף שצד חירות שבו חייב בכל המצוות מכל מקום כיון דהעבדות מעכב עליו וכן לגבי שופר אם אין אחר שישמע ממנו אין צריך לתקוע בעצמו דאינו יוצא כלל.

ודייק בספר עיון המועדים שצ"ע דבריו במה שכתב לדמות ספירת העומר לשופר דדוקא בשופר שעיקר המצוה היא השמיעה בזה אין מוציא את עצמו משום שבשופר המצוה היא השמיעה וא"כ צריך ליצור קול שופר כאן אמרינן דאין כאן צד עבדות וכו' משום שהיצירה נעשתה ע"י צד העבד שבו אבל בכל המצוות שמקיים בעצמו ודאי חייב כמבואר ברמב"ם פ"ו דסוכה ה"א דחצי עבד וחצי בן חורין חייב בסוכה דבמציאות יושב הוא בסוכה וכן הדין בספירה שהמצוה באמירה ובדין הוא שחייב בספירה ומוציא את עצמו.

וי"ל דהחצי עבד וחצי בן חורין נחשבין כמו שני בנ"א נפרדים ולפיכך לא מהני להבן חורין מה שהעבד עושה ומה שחצי בן חורין עושה לא נחשב למצוה שלא נחשב למצוה רק אם אדם שלם עושה דבר טוב אבל לא מה שחצי אדם עושה ובשלמא אי המצוה היא לישב בסוכה שאז אין זה פעולה שצריך ליעשות לפיכך די אם חצי אדם יושב בסוכה אבל לעשות פעולה של ספירת העומר שאז אין המצוה עצם האמירה רק שהיום יהי' ספור ופעולה זה שהיום יהי' ספור זה אינו יכול ליעשות ע"י חצי בר חורין.

הערה מ"א

בענין ספירה ע"י חצי בר חורין (ב')

במנחת חינוך מצוה ש"ו כתב דחציו עבד וחציו בן חורין ישמע מספירת העומר מאחרים.

ודייק בספר עיון המועדים דאטו שמיעה לאו ע"י אוזן של חצי עבד היא ועל כרחק לית לן בה דסוף סוף הבן חורין שומע הכי נמי בספירה בפה ומאי

שנא דין שומע שיוצא גם לחלק הבן חורין לדין מוציא עצמו דאינו יכול להוציא עצמו לחלק בן חורין ונשאר בצ"ע.

וי"ל דשאני התם דהחצי בר חורין שומע מבר חורין ויוצא ממנו אבל הכא אם הוא בעצמו סופר הרי הוא יוצא ע"י ספירה של העבד דהרי מה שהחצי בר חורין סופר בעצמו אין לו שום חשיבות דחצי אדם אינו יכול לקיים מצוה אבל אם הוא רק שומע מאדם אחר בר חורין אז שומע ספירה גמורה ואע"ג שרק חצי בר חורין שומע הרי הוא אינו יותר מחצי בר חורין אבל עכ"פ שומע ספירה גמורה.

הערה מ"ב

בענין אם מסתפק אם ספר

מבואר בשו"ע או"ח סי' קי"ד סעיף ח' לגבי משיב הרוח ומוריד הגשם שכל זמן שלא עבר שלושים יום מסתמא טעה אבל אחר שלושים יום כבר יש חזקה שאמר ואינו צריך לחזור.

ודייקו האחרונים דהרי אם יש לו ספק אם ספר ספירת העומר כתבו הפוסקים שיחזור ויספור ואמאי לא נאמר דתלוי אם עבר שלושים יום מסתמא ספר וקודם שלושים יום מסתבר שלא ספר כמו במשיב הרוח וכו'.

ובפשטות יש לומר דהתם אם יחזור עוה"פ הלא יצטרך לומר י"ח ברכות ואם יש לתלות שכבר אמר לא אמרינן לו שיחזור ויתפלל אבל הכא יחול לחזור ולספור בלי ברכה לפיכך אמרינן שיחזור ויספור.

אבל בעצם לא מובן הקושיא בכלל דהרי זה אינו תלוי בל' יום רק במה שאמר כבר צ' פעמים מוריד הטל אבל הכא לא אמר רק ל' פעמים שאינו סופר רק פעם אחת ביום.

הערה מ"ג

בענין זכר למקדש

הבעל המאור סוף מסכת פסחים כתב דהטעם שאין מברכין את ברכת שהחיינו על ספירת העומר היא משום שלא מצינו ברכת זמן אלא בדבר שיש בו משום הנאה כגון נטילת לולב שהוא בא לשמחה ולספירת העומר אין בו שום זכר לשום הנאה אלא לעוגמת נפשינו לחורבן בית מאויינו.

וצ"ע הלא גם נטילת לולב כל שבעה בזמן הזה אינה אלא זכר למקדש ואפילו הכי אם חל יום טוב ראשון של סוכות בשבת מברכים את ברכת שהחיינו ביום השני וכן מי ששכח לברך את ברכת שהחיינו ביום הראשון מברך ביום השני ואין אנו אומרים שהואיל והנטילה היא לעגמת נפשנו לחורבן בית מאויינו אין לברך שהחיינו ואם כן הכי נמי בספירה שהיא זכר למקדש יברך שהחיינו.

וי"ל דבספירה אין הכוונה דהוי דבר של צער משום דהוי זכר למקדש רק דכל הספירה היא כדי שנדע מתי להקריב המנחה החדשה נמצא שזהו דבר שמונין לשם דבר שאין יכולין לקיים בזמן הזה ולפיכך הוי דבר של צער ולא רק משום שהוי זכר למקדש.

הערה מ"ד

בענין שיטת הבה"ג

שיטת הבה"ג היא שאם שכח ולא ספר יום אחד שוב אינו מברך והתוס' במנחות ס"ו ע"א פליג עלי' ולכאורה הויכוח היא אם כל הימים הם מצוה אחת או מצוות נפרדות דהבה"ג סובר דהכל מצוה אחד ולפיכך אם החסיר כמה ימים חסר מהמצוה אבל התוס' סוברים דכל יום היא מצוה בפנ"ע ולפיכך אפי' אם החסיר יום אחד יכול לקיים המצוה ביום אחר.

ודייקו האחרונים דאם כל המ"ט יום הוי מצוה אחת נמצא שאם ישכח לספור יום אחד אז כל ברכותיו למפרע הוי ברכה לבטלה וא"כ היה ראוי שלא לברך על מצוה זו כלל כדי שמי ששכח לא יכשל באיסורים רבים של ברכה לבטלה.

וי"ל דבאמת לכו"ע כל יום הוי מצוה בפנ"ע רק דסברת הבה"ג היא דכיון שצריכין לספור כמ"ש תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לד' דהיינו שצריכין לספור כדי לידע מתי להקריב המנחה החדשה נמצא ממילא שאם לא ספר יום אחד הלא לא שייך לספור שאר הימים שאי אפשר לספור עשרים ואחד אם לא ספר עשרים אבל מ"מ אם לא ספר יום אחד הרי מ"מ קיים המצוה בשאר הימים שכל יום הוי מצוה בפנ"ע.

הערה מ"ה

בענין שיכול לספור כל הלילה

בריש מס' ברכות מבואר שחייבו חכמים לקרות קריאת שמע קודם חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה אף שיעקר זמנה עד עלות השחר.

ודייקו האחרונים דצ"ע להני שיטות דספירת יום אינו עולה לספירה א"כ אמאי לא חייבו חכמים לקיים מצות ספירת העומר עד חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

וי"ל דהרי מבואר בתוס' במנחות ס"ו ע"א דמי שסובר דספירת היום אינו עולה סובר שאם החסיר יכול להשלים שאר הימים בשאר הלילות נמצא שיכול לקיים המצוה בספירה של שאר הימים דהרי כל המ"ט יום היא מצוה אחד אבל בקריאת שמע אם לא יקרא היום יפסיד לגמרי המצוה שמה שקורא ביום אחר היא מצוה אחרת לגמרי.

הערה מ"ו

בענין שומע כעונה

בביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א' מביא מחלוקת הפוסקים אם מהני שומע כעונה במצות ספירת העומר והקשו האחרונים דלכאורה בחי' הר"ן לפסחים מבואר דלא מהני דהנה איתא בגמ' בפסחים דף ז' שיש מצות שמברכין אקב"ו על כמו על המילה ויש מצות שמברכין בלמ"ד כמו להניח תפילין וכתב

הר"ן שם דכלא דמלתאה היא דהיכן שאפשר לקיים המצוה ע"י שליח מברכין בעל והיכן שאי אפשר לקיים ע"י שליח מברכין בל' והקשה הר"ן והא ספירת העומר שאי אפשר לקיים ע"י אחר ואפ"ה מברכין על ספירת העומר ותירץ דכיון שכבר קרב העומר והן מונים ממנו ולא מונים לו תיקנוהו בעל ועוד הקשה הר"ן מפני מה אנו מברכין במגילה על קריאתה ותקנו בעל ותירץ הר"ן מפני שיכולה הקריאה להתקיים על ידי אחר דלכאורה היינו שומע כעונה וצ"ב למה לא כתב דהיינו טעמא דמברכין בלשון על ספירת העומר כיון שיכול לצאת על ידי אחר כמו שתירץ לענין מגילה מוכח מיני' דבספירת העומר לא מהני שומע כעונה וא"כ קשה אמאי לא הביא הביאור הלכה ראי' מהר"ן שאין דין שומע כעונה בספירת העומר.

וי"ל דהרי יש שני ביאורים בענין שומע כעונה חד שמה שהאומר מדבר נחשב כאילו השומע אמרו בעצמו או שהאומר הוי שליח של השומע והנה בספירת העומר שאין שום חיוב של דיבור מיוחד דהעיקר היא שיגלה בפיו שיודע איזה מספר היום הרי לא שייך שומע כעונה שכאילו מה שהוא דיבר נחשב כאילו אמרן השומע כמו במגילה אבל מ"מ עדיין שייך החלק השני דהוי כאילו עשאו שליח אבל זה לא נחשב כאילו נעשה ע"י אחר שהרי שליח של אדם כמותו וזהו כוונת הר"ן שרק במגילה כתב שזה נעשה ע"י אחר ולא בספירת העומר אבל עדיין אין לפשוט משם שלא מהני שומע כעונה.

הערה מ"ז

בענין דברים שבלב

בשן"ע סי' תפ"ט סעיף ג' כתב דהנמצא עם ציבור הסופרים בעוד היום גדול מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור וכתב המג"א דיכוין בלבם אם אזכור בלילה איני מכוין לצאת בספירה זו.

וי"ש שדייקו דהרי קי"ל בכל התורה דדברים שבלב אינם דברים דאם עושה מעשה ובלבו חושב להיפך לא מהני אם כן כיון שאת מעשה המצוה דספירה עושה בפיו בלי שום תנאי מה יועיל מה שבלבו בא לבטלו על ידי תנאי.

וי"ל דשאני במצות ספירת העומר דהמצוה היא בעיקר בלב שאם הוא מונה ואינו מבין על מה הוא מדבר ודאי שלא יצא נמצא דעיקר המצוה היא בלב ולא בדיבור נמצא דבאופן כזה אין שום חשיבות להדיבור בכלל דעיקר המצוה היא במחשבה ולפיכך הכל תלוי במחשבה.

הערה מ"ח

בענין ספירת קטן

המנחת חינוך מצוה ש"ו מסתפק לדעת הראשונים שסוברים דספירת העומר היא מצוה אחת ואם שכח לילה אחד הפסיד המנין מה הדין בקטן שספר קודם י"ג שנה מטעם חינוך והגדיל תוך ימי הספירה אם מחיוב מן התורה לספור בגדלותו והיינו אם מצטרף מה שספר בעודו קטן למה שיספור בגדלותו דאז חיובו מדאוריתא.

ודייקו האחרונים דהרי קי"ל דקטן שקבע מזוזה בפתחו כשר המזוזה אף לכשיגדל הרי דמצטרף מצותו מצד חינוך למצותו מן התורה אם כן מאי שנא ממצות ספירת העומר.

וי"ל דבמזוזה העיקר היא המטרה שיהי' המזוזה מונח שצריך להיות על מזוזות ביתיך והנחת המזוזה הוי רק כעין הכנה לעצם המצוה שהיא להיות מזוזה על הפתח אבל בספירת העומר המצוה היא עצם הספירה ולפיכך לא מהני מה שספר בקטנותו.

הערה מ"ט

בענין ספירת קטן

כתב בשו"ת אבני נזר או"ח ח"ב סי' תקל"ט דקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה יספור בלא ברכה בהגיע לשנת י"ג תוך ימי הספירה וצ"ע הרי הברכות שתקנו חז"ל הם מדרבנן הן קודם י"ג שנה והן לאחר י"ג שנה אם כן מה שבירך קודם י"ג שנה היא ג"כ מדרבנן ומטעם חינוך ובזה הזמן הספירת העומר בעצמותה

פסקינן דג"כ מדרבנן אם כן מה החסרון כשנעשה בן י"ג שיפסיק מלברך לכאורה הם אמרו והם אמרו הם אמרו לברך הן מקודם שנעשה י"ג והן לאחר מכן דהא כל הברכות מדבריהם ואין זה דומה לדברי הבה"ג בשכח מלספור באמצע דהכא לא חסר מאומה ואדרבה קיים דבריהם.

וי"ל דהרי כיון שכל החיוב לספור העומר היא מדרבנן נמצא דכשהאי קטן היא תרי דרבנן ואין יכולין לצרף חיוב שהיא תרי דרבנן עם חיוב שהיא חד דרבנן.

הערה ג'

בענין להשלים בשאר הלילות

הביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהיינה.

ודייקו האחרונים איך מהני ספירה של היום למצות ספירה של אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות ספירה דכמה ימים כולם ביום אחד והוא תמוה מאד.

וי"ל דסובר רב האי גאון שאין החיוב לספור היום עצמו רק העיקר היא לספור כדי שידע מתי להקריב העומר רק דאם חסר יום אחד אינו יכול לספור עוד דאם ליכא יום שני האין יאמר היום יום שלישי אבל אם השלים היום שעבר יצא דלא בעינן שיהי' ממש באותו יום שהרי אין סופרין היום עצמו רק שסופרין בכל יום עוד מספר כדי להגיע למ"ט אבל לא שסופרין עצם היום.

הערה ג"א

בענין לספור השבועות

בשו"ע סי' תפ"ט ס"א כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד לעומר עד שמגיע לו' ימים ואז יאמר היום שבעה ימים שהם שבוע אחד ומבואר דספירת השבועות היא רק ביום השבעי ולא קודם לזה.

והקשו האחרונים דהא יש מצוה לספור ימים ויש מצוה לספור שבועות ובשלמא לענין ימים איכא קיום של תמימות כיון שמתחיל לספור בתחילת הלילה אבל לענין ספירת השבועות הרי סופר רק בסוף השבוע וליכא תמימות ואמאי לא יספור בתחילת השבוע ויאמר היום היום יום א' משבוע א' ואע"ג שלא נגמר השבוע דהא לענין ספירת הימים אומר היום היום יום א' אע"ג שלא נגמר היום.

וי"ל דהרי המצוה היא רק לספור שעבר שבוע אבל אין שום ענין להזכיר סתם השבוע כל זמן שלא עבר שבוע ולמה יאמר סתם היום היום יום א' בשבוע.

הערה נ"ב

בענין ספירת נ' יום

בפסוק נאמר עד ממחרת השבת השבעית תספרו חמשים יום וצ"ע כיון דבפסוק נאמר חמשים יום א"כ מדוע אנו מונים רק מ"ט יום.

וי"ל דהרי כיון שמונים עד מ"ט יום ממילא נמצא שספרנו עד יום נ' שממילא יודעים שהגענו ליום הנ' שהרי אין המצוה למנות עצם היום רק להחזיק חשבון שהגענו לאותו יום נמצא דכשמונה מ"ט יום ממילא החזיק החשבון מתי מגיעין לנ' יום והיינו הך.

הערה נ"ג

בענין שמונין כסדר

בשו"ע סימן תפ"ט סעיף א' וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים וכו'.

ויש שדייקו דמדוע סופרים את ימי הספירה שעברו ולא את ימי הספירה שנותרו עד יום מתן תורה הרי עיקר הספירה היא להביע את השאיפה לקראת מתן תורה וא"כ לכאורה הו"ל להתחיל מ"ט יום שנותרו ליום הנכסף עד ליום

האחרון שלא נותר אלא יום אחד ומנא להו לחז"ל שסופרים מאחד ועד מ"ט ולא להיפך.

וי"ל דלמדו חז"ל דלא שסופרין סתם מספרים כמה ימים נשארו רק שמונין כל יום היום עצמו ועי"ז יודעין מתי מגיע המ"ט יום נמצא שאי אפשר לספור מקודם המ"ט יום דהרי רק מונין כל יום עצמו וממילא צריך לספור מאחד עד מ"ט דהרי לא הגיע עדיין יום מ"ט.

הערה ג"ד

בענין לספור בין השמשות

בשו"ת הרדב"ז תשובה סי' קכ"א חידש חידוש גדול בדין בין השמשות דכל הספק היא רק אם התחיל כבר יום אחר אבל ודאי דלא הוי לילה רק דהספק היא לענין שיחשב כבר כיום מחר.

והקשו האחרונים דלכאורה לפ"ז איך יש סוברין שיש לספור בין השמשות הלא אין סופרין אלא בלילה ובין השמשות ודאי לא הוי לילה.

וי"ל דאין שום ענין לספור דוקא בלילה רק דיש סוברין שאין סופרין רק בלילה כיון שקוצרין העומר בלילה אבל כיון שקוצרין גם בין השמשות מובן יש לספור גם אז.

הערה ג"ה

בענין מה שאומר זכר למקדש

התוס' במגילה דף כ' ע"ב ד"ה כל הלילה כתבו ואחר שבירך על הספירה אומר יהי רצון שיבנה בית המקדש משום דענין ספירה בזמן הזה היא זכר למקדש.

ויש שתמהו דמדוע לענין כורך דכל עניין אכילתה בזמן הזה היא משום זכר למקדש ואומר זה לפני קיום המצוה ולא חשיב הפסק מה שאומר זכר למקדש

כהלל כיון שכל ענין המצוה היא זכר למקדש א"כ הוי חלק מהמצוה מה שמזכיר עניין המצוה ובזה נשלמת המצוה א"כ ספירת העומר דהוי זכר למקדש מדוע אומרה רק לאחר שספר וקיים המצוה מאי שנא מרור מספירת העומר.

וי"ל דשאני בכורך דמקודם כבר אכל מרור אחר הברכה וכבר חל עיקר הברכה עליה ורק לרווחא דמלתא אוכל נמי הכורך ולפיכך לא נחשב זה להפסק כשאומר זכר למקדש כהלל.

הערה נ"ו

בענין ברכת שהחיינו

בספר שבלי הלקט הל' ספירת העומר סי' רל"ד כתב וז"ל ועוד מה שלא נהגו לברך שהחיינו לפי שהזמן של ספירה תלוי בקביעת הפסח כמה דתימר וספרתם לכם ממחרת השבת לכן נראה שאין מברכין עליו זמן ודי לו בברכת הזמן של יו"ט עצמו.

ודייקו האחרונים דברכת הזמן של יו"ט יש בכוחה לפטור רק מצוות החג אבל ספירת העומר לא הוי בכלל מצות החג שהרי הם נוהגין גם אחר הפסח ואין זה הלכה מהלכות החג ובזה בודאי אין מקום לומר שברכת שהחיינו שעל גוף היו"ט תפטור ברכת שהחיינו על מצוה זו דספירת העומר.

וי"ל דכל החג של פסח ושבועות תלוי בהספירה דשניהם הם כמו המשך דהתורה אמר שיהי' פסח ויקריבו אז העומר ואח"כ ימנו חמשים יום ויעשו שבועות ויקריבו מנחה חדשה נמצא שהספירה היא היסוד והעיקר שעליו בנוי שני המועדים של פסח ושבועות ובודאי יוצאין בהשהחיינו של המועד.

הערה נ"ז

בענין שצריך להבין הלשון

במגן אברהם סימן תפ"ט ס"ק ב' כתב שאם ספר ספירת העומר בלשון הקודש ואינו מבין לשון הקודש לא יצא ידי ספירת העומר דכיון דלא ידע מאי

קאמר אין זו ספירה כלל הרי מבואר דכל שאינו מבין את הלשון אפילו שיודע מענין ספירת העומר לא יצא ידי חובה.

ומאידך מצינו במג"א כתב בסימן תל"ד ס"ק ו' בענין ביטול חמץ אם אומר בלשוננו שאינו מבין אבל יודע הענין שהוא מפקיר את חמצו יצא.

ודייקו האחרונים דמאי שנא ספירת העומר דסבירא להמג"א שאם אינו מבין הלשון אבל מבין את הענין לא יצא ולגבי ביטול חמץ אם אינו מבין הלשון אבל יודע הענין יצא מדוע לא נאמר שלא יצא כמו גבי ספירת העומר דבעינן שיבין את הלשון.

וי"ל דלגבי ספירת העומר מה מהני הא שמבין הענין הלא בעינן שידע בדיוק איזה יום היום וכיון שלא מבין לשון הקודש אינו יודע איזה יום היום אבל בביטול חמץ הלא די בזה שיודע שמפקירין החמץ ולמה נבעי' שידע הפי' של כל חמירא וכו'.

הערה נ"ח

בענין שומע כעונה

בשו"ע סי' תפ"ט סעיף א' כתב וז"ל ומצוה על כל אחד לספור לעצמו והוא מגמ' במנחות דף ס"ה ע"ב דאמרינן שם ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד ופרש"י שכל אחד חייב לספור.

ובביאור הלכה הביא דברי הרשב"א שכתב שילפינן ממה דכתיב וספרתם לכם ומלת לכם מיותר שבא לרבות שבעינן ספירה לכולכם ולא שרק הבי"ד או הציבור יספרו וכתב שיש לדייק מדבריו שלא מהני שומע כעונה.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרשב"א לא מיעט רק שאין הבי"ד יכולין למנות אבל בשומע כעונה הרי כל אחד סופר לעצמו ולמה לא יהני שומע כעונה.

וי"ל דהרי ידוע שיש שני פי' בשומע כעונה או שנחשב כאילו השומע מדבר בעצמו או שלא נחשב כאילו מדבר בעצמו רק שהמדבר הוי שליחו של

השומע ואולי למד הביאור הלכה דהפי' בשומע כעונה היא דהשומע עושה שהמדבר יהי' שליח בשבילו ולא דהוי כאילו השומע מדבר בעצמו ולפיכך הוי כמו היכן שהב"ד סופרין וע"כ דלא מהני שומע כעונה.

הערה נ"ט

בענין שיספרו כשיבנה ביהמק"ד

כתבו התוס' במגילה דף כ' ע"ב ד"ה כל דאחר שבירך על הספירה אומר יהי' רצון שיבנה כיון שהוא זכר למקדש והמ"ב סי' תפ"ט ס"ק ג' מביא דעות דאם לא יוכל להשלים הספירה לא יתחיל לספור בברכה.

ודי"ק בספר עיון המועדים דכיון דכשיבנה המקדש לא יצטרכו לספור עוד כיון שאז לא יצטרכו עוד זכר למקדש נמצא שאין יכולין לספור עכשיו בברכה כיון שאח"כ יצטרכו להפסיק.

ולכאורה הוי טעות ממש דודאי יספרו כשיבנה הביהמק"ד רק דאז יספרו מדאוריתא ועכשיו מונין רק זכר למקדש.

הערה ס'

בענין לספור ע"י גמטרי'

השערי תשובה סימן תפ"ט סי' ו' מביא מחלוקת האחרונים אם שייך לספור ספירת העומר בראשי תיבות כגון שאומר היום ל"ג בעומר וכל כה"ג שדעת הגט פשוט שיצא וכן מייתי הבאר היטב מהכנה"ג בשם מהר"ש הלוי והפר"ח והשאלת יעב"ץ הסכימו שלא יצא.

ודי"קו האחרונים וכי יש בספירת העומר דין אמירה בלשון הא לא בעינן אלא מעשה של ספירה וכל שיש כאן ספירה ואפילו בר"ת פשיטא וכמו לענין הגדת עדות דפשיטא דהוי הגדה בכה"ג א"כ אמאי כתב היעב"ץ שלא יצא.

וי"ל דאותיות של ל"ג אינן בכלל מספרים רק שזה בגימטרי' שלושים ושלש וכמו שאם אחד יאמר היום יום אב"ל לעומר שגם בגימטרי' ל"ג ודאי שלא יצא ה"נ כשאמר ל"ג שזה אינו מספרים רק גימטריות.

הערה ס"א

בענין להכניס עצמו לספק דרבנן

בשו"ע סימן תפ"ט ס"ב כתב דראוי שלא לספור ספירת העומר בין השמשות וביאר במ"ב ס"ק י"ד דאע"פ שספירה בזמן הזה מדרבנן לרוב הפוסקים וספק דרבנן לקולא מ"מ אין נכון להכניס עצמו לספק לכתחילה אף בדרבנן.

ודי"ק בספר עיון המועדים מהא שכתב המשנ"ב סימן י' ס"ק כ"ז מחלוקת האחרונים בבגד שחציו חתוך וחציו סתום שיש ספק אם חייב בציצית ומחמירים לשני הצדדים שיטיל ציצית אבל לא יברך ולא יצא בו בשבת לרשות הרבים ונחלקו אם מותר לצאת בו לכרמלית שאיסורה מדרבנן האם עושים ספק דרבנן לכתחילה ומצדד שם במ"ב כמתירים וצ"ב מאי שנא מהכא גבי ספירת העומר דאמרינן שאין נכון להכניס עצמו לספק דרבנן לכתחילה ונשאר בצ"ע.

וי"ל דשאני הכא דאה"נ הספק היא מדרבנן מ"מ אם זה לא הוא ספירה אז עובר על איסור דאורייתא שמזכיר שם שמים לבטלה שאומר ברכה לבטלה אבל התם לכל היותר לא יעבור רק על איסור דרבנן לפיכך קל יותר.

הערה ס"ב

בענין תמימות בליל הראשונה

כתב הלבוש הובא בכף החיים סי' תפ"ט ס"ק י"א דביום הראשון יספור מיד בתחילת הלילה משום תמימות ומשמע דהוי קפידא ביום הראשון יותר משאר הימים וצ"ע מה הענין בזה.

וי"ל דבשאר הימים יש לומר דאם לא ספרו עדיין היום החדש אז עדיין סופרין היום של אתמול אבל עכ"פ עדיין מונים עוד נמצא שמונים במשך שבעה שבועות אבל אם לא התחילו עוד לספור הרי לא סופרים שבעה שביעות תמימות.

הערה ס"ג

בענין ברכת המצות

הבעל המאור בסוף פסחים כתב שני טעמים למה אין מברכין ברכת שהחיינו על ספירת העומר א' כיון שאינו אלא זכר בעלמא.

ב' כיון שאין בספירת העומר הנאה אלא עגמת נפש שהיא זכר למקדש.

ודייקו האחרונים דבשלמא לטעמא בתרא מובן דשהחיינו דהוי משום הנאה אין מברכין על דבר שבצער אבל ברכת המצות שאינו תלוי בהנאה מברכין אבל לטעם הראשון שאינו נחשב כדי שיאמרו עליו שהחיינו הרי ה"נ לא הוי חשוב שיאמרו עליו ברכת המצות.

וי"ל דלגבי שהחיינו כיון שאינו דבר חשוב אין לו הנאה אבל לגבי ברכת המצות הרי אע"ג שאינו חשוב סוכו"ס הוי מצוה ואין נפק"מ אי תקנו משום זכר סוכו"ס הוי מצוה בשניהם.

הערה ס"ד

בענין נוסח הלשם יהוד

נהגו לומר קודם ספירת העומר נוסח הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם ממחרת השבת וכו' ודייק בספר עיון המועדים הלא ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן וא"כ אמאי אומרים הנני מוכן ומזומן וכו' כמו שכתוב בתורה.

וי"ל דמ"מ הטעם למה תקנו חז"ל הספירה היא כדי שיהי' זכר למה שצוה התורה לספור וזה אינו תקנה מיוחד שתקנו חז"ל רק שתקנו שימשיכו לקיים המצוה שכתוב וספרתם לכם אע"ג שאין חייבין בזה מן הדין.

הערה ס"ה

בענין אי ספירת ימים ושבועות הוי מצוה אחת

החינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עי"ש מה שתירץ.

וצ"ע דהפרשת מעשרות ותפילין אה"נ דהוי הכל מצוה אחד רק שיש בזה כמה חלקים אבל אה"נ שהם מצוה אחד ואם היו מצוות נפרדות היו מברכין ברכה מיוחד על כל אחד וה"נ בספירה.

הערה ס"ו

בענין תמימות (ג')

שיטת הט"ז סימן תצ"ד שאין לקדש בערב יום טוב של שבועות מבעוד יום מפני שמגרע בתמימות של ימי הספירה ושיטת המגן אברהם שאין להתפלל ערבית של ליל שבעות מבעוד יום מפני שמגרע בימי הספירה והוי חסרון בהתמימות.

ודייקו האחרונים דהרי בביאור ענין כתבו רבותינו שהגדר בתוספות יו"ט הוי הקדמת עצם היום הבא וזה עצמו סברא שלא יגרע בתמימות דכיון שעל ידי התוספות נחשב שנגמר היום א"כ ימי הספירה נשלמו וכמו שלא שייך לומר גרעון בתמימות דכיון שעל ידי התוס' נחשב שנגמר היום א"כ ימי הספירה נשלמו וכמו שלא שייך לומר גרעון בתמימות אם השמש שוקעת עיתים יותר מאוחר

ועתים יותר מוקדם כך הוא הדין נמי בקיבל תוספות משום שאין צריך שכ"ד שעות יהיו תמימות אלא שכל היום הארבעים ותשע יהי' ספור ואם ע"י התוספות נכנס היום הכא א"כ יום הארבעים ותשע נשלם וכאילו שקעה חמה קודם ואין כאן גרעון בתמימות כלל וא"כ צ"ע מהו שכתבו שעל ידי תוספות זה יש חסרון בתמימות.

וי"ל דתוס' יו"ט מהני שהיום נחשב כאילו הוא נגמר כבר אבל זה לא מהני להשבוע דמ"מ חסר כמה שעות בהשבוע והתמימות שבקרא כתיב על השבועות דכתיב שבע שבתות תמימות ולפיכך צריכין לחכות עד צאת הכוכבים.

הערה ס"ז

בענין ברכה על ספירת העומר

באבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודי"ק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

וי"ל דהכא בספירת העומר המצוה היא להחזיק בחשבון הימים וא"כ מה שייך לומר דהוי רק חשבון הרי זהו המצוה לעשות החשבון אבל בקביעות החדשים המצוה היא רק לקבוע החדשים כדי לידע מתי העיבור אבל החזקת החשבון אינו שום מצוה.

הערה ס"ח

בענין ברכות ספירת העומר

בגמ' במנחות ס"ו ע"א אמר אב"י מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומבואר שהוא ב' מצוות א' ספירת הימים ב' ספירת השבועות.

ודייקו האחרונים דלמה אין מברכין על ספירת העומר ב' ברכות אחת לספירת ימים ואחת לספירת שבועות והלא מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומאי שנא מתפילין דמברך ב' ברכות כיון שב' מצוות הן.

וי"ל דשאני בתפילין דהתפילין של היד היא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו והראש היא נגד מח שהנשמה שבמוחי וכו' יהיו משועבדים כמו שאומרים בלשם יחוד נמצא דכל אחד היא דבר בפנ"ע אבל הכא בספירה העיקר היא שנדע מתי נגמר השבע שבועות והמ"ט יום ששניהן דבר אחד שנדע מתי מגיע יום החמשים א"כ אין לברך שתי ברכות.

הערה ס"ט

בענין שמברכין על הספירה

כתב הראב"י סי' תקכ"ו וז"ל היכא דקסבר שהוא יום ד' ופתח אדעתא לספור כן ואח"כ נזכר שהוא יום ה' וסיים בה' אי נמי להיפך וכדאיתא בסוגיא דברכות דף י"ב ע"א דאם נקט כסא דשיכרא וסבר דחמרא היא ופתח אדעתא דחמרא וכו' דהוי בעי' דלא איפשטא והוא הדין הכא וכיון דספירה דאוריתא אזלינן לחומרא וצריך לספור ולחזור ולברך ואע"ג דברכה לאו דאוריתא היא מ"מ כיון דספירה דאוריתא וצריך לספור לאו מלתא היא לספור בלא ברכה ואין כאן משום ברכה לבטלה.

ודייק הט"ז ס"ק ט' דאף דספירת העומר דאוריתא אכתי ברכת המצוות דרבנן ולמה חוזר ומברך הא לגבי הברכה הוי ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא עי"ש מה שתירץ דחשבינן גם הברכה לדאוריתא.

ולולי דבריו היה נראה [דכוונת הראב"י היא] דרבנן תקנו הברכה שיברך בכל פעם שמדאוריתא חייב לספור וכיון שהכא מדאוריתא חייב לספור ממילא חייבו אותו חז"ל לברך על זה.

הערה ע'

בענין אי ספר בסוף היום בביה"ש

כתבו האחרונים שאם לא ספר בלילה ונזכר בין השמשות למחר וספר הדין היא שייספור בימים שאחר זה בברכה ובפשטות היא מדין ספיק ספיקא ויש שדייקן דהרי הוי תרי קולי דסתרי אהדדי דספק הראשון היא שמא לא קי"ל כהבה"ג והספק השני היא שמא היה יום והרי הא דמועיל ספירת יום אמרינן דהיא מכח הסכמת הבה"ג והתוס' לדינא אם כן נקט בספק זה את ההיתר של הבה"ג ואילו בספק הראשון נקט עיקר דלא קי"ל כשיטת רש"י והבה"ג נמצא דבספק אחד נקטינן כהבה"ג ובספק האחר אמרת להקל מצד שלא חיישינן לשיטת הבה"ג וא"כ הוי תרתי דסתרי ולא אמרינן ככה"ג ספק ספיקא כמבואר בבאר היטב בדיני ספק ספיקא ונשאר בצ"ע.

ועוד דייק הגאון ר' אלחנן הלפרין דהרי הכא הוי ספק ספיקא בשני ענינים נפרדים חד ספק אי יש לספור ביום וחד ספק אי הימים מעכבין והוי כמו חד ספק בגוף וחד ספק בתערובות שזה לא הוי ספיק ספיקא.

וי"ל דאינו מועיל מטעם ספק ספיקא רק שמועיל מכח ממנ"פ דאם נקטינן כשיטת הבה"ג הרי מהני הספירה שסופר ביום ואם לא קי"ל כהבה"ג הרי לא איכפת לן אי החסיר יום אחד.

הערה ע"א

בענין שצריך להבין מה שסופר

כתב המג"א הלכות פס"ח סי' תפ"ט ס"ק ב' ופשוט שמותר לספור ספירת העומר בכל לשון ודוקא בלשון שמבין ואם אינו מבין לשון הקודש וספר בלשון הקודש לא יצא דהא לא ידע מאי קאמר אבל בשו"ת שאילת יעבץ ח"א סי' קל"ט הביא את דברי המג"א וחולק עליו שיוצא ידי ספירת העומר אף בלשון שאינו מבין.

ודייקו האחרונים דצ"ע דברי המג"א מנין לו דבספירת העומר אינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין הלא בקריאת שמע דאינו יוצא אלא בלשון שמבין למדים מקרא דכתיב שמע ישראל בכל לשון שאתה שומע כמבואר בסוטה ל"ב ע"ב ועי' במאירי שם דכתיב שמע בכל לשון שאתה שומע ר"ל שיהא מבין הדברים וא"כ בספירת העומר דליכא לימוד מקרא שצריך להבין מה שספר מנא ל"י שאינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין.

ובספר עיון המועדים תירץ שבלא"ה לא הוי ספירה אם אינו מבין מה שסופר אבל לכאורה נראה אפי' פשוט יותר דהרי צריכין למנות כדי שנדע מתי להקריב העומר ואם אינו מבין מה שהוא סופר הלא לא ידע מתי להקריב העומר וא"כ פשוט שזה לא מהני כשסופר כך.

הערה ע"ב

בענין למה מברכין על ספירת העומר

כתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בהל' ברכות כתב דעל כל המצות שמברך עליהם עובר לעשייתן הוא מברך בלמ"ד ולא בעל וא"כ היה צריך לברך לספור העומר ולא על ספירת העומר עי"ש מה שתירץ.

וי"ל דהרי המצוה היא רק למנות כדי שנדע מתי להקריב העומר נמצא דהמצוה נגמר רק אחר מ"ט יום ולא קודם לזה א"כ אינו עובר לעשייתן.

הערה ע"ג

בענין שהחיינו על ספירת העומר

המאירי בפסחים ז' ע"א כתב דמדוע אין מברכין ברכת הזמן על ספירת העומר וז"ל שאני אומר שספירת העומר נפטר הוא בברכת הזמן של יום טוב.

והקשו האחרונים דצ"ע הלא כשמברך ברכת זמן בליל פסח הרי עדיין לא הגיע שעת החיוב של ספירת העומר שהוא בליל שני של פסח והאיך נפטר בברכת הזמן של יום טוב.

וי"ל דהרי המצוה היא להקריב העומר ולספור ולהקריב מנחה חדשה נמצא דהמצוה מתחיל כבר מעת שמקריבין העומר ביום ראשון ולא בליל שני.

הערה ע"ד

בענין הלימוד של וספרתם לכם

פסק השו"ע ומצוה על כל אחד לספור לעצמו ובחק יעקב פי' דלפינן זה ממה שכתוב וספרתם שתהא ספירה לכל אחד כמו שכתוב ולקחתם לכם ביום הראשון דדרשינן מינה שתהא לקיחה לכל אחד ואחד.

ודייק בספר עיון המועדים מה שמדמה למלת ולקחתם דהתם שאני שהוא מצוה שבגופו לפיכך בעינן שיהי'.

לקיחה לכל אחד אבל הכא שיש דין של שומע כעונה אולי לא בעינן ספירה לכל אחד ואחד.

וי"ל דאם היו לומדים שבעינן לקיחה לכל אחד מחמת מצוה שבגופו אה"נ שאין לדמות להיכן שיש דין של שומע כעונה אבל כיון שדרשינן ממלת ולקחתם שבעינן לקיחה לכל אחד א"כ ה"נ הכא יש לדרוש ממלת וספרתם שתהא ספירה לכל אחד ואחד.

הערה ע"ה

בענין תמימות (ד')

ידוע שיטת הבה"ג שאם לא ספר בלילה יכול לספור ביום אבל אם לא ספר גם היום אז אינו יכול לספור עוד בברכה וצ"ע דממנ"פ אי בעינן תמימות מה

מהני מה שסופר ביום הלא חסר בתמימות שרק ספר חצי יום ואם לא בעינן תמימות למה אם לא ספר גם ביום אינו יכול לספור עוד.

וי"ל דיש לחקור האם שמונה הספירה נחשב רק כסופר באותו דקה שספר או שזה נמשך לכל היום אח"כ שהכל ספור מכח מה שמנה ואם כן י"ל דהבה"ג סובר דבעינן תמימות שרק אותו דקה הוי ספור נמצא דאין שום חסרון אם מונה ביום שלא שייך לומר שחסר בתמימות דהרי גם אם סופר בלילה אין הספירה נמשך למשך כל היום שנאמר שכל היום ספור דהרי רק אותו רגע נחשב לספור.

הערה ע"ו

בענין אם ספר בין השמשות של סוף היום (ב')

בשערי תשובה סי' תפ"ט סק"ד כתב בשם הבית דוד שאם נזכר בסוף היום בבין השמשות ומנה בלא ברכה ימנה שאר הימים בלא ברכה.

ודייקו האחרונים דהרי זה ספק ספיקא ספק יום ספק לילה ואם תמצי לומר לילה שמא הלכה כהפוסקים שאין ימים מעכבין זה את זה וא"כ זה סיבה דמכאן ואילך רשאי להמשיך לספור בברכה מטעם ספק ספיקא.

וי"ל דהא גופי' אם יש לספור ביום היא ספק בעצמו נמצא דזה הוי כבר ג' ספיקות.

הערה ע"ז

בענין אי הספירה דאורייתא בזה"ז

ברמב"ם פ"ז בהלכות תמידין ומוספין הל' כ"ד כתב וז"ל מצוה זו — של ספירת העומר — על כל איש מישראל בכל מקום ובכל זמן ונשים ועבדים פטורין ממנו וכתב הכסף משנה וז"ל בכל מקום ובכל זמן דעת רבנו שאף בזמן הזה היא מצוה מן התורה.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי מהא שהביא הרמב"ם דין זה בהלכות תמידין ומוספין ולא בהלכות פסח משמע שזהו דין בהקרבנות שיש לספור מעת הבאת העומר וכיון דבזמן הזה ליכא הבאת העומר הרי זה רק מדרבנן וא"כ איך דייק הכסף משנה בדבריו שהיא מה"ת.

וי"ל דסבר הרמב"ם דהיא חלק מן הקרבנות אבל סובר דהעיקר היא לספור כדי לידע מתי להביא הקרבן החדשה שזה מקריבין אחד המ"ט יום ולא מעכב אי הקריבו העומר או לא וכיון שאנו מצפים שיבנה המקדש הרי יש חיוב עלינו מה"ת לספור עכשיו כדי שנוכל להקריב הקרבן כשיבנה המקדש.

הערה ע"ה

בענין אי שכח יום אחד

בשער הציון סימן תפ"ט אות מ"ג מסתפק אם לדעת הרמב"ם אם ספר ביום יכול להמשיך ולספור או לא.

ודייק בספר עיון המועדים דאיך נעלם לי' להשערי ציון רמב"ם מפורש שכתב בפ"ז מהלכות תמידין הלכה כ"ג בהדי' שאם לא ספר בלילה סופר ביום כדעת הבה"ג.

וי"ל דלמד השערי ציון דהרמב"ם רק קאמר שמקיים עדיין המצוה במה שמונה ביום אב מ"מ זה לא מהני שיוכל עי"ז להמשיך ולספור בשאר הימים.

הערה ע"ט

בענין השבון השבועות

הבית הלוי כתב לחדש בשכח יום אחד דקי"ל דסופר שאר הימים בלא ברכה זה רק עד דמישלם שבועי אבל במישלם שבועי יכול לספור בברכה ומקורו בטור שאם מנה ימים בלא שבועות או שבועות בלא ימים יצא א"כ חזינן שעל

מנין של שבועות לחוד ראוי לברך ולכן גם בשכח יום אחד יכול לברך על השבועות.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי בטור לא מבואר כלל שיוצא בשבועות לחוד אלא שאין צריך למנות מספר הכולל של ימים אבל בשבועות לחוד לכו"ע לא יצא רק שצריך לומר היום שני שבועות וג' ימים וכדו'.

וי"ל דהימים שמונים אחר כן כגון שאומר היום שבוע אחד ויום אחד אינו קשור בכלל להשבעה ימים הראשונים דהחשבון של הימים היא חשבון אחר לגמרי שמונים רק הימים של השבוע השני לפיכך לא איכפת לן אי החסיר יום אחד מהמנין של השבוע שעבר.

הערה פ'

בענין תמימות (ה')

הט"ז סי' תצ"ד כתב דמאחרין להתחיל ערבית בכניסת חג השבועות כדי שיהי' ימי הספירה תמימות.

ויש שדייקו דכיון שכבר גמר לספור אמש ועכשיו אינו עושה כלום מה שיין חסרון בתמימות אם מקדים עכשיו את כניסת החג.

וי"ל דמ"מ בעי' שיספור שבע שבועות תמימות דהיינו שיספור דבר שלם של שבע שבועות ואם יחסר ממנו הרי לא מנה דבר שלם של שבע שבועות.

הערה פ"א

בענין זכר למקדש (ב')

המהרל"ב דייק מדברי הר"ן שסובר שכל הספירה היא מצוה אחת ויש שדייקו דהר"ן בעצמו כתב בסוף מסכת פסחים עוד טעם למה אין מברכין שהחיינו שהיא כיון שהיא רק דבר של צער דהוי זכר למקדש הרי משמע שכל יום יש מצוה בפנ"ע של לעשות זכר למקדש א"כ הוי כל יום מצוה בפנ"ע.

וי"ל דהרי בבית המקדש היו מונין כדי שידעו מתי להקריב העומר נמצא דהמצוה היא רק שיגמרו למנות וא"כ הוי הכל מצוה אחד וה"נ מה שעושין זכר למקדש היא זכר למה שעשו אז הרי ה"נ עכשיו הכל היא מצוה אחד שהרי עושין זכר למה שעשו אז.

הערה פ"ב

בענין ברכת המצוות

המהרל"ח כתב דהטעם למה אין מברכין שהחיינו היא כיון שהמצוה לא נגמר עכשיו רק לאחר נ' יום ולא שייך לברך עכשיו שהחיינו ויש שדייקו דא"כ אמאי מברכין ברכת המצוות הלא לא נעשה המצוה עד נ' יום ויברך אז ולא עכשיו.

וי"ל דשהחיינו לא שייך לברך רק כשיש לו הנאה והרי אין לו שום הנאה עכשיו על מה שיקיים מצוה בעוד נ' יום אבל המצוה כבר מתחיל עכשיו ואע"ג שזה נמשך למשך נ' יום כיון שמתחיל עכשיו כבר מברך שזה לא תלוי בהנאה.

הערה פ"ג

בענין החילוק בין ברכת המצוות לשהחיינו

הראשונים נתקשו למה אין מברכין שהחיינו על מצוות ספירת העומר והמהר"ם מינץ תירץ וז"ל דאיך יברך זמן שמא ישכח יום אחד ונמצא ברכה לבטלה.

וראיתי מדייקין דא"כ לא יברך גם ברכות המצוות שמא ישכח לברך ויהי ברכתו לבטלה.

וי"ל דבברכת המצות מברך על עצם הפעולה שחייב עכשיו לספור אע"ג שלבסוף לא יקיים המצווה מ"מ לא נתברר למפרע שלא היה עליו חיוב לספור מקודם שודאי היה עליו חיוב אבל שהחיינו מברכין על ההנאה וזה יש לו רק

כשמקיים המצווה בשלימות וא"כ הרי יש לחוש שישכח ובאמצע ולא יקיים המצווה ואז יהי ברכתו לבטלה.

ועוי"ל דלגבי ספירת העומר יש לומר דהברכה היא על כל יום בנפרד אבל בברכת שהחיינו ודאי דלא היה מברך יותר מפעם אחת א"כ ודאי דכוונתו היא על כל המצווה שיש לספור מ"ט יום וא"כ אם לא ימנה יום אחד ולא יהי מ"ט יום יהי ברכתו לבטלה.

הערה פ"ד

בעומק כוונת הר"ן בענין ברכת שהחיינו

הר"ן בסוף מסכת סוכה כתב הטעם למה אין מברכין שהחיינו על ספירת העומר וז"ל וראיתי מי שכתב שאם לא ספר בלילה לא יספור ביום ומש"ה לא אמרינן ב"י זמן עכ"ל וכוונתו תמוה.

ונראה דהכוונה היא ע"פ מה שכתב המאירי דהטעם למה אין מברכין שהחיינו היא משום שיוצא בברכת שהחיינו שאומר בקידוש.

והקשה במשנת יעבץ דהרי החיוב של ספירה מתחיל ביום ט"ז והאיך יוצא ע"י הקידוש של יום א'.

ויש ליישב ע"פ מה שצ"ע לפי שיטת התוס' דאם לא ספר בלילה אחד לא יספור ביום רק שיכול לספור בלילה כרגיל בברכה דא"כ נמצא דכל יום הוי ענין בפנ"ע ואין צריך אפי' שיספור מ"ט פעמים רק דבכל יום היא דבר נפרד לספור ספירת העומר דא"כ למה אין מברכין ברכת שהחיינו בכל יום דהוי מצוה נפרד אלא ע"כ דכיון דהכל בא מכח הרגל של פסח הוי כמו חנוכה דמברכין פעם אחד שהחיינו על החג של חנוכה וממילא כולל ההדלקה של שמונה ימים הבאין מחמת חנוכה וה"נ מברכין על חג הפסח וממילא כולל ספירת מ"ט יום הבאין מחמת פסח עד שבועות ולפיכך נפטר הכל בברכת שהחיינו שבקידוש אע"ג דמתחיל רק ביום ט"ז כיון שבא מחמת הפסח וא"כ מובן כוונת הר"ן דלפיכך אין לברך שהחיינו כיון דאמרינן שאין צריך לספור ביום רק דסופר בלילה כרגיל נמצא דכל יום הוי מצוה בפנ"ע וא"כ קשה למה אין מברכין

שהחיינו בכל יום אלא ע"כ דכיון שבא מחמת פסח הוי דבר אחד וא"כ כבר אפשר לצאת בברכת קידוש וא"כ אין לברך עוה"פ.

הערה פ"ה

בענין תנאי בספירת העומר

המג"א סימן תפ"ט סעיף ג' כתב דמי שמתפלל בבין השמשות מונה בלי ברכה ויכוין שזהו על תנאי ואם יזכור לספור אח"כ לא יצא בספירה הראשונה רק בהשני'.

וי"ש שדייקו דבהלכות ק"ש כתב המג"א בסימן מ"ו ס"ט עמ"ש הרמ"א שטוב לומר בתחילת התפלה שמע ישראל דלפעמים שוהין עד שיעבור זמן ק"ש וכתב במג"א שזהו דוקא אם חושש שיעבור הזמן אבל בלא"ה יכוין שלא לצאת ולמה לא כתב שם המג"א שיעשה תנאי.

ובפשטות יש לומר דהכא יש לחוש שישכח לספור אבל התם כשהוא כבר באמצע התפלה אין לחוש שישכח דבודאי יקרא ק"ש ואין לחוש שיעבור הזמן דיכול לאמוד אם עדיין יתפוס זמן ק"ש בתוך התפלה או לא.

הערה פ"ו

בענין הברכה של הספירה

הגר"א כתב שאם מתפלל בין השמשות יספור אז בלי ברכה ויצא אז המצוה ואח"כ בלילה יברך ויספור אע"ג שכבר יצא המצוה כיון שהברכה מעכבת.

וי"ש שדייקו דאטו בשביל זה מותר לומר הברכה כשכבר יצא המצוה.

וי"ל דסבר הגר"א שלא רק שהברכה מעכבת רק דהברכה הוי חלק מהמצוה שע"ז יודעין מה שעושין שסופרין העומר שבזה שאומרים היום יום אחד לעומר לא מבינין בכלל מה כוונתו בזה.

הערה פ"ז

בענין אי חשב על יום אחר בעת הברכה

במ"ב סי' תקפ"ה הביא בשם הבנין עולם שאם נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר אין צריך לברך אבל אם נטלו השופר בין הברכה לתחילת התקיעה צריך לחזור ולברך.

וצ"ע למה בספירת העומר פסק השו"ע שאם בירך על מנת לומר ד' ואח"כ נזכר שהיא יום ה' שפיר יצא מ"ש ממי שכיון על שופר אחר ה"נ הכא כיון ליום אחר.

וי"ל דהתם השופר האחר היא חפץ אחר לגמרי אבל הכא שני המספרים היו בשביל ספירת העומר ושניהם אותו דבר דלא שייך לומר דכל מנין הוא חפץ אחר לגמרי דבשניהם המטרה היא להגיע למנין מ"ט יום והוי כמי שהתכוין לתקוע בשופר זה תקיעה והיה צריך לתקוע תרועה שזה לא מעכב.

הערה פ"ח

בענין לברך על ספירה של ביה"ש

תוס' במנחות ס"ו ע"א כתבו חידוש שיכול לספור בבין השמשות לכתחילה ואף יכול לברך.

ויש שדייקו דאיך יכול לברך הא הוי ספק ברכה לבטלה דהרי בכל ספיקא דאוריתא יש מחלוקת אי מברכים דבמרב"ם הלכות מילה פ"ג ה"ו כתבו וכן אנדורוגינוס אין מברכין על מילתו מפני שהוא אינו זכר ודאי וכתב הראב"ד א"א אם אנדורוגינוס ספק מברכים עליו מפני שהוא ספק דאוריתא ועל ספק דאוריתא מברכים א"כ מובן דזהו דוקא באנדורוגינוס שאין לו ברירה אחרת א"כ הוי מחיוב מן התורה למול באופן של ספק אבל הכא שיכול לספור בלילה רק שיכול לפטור את עצמו ע"י ספירה בבין השמשות אמאי יוכל לברך הלא אינו מחיוב למול עכשיו ואיך יאמר אשר קדשנו במצותיו וצונו וכו'.

וי"ל דהרי אם יודע בודאות שלא יוכל לספור בלילה כגון שיודע שיהי' לו ניתוח הרי אז הוא מחיוב מן התורה לספור בבין השמשות נמצא שיכול לברך

אשר קדשנו במצותיו שאז מחיוב מן התורה לברך וא"כ אפי' אם יכול לספור בלילה הרי רואין דהחיוב מתחיל כבר מעכשיו.

הערה פ"ט

בענין שצריך להוציא בשפתיו

בשו"ת רעק"א סי' כ"ט כתב בשם ר' בנימין וואלף איגר וז"ל לענין ספירת העומר דכתיב ב' וספרתם לכם על אף שאין הכרע במשמעות הפסוק שצריך להוציא בשפתיו כמו ספירת נדה וזבה מכל מקום נראה מצד תקנת חכמים שאינו יוצא ספירת העומר אם לא שיוציא בשפתיו וראי' לזה ממה שכתב הב"י שאין מברכים על דברים שבלב.

הרי מבואר בדבריו דכל התקנה לומר בפה היא כדי שיוכל לברך ודייקו האחרונים דלא מסתבר דכדי שיוכל לברך יוסיפו על זה המצוה.

וי"ל דאין הכוונה דהוי "סיבה" שבשביל שיוכלו לברך הוספיו על המצוה רק דהוי "סימן" שבשביל שרואין שמברכין הוי סימן שהמצוה היא להוציא בפה דאל"ה לא היו חז"ל מתקנין ברכה על זה.

הערה צ'

בענין זכר למקדש (ג')

איתא בשו"ע סימן תפ"ט סעיף ד' מי ששאל אותו חבירו בין השמשות כמה ימי הספירה בזה הלילה יאמר לו אתמול היה כך וכך שאם יאמר לו היום כך וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה שכבר יצא בזה ידי ספירה וכתב המשנ"ב שם כיון שאין מצוות צריכות כוונה ואף דאנן קי"ל דצריכות כוונה והלא לא כוון לקיים בזה המצווה מ"מ לענין ברכה יש להחמיר ולחוש להך דעה ולא יברך על ספירה שימנה אח"כ.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי כל מצוות ספירה היא זכר למקדש ואם כן כל שלא נתכוין למצוה הרי אין בעשייתו זכר למקדש והרי לא נתקימה המצוה כלל.

וי"ל דאע"ג דחז"ל תקנו בשביל זכר למקדש מ"מ אין כל אחד חייב לכוין שהוא עושה כל זה זכר למקדש רק דהתקנה נתקן בשביל זה ואפי' אם אינו מכוין די בזה שבמציאות עושה זכר למקדש.

הערה צ"א

בענין תמימות (ו')

המג"א כתב בסי' תצ"ד בשם המשאת בנימין וז"ל בליל שבועות אין מקדשין על הכוס עד צאת הכוכבים דכתיב תמימות תהינה ובט"ז כתב וז"ל ומאחרין להתפלל ערבית בכניסת שבועות כדי שיהיו ספירת השבועות תמימות וכן כתב בפר"ח דבערב שבועות יש לאחר מלקדש משום תמימות אלא דהט"ז סבירא לי' דמשום הא בעינן לאחר אף תפלת מעריב אולם דעת המג"א דרך לקידוש צריך להמתין ולא בתפלה.

ודייקו האחרונים דצ"ע דברי המג"א שכתב דמאחרין בקידוש ולא בתפלה הרי כיון שהתפלל מעריב מבעוד יום הרי כבר קיבל עליו יו"ט ומה נפק"מ מתי מקדש הא כבר קידש היום משעה שהתפלל וליכא תמימות.

וי"ל דסבר המג"א דהרי גם בכל השבוע יכול להתפלל ערבית מבעוד יום ובשביל זה עדיין לא אמרין שכבר נעשה היום המחרת וה"נ הכא במה שמתפלל עדיין לא נעשה קודש שיכול להתפלל אע"ג שלא קיבל עליו עדיין תוס' יו"ט ורק כדי לעשות קידוש אז בעינן שיקבל עליו תוס' יו"ט ואז חסר בתמימות.

הערה צ"ב

בענין זכר למקדש (ד')

בגמ' במנחות ס"ו ע"א מובא אמימר מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

ודייקו האחרונים דמה בכך שזכר למקדש היא למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש.

וי"ל דאין הכוונה שעושין דומה למה שהיה בזמן המקדש רק דהכוונה היא שנזכור שיש מצוה כזה של ספירת העומר ולפיכך אם סופרין רק הימים כבר זוכרין שיש מצוה כזה.

הערה צ"ג

בענין ספירת הימים והשבועות

הטור הביא בשם האבי העזרי שכתב יש אומרים שאין צריך למנות הימים רק עד שיגיע לשבוע כגון היום יום אחד עד שיגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים שהם שבוע אחד אבל מכאן ואילך אין צריך למנות ימים של שבוע שעבר עם השבוע הבא אלא ביום השמיני יאמר היום שבוע אחד ויום אחד ואין צריך לומר היום שמונה ימים שכבר מנאם בשבוע שעבר.

ומבואר בדבריו שאם לא אמר ביום השבעי הימים הוי לעיכובא ודייקו האחרונים דהרי מוכח דלשון שבוע אין בו מספיק לברר ואינו מבטא שבעה ימים א"כ מדוע ביום השמיני וכדו יכול לספור לשון שבוע ולבטא את שבעת הימים ומוסיף לזה עוד יום.

וי"ל דודאי לשון שבוע מורה כבר על שבעה ימים רק שיש חיוב לספור הימים וחיוב לספור השבוע והחיוב לספור הימים היא שבכל שבוע יספור הימים שבאותו שבוע ולפיכך בשבוע הראשון עדיין יש חיוב לספור השבעה ימים שבאותו שבוע לא מפני שלשון שבוע לא משמע שבעה ימים רק מחמת החיוב לספור הימים אבל אחר שנגמר השבוע אין עוד חיוב לספור הימים של שבוע הראשון רק של השני.

הערה צ"ד

בענין אם שכח יום אחד

מובא בפר"ח סימן תפ"ט סעי' ח' שאם אחד שכח לספור ספירת העומר אינו יכול להיות ש"ץ ולברך כדי להוציא אחרים שכל מי שאינו מחיוב בדבר

אינו יכול להוציא אחרים והוא אינו מחויב בכלל בזה כיון שאינו יכול לברך לעצמו ודייקן האחרונים דהרי הוא מחויב בדבר רק שיש לו אונס שאינו יכול לקיים המצוה אבל בעצם הוא מחויב בזה.

וי"ל דהפ"ח למד דכיון דסוכו"ס הוא אינו יכול לספור מחמת האונס הזה נמצא דבמציאות הוא אינו מחויב בדבר דאונס רחמנא פטרי'.

הערה צ"ה

בענין להשלים הספירה בשאר הימים

כתב החינוך מצוה ש"ו שאם שכח לספור בלילה יאמר אמש היו כך וכך בלא ברכה ומונה האחרים עם כל ישראל והקשו האחרונים דכיצד מועילה אמירת אמש היו כך אם אכן חיסר את מצוות הספירה של אתמול וכי יש תשלומין לספירת העומר.

ויש לומר דאין הוא צריך לעמוד באותו יום כדי לספור היום הלא מסברא חיצונה יכול אפי' חודש מקודם ליקח לוח חשבונות ולספור כל הימים ע"פ הלוח רק שהתורה אמר שיספרו רק בין פסח לשבועות אבל אז יכול לספור כרצונו איזה יום שרוצה ומתי שרוצה.

הערה צ"ו

בענין תמימות (ז)

הביאור הלכה בשם הרי"ץ גיאות סימן תפ"ט סעי' ח' הביא שאם שכח לספור יום אחד סופר שאר הימים בלא ברכה כיון שיש ראשונים שסוברים שאין הימים מעכבים ולפיכך חייב לספור.

ודייקו האחרונים דמה מהני שיספור אחר ששכח יום אחד הרי חסר בתמימות ואפי' אם נאמר שאין הספירה כולה מצוה אחת וכל יום היא חיוב בפנ"ע מ"מ כיון שחסר בתמימות היה זה צריך לעכב המצווה.

וי"ל דאפי' אם חסר בתמימות אטו משום זה לא יקיים המצווה כלל הלא יכול לקיים המצווה גם בלא תמימות אע"ג שאז לא יקיים המצווה בתכלית השלימות.

ועוד דהרי כיון דכל יום היא מצוה בפנ"ע הרי כל יום בפנ"ע היא בתמימות ולא חסר בכלל בתמימות.

הערה צ"ז

בענין שיאמר היום יום פלוני

יש שיטות שאם אמר המנין של הספירה ולא אמר היום יום פלוני דהיינו שלא אמר מלת היום לא יצא המצווה וא"כ הקשו האחרונים דלמה תקנו שאם אחד שואל אותו יאמר אתמול היה כך וכך הו"ל לתקן שיאמרו רק המספר ולא היום כך וכך ועי"ז לא יצא.

וי"ל דכיון שחבירו שואל כמה היום והוא עונה המספר הוי כאילו אמר בעצמו היום כך וכך דשומע כעונה.

הערה צ"ח

בענין להקדים ספירה לקידוש לבנה

נוהגין לספור העומר קודם קידוש לבנה ולכאורה לפי המבואר בגמ' סוכה נ"ו דחיובא דיומא קודם ולפיכך אומרים סוכה ואח"כ זמן ה"נ היה לנו לברך על קידוש לבנה שהיא חיובא דיומא מחמת תחילת החודש ולא ספירת העומר שמונין כהמשך מתחילת העומר וליכא היום חיוב חדש.

וי"ל דמ"מ ספירת העומר הוי יותר חיובא דיומא דכל יום בחודש זה חייב לספור ספירה ומנין זה כגון ב"ח אייר יש חיוב לספור ל"ג בעומר אבל קידוש לבנה אינו חיוב של היום שיכול לברך באיזה יום בחודש שרוצה עד חצי החודש א"כ אינו חיובא דיומא.

הערה צ"ט

בענין שאין להחסיר יום הראשון

בטור או"ח סי' תפ"ט הביא בשם ר' סעדי' גאון שאף אם אין הספירות מעכבות ואף אם לא ספר יום אחד יכול להמשיך ולספור בברכה מ"מ אם לא ספר ביום הראשון אינו יכול להמשיך ולספור בברכה.

ודייקו האחרונים דמ"ש יום ראשון משאר הימים.

וי"ל דאם אמר היום יום ראשון והחסיר יום שני שפיר יכול לומר היום יום שלישי שהכוונה היא שלישי מהראשון וכן רבעי מהראשון אבל אם לא מנה יום הראשון מה שייד לומר רבעי או חמשי רבעי למה חמישי למה אבל אם החסיר יום שני זה אינו מעכב כלל לשאר הימים.

הערה ק'

בענין חיוב ב"ד

הח"י והפר"ח כתבו דהלימוד של וספרתם לכם בא לרבות שכל אחד סופר לעצמו ולא רק הבי"ד.

ודייקו האחרונים דמהו ההו"א שזה יהי' דין לבי"ד הלא בי"ד מונין רק כשיש איזה דין של חלות כמו שמיטה וכדו' אבל הכא הוי סתם מצוה של ספירה ולמה יהי' זה מוטל על בי"ד.

וי"ל דגם הכא הוי הספירה דין של חלות שע"י שמונה עי"ז חל החיוב להקריב המנחה החדשה נמצא דהספירה היא ענין של חלות.

הערה ק"א

בענין אם לא התכוין השומע והמשמיע

בשו"ע הרב סימן תפ"ט סעיף י"ב כתב דבמצוה דרבנן אפי' אם לא התכוין לא המוציא ולא מי ששומע לצאת בשמיעה נמי יצא.

והקשו האחרונים דא"כ אמאי בברכת השחר אמרינן דאפי' אם שמע כל הברכות לא יצא כיון שלא התכוונו לזה.

וי"ל דשאני בברכות השחר דעצם החיוב להודות ולברך היא מדאורייתא רק דרבנן תקנו באיזה נוסח יאמרו את זה ולפיכך נחשב כדאורייתא דאז מצוות צריכות כוונה משא"כ בספירת העומר דכל המצוה היא מדרבנן ולא שייך להודות מדאורייתא על מצוה דרבנן דמה"ת אינו מחיוב בכלל בה נמצא דהוי רק חיוב דרבנן דאז לא צריכין כוונה.

הערה ק"ב

בענין אי ספירת העומר בכל לילה הוי מצווה בפנ"ע

הנה ידוע האיסתפקתא בהדין של ספירת העומר אם הפי' היא דהיא מצוה בכל יום לספור ויש חמשים פעמים אותו מצווה או דהיא רק מצווה אחד לספור חמשים יום.

וידוע מה שכתבו המפרשים דבזה תלוי הפלוגתא של הבה"ג ותוס' אי החסיר יום אחד אי יכול לספור דהבה"ג למד דהוי מצווה אחד וממילא אם לא ספר אינו יכול לספור עוד אבל התוס' למדו דכל יום הוי מצווה בפנ"ע.

ואולי יש לומר דבזה תלוי המחלוקת אי מצווה למימני יומי או גם השבוע דאם לומדין דכל יום היא מצווה בפנ"ע מה שייך למימני שבוע הלא כל יום היא מצווה בפנ"ע ואין שום שייכות בין זה לזה אבל אם המצוה היא למימני לשבעה שבועות מובן דבכל פעם מחשב מה שמגיע קרוב יותר לשבעה שבועות ולפיכך מונה דכבר עבר כזה מספר של שבועות דהיא חד מצווה גדולה למיחשב שבעה שבועות.

ובזה מובן למה אנו נוהגין למימני בין יומי ובין השבועות דכיון דקי"ל כהבה"ג דאם לא ספר יום אחד שוב אין סופרין בברכה ממילא סוברין דהוי מצווה אחד ולפיכך סופרין גם השבוע.

ובזה יש לתרץ נמי מה שהקשה השפ"א על מה שאמר בגמ' במנחות פ"ו ע"א אממר מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

ודייק השפ"א דמה בכך דזכר למקדש היא מ"מ למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש.

ולפי הנ"ל מובן דהכוונה היא דבשלמא בזמן המקדש דהיו סופרין החמשים יום כדאי שיוכלו להקריב הקרבן ממילא היה כדבר אחד א"כ שייך לממני השבועות אבל עכשיו דסופרין רק לזכר הרי הוי כל יום מצווה בפנ"ע דאין שום דבר המקשרן ממילא לא שייך בכלל למימני שבוע.

הערה ק"ג

בענין אי ספירה הוי מצוה גופי' או רק הכשר מצווה

ידוע הפלוגתא בין הבה"ג לתוס' אם דילג ולא ספר יום אחד אי יכול לספור בשאר הימים דלהבה"ג אין לספור אבל להתוס' סופרין וכן אם יכולין לספור ביום דלפי הבה"ג יכולין לספור ולפי התוס' לא.

וי"ל המחלוקת ע"פ מה שיש לחקור אי המצווה של ספירת העומר הוי מצווה גופי' או רק הכשר מצווה שידעו מתי להקריב המנחה חדשה.

ולפ"ז י"ל דהבה"ג למד דהוי רק הכשר מצווה וממילא כיון דהוי רק הכשר מצוה שידעו מתי היא יום הנ' ממילא אם חסר יום אחד לא שייך עוד לספור בשאר הימים אבל התוס' למדו דהוי מצווה ממש ולפיכך בכל פעם שסופר אע"ג דכבר חסר מן החשבון מ"מ מקיים מצווה בזה.

ובזה מובן נמי המחלוקת אי מצווה למימני יומי לחוד או גם השבועות.

דאם לומדין דהוי רק הכשר מצווה והעיקר היא רק להגיע להמספר של שבעה שבועות ממילא מפסיקין לומר דע"ז שספר יום זה כבר הגיע לכך וכך בשבוע דזהו כל התכלית של הספירה אבל אי לומדין דהוי מצווה ממש וכל ספירה הוי מצווה בפנ"ע ממילא אין להזכיר השבועות דהרי אין סופרין כדאי להגיע לאיזה מספר של שבועות רק דבשבע שבועות יש מצווה בכל יום לספור אותו היום ולומר דהיום מספר פלוני.

ובזה מובן נמי דהרא"ש דפסק כהבה"ג דאם שכח לא יספור עוד בברכה סובר דמצווה למימני שבוע ג"כ כיון דסובר דהוי רק הכשר מצווה והעיקר היא להגיע להשבע שבועות.

ובזה מובן נמי המחלוקת אי אמרי' בספירת העומר שומע כעונה דאם לומדין דהוי מצווה מהני שומע כעונה כמו בשאר המצוות כמו ברכות ותפילה אבל אי לומדין דהוי רק הכשר מצווה ממילא לא שייך בזה שומע כעונה.

הערה ק"ד

בענין אי סופר שכבר הגיע יום חדש או סופר רק היום

הנה יש לחקור מה הענין של הספירה האם הענין היא דסופר כל יום [לומר] שהגיע יום חדש או דרק סופר סתם כל יום.

ונראה דבזה נחלקו הבה"ג והתוס' דלהבה"ג אי החסיר יום אחד אינו יכול לספור עוד דהבה"ג למד דסופרין היום וכיון דהחסיר פעם אחד בחשבון של היום הרי לא שייך שיספור עוד אבל התוס' למדו דהמספר היא דסופר שכבר הגיע עוד יום ולפיכך אפי' אם החסיר יום אחד עדיין יש לספור בכל פעם שמגיע עוד יום דהמספר אינו כדי לידע באיזה מספר אנו עומדין עכשיו רק לידע שכבר הגיע עוד יום.

ובזה מובן המחלוקת אי יש לספור גם ביום או רק בלילה דהתוס' לשיטתי' דהענין היא רק להראות שהגיע עוד יום לפיכך יש לספור רק בלילה דאז הגיע היום החדש אבל מה יש לספור ביום אבל הבה"ג לשיטתי' דהמספר היא כדי לספור היום ולא דסופרין דכבר התחיל יום חדש א"כ יכול לספור כל היום.

ובזה מובן נמי המחלוקת אי סופרין השבועות דאי המספר היא כדי לספור תחילת היום אין לספור השבועות דהעיקר היא דסופר כל פעם שמתחיל עוד יום אבל אי סופר היום ממש אז יש לחשוב גם השבועות כדי לידע כמה זמן עבר ואיזה יום הוא עכשיו.

ובזה מובן דלדידן דפסקינן כהבה"ג דמונין היום גופי' מונין נמי השבועות.

ובזה מובן המחלוקת אי שומע כעונה או לא דאם העיקר היא לספור היום ה"נ יש לצאת בשומע כעונה אבל אם המספר היא כדי לומר דהתחיל יום חדש לא מועיל מה ששומע מחבירו סופר היום דעיקר הכוונה היא לא להגיד המספר של היום רק להגיד שהתחיל יום חדש.

הערה ק"ה

בענין אי צריכין לספור באותו יום או יש לספור גם מקודם

הנה יש לחקור מה הפי' בהא דצוה התורה לספור חמשים יום האם הפי' דצריך לספור בכל יום אותו יום או דיכול לספור מתחילת הזמן כל המ"ט יום דהשבועות הבאים ולא בעינן דבכל יום דוקא יספרו אותו היום.

ובזה מובן המחלוקת אי לא ספר יום אחד אי יכול עוד לספור בשאר הימים דאי לא בעינן דיספור דוקא באותו יום מובן דאפי' אם החסיר יום אחד יכול עדיין להשלים ביום אחר דהרי לא בעינן שיספור דוקא באותו יום אבל אי בעי' דוקא באותו יום אז כיון דעבר היום הפסיד המצוה.

ובזה מובן המחלוקת נמי אי שומע כעונה דאי סופר באותו יום הרי די בזה ששומע מאחר כיון דעומד באותו יום אבל אם סופר מקודם ולא באותו יום ממש הלא לא מהני מה שאומר שביום פלוני יהי' מספר פלוני דהרי תלוי במחשבתו לאיזה יום הוא מכוין לפיכך לא מהני בזה שומע כעונה.

ובזה מובן המחלוקת אי יש לממני שבועי דלפי הני דסוברין דיש לספור הכל בפעם אחת מובן דצריך לספור השבועות שידע על איזה יום קאי אבל אי קאי באותו יום מה צריך לומר בדיוק באיזה יום ובאיזה שבוע קאי הלא רואין באיזה שבוע קאי.

הערה ק"ו

בענין אי ספירת העומר הוי חיוב גברא או חיוב הפצא

הנה יש לחקור אי הא דסופר בספירת העומר החיוב היא על האדם לספור דהיינו דאינו סופר הימים עצמן רק דסופר כדי לידע מתי נגמר המ"ט יום אבל לא דסופר היום עצמו רק דבכל יום יש עליו חיוב לספור עוה"פ או דהחיוב היא דהימים יהיו ספורין.

ובזה מובן המחלוקת אי מצוה לממני יומא או גם מצוה לממני שבועי דאם המצוה היא על האדם לספור עד מ"ט יום יש לממני גם השבועי דעי"ז יודעין מתי מגיעין למ"ט יום כשתכלה שבעה שבועות אבל אי המצוה היא לממני כל יום בעצמו אין לו שום שייכות להשבועות דאין שום ענין להגיע למ"ט רק בכל יום יש מצוה לספור אותו היום וא"כ מה לו לממני שבועי.

ובזה מובן נמי למה הרא"ש דפסק כהבה"ג דאם החסיר יום אחד אינו יכול לספור עוד בברכה פוסק דמצוה לממני שבועי דהרי כיון דפוסק דאם החסיר יום אחד אינו יכול לספור עוד משמע דסובר דהחיוב היא על האדם כדי שידע מתי מגיע יום המ"ט וא"כ מובן דהמצוה לממני השבוע דהרי כיון דהחיוב היא על האדם א"כ יש למנות השבוע דעי"ז ידע להגיע לשבעה שבועות דזהו התכלית של הסיפור.

ובזה מובן נמי המחלוקת אי אמרינן גבי ספירת העומר שומע כעונה דאם לומדין דהחיוב היא על האדם לספור מהני בזה שומע כעונה דהוי כמי ששומע איז תפלה וכדו' דיוצא באמירה של האחר אבל אי המצוה היא דהיום 'הי' ספור על ידו מה מהני הא דשומע כעונה סוכו"ס היום לא נספר על ידו.

הערה ק"ז

בענין אי הספירה משום הביבות המצוה או לידע מתי להקריב הקרבן

הנה יש לחקור בהמצוה של ספירת העומר דמהו הכוונה העקרית בהספירה האם הפי' היא דעי"ז ידעו מתי הגיע הזמן להקריב המנחה חדשה לד' או דהיא

ענין של חביבות המצוה שמצפין ומייחלין מתי יגיע כבר הזמן להקריב המנחה חדשה וזכר למה שבנ"י במדבר היו סופרין לקבלת התורה.

ובזה מובן המחלוקת בין הבה"ג לתוס' אי החסיר יום אחד אי יכול להשלימו דהבה"ג למד דהענין היא לידע מתי יקריבו העומר וכיון שהחסיר יום אחד הרי חסר מן המנין ולא ידעו מתי להקריב העומר אבל התוס' למדו דהכוונה בהמנין היא דהוי ענין של חביבות המצוה א"כ אפי' אם החסיר יום אחד עדיין יש לספור בשאר הימים להראות חביבות המצוה אבל אי הטעם היא כדי לידע מתי להקריבו לא שייך שיספור אח"כ מהיום הנכון דהרי ממנ"פ אי ע"י המספר יודע מתי להקריבו הרי כבר החסיר יום אחד וא"כ ע"כ דיודע בלי המספר ולמה ל"י למנות כלל.

ובזה מובן המחלוקת אי יש למנות גם ביום או לא דהבה"ג לשיטתו דהמנין היא כדי לידע מתי להקריב א"כ יש לספור ביום כמו בלילה דהעיקר היא לידע איזה מספר היום אבל לפי' התוס' דהעיקר היא להראות חביבות המצוה צריך לספור בלילה דאז רואין דהוא שמח שכבר הגיע עוד יום אבל אם מחכה עד הבוקר הרי מראה דלא איכפת ל"י כלל ואין לו חביבות ומה לי לכל המנין וכן מבואר ברמב"ם דהטעם למה סופרין בלילה היא כיון דאז היא תחילת היום.

ובזה מובן דברי הר"ן דלפיכך לא אומרים שהחיינו בספירת העומר כיון דאם לא ספר ביום אין מונין בלילה.

דהכוונה היא דכיון דכל הענין של ספירת העומר היא להראות חביבות המצות לא צריכין שיברך שהחיינו כדי להראות חביבות המצות דהרי בלא"ה כבר רואין חביבות המצוה מעצם הספירה וזהו הכוונה דכיון דלא סופרין ביום דכל המצוה היא להראות חביבות המצוה בזה שסופר בלילה א"כ אין לברך עוד שהחיינו.

ובזה מובן המחלוקת אי שומע כעונה או לא דמי שסובר דצריך לידע המנין סובר דמהני שומע כעונה דהרי אז כיון ששומע הרי יודע המנין אבל מי שסובר שזהו להראות חביבות המצוה הרי צריך לספור בעצמו דרק אז מראה חביבות המצוה בזה שסופר בעצמו.

מערכות בעניני ספירת העומר

סימן א'

בענין שעיקר הספירה היא "סימן" מתי מגיע יום המ"ט

שסופרין כדי שנדע מתי היא הזמן להקריב המנחה החדשה נמצא דבעצם סובר הבה"ג דכל יום ויום הוי מצוה בפנ"ע ולפיכך יש לברך כל יום אבל מ"מ אם החסיר יום אחד אינו יכול לספור עוד דהרי חסר לו מן החשבון שאם לא ספר עשרים יום האיק יכול לספור עשרים ואחד הלא כל הספירה היא כדי שיהי' לו החשבון והכא אין החשבון מצטרף בכלל.

ובזה מיושב נמי מה שכתב בשבלי הלקט אות רל"ד מדוע לא מברכים ברכת שהחיינו בספירת העומר ותירץ משום שאין מברכין ברכת זמן רק על מצוה שיש בה מעשה ומצות ספירת העומר אין בה מעשה דהוי מצוה של דיבור וצ"ע הרי מצינו בברכת שהחיינו גם על דברים של אמירה כגון קריאת המגילה בפורים ובזה אין מעשה וא"כ למה כתב השבלי לקט דבאין מעשה אין ברכת זמן.

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבענין תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים על שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא דהסיבה למה סופרין ספירת העומר היא כמ"ש וספרתם לכם וגו' תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לד' דהיינו

מתי להקריב הקרבן ואם החסיר יום אחד הרי לא מנה עד מ"ט יום ומה הועיל לן הא מה שמנה בשאר הימים אבל לא משום שיש איזה דין מיוחד שהימים מעכבין זה את זה.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ה כתב וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר קדם לספור ולא בירך יצא ואינו חוזר ומברך.

ודייק בספר עיון המועדים דלאחר שכתב לנו הרמב"ם שיצא ידי חובת המצוה מה ההו"א ששוב צריך לברך הרי כבר יצא ידי חובת המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דהרי המצוה נמשך עד שיספור כל החמשים א"כ הו"א דעדיין יכול לברך.

ובזה מיושב נמי מה שהקשו האחרונים למה בספירת העומר יש דעות החק יעקב והלבוש שסוברין דלא מהני שומע כעונה מ"ש משאר מצות.

ולפי הנ"ל מובן שזה אינו ענין שצריך לומר רק שיגיע לחשבון מספר של חמשים ולא עצם הספירה של היום.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור העומר והקשה בספר עיון

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר של הספירה היא שהאדם ידע בלבו החשבון שידע מתי להקריב המנחה החדשה נמצא דהדיבור שלו אינו מעלה ומוריד.

ובזה מיושב נמי מה שקי"ל דכל מצוה הבא מזמן לזמן מברכין עליו שהחיינו אבל בספירת העומר אין מברכין ספירת העומר.

וצ"ע דמ"ש מצוה זו משאר המצות.

ולפי הנ"ל מובן דאין לברך שהחיינו כיון שאין המצוה נגמר עד שגמר החשבון.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים דסברתו היא משום שהספירה כולה מצוה אחת היא ומשום הכי ימים מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות בפרק החומץ רבה בדף כ"ח מונה כל הדברים המעכבין זה את זה כגון ד' מינים שבולב שבעה קני מגורה ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הטעם למה אם דילג יום אחד לא יצא כיון שהימים מעכבים זה את זה רק משום שצריך לספור עד מ"ט יום כדי לידע

המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות ספירת העומר שצריך לברך קודם שיספור.

ולפי הנ"ל מובן דהו"א שאין המצוה עצם הספירה רק כשגומר החשבון.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת רעק"א סי' כ"ט – ל' נסתפק אם כתב מגין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים דהרי ישנם הרבה מצוות שהם כדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהעיקר היא החשבון שידע החשבון בלבו וא"כ די בכתיבה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

וצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לבו יצא א"כ

חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דשאני ספירת העומר דבעי' כוונה של חשבון ולא אמירה בעלמא.

ובזה מיושב נמי מה שהמג"א סי' תפ"ט ס"ק ז' הביא בשם הראב"ן שהיה סופר ספירת העומר בערב שבת בעוד היום גדול ודייק בספר עיון המועדים מהא שכתב המהרש"ל סי' י"ג דלא מועיל לספור העומר מבעוד יום גם אם קיבל עליו שבת והביא ראי' מהא דאמרינן בברכות כ"ז ע"ב דרב צלי של שבת בערב שבת דהיינו שקיבל עליו שבת וברש"י וברא"ש כתב שם דאע"ג שרב התפלל ערבית של שבת מבעוד יום כיון שקיבל עליו שבת אבל קריאת שמע היה קורא בלילה דלענין מצות קריאת שמע לא היה מועיל מה שקיבל עליו שבת הרי מוכח להדי' שתוספות שבת לא חשיב לילה לענין קריאת שמע וממילא הוא הדין לענין ספירת העומר עכתו"ד א"כ לפ"ז צ"ב בדעת הראב"ן שסובר שיכול לספור מבעוד יום אם קיבל שבת הרי אם לקריאת שמע לא חשיב לילה הוא הדין לענין ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן שאין צריכין לספור היום עצמו רק להחזיק חשבון

שהמצוה לא נעשה בשעה שסופר רק הרבה זמן אחר כך כשנגמר כל המ"ט יום ולפיכך אין זה דבר התלוי כלל באיזה זמן ויש לדחות.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעיני תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

וצ"ע דהמג"א או"ח סי' רס"ז מביא להלכה את שיטת המרדכי דמי שקידש בערב שבת בזמן תוספות שבת יוצא בזה ידי חובת קידוש דאוריתא גם אי נימא דחייב תוספות שבת היא מדרבנן ואין צריך לחזור ולקדש כשחשיכה כיון דבזמן שקידש היה מחויב בקידוש מדרבנן מהני לפוטרו גם מחיובא דאוריתא של קידוש ולפי זה קשה מדוע לא נאמר שספירת הקטן כשהיה מחויב בה מדרבנן מועלת לזמן שמחויב בספירה מדאוריתא כשם שמצינו בקידוש הנאמר בזמן חיוב דרבנן דמהני לזמן חיוב דאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דהרי כל הענין של הספירה היא רק שיספור עד חמשים וכיון שבאמצע הגדיל הרי לא

וא"כ יכול לספור אפי' מבעוד יום כיון דסוכו"ס נוטל אותו היום בחשבון.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הרמב"ן היא דמצות ספירת העומר היא מצוה שאין הזמן גרמא ובהסבר הדבר כתב הדברי יחזקאל דאף שספירת העומר היא מט"ז ניסן עד ה' סיון א"כ לכאורה הוי מצוה שזמן גרמא סבר הרמב"ן שאין זה דין ביום ט"ז בניסן לספור העומר אלא דחייב ספירה היא מיום הבאת העומר והבאת העומר היא בט"ז בניסן ואילו הבאת העומר היה ביום אחר היה הספירה מיום אחר א"כ אין התאריך של ט"ז מחייבו אלא ההבאה מחייבתו.

ודייק בספר עיון המועדים דק' מהא דמבואר בהפוסקים מובא במ"ס סימן תכ"ו ס"ק א' דנשים פטורות מלקדש הלבנה דהוי מצות עשה שהזמן גרמא והיינו משום שמצות קידוש הלבנה היא מהמולד עד ט"ז בחודש ולא מצינו מי שחולק ע"ז ולכאורה לפי ביאור הנ"ל בדברי הרמב"ן נימא הכא נמי דלא הוי זמן גרמא דאין תאריך מסיום גורם את מצות קידוש הלבנה אלא דהדין היא דהרואה הלבנה בחידושה מברך והחידוש היא מזמן המולד ומה שאי אפשר לקדש הלבנה אחר ט"ז מבואר בס"ק י"ח שהיא משום שאינו חידוש ונשאר בצ"ע.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא שאין הספירה תלוי בכלל באיזה זמן

היה עליו חיוב מדרבנן לספור עד חמשים וא"כ לא היה עליו חיוב בכלל.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעינן תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי מצינו שאין העולם מתקיים אלא בשביל הבל פיהם של תינוקת של בית רבן הרי רואין שיש חשיבות למה שקטן עושה.

ולפי הנ"ל מובן דהרי כל הענין של הספירה היא רק שיספור עד חמשים וכיון שבאמצע הגדיל הרי לא היה עליו חיוב מדרבנן לספור עד חמשים וא"כ לא היה עליו חיוב בכלל.

ובזה מיושב נמי מה שדעת השערי תשובה באו"ח סי' תפ"ט ס"ק כ' כתב שגם לדעת הבה"ג שספירת כל הימים היא מצוה אחת מ"מ קטן שהגדיל בימי הספירה אם ספר ספירת העומר בעודו קטן ממשיך וסופר בברכה גם לאחר שהגדיל דהספירה שספר בקטנותו מצטרפת לספירה שסופר בגדלותו ואיכא ספירה של שבע שבתות תמימות.

ודייק בספר עיון המועדים דאיתא בגמ' בראש השנה כ"ח ע"א כפאו שד ואכל מצה לא יצא ידי חובת המצוה מכיון שבאותה שעה היה פטור מכל המצות ולכן כשנתרפא חייב לחזור ולאכול הרי חזינן מגמ' זו דמצוה שאדם עושה בשעה שפטור אינה חשובה מצוה כלל ועל כן כשמגיע זמן החיוב צריך לחזור ולקיים המצוה ולפי זה תימא על השערי תשובה ודעמי' כיצד מועלת הספירה שספר בקטנותו ולא היה מחיוב בה לזמן שמחויב כבר במצות הספירה הרי הספירה שספר בזמן הפטור איננה מצוה כלל דאותה שעה היה פטור ממצות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דסובר השערי תשובה דאה"נ שלא מקיימין המצוה של ספירה עד שגומר הנ' יום ואז הוי כבר חיובא נמצא שקיים עיקר המצוה כשכבר הגדיל.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחיוב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה לבטלה ואלו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף

את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות ודייק בספר עיון המועדים שמשמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי תשובה בעינן שיספור בעודו קטן.

ובלא זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחויב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחויב כמו שאמרינן גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

ולפי הנ"ל מובן דגבי ספירה היא מציאות שצריכין לספור כדי לידע מתי היא יום החמשים ולפיכך אם לא התחיל בתחילת הספירה איך יכול להתחיל לספור באמצע אבל הכא החיוב היא שבעה ימים למי שמחויב במצות ומי שאינו מחויב במצות אין עליו מצוה כלל.

ובזה מיושב נמי מה שהדבר אברהם חלק א' סימן ל"ד כתב שאדם המסופק בימי הספירה באיזה יום מימי הספירה הוא נמצא האם יכול לספור פעמיים ושלש מספק או שאינו יכול לספור ומסיק שאין יכולין לספור כמה ימים מספק דכיון דהמצוה היא לספור כדי שנדע חשבון הימים ואם אומר כמה ימים מספק הרי אין יודעין עדיין באיזה יום אנחנו עכשיו.

ודייק בספר עיון המועדים דצ"ע מה שכתבו התוס' במנחות דף ס"ו ע"א דכתבו שאדם שסופר ספירת העומר בבין השמשות הדין היא שיכול לברך על הספירה ואין צריך להמתין עד הלילה כיון שהיא ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא ולדברי הדבר אברהם דספירה מספק אינה נחשבת כלל לספירה א"כ כשסופר בין השמשות אז הרי היא מסופק באיזה יום הוא סופר ומדוע הספירה שלו תחשב ספירה.

ולפי הנ"ל מובן דאם המצוה היא כדי שנדע מתי מגיע יום החמשים הרי אם הוא מעורב ולא יודע החשבון לא הועילו כלום בספירתו אבל מי שסופר בין השמשות הספק היא רק אם הוא כבר הלילה או לא אבל עכ"פ יודע החשבון.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה בסי' תפ"ט ס"א בד"ה ומצוה על כל אחד הביא מחלוקת ראשונים

במגילה דשאני התם שביום ט"ו הבן עיר אינו מחיוב כלל משא"כ בספירת העומר שרק אנוס לקיים אבל הגברא בר חיובא היא ליום זה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שהמצוה היא לספור הימים כדי שיהי' לו החשבון כשמגיע לנ' יום א"כ אם החסיר יום אחד הרי אין לו עוד החשבון ואינו מחיוב כלל בדבר.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה המצוה לספור הימים היה יכול לצאת בהרהור כדיבור אבל לפי מה שאמרינן דהתקנה היא רק שיוציא בשפתיו החשבון כדי שלא יתערב בחשבונו עד שיגיע לנ' יום א"כ זהו החיוב להוציא בשפתיו וא"כ ודאי שלא מהני בזה הרהור.

ובזה מיושב נמי מה שהמנחת חינוך מצוה ש"ו כתב לתלות חיובו של חציו עבד וחציו בן חורין בספירת העומר במחלוקת הפוסקים אם מועיל בספירה שומע כעונה דמכיון שמצד עבדות שבו פטור מספירת העומר משום

ואחרונים אם שייך שומע כעונה בספירת העומר ובדברי הביאור הלכה שם נראה שהנידון היא בהא דאיתא בגמ' במנחות ס"ה ע"ב ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד אם נכלל בזה גם דכל אחד מחיוב לספור בעצמו ולא שיצא ע"י ששומע מפי אחרים.

ודייק בספר עיון המועדים דמה שייך הכלל של שומע כעונה בספירת העומר דלכאורה שומע כעונה היא רק היכן שיש דין אמירה או קריאה ועניה כברכות והלל דבזה שייך הכלל ששומע כעונה אבל בספירת העומר אינו דין של אמירה אלא של מעשה ספירה ומהיכ"ת שיהני שומע כעונה.

ולפי הנ"ל מובן דאין המצוה לספור היום רק שהמצוה היא לומר כל יום איזה יום היום כדי שיוכל להחזיק חשבון עד חמשים אבל אין זה ענין שסופרין איזה דבר רק דהעיקר היא האמירה ולפיכך מהני שומע כעונה.

ובזה מיושב נמי מה שהפר"ח כתב בסי' תפ"ט דמי ששכח ולא ספר לילה אחת מימי הספירה שוב אינו יכול להוציא אחרים כיון שעכשיו אינו מחיוב בדבר כמו שאמרינן בירושלמי שכן עיר אינו מוציא בן כרך בקריאת המגילה כיון שעכשיו אינו מחיוב בדבר.

ודייק האבי עזרי דלכאורה אינו דמי לבן עיר שאינו מוציא בן כרך

ולפי הנ"ל מובן דאם היה מצוה היה רק לספור היום אז הוי כמו ישיבה בסוכה אבל כיון דהמצוה היא שימנה ועי"ז יהי' לו החשבון לאחר מ"ט יום שיוכל עי"ז להקריב הקרבן הוי כמו חלות שע"י מה שעושה החשבון על כל הימים יכול עי"ז להקריב המנחה חדשה אז מובן דבעינן שהספירה יהי' ע"י בר חיובא דאל"ה לא מהני הספירה שיוכלו עי"ז להקריב המנחה החדשה.

ובזה מיושב נמי מה שהבעל המאור סוף מסכת פסחים כתב דהטעם שאין מברכין את ברכת שהחיינו על ספירת העומר היא משום שלא מצינו ברכת זמן אלא בדבר שיש בו משום הנאה כגון נטילת לולב שהוא בא לשמחה ולספירת העומר אין בו שום זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפשינו לחורבן בית מאויינו.

וצ"ע הלא גם נטילת לולב כל שבעה בזמן הזה אינה אלא זכר למקדש ואפילו הכי אם חל יום טוב ראשון של סוכות בשבת מברכים את ברכת שהחיינו ביום השני וכן מי ששכח לברך את ברכת שהחיינו ביום הראשון מברך ביום השני ואין אנו אומרים שהואיל והנטילה היא לעגמת נפשנו לחורבן בית מאויינו אין לברך שהחיינו ואם כן הכי נמי בספירה שהיא זכר למקדש יברך שהחיינו.

שהוא מצות עשה שהזמן גרמא וצד חירות שבו מחיוב לכן לסוברים שיוצאים בספירת העומר בשמיעה מאחרים יתכוין לצאת מחבירו כמו לגבי שופר ומגילה דחצי עבד וחצי בן חורין אף לעצמו אינו מוציא דלא אתי צד עבדות ידי' ומפיק לצד חירות ידי' וצריך לשמוע מאחרים אבל לסוברים שאין יוצאים ידי חובת ספירה מאחרים וצריך שכל אחד יספור לעצמו דוקא אם כן חצי עבד וחצי בן חורין פטור מספירת העומר כיון שהוא בעצמו צריך לספור וצד עבדות ידי' לא מפיק לצד חירות ידי' אף שצד חירות שבו חייב בכל המצוות מכל מקום כיון דהעבדות מעכב עליו וכן לגבי שופר אם אין אחר שישמע ממנו אין צריך לתקוע בעצמו דאינו יוצא כלל.

ודייק בספר עיון המועדים שצ"ע דבריו במה שכתב לדמות ספירת העומר לשופר דדוקא בשופר שעיקר המצוה היא השמיעה בזה אין מוציא את עצמו משום שבשופר המצוה היא השמיעה וא"כ צריך ליצור קול שופר כאן אמרינן דאין כאן צד עבדות וכו' משום שהיצירה נעשתה ע"י צד העבד שבו אבל בכל המצוות שמקיים בעצמו ודאי חייב כמבואר ברמב"ם פ"ו דסוכה ה"א דחצי עבד וחצי בן חורין חייב בסוכה דבמציאות יושב הוא בסוכה וכן הדין בספירה שהמצוה באמירה ובדין הוא שחייב בספירה ומוציא את עצמו.

ולפי הנ"ל מובן דבספירה אין הכוונה דהוי דבר של צער משום דהוי זכר למקדש שסופרין הימים זכר למה שספרו אז הימים רק דכל הספירה היא כדי שנדע מתי להקריב המנחה החדשה נמצא שזהו דבר שמונין לשם דבר שאין יכולין לקיים בזמן הזה ולפיכך הוי דבר של צער ולא רק משום דהוי זכר למקדש.

ובזה מיושב נמי מה שבביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א' מביא מחלוקת הפוסקים אם מהני שומע כעונה במצות ספירת העומר והקשו האחרונים דלכאורה בחי' הר"ן לפסחים מבואר דלא מהני דהנה איתא בגמ' בפסחים דף ז' שיש מצות שמברכין אקב"ו על כמו על המילה ויש מצות שמברכין בלמ"ד כמו להניח תפילין וכתב הר"ן שם דכלא דמלתאה היא דהיכן שאפשר לקיים המצוה ע"י שליח מברכין בעל והיכן שאי אפשר לקיים ע"י שליח מברכין בל' והקשה הר"ן והא ספירת העומר שאי אפשר לקיים ע"י אחר ואפ"ה מברכין על ספירת העומר ותירץ דכיון שכבר קרב העומר והן מונים ממנו ולא מונים לו תיקנוהו בעל ועוד הקשה הר"ן מפני מה אנו מברכין במגילה על קריאתה ותקנו בעל ותירץ הר"ן מפני שיכולה הקריאה להתקיים על ידי אחר דלכאורה היינו שומע כעונה וצ"ב למה לא כתב דהיינו טעמא דמברכין בלשון על ספירת העומר כיון שיכול לצאת על ידי אחר כמו שתירץ

לענין מגילה מוכח מיני' דבספירת העומר לא מהני שומע כעונה וא"כ קשה אמאי לא הביא הביאור הלכה ראי' מהר"ן שאין דין שומע כעונה בספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שאין המצוה לספור היום רק שחייב למנות כדי שידע איזה יום היום נמצא דעיקר המצוה היא בזה שידוע בלב איזה יום היום נמצא דאפי' כששומע מאחרים עדיין מקיים המצוה בעצמו ע"י שנקבע בלבו איזה יום היום א"כ לא היה יכול הר"ן לתרץ הכא כמו במגילה דהמצוה נעשית ע"י אחרים.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סי' תפ"ט סעיף ג' כתב דהנמצא עם ציבור הסופרים בעוד היום גדול מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור וכתב המג"א דיכוין בלבו אם אזכור בלילה איני מכוין לצאת בספירה זו.

וצ"ע דהרי קי"ל בכל התורה דדברים שבלב אינם דברים דאם עושה מעשה ובלבו חושב להיפך לא מהני אם כן כיון שאת מעשה המצוה דספירה עושה בפיו בלי שום תנאי מה יועיל מה שבלבו בא לבטלו על ידי תנאי.

ולפי הנ"ל מובן דשאני בספירת העומר שאינו מונה את היום רק שהעיקר היא שיקבע בלבו איזה יום היום כדי

שידע מתי נגמר הנ' יום א"כ הרי שניהם
דברים שבלב.

תרי בעומרא ויכוון דמנוי גם של אתמול
לא נפק מכלל תמימות תהינה.

ובזה מיושב נמי מה שהמנחת חינוך
מצוה ש"ו מסתפק לדעת
הראשונים שסוברים דספירת העומר היא
מצוה אחת ואם שכח לילה אחד הפסיד
המנין מה הדין בקטן שספר קודם י"ג
שנה מטעם חינוך והגדיל תוך ימי
הספירה אם מחיוב מן התורה לספור
בגדלותו והיינו אם מצטרף מה שספר
בעודו קטן למה שיספור בגדלותו דאז
חיובו מדאורייתא.

וצ"ע דהרי קי"ל דקטן שקבע מזוזה
בפתחו כשר המזוזה אף לכשיגדל
הרי דמצטרף מצותו מצד חינוך למצותו
מן התורה אם כן מאי שנא ממצות
ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן שאם היה המצוה
לספור היום זה היה מועיל אבל
כיון שאמרינן שהמצוה היא שימנה
ומקיימין עי"ז המצוה של הקרבת העומר
כשמגיע לנ' יום נמצא שרוצה שפעולה
שעשה כשהיא קטן יועיל לקיים מצוה
כשהיא גדול זה ודאי לא אמרינן.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה
סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם
רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום
אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון
ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה
שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום

ודייקן האחרונים דאיך מהני ספירה
של היום למצות ספירה של
אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות
ספירה דכמה ימים כולם ביום אחד
והוא תמוה מאד.

ולפי הנ"ל מובן דסובר רב האי גאון
שאין החיוב לספור היום עצמו
רק העיקר היא לספור כדי שידע מתי
להקריב העומר רק דאם חסר יום אחד
אינו יכול לספור עוד דאם ליכא יום
שני האיך יאמר היום יום שלישי אבל
אם השלים היום שעבר יצא דלא בעינן
שיהי' ממש באותו יום שהרי אין סופרין
היום עצמו רק שסופרין בכל יום עוד
מספר כדי להגיע למ"ט אבל לא
שסופרין עצם היום.

ובזה מיושב נמי מה שבספר שבלי
הלקט הל' ספירת העומר סי'
רל"ד כתב וז"ל ועוד מה שלא נהגו
לברך שהחיינו לפי שהזמן של ספירה
תלוי בקביעת הפסח כמה דתימר וספרתם
לכם ממחרת השבת לכן נראה שאין
מברכין עליו זמן ודי לו בברכת הזמן
של יו"ט עצמו.

ודייקן האחרונים דברכת הזמן של יו"ט
יש בכוחה לפטור רק מצוות
החג אבל ספירת העומר לא הוי בכלל
מצות החג שהרי הם נוהגין גם אחר

הפסח ואין זה הלכה מהלכות החג ובוזה בודאי אין מקום לומר שברכת שהחיינו שעל גוף היו"ט תפטור ברכת שהחיינו על מצוה זו דספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהענין של ספירה היא שימנו כדי לידע מתי להקריב מנחה חדשה ולקבוע אז שבועות נמצא דכל החג של פסח ושבועות תלוי בהספירה דשניהם הם כמו המשך דהתורה אמר שיהי' פסח ויקריבו אז העומר ואח"כ ימנו חמשים יום ויעשו שבועות ויקריבו מנחה חדשה נמצא שהספירה היא היסוד והעיקר שעליו בנוי שני המועדים של פסח ושבועות ובודאי יוצאין בהשהחיינו של המועד.

ובזה מיושב נמי מה שהבעל המאור בסוף פסחים כתב שני טעמים למה אין מברכין ברכת שהחיינו על ספירת העומר א' כיון שאינו אלא זכר בעלמא.

ב' כיון שאין בספירת העומר הנאה אלא עגמת נפש שהיא זכר למקדש.

וצ"ע דבשלמא לטעמא בתרא מובן דשהחיינו דהוי משום הנאה אין מברכין על דבר שבצער אבל ברכת המצות שאינו תלוי בהנאה מברכין אבל לטעם הראשון שאינו נחשב כדי שיאמרו עליו שהחיינו הרי ה"נ לא הוי חשוב שיאמרו עליו ברכת המצות.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שסופרין כדי לידע מתי נגמר הנ' יום כדי

שיוכלו להקריב המנחה החדשה והרי יש לחשוב שיבנה בית המקדש וא"כ חייבין מן הדין לספור כדי שיוכלו להקריב הקרבן נמצא דיכול לברך ברכת המצוה שזה מברכין על כל דבר שחייב לעשות מן הדין ומ"מ כיון שעדיין ליכא ביהמק"ד אין מברכין שהחיינו שהרי אע"ג שחייב מן הדין לספור מ"מ במציאות לא קיים המצוה ממש רק אי בסוף יבנה הביהמק"ד ולפיכך אין לברך עוד שהחיינו.

ובזה מיושב נמי מה שנהגו לומר קודם ספירת העומר נוסח הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם ממחרת השבת וכו' ודייק בספר עיון המועדים הלא ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן וא"כ אמאי אומרים הנני מוכן ומזומן וכו' כמו שכתוב בתורה.

ולפי הנ"ל מובן דהכוונה היא דכמו שכתוב בתורה דהטעם למה מונין נ' יום היא כדי לידע מתי להקריב המנחה החדשה נמצא שמצפין מתי יבנה המקדש ואז יקריבו המנחה החדשה נמצא שחייבין עכשיו כבר מו התורה לספור.

ובזה מיושב נמי מה שהחינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהיי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי

גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דאין המצוה של ספירת העומר סתם לספור הימים כמו שם שסופרין החדשים רק דהכא המצוה היא למנות כל הנ' ימים ביחד שעיי"ז יודעין מתי להקריב הקרבן נמצא דמונה כל הימים ביחד ועיי"ז חל החיוב להקריב המנחה ולא סתם שסופר הימים לפיכך יש לברך על זה.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' במנחות ס"ו ע"א אמר אביי מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומבואר שהוא ב' מצוות א' ספירת הימים ב' ספירת השבועות וצ"ע למה אין מברכין על ספירת העומר ב' ברכות אחת לספירת ימים ואחת לספירת שבועות והלא מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומאי שנא מתפילין דמברך ב' ברכות כיון שב' מצוות הן.

ולפי הנ"ל מובן דשאני בתפילין דהתפילין של היד היא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו והראש היא נגד מח שהנשמה שבמוחי וכו' יהיו משועבדים כמו שאומרים בלשם יחוד נמצא דכל אחד היא דבר בפנ"ע אבל הכא בספירה העיקר היא שנדע מתי נגמר השבע שבועות והמ"ט

המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עיי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהרי הכוונה של הימים היא כדי לידע מתי היא יום הנ' ואי היה מצוה מיוחד על השבועות שזה ודאי לא כדי לידע מתי מגיע יום הנ' שזה כבר יודעין מהימים ואז ע"כ שזהו מצוה מיוחד למנות השבועות עצמן ואז כיון שהוי דבר נפרד לגמרי ודאי היו צריכין לברך עליו ברכה מיוחד משא"כ במעשר ותפילין שהכוונה בשניהן היא דבר אחד.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון

יום ששניהן דבר אחד שנדע מתי מגיע יום החמשים א"כ אין לברך שתי ברכות.

ובזה מיושב נמי מה שכתב המג"א הלכות פסח סי' תפ"ט ס"ק ב' ופשוט שמותר לספור ספירת העומר בכל לשון ודוקא בלשון שמבין ואם אינו מבין לשון הקודש וספר בלשון הקודש לא יצא דהא לא ידע מאי קאמר אבל בשו"ת שאילת יעבץ ח"א סי' קל"ט הביא את דברי המג"א וחולק עליו שיוצא ידי ספירת העומר אף בלשון שאינו מבין.

וצ"ע דברי המג"א מנין לו דבספירת העומר אינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין הלא בקריאת שמע דאינו יוצא אלא בלשון שמבין לומדים מקרא דכתיב שמע ישראל בכל לשון שאתה שומע כמבואר בסוטה ל"ב ע"ב ועי' במאירי שם דכתיב שמע בכל לשון שאתה שומע ר"ל שיהא מבין הדברים וא"כ בספירת העומר דליכא לימוד מקרא שצריך להבין מה שספר מנא לי' שאינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין.

ולפי הנ"ל מובן דהרי צריכין למנות כדי שנדע מתי להקריב העומר ואם אינו מבין מה שהוא סופר הלא לא ידע מתי להקריב העומר וא"כ פשוט שזה לא מהני כשסופר כך.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין

הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בהל' ברכות כתב דעל כל המצות שמברך עליהם עובר לעשייתן הוא מברך בלמ"ד ולא בעל וא"כ היה צריך לברך לספור העומר ולא על ספירת העומר עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהרי המצוה היא רק למנות כדי שנדע מתי להקריב העומר נמצא דהמצוה נגמר רק אחר מ"ט יום ולא קודם לזה א"כ אינו עובר לעשייתן.

ובזה מיושב נמי מה שפסק השו"ע ומצוה על כל אחד לספור לעצמו ובחק יעקב פי' דלפינן זה ממה שכתב וספרתם שתהא ספירה לכל אחד כמו שכתב ולקחתם לכם ביום הראשון דדרשינן מינה שתהא לקיחה לכל אחד ואחד.

ודי"ק בספר עיון המועדים מה שמדמה למלת ולקחתם דהתם שאני שהוא מצוה שבגופו לפיכך בעינן שיהי'.

לקיחה לכל אחד אבל הכא שיש דין של שומע כעונה אולי לא בעינן ספירה לכל אחד ואחד.

ולפי הנ"ל מובן דאע"ג שיש שומע כעונה מ"מ המצוה עושה כל

ודייק בספר עיון המועדים דהרי מהא שהביא הרמב"ם דין זה בהלכות תמידין ומוספין ולא בהלכות פסח משמע שזהו דין בהקרבנות שיש לספור מעת הבאת העומר וכיון דבזמן הזה ליכא הבאת העומר הרי זה רק מדרבנן וא"כ איך דייק הכסף משנה בדבריו שהיא מה"ת.

ולפי הנ"ל מובן דסבר הרמב"ם דהיא חלק מן הקרבנות אבל סובר דהעיקר היא לספור כדי לידע מתי להביא הקרבן החדשה שזה מקריבין אחד המ"ט יום ולא מעכב אי הקריבו העומר או לא וכיון שאנו מצפים שיבנה המקדש הרי יש חיוב עלינו מה"ת לספור עכשיו כדי שנוכל להקריב הקרבן כשיבנה המקדש.

ובזה מיושב נמי מה שהבית הלוי כתב לחדש בשכח יום אחד דקי"ל דסופר שאר הימים בלא ברכה זה רק עד דמישלם שבועי אבל במישלם שבועי יכול לספור בברכה ומקורו בטור שאם מנה ימים בלא שבועות או שבועות בלא ימים יצא א"כ חזינן שעל מנין של שבועות לחוד ראוי לברך ולכן גם בשכח יום אחד יכול לברך על השבועות.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי בטור לא מבואר כלל שיוצא בשבועות לחוד אלא שאין צריך למנות מספר הכולל של ימים אבל בשבועות לחוד

אחד בעצמו דהשומע עושה המצוה עי"ז שידוע איזה יום היום ולא עי"עצם השמיעה נמצא דעדיין כל אחד עושה המצוה בעצמו ולפיכך הוי דומה ללקיחה וה"נ בעי' שכל אחד יספור לעצמו.

ובזה מיושב נמי מה שידוע שיטת הבה"ג שאם לא ספר בלילה יכול לספור ביום אבל אם לא ספר גם היום אז אינו יכול לספור עוד בברכה.

ודייקו האחרונים דממנ"פ אי בעינן תמימות מה מהני מה שסופר ביום הלא חסר בתמימות שרק ספר חצי יום ואם לא בעינן תמימות למה אם לא ספר גם ביום אינו יכול לספור עוד.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה היא למנות כדי לידע מתי נגמר הנ' יום נמצא דלעולם לא בעינן תמימות רק דמ"מ אם חסר יום אחד הרי חסר לו מן המנין ולפיכך אינו יכול להמשיך לספור כיון שאין המצוה לספור הימים רק להגיע לנ'.

ובזה מיושב נמי מה שברמב"ם פ"ז בהלכות תמידין ומוספין הל' כ"ד כתב וז"ל מצוה זו – של ספירת העומר – על כל איש מישראל בכל מקום ובכל זמן ונשים ועבדים פטורין ממנו וכתב הכסף משנה וז"ל בכל מקום ובכל זמן דעת רבנו שאף בזמן הזה היא מצוה מן התורה.

לכו"ע לא יצא רק שצריך לומר היום שני שבועות וג' ימים וכדו'.

ולפי הנ"ל מובן דהרי כיון שאין צריכין לספור המנין הכולל הרי רואין שאין הכוונה שצריכין להגיע להמנין של נ' וא"כ זה לא מעכב אם החסיר יום אחד דהרי כל הטעם למה אם חסר יום אחד היא כיון שעי"ז חסר לו בהחשבון להגיע ליום נ'.

ובזה מיושב נמי מה שבמ"ב סי' תקפ"ה הביא בשם הבנין עולם שאם נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר אין צריך לברך אבל אם נטלו השופר בין הברכה לתחילת התקיעה צריך לחזור ולברך.

וצ"ע למה בספירת העומר פסק השו"ע שאם בירך על מנת לומר ד' ואח"כ נזכר שהיא יום ה' שפיר יצא מ"ש ממי שכיון על שופר אחר ה"נ הכא כיון ליום אחר.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה מצוה מיוחד לספור אותו יום אז הוי שניהם דבר נפרד אבל כיון דכל הספירה היא דבר אחד כדי להגיע למנין של מ"ט מובן דהתם השופר האחר היא חפץ אחר לגמרי אבל הכא שני המספרים היו בשביל ספירת העומר ושניהם אותו דבר דלא שייך לומר דכל מנין הוי חפץ אחר לגמרי דבשניהם המטרה היא

להגיע למנין מ"ט יום והוי כמי שהתכוין לתקוע בשופר זה תקיעה והיה צריך לתקוע תרועה שזה לא מעכב.

ובזה מיושב נמי מה שאיתא בשו"ע סימן תפ"ט סעיף ד' מי ששאל אותו חבירו בין השמשות כמי ימי הספירה בזה הלילה יאמר לו אתמול היה כך וכך שאם יאמר לו היום כך וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה שכבר יצא בזה ידי ספירה וכתב המשנ"ב שם כיון שאין מצוות צריכות כוונה ואף דאנן קי"ל דצריכות כוונה והלא לא כוון לקיים בזה המצווה מ"מ לענין ברכה יש להחמיר ולחוש להך דעה ולא יברך על ספירה שימנה אח"כ.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי כל מצוות ספירה היא זכר למקדש ואם כן כל שלא נתכוין למצוה הרי אין בעשייתו זכר למקדש והרי לא נתקימה המצוה כלל.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה היא רק שידע החשבון לכשיבנה המקדש וכיון דבמצויאות יודע המנין שפיר יצא המצווה.

ובזה מיושב נמי מה שדעת ר"ת במגילה כ' ע"ב תוד"ה כל הלילה היא שאם שכח לברך ולספור בלילה לא יברך למחרת ביום וכתב הפר"ח בסי' תפ"ט סעי' ז' לבאר את דברי ר"ת

דכיון שלא ספר בלילה חסר בתמימות ולפ"ז כתב הפר"ח דלר"ת אם שכח מלספור יום אחד שוב אינו סופר דחסר בתמימות.

ודי"קו האחרונים דאיתא בגמ' בסוכה מ"ה ע"ב אמר רב יהודא אמר שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד מאי טעמא לולב דמפסקי לילות מימים כל יומא מצוה באפי' נפשי' הוא סוכה דלא מפסקי לילות מימים כלהו שבעה כחד יומא אריכא דמו וא"כ לפי ר"ת שאין לברך ביום הרי היה צריך להיות כל יום מצוה בפנ"ע ואמאי כתב הפר"ח שאם שכח יום אחד שוב אינו יכול לספור דמשמע מזה שכולו הוי מצוה אחד.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהמצוה היא לספור עד יום נ' כדי לידע מתי להקריב הקרבן א"כ ודאי הוי מצוה אחת אע"ג שמפסיק היום.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' במנחות ס"ו ע"א מובא אמימר מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

ודי"קו האחרונים דמה בכך שזכר למקדש היא למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהעיקר היא שנדע מתי היא יום הנ' הרי די בזה שמונין הימים ולמה צריכין לספור גם השבועות.

ובזה מיושב נמי מה שמובא בפר"ח סימן תפ"ט סעי' ח' שאם אחד שכח לספור ספירת העומר אינו יכול להיות ש"ץ ולברך כדי להוציא אחרים שכל מי שאינו מחויב בדבר אינו יכול להוציא אחרים והוא אינו מחויב בכלל בזה כיון שאינו יכול לברך לעצמו ודייקו האחרונים דהרי הוא מחויב בדבר רק שיש לו אונס שאינו יכול לקיים המצוה אבל בעצם הוא מחויב בזה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל הענין של הספירה היא רק כדי לידע מתי היא היום הנ' א"כ כיון שאבד החשבון בעצמו איך יכול לספור לאחרים.

ובזה מיושב נמי מה שכתב החינוך מצוה ש"ו שאם שכח לספור בלילה יאמר אמש היו כך וכך בלא ברכה ומונה האחרים עם כל ישראל והקשו האחרונים דכיצד מועילה אמירת אמש היו כך אם אכן חיסר את מצוות הספירה של אתמול וכי יש תשלומין לספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה המצווה לספור היום עצמו ודאי לא היו יכולין לספור את יום האתמול דהרי האתמול אינו עוד כאן אבל כיון שכל המנין היא רק מחמת חשבון הרי כיון שספר של אתמול יכול להמשיך לספור.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע הרב סימן תפ"ט סעיף י"ב כתב דבמצוה

דרבנן אפי' אם לא התכוין לא המוציא
 ולא מי ששומע לצאת בשמיעה נמי יצא.
 ולפי הנ"ל מובן שזהו דין מיוחד גבי
 ספירת העומר שהעיקר היא לידע
 איזה מנין ומספר היא היום ולפיכך
 אע"ג שלא התכוין לצאת מ"מ כיון
 שיודע כבר איזה מספר היום די בזה
 אבל כמובן שזה לא שייך בשאר דברים
 שצריכין לומר ולשמוע.

והקשו האחרונים דא"כ אמאי בברכת
 השחר אמרינן דאפי' אם שמע
 כל הברכות לא יצא כיון שלא התכוונו
 לזה.

סימן ב'

בענין שספירת העומר הוי "סיבה" להקריב עי"ז המנחה החדשה

סימן יש לומר שכיון דלמעשה סופר בשאר הימים עדיין ידע מתי היא יום הנ' אבל כיון שזהו סיבה שרק עי"ז יכולין להקריב הרי כיון שהחסיר יום אחד אינו יכול עוד להקריבו.

ובזה מיושב נמי מה שכתב בשבלי הלקט אות רל"ד מדוע לא מברכים ברכת שהחיינו בספירת העומר ותירץ משום שאין מברכין ברכת זמן רק על מצוה שיש בה מעשה ומצות ספירת העומר אין בה מעשה דהוי מצוה של דיבור.

ודייקו האחרונים דהרי מצינו בברכת שהחיינו גם על דברים של אמירה כגון קריאת המגילה בפורים ובזה אין מעשה וא"כ למה כתב השבלי לקט דבאין מעשה אין ברכת זמן.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שהוי רק סיבה שע"ז יכולין להקריב הקרבן נמצא דהאמירה בפנ"ע אינו כלום ולפיכך אין לברך עליו שהחיינו דהוי רק דבר של הכנה.

ובזה מיושב נמי מה שידוע שיטת הרמב"ן שסובר דספירת העומר לא הוי מצות עשה שהזמן גרמא והשרדי אש האריך לבאר סברת הרמב"ן דהיא

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ולכאורה הטעם היא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא שיש לומר בהא דכתיב וספרתם לכם וגו' עד ממחרת השבת השבעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לד' שאין הפי' דסופרין העומר כדי שיהי' לנו סימן מתי להקריב המנחה החדשה רק שהספירה היא סיבה שע"י הספירה יכולין להקריב המנחה החדשה.

ולפ"ז מובן דלעולם הוי כל אחת מצוה נפרד ומ"מ כיון שבלי ספירת כל הימים לא יוכל להקריב המנחה החדשה מה יש לו לספור עוד הלא ממילא לא יוכל עוד להקריב המנחה כיון שהחסיר יום אחד דבשלמא אי הוי

וצ"ע דמ"ש מצוה זו משאר המצות.

ונאמרו על זה הרבה תירוצים בראשונים
והאחרונים אבל לפי הנ"ל מובן
בפשטות שאין מברכין על דבר שהוי
רק הכנה שע"ז יכולין להקריב המנחה
החדשה.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג
היא שאם הפסיק יום אחד ולא
ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים
דסברתו היא משום שהספירה כולה
מצוה אחת היא ומשום הכי ימים
מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות
בפרק החומץ רבה בדף כ"ח
מונה כל הדברים המעכבין זה את זה
כגון ד' מינים שבלולב שבעה קני מגורה
ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי
נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה
הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הטעם למה
אם דילג יום אחד לא יצא כיון
שהימים מעכבים זה את זה רק משום
שצריך לספור עד מ"ט יום כדי שע"ז
יוכלו להקריב הקרבן ואם החסיר יום
אחד הרי לא מנה עד מ"ט יום ומה
הועיל לן הא מה שמנה בשאר הימים
אבל לא משום שיש איזה דין מיוחד
שהימים מעכבין זה את זה.

ובזה מיושב נמי מה שהקשו האחרונים
למה בספירת העומר יש דעות

משום שאין המצוה מוגבל לזמן רק
שצריך לספור הימים האלו וממילא
לא שייך לספור בזמן אחר נמצא דבעצם
המצוה היא כל הזמן רק שלא שייך
לספור ימים אלו רק כשהם מופיעים.

והקשו האחרונים דאיתא בגמ' בברכות
כ' ע"ב דמצות קידוש היום
בשבת היא מצות עשה שהזמן גרמא
וחיוב הנשים בקידוש היא רק משום
דאיתקוש זכור לשמור ולכאורה לפי
דברי השרד אש מצות קידוש הוי מ"ע
שאין הזמן גרמא שהרי המצוה היא
לקדש את יום השבת דהיינו את היום
עצמו ובכי האי גונא שקיום המצוה
היא בזמן עצמו לא חשובה כמצות
עשה שהזמן גרמא ואם כן דבריו היא
לכאורה נגד גמרא מפורשת.

ולפי הנ"ל מובן דבזה עצמו שהמצוה
היא דבר הנגוע להיום עדיין הוי
מעשהז"ג רק דהכא בספירת העומר הוי
עוד יותר מזה שהמצוה אינו בכלל
בהזמן שעושה המצוה שעיקר המצוה
אינו מקיים בהמ"ט יום שסופר העומר
רק אחר כן כשעל ידי המספרים שספר
מקריב המנחה החדשה נמצא שזה אינו
מצוה התלוי בזמן שאינו מקיים המצוה
בכלל בזמן זה שסופר.

ובזה מיושב נמי מה שקי"ל דכל מצוה
הבא מזמן לזמן מברכין עליו
שהחיינו אבל בספירת העומר אין
מברכין ספירת העומר.

משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

וצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לבו יצא א"כ חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין האמירה אמירה סתם דסופר מכדי להגיע ליום נ' רק דאמירה זו יש לו חלות שע"י האמירה יכול אח"כ להקריב המנחה א"כ בעי' יותר כוונה.

ובזה מיושב נמי מה שהמג"א סי' תפ"ט ס"ק ז' הביא בשם הראב"ן שהיה סופר ספירת העומר בערב שבת בעוד היום גדול ודייק בספר עיון המועדים מהא שכתב המהרש"ל סי' י"ג דלא מועיל לספור העומר מבעוד יום גם אם קיבל עליו שבת והביא רא'י' מהא דאמרינן בברכות כ"ז ע"ב דרב צלי של שבת בערב שבת דהיינו שקיבל עליו שבת וברש"י וברא"ש כתב שם דאע"ג שרב התפלל ערבית של שבת מבעוד יום כיון שקיבל עליו שבת אבל קריאת שמע היה קורא בלילה דלענין מצות קריאת שמע לא היה מועיל מה שקיבל עליו שבת הרי מוכח להדי' שתוספות שבת לא חשיב לילה לענין קריאת שמע וממילא הוא הדין לענין ספירת העומר

החק יעקב והלבוש שסוברין דלא מהני שומע כעונה מ"ש משאר מצות.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין האמירה סתם האמירה רק דאמירה זה מהני שע"י יכולין להקריב הקרבנות א"כ לא מהני שומע כעונה כמו בסתם אמירה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור העומר והקשה בספר עיון המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות ספירת העומר שצריך לברך קודם שיספור.

וי"ל דהו"א דשאני ספירת העומר דהו"א דהוי כהכנה בעלמא דע"י יוכלו להקריב המנחה חדשה והוי כמו הבאת הקרבן לאוהל מועד שאין מברכין על ההבאה אע"ג דכתיב בהדי' אל פתח אוהל מועד יקריבנו מ"מ מובן שאין לברך על זה דזה הוי רק ההכנה להמצוה של הקרבת קרבן וה"נ הו"א שאין לברך על הספירה קמ"ל.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה

עכתו"ד א"כ לפ"ז צ"ב בדעת הראב"ן שסובר שיכול לספור מבעוד יום אם קיבל שבת הרי אם לקריאת שמע לא חשיב לילה הוא הדין לענין ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן שאין צריכין לספור הימים עצמן כדי להגיע לחשבון של נ' רק דע"י הספירה יכול להקריב אח"כ המנחה וא"כ אפי' מבעוד יום יכול לספור כיון דסוכו"ס סופר ועי"ז יכול להקריב הקרבן.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הרמב"ן היא דמצות ספירת העומר היא מצוה שאין הזמן גרמא ובהסבר הדבר כתב הדברי יחזקאל דאף שספירת העומר היא מט"ז ניסן עד ה' סיון א"כ לכאורה הוי מצוה שזמן גרמא סבר הרמב"ן שאין זה דין ביום ט"ז בניסן לספור העומר אלא דחייב ספירה היא מיום הבאת העומר והבאת העומר היא בט"ז בניסן ואילו הבאת העומר היה ביום אחר היה הספירה מיום אחר א"כ אין התאריך של ט"ז מחייבו אלא ההבאה מחייבתו.

ודייק בספר עיון המועדים דק' מהא דמבואר בהפוסקים מובא במ"ס סימן תכ"ו ס"ק א' דנשים פטורות מלקדש הלבנה דהוי מצות עשה שהזמן גרמא והיינו משום שמצות קידוש הלבנה היא מהמולד עד ט"ז בחודש ולא מצינו מי שחולק ע"ז ולכאורה לפי ביאור

הנ"ל בדברי הרמב"ן נימא הכא נמי דלא הוי זמן גרמא דאין תאריך מסיום גורם את מצות קידוש הלבנה אלא דהדין היא דהרואה הלבנה בחידושה מברך והחידוש היא מזמן המולד ומה שאי אפשר לקדש הלבנה אחר ט"ז מבואר בס"ק י"ח שהיא משום שאינו חידוש ונשאר בצ"ע.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין המספר כדי שנדע מתי להקריב העומר רק דהעיקר היא שיספור נ' יום אבל אין שום דין מתי בדיוק צריך לספור שהוא יכול לספור באיזה זמן שרוצה דהעיקר היא שיספור שע"ז יוכלו להקריב העומר ולפיכך יכול באמת לספור המ"ט יום עוד קודם פסח רק דהמצוה היא שיספור הני ימים שע"ז יוכל להביא קרבן וצ"ע.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בענין תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

וצ"ע דהמג"א או"ח סי' רס"ז מביא להלכה את שיטת המרדכי דמי שקידש בערב שבת בזמן תוספות שבת יוצא בזה ידי חובת קידוש דאוריתא גם אי נימא דחייב תוספות שבת היא

עושה בשעה שפטור אינה חשובה מצוה כלל ועל כן כשמגיע זמן החיוב צריך לחזור ולקיים המצוה ולפי זה תימא על השערי תשובה ודעמי' כיצד מועלת הספירה שספר בקטנותו ולא היה מחיוב בה לזמן שמחיוב כבר במצות הספירה הרי הספירה שספר בזמן הפטור איננה מצוה כלל דאזתה שעה היה פטור ממצות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהשערי תשובה סובר דכיון שהמצוה היא לספור שעי"ז יוכל להקריב הקרבן נמצא דעיקר המצוה היא רק בגדלותו כשגומר לספור הנ' יום דהרי המצוה אינו רק למנות כדי לידע מתי להקריב הקרבן שאז היה המצוה מתחיל כבר מתחילה.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחיוב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה לבטלה ואלו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות ודייק בספר עיון המועדים ששמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא זה פשיטא

מדרבנן ואין צריך לחזור ולקדש כשחשיכה כיון דבזמן שקידש היה מחיוב בקידוש מדרבנן מהני לפוטרו גם מחיובא דאוריתא של קידוש ולפי זה קשה מדוע לא נאמר שספירת הקטן כשהיה מחיוב בה מדרבנן מועלת לזמן שמחיוב בספירה מדאוריתא כשם שמצינו בקידוש הנאמר בזמן חיוב דרבנן דמהני לזמן חיוב דאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דבשלמא אי היה הענין רק לספור עד נ' הרי במציאות ספר עד נ' אבל כיון שהיא סיבה דהיינו דהספירה עצמו מועיל שיוכל להקריב הקרבן מובן דאין הספירה שספר בקטנותו מועיל שיוכל להקריב המנחה בגדלותו.

ובזה מיושב נמי מה שדעת השערי תשובה באו"ח סי' תפ"ט ס"ק כ' כתב שגם לדעת הבה"ג שספירת כל הימים היא מצוה אחת מ"מ קטן שהגדיל בימי הספירה אם ספר ספירת העומר בעודו קטן ממשיך וסופר בברכה גם לאחר שהגדיל דהספירה שספר בקטנותו מצטרפת לספירה שסופר בגדלותו ואיכא ספירה של שבע שבתות תמימות.

ודייק בספר עיון המועדים דאיתא בגמ' בראש השנה כ"ח ע"א כפאו שד ואכל מצה לא יצא ידי חובת המצוה מכיון שבאותה שעה היה פטור מכל המצות ולכן כשנתרפא חייב לחזור ולאכול הרי חזינן מגמ' זו דמצוה שאדם

כמה ימים מספק הרי אין יודעין עדיין באיזה יום אנחנו עכשיו.

ודיין בספר עיון המועדים דצ"ע מה שכתבו התוס' במנחות דף ס"ו ע"א דכתבו שאדם שסופר ספירת העומר בבין השמשות הדין היא שיכול לברך על הספירה ואין צריך להמתין עד הלילה כיון שהיא ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא ולדברי הדבר אברהם דספירה מספק אינה נחשבת כלל לספירה א"כ כשסופר בין השמשות אז הרי היא מסופק באיזה יום הוא סופר ומדוע הספירה שלו תחשב ספירה.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה המצוה למנות נ' ימים צריכין לספור בתוך היום אבל הכא העיקר היא למנות עד נ' וזה לא צריך להיות בכלל באותו יום עצמו אבל עכ"פ צריך שיספור ספירה הוגנות ולא שיספור כמה ימים ביחד שאז זה לא נקרא ספירה בכלל.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה בסי' תפ"ט ס"א בד"ה ומצוה על כל אחד הביא מחלוקת ראשונים ואחרונים אם שייך שומע כעונה בספירת העומר ובדברי הביאור הלכה שם נראה שהנידון היא בהא דאיתא בגמ' במנחות ס"ה ע"ב ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד אם נכלל בזה גם דכל אחד מחיוב לספור בעצמו ולא שיצא ע"י ששומע מפי אחרים.

שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחיוב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחיוב כמו שאמרין גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהספירה זה מועיל שיוכל להקריב המנחה נמצא דלא תלוי אי הוא מחיוב או לא כיון דסוכו"ס לא היה ספירה הרי אינו יכול להקריב הקרבן.

ובזה מיושב נמי מה שהדבר אברהם חלק א' סימן ל"ד כתב שאדם המסופק בימי הספירה באיזה יום מימי הספירה הוא נמצא האם יכול לספור פעמיים ושלוש מספק או שאינו יכול לספור ומסיק שאין יכולין לספור כמה ימים מספק דכיון דהמצוה היא לספור כדי שנדע חשבון הימים ואם אומר

יום אחד הרי ממילא לא יוכל עוד להקריב הקרבן ואינו מחיוב כלל בדבר.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה המצוה לספור הימים כדי שידע מתי יום הנ' היה יכול לצאת בהרהור כדיבור אבל לפי מה שאמרינן דהתקנה היא רק שיוציא בשפתיו החשבון כדי שיוכל להקריב הקרבן א"כ זהו החיוב להוציא בשפתיו וא"כ ודאי שלא מהני בזה הרהור.

ובזה מיושב נמי מה שהבעל המאור סוף מסכת פסחים כתב דהטעם שאין מברכין את ברכת שהחיינו על ספירת העומר היא משום שלא מצינו ברכת זמן אלא בדבר שיש בו משום הנאה כגון נטילת לולב שהוא בא לשמחה ולספירת העומר אין בו שום זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפשינו לחורבן בית מאויינו.

וצ"ע הלא גם נטילת לולב כל שבעה בזמן הזה אינה אלא זכר למקדש ואפילו הכי אם חל יום טוב ראשון של סוכות בשבת מברכים את ברכת שהחיינו ביום השני וכן מי ששכח לברך

ודייק בספר עיון המועדים דמה שייך הכלל של שומע כעונה בספירת העומר דלכאורה שומע כעונה היא רק היכן שיש דין אמירה או קריאה ועניה כברכות והלל דבזה שייך הכלל ששומע כעונה אבל בספירת העומר אינו דין של אמירה אלא של מעשה ספירה ומהיכ"ת שיהני שומע כעונה.

ולפי הנ"ל מובן דאין המצוה לספור עד נ' רק שהמצוה היא לומר כל יום איזה יום היום כדי שיוכל להקריב המנחה אחר שיספור אבל אין זה ענין שסופרין לאיזה חשבון רק דהעיקר היא האמירה ולפיכך מהני שומע כעונה.

ובזה מיושב נמי מה שהפר"ח כתב בסי' תפ"ט דמי ששכח ולא ספר לילה אחת מימי הספירה שוב אינו יכול להוציא אחרים כיון שעכשיו אינו מחיוב בדבר כמו שאמרינן בירושלמי שכן עיר אינו מוציא בן כרך בקריאת המגילה כיון שעכשיו אינו מחיוב בדבר.

ודייק האבי עזרי דלכאורה אינו דמי לבן עיר שאינו מוציא בן כרך במגילה דשאני התם שביום ט"ו הבן עיר אינו מחיוב כלל משא"כ בספירת העומר שרק אנוס לקיים אבל הגברא בר חיובא היא ליום זה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שהמצוה היא לספור הימים כדי שיוכל להקריב הקרבן כשמגיע לנ' יום א"כ אם החסיר

את ברכת שהחיינו ביום הראשון מברך ביום השני ואין אנו אומרים שהואיל והנטילה היא לעגמת נפשנו לחורבן בית מאויינו אין לברך שהחיינו ואם כן הכי נמי בספירה שהיא זכר למקדש יברך שהחיינו.

ולפי הנ"ל מובן דבספירה אין הכוונה דהוי דבר של צער משום דהוי זכר למקדש שסופרין הימים זכר למה שספרו אז הימים רק דכל הספירה היא כדי שיוכלו להקריב המנחה החדשה נמצא שזהו דבר שמונין לשם דבר שאין יכולין לקיים בזמן הזה ולפיכך הוי דבר של צער ולא רק משום דהוי זכר למקדש.

ובזה מיושב נמי מה שהמנחת חינוך מצוה ש"ו מסתפק לדעת הראשונים שסוברים דספירת העומר היא מצוה אחת ואם שכח לילה אחד הפסיד המנין מה הדין בקטן שספר קודם י"ג שנה מטעם חינוך והגדיל תוך ימי הספירה אם מחיוב מן התורה לספור בגדלותו והיינו אם מצטרף מה שספר בעודו קטן למה שיספור בגדלותו דאז חיובו מדאוריתא.

ודייקו האחרונים דהרי קי"ל דקטן שקבע מזוזה בפתחו כשר המזוזה אף לכשיגדל הרי דמצטרף מצותו מצד חינוך למצותו מן התורה אם כן מאי שנא ממצות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהספירה צריך להועיל לכשיגדל שיוכל עי"ז להקריב המנחה החדשה ולא דמי למזוזה שלא משתנה כלום לכשיגדל אבל הכא לאחר שיגדל אז מכח הספירה שספר בקטנותו רוצה שיחול כאן חיוב חדש להקריב המנחה החדשה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב בשו"ט אבני נזר או"ח ח"ב סי' תקל"ט דקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה יספור בלא ברכה בהגיע לשנת י"ג תוך ימי הספירה וצ"ע הרי הברכות שתקנו חז"ל הם מדרבנן הן קודם י"ג שנה והן לאחר י"ג שנה אם כן מה שבירך קודם י"ג שנה היא ג"כ מדרבנן ומטעם חינוך ובה הזמן הספירת העומר בעצמותה פסקינן דג"כ מדרבנן אם כן מה החסרון כשנעשה בן י"ג שיפסיק מלברך לכאורה הם אמרו והם אמרו הם אמרו לברך הן מקודם שנעשה י"ג והן לאחר מכן דהא כל הברכות מדבריהם ואין זה דומה לדברי הבה"ג בשכח מלספור באמצע דהכא לא חסר מאומה ואדרבה קיים דבריהם.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה היא כדי שע"ז יוכלו להקריב הקרבן ע"כ דהטעם למה מונין עכשיו היא כדי שיוכלו להקריב הקרבן לכשיבנה ביהמקד"א א"כ הרי זה נוגע לדאורייתא אע"ג דבמצואות עכשיו היא עדיין מדרבנן.

עד ליום האחרון שלא נותר אלא יום אחד ומנא להו לחז"ל שסופרים מאחד ועד מ"ט ולא להיפך.

ולפי הנ"ל מובן דעיקר הספירה היא שע"י שסופר עד נ' יכול להקריב הקרבן ולפיכך צריך לספור דוקא באופן כזה.

ובזה מיושב נמי מה שהתוס' במגילה דף כ' ע"ב ד"ה כל הלילה כתבו ואחר שבירך על הספירה אומר יהי רצון שיבנה בית המקדש משום דענין ספירה בזמן הזה היא זכר למקדש.

ויש שתמהו דמדוע לענין כורך דכל עניין אכילתה בזמן הזה היא משום זכר למקדש ואומר זה לפני קיום המצוה ולא חשיב הפסק מה שאומר זכר למקדש כהלל כיון שכל ענין המצוה היא זכר למקדש א"כ הוי חלק מהמצוה מה שמזכיר עניין המצוה ובה נשלמת המצוה א"כ ספירת העומר דהוי זכר למקדש מדוע אומרה רק לאחר שספר וקיים המצוה מאי שנא מרור מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהכא הרי סופר כדי שיוכל להקריב המנחה נמצא שמקוה שיבנה הביהמק"ד עדיין השנה ויוכל עי"ז להקריב המנחה נמצא שזה אינו רק זכר למקדש רק לשם מצוה ממש וא"כ הוי הפסק לבטלה.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהינה.

ודייקו האחרונים איך מהני ספירה של היום למצות ספירה של אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות ספירה דכמה ימים כולם ביום אחד והוא תמוה מאד.

ולפי הנ"ל מובן דאם המצוה היה למנות עד נ' היה צריך להיות באותו יום אבל כיון דהמצוה היא רק לספור עד נ' לא בעינן שיהי' דוקא באותו יום רק אפי' כמה אחר זה כל זמן שסופר עד נ' יכול להקריב אח"כ המנחה החדשה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סימן תפ"ט סעיף א' וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים וכו'.

ויש שדייקו דמדוע סופרים את ימי הספירה שעברו ולא את ימי הספירה שנותרו עד יום מתן תורה הרי עיקר הספירה היא להביע את השאיפה לקראת מתן תורה וא"כ לכאורה הו"ל להתחיל ממ"ט יום שנותרו ליום הנכסף

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סי' תפ"ט סעיף א' כתב וז"ל ומצוה על כל אחד לספור לעצמו והוא מגמ' במנחות דף ס"ה ע"ב דאמרינן שם ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד ופרש"י שכל אחד חייב לספור.

ובביאור הלכה הביא דברי הרשב"א שכתב שילפינן ממה דכתיב וספרתם לכם ומלת לכם מיותר שבא לרבות שבעינן ספירה לכולכם ולא שרק הבי"ד או הציבור יספרו וכתב שיש לדייק מדבריו שלא מהני שומע כעונה.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרשב"א לא מיעט רק שאין הבי"ד יכולין למנות אבל בשומע כעונה הרי כל אחד סופר לעצמו ולמה לא יהני שומע כעונה.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה העיקר שימנה הימים הרי אם שמע הוי כאילו אמר המספרים בעצמו אבל כיון שיש דין של ספירה שהספירה מועיל שיוכל עי"ז להקריב הקרבן הרי בעינן ספירה ממש ולא שיהא נחשב כאילו אמר האמירה רק דבעינן שיספור ממש בעצמו דהשומע כעונה מהני רק שיהי' כאילו אמר הדיבורים האלו אבל לא נחשב כאילו היה כאן מעשה ספירה שרק עי"ז יכול להקריב המנחה.

ובזה מיושב נמי מה שכתבו התוס' במגילה דף כ' ע"ב ד"ה כל

דאחר שבירך על הספירה אומר יהי רצון שיבנה כיון שהוא זכר למקדש והמ"ב סי' תפ"ט ס"ק ג' מביא דעות דאם לא יוכל להשלים הספירה לא יתחיל לספור בברכה.

ודייק בספר עיון המועדים דכיון דכשיבנה המקדש לא יצטרכו לספור עוד כיון שאז לא יצטרכו עוד זכר למקדש נמצא שאין יכולין לספור עכשיו בברכה כיון שאח"כ יצטרכו להפסיק.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דבעינן שיספור שרק עי"ז יכול להקריב המנחה א"כ אפי' לכשיבנה המבית המקדש עדיין יצטרכו לספור שרק עי"ז יכולין להקריב המנחה.

ובזה מיושב נמי מה שהשערי תשובה סימן תפ"ט סי' ו' מביא מחלוקת האחרונים אם שייך לספור ספירת העומר בראשי תיבות כגון שאומר היום ל"ג בעומר וכל כה"ג שדעת הגט פשוט שיצא וכן מייתי הבאר היטב מהכנה"ג בשם מהר"ש הלוי והפר"ח והשאלת יעב"ץ הסכימו שלא יצא.

ודייקו האחרונים וכי יש בספירת העומר דין אמירה בלשון הא לא בעינן אלא מעשה של ספירה וכל שיש כאן ספירה ואפילו בר"ת פשיטא וכמו לענין הגדת עדות דפשיטא דהוי הגדה בכה"ג א"כ אמאי כתב היעב"ץ שלא יצא.

העומר כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם ממחרת השבת וכו' ודייק בספר עיון המועדים הלא ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן וא"כ אמאי אומרים הנני מוכן ומזומן וכו' כמו שכתוב בתורה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שסופר כיון שעיי"ז יכול להקריב העומר נמצא דגם בזמן הזה יש לו לספור מה"ת כיון שיש לחוש שיבנה הביהמק"ד ולא יוכלו להקריב הקרבן אם לא ספרו העומר.

ובזה מיושב נמי מה שהחינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עיי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה הענין כדי שנדע איזה יום היא יום ה' היה די בר"ת וגמטריות אבל כיון שבעינן מעשה ספירה כדי שיוכלו עיי"ז להקריב המנחה הרי בעינן ספירה מעליא.

ובזה מיושב נמי מה שהבעל המאור בסוף פסחים כתב שני טעמים למה אין מברכין ברכת שהחיינו על ספירת העומר א' כיון שאינו אלא זכר בעלמא.

ב' כיון שאין בספירת העומר הנאה אלא עגמת נפש שהיא זכר למקדש.

ודייקו האחרונים דבשלמא לטעמא בתרא מובן דשהחיינו דהוי משום הנאה אין מברכין על דבר שבצער אבל ברכת המצות שאינו תלוי בהנאה מברכין אבל לטעם הראשון שאינו נחשב כדי שיאמרו עליו שהחיינו הרי ה"נ לא הוי חשוב שיאמרו עליו ברכת המצוות.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהטעם למה סופרין היא כיון שעיי"ז יכולין להקריב העומר א"כ הרי זה חלק מהמצוה דשמא יבנה המקדש ועיי"ז יוכלו להקריב הקרבן אבל שהחיינו אין לומר דמ"מ אין לו הנאה מזה כיון שלא יודעין אם ע"פ זה יקריבו העומר.

ובזה מיושב נמי מה שנהגו לומר קודם ספירת העומר נוסח הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ספירת

צריך לברך לספור העומר ולא על ספירת העומר עי"ש מה שתירץ.

וי"ל דהרי המצוה היא רק למנות כדי שנוכל עי"ז להקריב העומר נמצא דהמצוה נגמר רק אחר מ"ט יום ולא קודם לזה א"כ אינו עובר לעשייתן.

ובזה מיושב נמי מה שידוע שיטת הבה"ג שאם לא ספר בלילה יכול לספור ביום אבל אם לא ספר גם היום אז אינו יכול לספור עוד בברכה וצ"ע דממנ"פ אי בעינן תמימות מה מהני מה שסופר ביום הלא חסר בתמימות שרק ספר חצי יום ואם לא בעינן תמימות למה אם לא ספר גם ביום אינו יכול לספור עוד.

ולפי הנ"ל מובן דלעולם לא בעינן תמימות ומ"מ כיון שהחסיר יום אחד ולא יוכלו עוד להקריב הקרבן הרי אינו יכול לספור עוד דמה מועיל הספירה שלו.

ובזה מיושב נמי מה שברמב"ם פ"ז בהלכות תמידין ומוספין הל' כ"ד כתב וז"ל מצוה זו – של ספירת העומר – על כל איש מישראל בכל מקום ובכל זמן ונשים ועבדים פטורין ממנו וכתב הכסף משנה וז"ל בכל מקום ובכל זמן דעת רבנו שאף בזמן הזה היא מצוה מן התורה.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי מהא שהביא הרמב"ם דין זה בהלכות

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהמטרה של הימים היא היא שיוכל עי"ז להקריב הקרבן מנחה נמצא שאם היה מצוה גם למנות השבוע זה היה מצוה אחר לגמרי והיו צריכין לברך עליו ברכה מיוחדת.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודי"ק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אינו ענין של חשבון רק שצריכין לספור שע"ז יכולין להקריב המנחה החדשה נמצא דהכא יש להספירה חשיבות גדולה שע"ז יכולין להקריב המנחה החדשה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בהל' ברכות כתב דעל כל המצות שמברך עליהם עובר לעשייתן הוא מברך בלמ"ד ולא בעל וא"כ היה

תמידין ומוספין ולא בהלכות פסח משמע שזהו דין בהקרבנות שיש לספור מעת הבאת העומר וכיון דבזמן הזה ליכא הבאת העומר הרי זה רק מדרבנן וא"כ איך דייק הכסף משנה בדבריו שהיא מה"ת.

ולפי הנ"ל מובן דסבר הרמב"ם דהיא חלק מן הקרבנות אבל סובר דהעיקר היא לספור כדי שנוכל עי"ז להביא המנחה החדשה שזה מקריבין אחר שספרו המ"ט יום ולא מעכב אי הקריבו העומר או לא וכיון שאנו מצפים שיבנה המקדש הרי יש חיוב עלינו מה"ת לספור עכשיו כדי שנוכל להקריב הקרבן כשיבנה המקדש.

ובזה מיושב נמי מה שהט"ז סי' תצ"ד כתב דמאחרין להתחיל ערבית בכניסת חג השבועות כדי שיהי' ימי הספירה תמימות.

ויש שדייקו דכיון שכבר גמר לספור אמש ועכשיו אינו עושה כלום מה שייך חסרון בתמימות אם מקדים עכשיו את כניסת החג.

ולפי הנ"ל מובן דבמצוה נמשך עד שמקריבין המנחה החדשה דכל המצוה היא רק שעי"ז יוכלו להקריב המנחה החדשה.

ובזה מיושב נמי מה שהמהרלב"ח דייק מדברי הר"ן שסובר שכל הספירה היא מצוה אחת ויש שדייקו דהר"ן

בעצמו כתב בסוף מסכת פסחים עוד טעם למה אין מברכין שהחיינו שהיא כיון שהיא רק דבר של צער דהוי זכר למקדש הרי משמע שכל יום יש מצוה בפנ"ע של לעשות זכר למקדש א"כ הוי כל יום מצוה בפנ"ע.

ולפי הנ"ל מובן דהרי בבית המקדש היו מונין כדי שיוכלו להקריב העומר נמצא דהמצוה היא רק שיגמרו למנות וא"כ הוי הכל מצוה אחד וה"נ מה שעושין זכר למקדש היא זכר למה שעשו אז הרי ה"נ עכשיו הכל היא מצוה אחד שהרי עושין זכר למה שעשו אז.

ובזה מיושב נמי מה שהמהרלב"ח כתב דהטעם למה אין מברכין שהחיינו היא כיון שהמצוה לא נגמר עכשיו רק לאחר נ' יום ולא שייך לברך עכשיו שהחיינו ויש שדייקו דא"כ אמאי מברכין ברכת המצות הלא לא נעשה המצוה עד נ' יום ויברך אז ולא עכשיו.

ולפי הנ"ל מובן דודאי דבכל יום הוי מצוה רק דכיון דכל המטרה של הספירה היא שעי"ז יוכל להקריב העומר.

א"כ לא שייך לברך שהחיינו רק כשמגיע להמטרה שיכולין להקריב העומר.

ובזה מיושב נמי מה שהגר"א כתב שאם מתפלל בין השמשות יספור

אז בלי ברכה ויצא אז המצוה ואח"כ בלילה יברך ויספור אע"ג שכבר יצא המצוה כיון שהברכה מעכבת.

ויש שדייקו דאטו בשביל זה מותר לומר הברכה כשכבר יצא המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה נמשך למשך כל ימי הספירה לפיכך לא נקרא דכבר נגמר המצוה.

ובזה מיושב נמי מה שבמ"ב סי' תקפ"ה הביא בשם הבנין עולם שאם נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר אין צריך לברך אבל אם נטלו השופר בין הברכה לתחילת התקיעה צריך לחזור ולברך.

וצ"ע למה בספירת העומר פסק השו"ע שאם בירך על מנת לומר ד' ואח"כ נזכר שהיא יום ה' שפיר יצא מ"ש ממי שכיון על שופר אחר ה"נ הכא כיון ליום אחר.

וי"ל דהתם השופר האחר היא חפץ אחר לגמרי אבל הכא שני המספרים היו בשביל ספירת העומר ושניהם אותו דבר שיגיע למנין נ' שיוכל עי"ז להקריב המנחה וכיון דבשניהם המטרה היא להגיע למנין מ"ט יום הוי כמי שהתכוין לתקוע בשופר זה תקיעה והיה צריך לתקוע תרועה שזה לא מעכב.

ובזה מיושב נמי מה שאיתא בשו"ע סימן תפ"ט סעיף ד' מי ששאל

אותו חבירו בין השמשות כמי ימי הספירה בזה הלילה יאמר לו אתמול היה כך וכך שאם יאמר לו היום כך וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה שכבר יצא בזה ידי ספירה וכתב המשנ"ב שם כיון שאין מצוות צריכות כוונה ואף דאנן קי"ל דצריכות כוונה והלא לא כוון לקיים בזה המצווה מ"מ לענין ברכה יש להחמיר ולחוש להך דעה ולא יברך על ספירה שימנה אח"כ.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי כל מצוות ספירה היא זכר למקדש ואם כן כל שלא נתכוין למצוה הרי אין בעשייתו זכר למקדש והרי לא נתקימה המצוה כלל.

ולפי הנ"ל מובן דאין הספירה משום זכר למקדש רק דהא דקאמר הגמ' זכר למקדש הכוונה היא דמונין כדי שאם יבנה בית המקדש באמצע ימי הספירה יוכלו להקריב המנחה החדשה ע"י מה שספרו העומר.

ובזה מיושב נמי מה שדעת ר"ת במגילה כ' ע"ב תוד"ה כל הלילה היא שאם שכח לברך ולספור בלילה לא יברך למחרת ביום וכתב הפר"ח בסי' תפ"ט סעי' ז' לבאר את דברי ר"ת דכיון שלא ספר בלילה חסר בתמימות ולפ"ז כתב הפר"ח דלר"ת אם שכח מלספור יום אחד שוב אינו סופר דחסר בתמימות.

שכח לספור ספירת העומר אינו יכול להיות שליח ציבור ולברך כדי להוציא אחרים שכל מי שאינו מחויב בדבר אינו יכול להוציא אחרים והוא אינו מחויב בכלל בזה כיון שאינו יכול לברך לעצמו ודייקן האחרונים דהרי הוא מחויב בדבר רק שיש לו אונס שאינו יכול לקיים המצוה אבל בעצם הוא מחויב בזה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דבמציאות אינו סופר הרי לא יוכל להקריב עי"ז הקרבן וא"כ הוא פטור לגמרי דמה יש לו לספור בלי מטרה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב החינוך מצוה ש"ו שאם שכח לספור בלילה יאמר אמש היו כך וכך בלא ברכה ומונה האחרים עם כל ישראל והקשו האחרונים דכיצד מועילה אמירת אמש היו כך אם אכן חיסר את מצוות הספירה של אתמול וכי יש תשלומין לספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן שאין הענין לספור החשבון של הימים עצמן רק דהעיקר היא שימנה עד נ' יום כדי שיוכל להקריב הקרבן אח"כ א"כ אפי' אם אינו סופר באותו יום עצמו כיון שסופר די בזה.

ובזה מיושב נמי מה שנוהגין לספור העומר קודם קידוש לבנה ולכאורה לפי המבואר בגמ' סוכה נ"ו

ודייקן האחרונים דאיתא בגמ' בסוכה מ"ה ע"ב אמר רב יהודא אמר שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד מאי טעמא לולב דמפסקי לילות מימים כל יומא מצוה באפי' נפשי' הוא סוכה דלא מפסקי לילות מימים כלהו שבעה כחד יומא אריכא דמו וא"כ לפי ר"ת שאין לברך ביום הרי היה צריך להיות כל יום מצוה בפנ"ע ואמאי כתב הפר"ח שאם שכח יום אחד שוב אינו יכול לספור דמשמע מזה שכולו הוי מצוה אחד.

ולפי הנ"ל מובן דאה"נ דהוי מצוה נפרדת כל יום ואפ"ה אם החסיר יום אחד אינו יכול להמשיך כיון שממילא לא יוכל עוד להקריב הקרבן וא"כ למה ימשיך לספור.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' במנחות ס"ו ע"א מובא אמימר מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

ודייקן האחרונים דמה בכך שזכר למקדש היא למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש.

ולפי הנ"ל מובן דאין הכוונה שעושין דומה למה שהיה בזמן המקדש רק דהכוונה היא שע"ז נוכל להקריב המנחה כשיבנה המקדש ולפיכך אם סופרין רק הימים כבר יכולין להקריב הקרבן ודי בזה.

ובזה מיושב נמי מה שמובא בפר"ח סימן תפ"ט סעי' ח' שאם אחד

דחיובא דיומא קודם ולפיכך אומרים סוכה ואח"כ זמן ה"נ היה לנו לברך על קידוש לבנה שהיא חיובא דיומא מחמת תחילת החודש ולא ספירת העומר שמונין כהמשך מתחילת העומר וליכא היום חיוב חדש.

ולפי הנ"ל מובן שאין מונין הספירה כהמשך מהעומר אדרבה זהו חיובא דיומא שע"ז נקבע חג השבועות שיכולין להקריב המנחה חדשה לד' ואי לאו זה לא יוכלו כלל להקריב הקרבן ולא יהי' בכלל החג של שבועות א"כ הוי זה גם חיובא דיומא.

ובזה מיושב נמי מה שהח"י והפר"ח כתבו דהלימוד של וספרתם לכם בא לרבות שכל אחד סופר לעצמו ולא רק הבי"ד.

ודייקן האחרונים דמהו ההו"א שזה יהי' דין לבי"ד הלא בי"ד מונין רק כשיש איזה דין של חלות כמו שמיטה וכדו אבל הכא הוי סתם מצוה של ספירה ולמה יהי' זה מוטל על בי"ד.

ולפי הנ"ל מובן דגם הכא הוי הספירה דין של חלות שע"י שמונה עי"ז חל החיוב להקריב המנחה החדשה נמצא דהספירה היא ענין של חלות.

סימן ג'

בענין אי לא ספר העומר האם זה מפסיד גם ההבאת העומר

ובזה מיושב נמי מה שידוע שיטת הרמב"ן שסובר דספירת העומר לא הוי מצות עשה שהזמן גרמא והשרדי אש האריך לבאר סברת הרמב"ן דהיא משום שאין המצוה מוגבל לזמן רק שצריכין לספור הימים האלו וממילא לא שייך לספור בזמן אחר נמצא דבעצם המצוה היא כל הזמן רק שלא שייך לספור ימים אלו רק כשהם מופיעים.

והקשו האחרונים דאיתא בגמ' בברכות כ' ע"ב דמצות קידוש היום בשבת הויא מצות עשה שהזמן גרמא וחייב הנשים בקידוש היא רק משום דאיתקוש זכור לשמור ולכאורה לפי דברי השרדי אש מצות קידוש הוי מ"ע שאין הזמן גרמא שהרי המצוה היא לקדש את יום השבת דהיינו את היום עצמו ובכי האי גונא שקיום המצוה היא בזמן עצמו לא חשובה כמצות עשה שהזמן גרמא ואם כן דבריו היא לכאורה נגד גמרא מפורשת.

ולפי הנ"ל מובן דאם המצוה היה רק לספור איזה יום כיון שתלוי ביום עדיין הוי מעשהז"ג אבל הכא אינו תלוי כלל בהימים רק שצריכין לספור מעת הבאת העומר עד הבאת המנחה החדשה ואין הפי' שסופרין הימים האלו.

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ולכאורה הטעם היא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא דהתורה אמר וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה עד ממחרת השבת השבעית תספרו חמשים יום ויש לומר דאין הפי' שמתחיל דין חדש אחר הבאת העומר רק שהכל המשך אחד שמקריבין העומר ואז צריכין למנות נ' יום ולהקריב מנחה חדשה שהכל זהו שייכות מהקרבת העומר נמצא דבאמת הוי כל יום מצוה בפנ"ע ומ"מ אם החסיר יום אחד ומתחיל למנות עוה"פ אין לזה שייכות עם הקרבת העומר רק שמתחיל דבר חדש ולפיכך לא יצא כיון שבעינן שימשך הספירה מהקרבת העומר.

אינו יכול לספור עוד ולא משום שיש
דין שמעכבים זה את זה.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם פ"ז
מתמידין ומוספין הכ"ה כתב
וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר
קדם לספור ולא בירך יצא ואינו חוזר
ומברך ודייק בספר עיון המועדים דלאחר
שכתב לנו הרמב"ם שיצא ידי חובת
המצוה מה ההו"א ששוב צריך לברך
הרי כבר יצא ידי חובת המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דהרי המצוה נמשך
מעט הקרבת העומר עד הבאת
המנחה החדשה א"כ הו"א שיכול לברך
דהמצוה נמשך עדיין.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם
בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין
הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י
אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם
שיספור העומר והקשה בספר עיון
המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם
בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין
לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות
ספירת העומר שצריך לברך קודם
שיספור.

ולפי הנ"ל דהוי המשך מהקרבת העומר
הו"א שאין צריכין לברך עליו
ברכה מיוחדת דהוי המשך מהמצוה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות
קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי

ובזה מיושב נמי מה שקי"ל דכל מצוה
הבא מזמן לזמן מברכין עליו
שהחיינו אבל בספירת העומר אין
מברכין ספירת העומר.

וצ"ע דמ"ש מצוה זו משאר המצות.

ולפי הנ"ל מובן שזהו רק המשך
מהקרבת העומר שהקריב מקודם
לפיכך אין לברך עליו שהחיינו דלא
הוי התחלת המצוה בפנ"ע.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג
היא שאם הפסיק יום אחד ולא
ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים
דסברתו היא משום שהספירה כולה
מצוה אחת היא ומשום הכי ימים
מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות
בפרק החומץ רבה בדף כ"ח
מונה כל הדברים המעכבין זה את זה
כגון ד' מינים שבלולב שבעה קני מנורה
ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי
נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה
הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הטעם משום
שמעכבין זה את זה רק דצריך
לספור מעט שהקריב העומר נ' יום
ולפיכך מובן דצריך לספור כל המ"ט
יום עד הקרבת המנחה החדשה ואם
חסר יום אחד ומתחיל למנות ממספר
חדש אין לזה עוד שייכות להקרבת
העומר ולפיכך אם החסיר יום אחד

ובהקרב הקרבנות ודאי שקטן אינו שייך בכלל.

ובזה מיושב נמי מה שהמג"א סי' תפ"ט ס"ק ז' הביא בשם הראב"ן שהיה

סופר ספירת העומר בערב שבת בעוד היום גדול ודייק בספר עיון המועדים מהא שכתב המהרש"ל סי' י"ג דלא מועיל לספור העומר מבעוד יום גם אם קיבל עליו שבת והביא רא' מהא דאמרינן בברכות כ"ז ע"ב דרב צלי של שבת בערב שבת דהיינו שקיבל עליו שבת וברש"י וברא"ש כתב שם דאע"ג שרב התפלל ערבית של שבת מבעוד יום כיון שקיבל עליו שבת אבל קריאת שמע היה קורא בלילה דלענין מצות קריאת שמע לא היה מועיל מה שקיבל עליו שבת הרי מוכח להדי' שתוספות שבת לא חשיב לילה לענין קריאת שמע וממילא הוא הדין לענין ספירת העומר עכתו"ד א"כ לפ"ז צ"ב בדעת הראב"ן שסובר שיכול לספור מבעוד יום אם קיבל שבת הרי אם לקריאת שמע לא חשיב לילה הוא הדין לענין ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין החיוב לספור הימים עצמן שבעינן שיהי' הספירה באותו יום עצמו רק העיקר היא לספור מעת הקרבת העומר.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הרמב"ן היא דמצות ספירת העומר היא מצוה שאין הזמן גרמא ובהסבר הדבר

שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

ודייקו האחרונים דצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לכו יצא א"כ חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהתם הוי רק ענין של דיבור יצא אף דרך לימודו אבל הכא הוי חלק של הקרבת הקרבנות דהוי המשך מהבאת העומר לפיכך בעינן דיבור מעליא.

ובזה מיושב נמי מה שהחיד"א בספרו ברכי יוסף סימן תפ"ט כתב בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה ימנה שאר הימים משהגדיל בלא ברכה והקשו האחרונים על דברי הפרי הארץ שכתב שלא יוכל לברך דלכאורה אמאי לא יברך מתורת לאו בר חיובא כמו שכתב התוס' בקידושין דף ל"א ע"א ובר"ה ל"ג ע"א דנשים יכולות לברך על מצות עשה שהזמן גרמא אף שפטורות בה א"כ מאי שנא שבספירת העומר קטן לא יוכל לברך.

ולפי הנ"ל מובן דזהו חלק מהקרבת העומר שהקריבו כשהוא היה קטן

הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעינן תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודיקו האחרונים דהמג"א או"ח סי' רס"ז מביא להלכה את שיטת

המרדכי דמי שקידש בערב שבת בזמן תוספות שבת יוצא בזה ידי חובת קידוש דאוריתא גם אי נימא דחיוב תוספות שבת היא מדרבנן ואין צריך לחזור ולקדש כשחשיכה כיון דבזמן שקידש היה מחיוב בקידוש מדרבנן מהני לפוטרו גם מחיובא דאוריתא של קידוש ולפי זה קשה מדוע לא נאמר שספירת הקטן כשהיה מחיוב בה מדרבנן אינה מועלת לזמן שמחויב בספירה מדאוריתא כשם שמצינו בקידוש הנאמר בזמן חיוב דרבנן דמהני לזמן חיוב דאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דמ"מ כיון שהיה קטן לא היה חייב בהבאת העומר בפסח וכיון שכן לא שייך שימנה כשהיא גדול.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחיוב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו

כתב הדברי יחזקאל דאף שספירת העומר היא מט"ז ניסן עד ה' סיון א"כ לכאורה הוי מצוה שזמן גרמא סבר הרמב"ן שאין זה דין ביום ט"ז בניסן לספור העומר אלא דחיוב ספירה היא מיום הבאת העומר והבאת העומר היא בט"ז בניסן ואילו הבאת העומר היה ביום אחר היה הספירה מיום אחר א"כ אין התאריך של ט"ז מחייבו אלא ההבאה מחייבתו.

ודייק בספר עיון המועדים דק' מהא דמבואר בהפוסקים מובא במ"ס סימן תכ"ו ס"ק א' דנשים פטורות מלקדש הלבנה דהוי מצות עשה שהזמן גרמא והיינו משום שמצות קידוש הלבנה היא מהמולד עד ט"ז בחודש ולא מצינו מי שחולק ע"ז ולכאורה לפי ביאור הנ"ל בדברי הרמב"ן נימא הכא נמי דלא הוי זמן גרמא דאין תאריך מסיום גורם את מצות קידוש הלבנה אלא דהדין היא דהרואה הלבנה בחידושה מברך והחידוש היא מזמן המולד ומה שאי אפשר לקדש הלבנה אחר ט"ז מבואר בס"ק י"ח שהיא משום שאינו חידוש ונשאר בצ"ע.

ולפי הנ"ל מובן דאין הבאת העומר ה"זמן" שמאז צריכין להתחיל לספור רק דהוי המשך מהבאת העומר אבל בהלבנה יש זמן משנולד הלבנה נמצא דהוי דבר התלוי בזמן.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי

קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה לבטלה ואילו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות.

ודיין בספר עיון המועדים שמשמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחיוב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחיוב כמו שאמרין גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

ולפי הנ"ל דהוי המשך מהבאת העומר מובן דלא מהני הא שהיה פטור דבמציאות כיון דלא מנה מעת הבאת העומר אינו יכול לספור עוד דכל המטרה היא שיספור מהבאת העומר.

ובזה מיושב נמי מה שהדבר אברהם חלק א' סימן ל"ד כתב שאדם המסופק בימי הספירה באיזה יום מימי הספירה הוא נמצא האם יכול לספור פעמיים ושלש מספק או שאינו יכול לספור ומסיק שאין יכולין לספור כמה ימים מספק דכיון דהמצוה היא לספור כדי שנדע חשבון הימים ואם אומר כמה ימים מספק הרי אין יודעין עדיין באיזה יום אנחנו עכשיו.

ודיין בספר עיון המועדים דצ"ע מה שכתבו התוס' במנחות דף ס"ו ע"א דכתבו שאדם שסופר ספירת העומר בבין השמשות הדין היא שיכול לברך על הספירה ואין צריך להמתין עד הלילה כיון שהיא ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא ולדברי הדבר אברהם דספירה מספק אינה נחשבת כלל לספירה א"כ כשסופר בין השמשות אז הרי היא מסופק באיזה יום הוא סופר ומדוע הספירה שלו תחשב ספירה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דלא בעינן שיספור היום עצמו לפיכך לא בעינן שיספור דוקא באותו יום לפיכך יכול לספור גם בין השמשות אע"ג שאין יכולין לספור מספק.

ובזה מיושב נמי מה שכתשוכות הגרעק"א מהדו"ק סימן כ"ט עד ל"ב פלפלו הגרעק"א האם יוצאין במה שכתב היום יום אחד לעומר או שצריך להוציא בפיו ודייקו האחרונים דלכאורה

להגיע לאיזה מנין רק שזהו המשך מהמצוה של הקרבת העומר שזהו בג' שלבים מקריבין העומר סופרין ומקריבין מנחה חדשה וכל אחד היא מצוה לעשות הפעולה של המצוה ולא שסופרין ומונין איזה דבר רק עצם הספירה הוי המצוה.

ובזה מיושב נמי מה שהפר"ח כתב בס' תפ"ט דמי ששכח ולא ספר לילה אחת מימי הספירה שוב אינו יכול להוציא אחרים כיון שעכשיו אינו מחויב בדבר כמו שאמרינן בירושלמי שבן עיר אינו מוציא בן כרך בקריאת המגילה כיון שעכשיו אינו מחויב בדבר.

ודי"ק האבי עזרי דלכאורה אינו דמי לבן עיר שאינו מוציא בן כרך במגילה דשאני התם שביום ט"ו הבן עיר אינו מחויב כלל משא"כ בספירת העומר שרק אנוס לקיים אבל הגברא בר חיובא היא ליום זה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהפסיק יום אחר אינו עוד המשך מהבאת העומר נמצא שאינו מחויב בכלל לספור עוד דממילא אינו עוד המשך מהעומר רק התחלה חדשה.

ובזה מיושב נמי מה שדייקו המפרשים דלמה קוראין את זה ספירת העומר ולא ספירת הימים או ספירת המנחה שהלא העומר כבר הקריבו וזהו רק כדי שיקרבו אח"כ המנחה החדשה.

הלא עיקר המצוה היא לעשות מעשה להראות שיודע המספר ומהו ההו"א שלא יהני כתיבה.

ולפי הנ"ל מובן דהו"א דהרי אין המטרה לידע איזה יום היא יום נ' רק שזהו חלק מדין הקרבנות שצריך להקריב העומר ואח"כ לספור הימים ואח"כ להקריב מנחה חדשה א"כ כיון שאין המטרה לידע המנין רק דהמצוה היא לספור ממש הו"א דלא יצא בכתיבה.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה בס' תפ"ט ס"א בד"ה ומצוה על כל אחד הביא מחלוקת ראשונים ואחרונים אם שייך שומע כעונה בספירת העומר ובדברי הביאור הלכה שם נראה שהנידון היא בהא דאיתא בגמ' במנחות ס"ה ע"ב ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד אם נכלל בזה גם דכל אחד מחויב לספור בעצמו ולא שיצא ע"י ששומע מפי אחרים.

ודי"ק בספר עיון המועדים דמה שייך הכלל של שומע כעונה בספירת העומר דלכאורה שומע כעונה היא רק היכן שיש דין אמירה או קריאה ועניה כברכות והלל דבזה שייך הכלל ששומע כעונה אבל בספירת העומר אינו דין של אמירה אלא של מעשה ספירה ומהיכ"ת שיהני שומע כעונה.

ולפי הנ"ל מובן דזה אינו דין של ספירה שצריכין לספור איזה דבר

ולפי הנ"ל מובן שזהו ההמשך מההקרכת העומר ולפיכך דוקא תקנו הברכה על ספירת העומר כדי שידעו שאם הפסיקו ולא מנו יום אחד שאז אינו עוד המשך מהעומר אין לספור עוד.

ובזה מיושב נמי מה שהבעל המאור סוף מסכת פסחים כתב דהטעם שאין מברכין את ברכת שהחיינו על ספירת העומר היא משום שלא מצינו ברכת זמן אלא בדבר שיש בו משום הנאה כגון נטילת לולב שהוא בא לשמחה ולספירת העומר אין בו שום זכר לשום הנאה אלא לעוגמת נפשינו לחורבן בית מאויינו.

וצ"ע הלא גם נטילת לולב כל שבעה בזמן הזה אינה אלא זכר למקדש ואפילו הכי אם חל יום טוב ראשון של סוכות בשבת מברכים את ברכת שהחיינו ביום השני וכן מי ששכח לברך את ברכת שהחיינו ביום הראשון מברך ביום השני ואין אנו אומרים שהואיל והנטילה היא לעגמת נפשנו לחורבן בית מאויינו אין לברך שהחיינו ואם כן הכי נמי בספירה שהיא זכר למקדש יברך שהחיינו.

ולפי הנ"ל מובן דבספירה אין הכוונה דהוי דבר של צער משום דהוי זכר למקדש רק דכל הספירה היא שמונין משעה שהקריבו העומר וכיון דהשנה לא זכו להקריב העומר הוי דבר של צער ולא רק משום שהוי זכר למקדש.

ובזה מיושב נמי מה שהמנחת חינוך מצוה ש"ו מסתפק לדעת הראשונים שסוברים דספירת העומר היא מצוה אחת ואם שכח לילה אחד הפסיד המנין מה הדין בקטן שספר קודם י"ג שנה מטעם חינוך והגדיל תוך ימי הספירה אם מחיוב מן התורה לספור בגדלותו והיינו אם מצטרף מה שספר בעודו קטן למה שיספור בגדלותו דאז חיובו מדאורייתא.

ודייקו האחרונים דהרי קי"ל דקטן שקבע מזוזה בפתחו כשר המזוזה אף לכשיגדל הרי דמצטרף מצותו מצד חינוך למצותו מן התורה אם כן מאי שנא ממצות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דמה שספר בקטנותו יכול להועיל עכשיו בגדלותו אבל בספירת העומר הרי בעינן דתחילת הספירה מה שהתחיל אחר הבאת העומר יהי' המשך מהעומר וכיון שאז היה עדיין קטן לא מהני לן מה שעכשיו הגדיל ולא שייך לומר שתהני לי' לכשיגדל.

ובזה מיושב נמי מה שכתב בשו"ת אבני נזר או"ח ח"ב סי' תקל"ט דקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה יספור בלא ברכה בהגיע לשנת י"ג תוך ימי הספירה וצ"ע הרי הברכות שתקנו חז"ל הם מדרבנן הן קודם י"ג שנה והן לאחר י"ג שנה אם כן מה שבירך קודם י"ג

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא שימנה נ' יום מחמת ההמשך של הבאת העומר ולא בעינן שיהי' ממש באותו יום שסופר היום דאין הכוונה לספור הימים עצמן.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סימן תפ"ט סעיף א' וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים וכו'.

ויש שדייקו דמדוע סופרים את ימי הספירה שעברו ולא את ימי הספירה שנותרו עד יום מתן תורה הרי עיקר הספירה היא להביע את השאיפה לקראת מתן תורה וא"כ לכאורה הו"ל להתחיל ממ"ט יום שנותרו ליום הנכסף עד ליום האחרון שלא נותר אלא יום אחד ומנא להו לחז"ל שסופרים מאחד ועד מ"ט ולא להיפך.

ולפי הנ"ל מובן דאין סופרין עד שבועות אדרבה סופרין מעת הבאת העומר.

ובזה מיושב נמי מה שבספר שבלי הלקט הל' ספירת העומר סי' רל"ד כתב וז"ל ועוד מה שלא נהגו לברך שהחיינו לפי שהזמן של ספירה תלוי בקביעת הפסח כמה דתימר וספרתם לכם ממחרת השבת לכן נראה שאין מברכין עליו זמן ודי לו בברכת הזמן של יו"ט עצמו.

שנה היא ג"כ מדרבנן ומטעם חינוך ובזה הזמן הספירת העומר בעצמותה פסקינן דג"כ מדרבנן אם כן מה החסרון כשנעשה בן י"ג שיפסיק מלבדך לכאורה הם אמרו והם אמרו הם אמרו לברך הן מקודם שנעשה י"ג והן לאחר מכן דהא כל הברכות מדבריהם ואין זה דומה לדברי הבה"ג בשכח מלספור באמצע דהכא לא חסר מאומה ואדרבה קיים דבריהם.

ולפי הנ"ל מובן דהספירה שסופרין בעודו קטן היא ספירה אחרת לגמרי ממה שסופר אח"כ דבקטנותו המצוה מחמת חינוך היא סתם לספור ובגדלותו המצוה היא לספור כדי להמשיך המצוה של הבאת העומר א"כ הוי דבר אחר לגמרי וא"א לצרפן.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהייתה.

ודייקו האחרונים איך מהני ספירה של היום למצות ספירה של אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות ספירה דכמה ימים כולם ביום אחד והוא תמוה מאד.

רק איזה גמטרי' עד שיאמר בהדי' המספר.

ובזה מיושב נמי מה שהחינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודיין בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהימים שמונה עד מ"ט יום היא המשך ממצוות הבאת העומר אבל מה שמונה השבועות זהו דבר אחר לגמרי שזה מונין כדי להביא המנחה החדשה א"כ יש לברך שתי ברכות נפרדות.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה

ודיין האחרונים דברכת הזמן של יו"ט יש בכוחה לפטור רק מצוות החג אבל ספירת העומר לא הוי בכלל מצוות החג שהרי הם נוהגין גם אחר הפסח ואין זה הלכה מהלכות החג ובהו בודאי אין מקום לומר שברכת שהחיינו שעל גוף היו"ט תפטור ברכת שהחיינו על מצוה זו דספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דכל ימי הספירה היא המשך מהבאת העומר.

ובזה מיושב נמי מה שהשערי תשובה סימן תפ"ט סי' ו' מביא מחלוקת האחרונים אם שייך לספור ספירת העומר בראשי תיבות כגון שאומר היום ל"ג בעומר וכל כה"ג שדעת הגט פשוט שיצא וכן מייתי הבאר היטב מהכנה"ג בשם מהר"ש הלוי והפר"ח והשאלת יעב"ץ הסכימו שלא יצא.

ודיין האחרונים וכי יש בספירת העומר דין אמירה בלשון הא לא בעינן אלא מעשה של ספירה וכל שיש כאן ספירה ואפילו בר"ת פשיטא וכמו לענין הגדת עדות דפשיטא דהוי הגדה בכה"ג א"כ אמאי כתב היעב"ץ שלא יצא.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה הענין שידע לעצמו המספר ודאי היה די בזה שאומר איזה גימטרי' דהרי העיקר היא שידע המספר אבל כיון שזהו המשך ממצוות הבאת העומר שחייב מן הדין לספור ודאי שלא יצא חובתו אם אומר

כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אינו ענין של החזקת החשבון שנדע מתי היא יום הנ' להקריב העומר רק שזהו המשך מהבאת העומר שיש לברך על זה ולפיכך יש לו חשיבות לברך עליו משא"כ בהחזקת חשבון סתם שאין לברך על זה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בהל' ברכות כתב דעל כל המצות שמברך עליהם עובר לעשייתן הוא מברך בלמ"ד ולא בעל וא"כ היה צריך לברך לספור העומר ולא על ספירת העומר עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דזהו המשך ממצוות הבאת העומר שהתחיל כבר הרבה זמן לפני זה נמצא שלא הוי עובר לעשייתן.

ובזה מיושב נמי מה שהבית הלוי כתב לחדש בשכח יום אחד דקי"ל דסופר שאר הימים בלא ברכה זה רק עד דמישלם שבועי אבל במישלם שבועי יכול לספור בברכה ומקורו בטור שאם מנה ימים בלא שבועות או שבועות בלא ימים יצא א"כ חזינן שעל מנין של שבועות לחוד ראוי לברך ולכן גם בשכח יום אחד יכול לברך על השבועות.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי בטור לא מבואר כלל שיוצא בשבועות לחוד אלא שאין צריך למנות מספר הכולל של ימים אבל בשבועות לחוד לכו"ע לא יצא רק שצריך לומר היום שני שבועות וג' ימים וכדו'.

ולפי הנ"ל מובן דהרי הטעם למה אין יכולין לחסור יום אחד היא כיון שהיא המשך מהבאת העומר אבל כיון דהטור סובר שאין צריכין למנות המספר הכולל ע"כ דלא סבר שהיא המשך של המצוה וא"כ אפי' אם החסיר יום אחד נמי יכול להמשיך לספור.

ובזה מיושב נמי מה שהראשונים נתקשו למה אין מברכין שהחיינו על מצוות ספירת העומר והמהר"ם מינץ תירץ וז"ל דאיך יברך זמן שמא ישכח יום אחד ונמצא ברכה לבטלה.

וראיתי מדייקין דא"כ לא יברך גם ברכות המצוות שמא ישכח לברך ויהי ברכתו לבטלה.

ולפי הנ"ל שאין סופרין כדי שיקרבו המנחה החדשה רק שמונין מעת הבאת העומר נמצא שלא יהי' ברכתו לבטלה אפי' אם יפסיק ומ"מ ברכת שהחיינו לא יברך דליכא השמחה רק כשגומר המצוה בשלימות.

ובזה מיושב נמי מה שבמ"ב סי' תקפ"ה הביא בשם הבנין עולם שאם נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר אין צריך לברך אבל אם נטלו השופר בין הברכה לתחילת התקיעה צריך לחזור ולברך.

וצ"ע למה בספירת העומר פסק השו"ע שאם בירך על מנת לומר ד' ואח"כ נזכר שהיא יום ה' שפיר יצא מ"ש ממי שכיון על שופר אחר הנ"כ הכא כיון ליום אחר.

ולפי הנ"ל מובן דהרי המצוה התחיל כבר מאת הבאת העומר א"כ הוי כמי שנטלו ממנו התקיעות באמצע התקיעות שאז אינו צריך לחזור ולברך.

ובזה מיושב נמי מה שדעת ר"ת במגילה כ' ע"ב תוד"ה כל הלילה היא שאם שכח לברך ולספור בלילה לא יברך למחרת ביום וכתב הפר"ח בסי' תפ"ט סעי' ז' לבאר את דברי ר"ת דכיון שלא ספר בלילה חסר בתמימות ולפ"ז כתב הפר"ח דלר"ת אם שכח מלספור יום אחד שוב אינו סופר דחסר בתמימות.

ודייקו האחרונים דאיתא בגמ' בסוכה מ"ה ע"ב אמר רב יהודא אמר שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד מאי טעמא לולב דמפסקי לילות מימים כל יומא מצוה באפי' נפשי' הוא סוכה דלא מפסקי לילות מימים כלוהו שבעה כחד יומא אריכא דמו וא"כ לפי ר"ת שאין לברך ביום הרי היה צריך להיות כל יום מצוה בפנ"ע ואמאי כתב הפר"ח שאם שכח יום אחד שוב אינו יכול לספור דמשמע מזה שכולו הוי מצוה אחד.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דכל המטרה של הספירה היא שימנו מעת הבאת העומר ולפיכך מובן מאליו שאם הפסיק יום אחד אינו יכול לספור עוד דכל המטרה של הספירה היא שיספור מהבאת העומר ואם הפסיק ומתחיל למנות יום אחר הרי התחיל דבר חדש שאין לו שייכות עם הבאת העומר ולא הוי עוד ספירה כלל.

ובזה מיושב נמי מה שמובא בפר"ח סימן תפ"ט סעי' ח' שאם אחד שכח לספור ספירת העומר אינו יכול להיות ש"ץ ולברך כדי להוציא אחרים שכל מי שאינו מחויב בדבר אינו יכול להוציא אחרים והוא אינו מחויב בכלל בזה כיון שאינו יכול לברך לעצמו ודייקו האחרונים דהרי הוא מחויב בדבר רק שיש לו אונס שאינו יכול לקיים המצוה אבל בעצם הוא מחויב בזה.

היום של ט"ז בניסן לפיכך הוי גם הספירה חיובא דיומא.

ובזה מיושב נמי מה שבטור או"ח סי' תפ"ט הביא בשם ר' סעדי' גאון שאף אם אין הספירות מעכבות ואף אם לא ספר יום אחד יכול להמשיך ולספור בברכה מ"מ אם לא ספר ביום הראשון אינו יכול להמשיך ולספור בברכה.

ודייקן האחרונים דמ"ש יום ראשון משאר הימים.

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא שמשך המצוה של הבאת העומר שיתחיל לספור בזה ואם החסיר יום אחד לא גרע כ"כ אבל אם ביום הראשון לא ספר הרי לא התחיל בכלל למנות מעת הבאת העומר א"כ לא יצא בכלל.

ובזה מיושב נמי מה שהח"י והפר"ח כתבו דהלימוד של וספרתם לכם בא לרבות שכל אחד סופר לעצמו ולא רק הבי"ד.

ודייקן האחרונים דמהו ההו"א שזה יהי' דין לבי"ד הלא בי"ד מונין רק כשיש איזה דין של חלות כמו שמיטה וכדו' אבל הכא הוי סתם מצוה של ספירה ולמה יהי' זה מוטל על בי"ד.

ולפי הנ"ל שזהו המשך מהקרבת העומר הו"א שזה גם צריך להיות ע"י הבי"ד כמו ההקרבת העומר שהיא ע"י הבי"ד.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שאין לו עוד המשך להבאת העומר שכבר הפסיק יום אחד ומה שימנה עכשיו הוי דבר חדש הרי אינו מחיוב בכלל בהספירה שהספירה שלו היא דבר אחר לגמרי.

ובזה מיושב נמי מה שכתב החינוך מצוה ש"ו שאם שכח לספור בלילה יאמר אמש היו כך וכך בלא ברכה ומונה האחרים עם כל ישראל והקשו האחרונים דכיצד מועילה אמירת אמש היו כך אם אכן חיסר את מצוות הספירה של אתמול וכי יש תשלומין לספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דאין הענין לספור הימים עצמן רק למנות מעת הבאת העומר נמצא שזה אינו צריך להיות באותו יום שסופר דהעיקר היא רק למנות מעת הבאת העומר נ' יום ולא שסופרין היום עצמו.

ובזה מיושב נמי מה שנוהגין לספור העומר קודם קידוש לבנה ולכאורה לפי המבואר בגמ' סוכה נ"ו דחיובא דיומא קודם ולפיכך אומרים סוכה ואח"כ זמן ה"נ היה לנו לברך על קידוש לבנה שהיא חיובא דיומא מחמת תחילת החדש ולא ספירת העומר שאין החיוב מחמת היום.

ולפי הנ"ל מובן שזהו המשך מהבאת העומר שזה הוי ודאי חיוב של

סימן ד'

בענין אי הוי חיוב גברא או הפצא

דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות ה"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות ספירת העומר שצריך לברך קודם שיספור.

ולפי הנ"ל מובן דהו"א דשאני ספירת העומר שאין המצוה לספור רק שיהי' ספור וא"כ הו"א שאין לברך ע"ז.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת רעק"א סי' כ"ט —ל' נסתפק אם כתב מנין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים דהרי ישנם הרבה מצוות שהם כדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

ולפי הנ"ל מובן דשאני ספירת העומר שאין המצוה לספור רק שהיום יהי' ספור וא"כ הרי ה"נ בכתיבה סוכו"ס היום היא ספור.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם תשובה באו"ח סי' תפ"ט ס"ק כ' כתב שגם לדעת הבה"ג שספירת כל הימים היא מצוה אחת מ"מ קטן שהגדיל בימי הספירה אם ספר ספירת העומר

הקשו הראשונים למה אין מברכין שהחיינו על ספירת העומר.

והנראה בזה היא שיש לחקור האם המצוה של ספירה היא חיוב גברא על האדם שיספור את הימים או שהחיוב היא חיוב חפצא שהימים יהיו ספורין.

ולפי זה מובן דשאני ספירת העומר שאין המצוה עצם הספירה רק שהיום יהי' ספור ולפיכך אין מברכין שהחיינו שאין מברכין רק על מצוה שהיא על גופו של אדם לעשות ולא מה שהיא על היום ליעשות.

ובזה מיושב נמי מה שהקשו האחרונים למה בספירת העומר יש דעות החק יעקב והלבוש שסוברין דלא מהני שומע כעונה מ"ש משאר מצות.

ולפי הנ"ל מובן דאין המצוה לספור הימים רק שהימים יהיו ספורין נמצא דזה שהיום יהי' ספור א"א לקיים ע"י שומע כעונה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור העומר והקשה בספר עיון המועדים

בעודו קטן ממשיך וסופר בברכה גם לאחר שהגדיל דהספירה שספר בקטנותו מצטרפת לספירה שסופר בגדלותו ואיכא ספירה של שבע שבתות תמימות.

ודי"ק בספר עיון המועדים דאיתא בגמ' בראש השנה כ"ח ע"א כפאו שד ואכל מצה לא יצא ידי חובת המצוה מכיון שבאותה שעה היה פטור מכל המצות ולכן כשנתרפא חייב לחזור ולאכול הרי חזינן מגמ' זו דמצוה שאדם עושה בשעה שפטור אינה חשובה מצוה כלל ועל כן כשמגיע זמן החיוב צריך לחזור ולקיים המצוה ולפי זה תימא על השערי תשובה ודעמ' כיצד מועלת הספירה שספר בקטנותו ולא היה מחיוב בה לזמן שמחיוב כבר במצות הספירה הרי הספירה שספר בזמן הפטור איננה מצוה כלל דאותה שעה היה פטור ממצות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהרי החיוב היא רק שהיום יהי' ספור ובמציאות היום ספור ע"י הקטן.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחיוב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה

לבטלה ואילו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות.

ודי"ק בספר עיון המועדים שמשמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחיוב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחיוב כמו שאמרינן גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהימים צריכין להיות ספור ולא מהני לן הא שלא היה מחיוב דסוכו"ס הימים אינן ספורין.

ובזה מיושב נמי מה שהמנחת חינוך מצוה ש"ו כתב לתלות חיובו של חציו עבד וחציו בן חורין בספירת

דבמציאות יושב הוא בסוכה וכן הדין בספירה שהמצוה באמירה ובדין הוא שחייב בספירה ומוציא את עצמו.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין המצוה עצם הפעולה של ספירה רק שהיום יהי' ספור ולפיכך לא מהני אם נספר ע"י חצי בן חורין וחצי עבד.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סימן תפ"ט סעיף א' וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים וכו'.

ויש שדייקו דמדוע סופרים את ימי הספירה שעברו ולא את ימי הספירה שנותרו עד יום מתן תורה הרי עיקר הספירה היא להביע את השאיפה לקראת מתן תורה וא"כ לכאורה הו"ל להתחיל ממ"ט יום שנותרו ליום הנכסף עד ליום האחרון שלא נותר אלא יום אחד ומנא להו לחז"ל שסופרים מאחד ועד מ"ט ולא להיפך.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה היא שהימים יהיו ספורים והרי אם ימנה בדרך הפוך לא מנה כלל הימים אדרבה הוא מנה כמה ימים נשארים אבל לא היום עצמו.

ובזה מיושב נמי מה שהשערי תשובה סימן תפ"ט סי' ו' מביא מחלוקת האחרונים אם שייך לספור ספירת העומר בראשי תיבות כגון שאומר היום ל"ג

העומר במחלוקת הפוסקים אם מועיל בספירה שומע כעונה דמכיון שמצד עבדות שבו פטור מספירת העומר משום שהוא מצות עשה שהזמן גרמא וצד חירות שבו מחויב לכן לסוברים שיוצאים בספירת העומר בשמיעה מאחרים יתכוין לצאת מחבירו כמו לגבי שופר ומגילה דחצי עבד וחצי בן חורין אף לעצמו אינו מוציא דלא אתי צד עבדות ידי' ומפיק לצד חירות ידי' וצריך לשמוע מאחרים אבל לסוברים שאין יוצאים ידי חובת ספירה מאחרים וצריך שכל אחד יספור לעצמו דוקא אם כן חצי עבד וחצי בן חורין פטור מספירת העומר כיון שהוא בעצמו צריך לספור וצד עבדות ידי' לא מפיק לצד חירות ידי' אף שצד חירות שבו חייב בכל המצוות מכל מקום כיון דהעבדות מעכב עליו וכן לגבי שופר אם אין אחר שישמע ממנו אין צריך לתקוע בעצמו דאינו יוצא כלל.

ודייק בספר עיון המועדים שצ"ע דבריו במה שכתב לדמות ספירת העומר לשופר דדוקא בשופר שעיקר המצוה היא השמיעה בזה אין מוציא את עצמו משום שבשופר המצוה היא השמיעה וא"כ צריך ליצור קול שופר כאן אמרינן דאין כאן צד עבדות וכו' משום שהיצירה נעשתה ע"י צד העבד שבו אבל בכל המצות שמקיים בעצמו ודאי חייב כמבואר ברמב"ם פ"ו דסוכה ה"א דחצי עבד וחצי בן חורין חייב בסוכה

מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות ע"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה לממני יומא המצוה היא שהימים יהיו ספורים והמצוה לממני שבועי היא חיוב על האדם שידע מתי להקריב המנחה החדשה.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודי"ק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא בספירת העומר אינו ענין של חשבון שידע האדם איזה יום היא רק שזהו דין מיוחד דבעי' שהימים יהיו ספורים ולפיכך יש לברך עליו.

ובזה מיושב נמי מה שהט"ז סי' תצ"ד כתב דמאחרין להתחיל ערבית בכניסת חג השבועות כדי שיהי' ימי הספירה תמימות.

בעומר וכל כה"ג שדעת הגט פשוט שיצא וכן מייתי הבאר היטב מהכנה"ג בשם מהר"ש הלוי והפר"ח והשאלת יעב"ץ הסכימו שלא יצא.

ודי"קו האחרונים וכי יש בספירת העומר דין אמירה בלשון הא לא בעינן אלא מעשה של ספירה וכל שיש כאן ספירה ואפילו בר"ת פשיטא וכמו לענין הגדת עדות דפשיטא דהוי הגדה בכה"ג א"כ אמאי כתב היעב"ץ שלא יצא.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה המצוה להאדם לספור היה די שאומר איזה גימטרי' דמ"מ לגבי האדם הוי כספור אבל כיון דהדין היא שהיום צריך להיות ספור בעינן שיהי' ספירה מעליא.

ובזה מיושב נמי מה שהחנינון מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש

ויש שדייקו דכיון שכבר גמר לספור אמש ועכשיו אינו עושה כלום מה שייך חסרון בתמימות אם מקדים עכשיו את כניסת החג.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה היא שהיום יהי' ספור נמצא דהמצוה נשלם כשיש יום שלום שהיא ספור ואין המצוה בשעת הספירה שאין המצוה תלוי' בהאדם רק בהיום.

ובזה מיושב נמי מה שהמהרלב"ח כתב דהטעם למה אין מברכין שהחיינו היא כיון שהמצוה לא נגמר עכשיו רק לאחר נ' יום ולא שייך לברך עכשיו שהחיינו ויש שדייקו דא"כ אמאי מברכין ברכת המצוות הלא לא נעשה המצוה עד נ' יום ויברך אז ולא עכשיו.

ולפי הנ"ל מובן דהשהחיינו מברכין על ההנאה שיש להאדם וזה יש לו רק כשגמר המצוה של ספירת העומר לגמרי בשלימות אבל המצוה שיש שהיום יהי' ספור מצוה זה יש בכל יום שכל יום שנספר.

ובזה מיושב נמי מה שהמג"א סימן תפ"ט סעיף ג' כתב דמי שמתפלל בבין השמשות מונה בלי ברכה ויכוין שזהו על תנאי ואם יזכור לספור אח"כ לא יצא בספירה הראשונה רק בהשני'.

ויש שדייקו דבהלכות ק"ש כתב המג"א בסימן מ"ו ס"ט שאמ"ש הרמ"א

שטוב לומר שמע ישראל דלפעמים שוהין עד שיעבור זמן תפלה וכתב במג"א שזהו דוקא אם חושש שיעבור הזמן אבל בלא"ה יכוין שלא לצאת ולמה לא כתב שם המג"א שיעשה תנאי.

ולפי הנ"ל מובן דהתם בק"ש הוי דבר שבגופו לפיכך לא שייך להתנות שלא יצא דבמציאות כבר עבד המצוה בגופו אבל הכא דהוי דין בהיום שיהי' ספור א"כ בעינן שיהי' חלות לפיכך יכול להתנות שלא יחול עליו הדין שיהי' כאילו היא כבר ספור.

ובזה מיושב נמי מה שאיתא בשו"ע סימן תפ"ט סעיף ד' מי ששאל אותו חבירו בין השמשות כמי ימי הספירה בזה הלילה יאמר לו אתמול היה כך וכך שאם יאמר לו היום כך וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה שכבר יצא בזה ידי ספירה וכתב המשנ"ב שם כיון שאין מצוות צריכות כוונה ואף דאנן קי"ל דצריכות כוונה והלא לא כוון לקיים בזה המצווה מ"מ לענין ברכה יש להחמיר ולחוש להך דעה ולא יברך על ספירה שימנה אח"כ.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי כל מצוות ספירה היא זכר למקדש ואם כן כל שלא נתכוין למצוה הרי אין בעשייתו זכר למקדש והרי לא נתקימה המצוה כלל.

שמונין כהמשך מתחילת העומר וליכא
היום חיוב חדש.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה היא שהיום
יהי' ספור נמצא דבכל יום יש
חיוב חדוש שאותו יום יהי' ספור ואין
החיוב על האדם למנות ע"ד מ"ט יום
שאז הוי הכל חיוב אחד.

ובזה מיושב נמי מה שהח"י והפר"ח
כתבו דהלימוד של וספרתם לכם
בא לרבות שכל אחד סופר לעצמו ולא
רק הבי"ד.

ורייקו האחרונים דמהו ההו"א שזה
יהי' דין לבי"ד הלא בי"ד מונין
רק כשיש איזה דין של חלות כמו
שמיטה וכדו אבל הכא הוי סתם מצוה
של ספירה ולמה יהי' זה מוטל על
בי"ד.

ולפי הנ"ל מובן שזה אינו חיוב על
האדם רק על היום שיחול עליו
שם ספירה שהיום היא ספור א"כ הוי
ענין של חלות והו"א דצריכין הבי"ד
לזה.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דכל המצוה
היא שהימים יהיו ספורין נמצא
שאם ספר הרי במציאות היא כבר ספור
ולא נפק"מ לן אי התכוין לזכר למקדש.

ובזה מיושב נמי מה שכתב החינוך
מצוה ש"ו שאם שכח לספור
בלילה יאמר אמש היו כך וכך בלא
ברכה ומונה האחרים עם כל ישראל
והקשו האחרונים דכיצד מועילה אמירת
אמש היו כך אם אכן חיסר את מצוות
הספירה של אתמול וכי יש תשלומין
לספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא שהיום
יהי' ספור אבל זה אינו חיוב על
האדם שנאמר שיש זמן מוגבל מתי
הוא חייב לספור.

ובזה מיושב נמי מה שנוהגין לספור
העומר קודם קידוש לבנה
ולכאורה לפי המבואר בגמ' סוכה נ"ו
דחיובא דיומא קודם ולפיכך אומרים
סוכה ואח"כ זמן ה"נ היה לנו לברך
על קידוש לבנה שהיא חיובא דיומא
מחמת תחילת החודש ולא ספירת העומר

סימן ה'

בענין הברכה היא הוי ברכת המצוות או חלק מתקנת חז"ל

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ה כתב וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר קדם לספור ולא בירך יצא ואינו חוזר ומברך ודייק בספר עיון המועדים דלאחר שכתב לנו הרמב"ם שיצא ידי חובת המצוה מה ההור"א ששוב צריך לברך הרי כבר יצא ידי חובת המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהברכה של ספירת העומר אינו בשביל ברכת המצוות רק תקנה מיוחד שתקנו לברך עם הספירה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור העומר והקשה בספר עיון המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות ספירת העומר שצריך לברך קודם שיספור.

ולפי הנ"ל מובן דכוונת הרמב"ם היא שיש תקנה מיוחד בספירת העומר לברך שזה אינו מחמת ברכת המצוות רק תקנה מיוחדת.

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות וכביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא דהברכה של הספירה אינו כשאר ברכת המצוות רק שזהו חלק מתקנת חז"ל שתקנן לברך בזמן הזה ותקנו גם לברך ביחד עם הספירה אבל זה אינו מחמת ברכת המצוות.

ולפי זה מובן דאע"ג דכל המ"ט ימים היא מצוה אחת מ"מ יש לברך כל יום כיון דהברכה של ספירה אינו מחמת ברכת המצוות רק תקנה מיוחד שיברכו יחד עם הספירה.

ולקדש כשחשיכה כיון דבזמן שקידש היה מחיוב בקידוש מדרבנן מהני לפוטרו גם מחיובא דאוריתא של קידוש ולפי זה קשה מדוע לא נאמר שספירת הקטן כשהיה מחיוב בה מדרבנן אינה מועלת לזמן שמחיוב בספירה מדאוריתא כשם שמצינו בקידוש הנאמר בזמן חיוב דרבנן דמהני לזמן חיוב דאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהברכה הוי תקנה מיוחד שיהי' עם הספירה ולא תקנו הברכה רק על הגדולים שסופרין מן הדין.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ה כתב וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר קודם לספור מנה ולא בירך יצא ואינו חוזר.

ודייק בספר עיון המועדים דלמה דוקא בהאי מצוה כתב דין זה שהברכה לא מעכב ולא בשאר מצות.

ולפי הנ"ל מובן דהו"א כיון שהברכה הכא היא דין מיוחד מתקנת חז"ל א"כ ליעכב אפי' בדיעבד דהוי כמי שרק עשה חצי מצוה קמ"ל.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי

ובזה מיושב נמי מה שהחיד"א בספרו ברכי יוסף סימן תפ"ט כתב בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה ימנה שאר הימים משהגדיל בלא ברכה והקשו האחרונים על דברי הפרי הארץ שכתב שלא יוכל לברך דלכאורה אמאי לא יברך מתורת לאו בר חיובא כמו שכתב התוס' בקידושין דף ל"א ע"א ובר"ה ל"ג ע"א דנשים יכולות לברך על מצות עשה שהזמן גרמא אף שפטורות בה א"כ מאי שנא שבספירת העומר קטן לא יוכל לברך.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה של ספירת העומר אינו מחמת ברכת המצוות רק שזהו תקנה מיוחדת ולא תקנו רק בגדול הסופר.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעינן תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודייקו האחרונים דהמג"א או"ח סי' רס"ז מביא להלכה את שיטת המרדכי דמי שקידש בערב שבת בזמן תוספות שבת יוצא בזה ידי חובת קידוש דאוריתא גם אי נימא דחיוב תוספות שבת היא מדרבנן ואין צריך לחזור

כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהברכה היא תקנה מיוחדת בספירה ותקנו זה על הספירה והרי בספירה יש דין זה שצריכין להרהר המנין מקודם הרי ע"כ דתקנו המנין אפי' אם כבר הרהר המנין.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם שכח ולא ספר יום אחד שוב אינו מברך והתוס' במנחות ס"ו ע"א פליג עלי' ולכאורה הויכוח היא אם כל הימים הם מצוה אחת או מצוות נפרדות דהבה"ג סובר דהכל מצוה אחד ולפיכך אם החסיר כמה ימים חסר מהמצוה אבל התוס' סוברים דכל יום היא מצוה בפנ"ע ולפיכך אפי' אם החסיר יום אחד יכול לקיים המצוה ביום אחר.

ודייקו האחרונים דאם כל המ"ט יום הוי מצוה אחת נמצא שאם ישכח לספור יום אחד אז כל ברכתיו למפרע הוי ברכה לבטלה וא"כ היה ראוי שלא לברך על מצוה זו כלל כדי שמי ששכח לא יכשל באיסורים רבים של ברכה לבטלה.

ולפי הנ"ל מובן דזהו תקנה מיוחדת שתקנו חז"ל לברך אע"ג שיש החשש שיחסר באמצע וע"כ דהם תקנו כן שאפי' אם יחסיר לא יהי' ברכתו לבטלה למפרע.

ובזה מיושב נמי מה שכתב בשו"ת אבני נזר או"ח ח"ב סי' תקל"ט דקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה יספור בלא ברכה בהגיע לשנת י"ג תוך ימי הספירה וצ"ע הרי הברכות שתקנו חז"ל הם מדרבנן הן קודם י"ג שנה והן לאחר י"ג שנה אם כן מה שבירך קודם י"ג שנה היא ג"כ מדרבנן ומטעם חינוך ובזה הזמן הספירת העומר בעצמותה פסקינן דג"כ מדרבנן אם כן מה החסרון כשנעשה בן י"ג שיפסיק מלברך לכאורה הם אמרו והם אמרו הם אמרו לברך הן מקודם שנעשה י"ג והן לאחר מכן דהא כל הברכות מדבריהם ואין זה דומה לדברי הבה"ג בשכח מלספור באמצע דהכא לא חסר מאומה ואדרבה קיים דבריהם.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה של ספירת העומר אינו ברכת המצוות רק שתקנו חז"ל הברכה יחד עם הספירה ולא תקנו הברכה רק במי שמקיים הספירה כתיקונו בגדלותו ולא מה שסופרין מחמת חינוך.

ובזה מיושב נמי מה שהתוס' במגילה דף כ' ע"ב ד"ה כל הלילה כתבו ואחר שבירך על הספירה אומר יהי רצון שיבנה בית המקדש משום דענין ספירה בזמן הזה היא זכר למקדש.

ויש שתמהו דמדוע לענין כורך דכל עניין אכילתה בזמן הזה היא משום זכר למקדש ואומר זה לפני קיום המצוה

ולא חשיב הפסק מה שאומר זכר למקדש כהלל כיון שכל ענין המצוה היא זכר למקדש א"כ הוי חלק מהמצוה מה שמזכיר עניין המצוה ובזה נשלמת המצוה א"כ ספירת העומר דהוי זכר למקדש מדוע אומרה רק לאחר שספר וקיים המצוה מאי שנא מרור מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דאם היא סתם ברכת המצוות לא היה הפסק כל זמן שהיא לצורך מצוה אבל הכא שהיא ברכה מיוחדת דוקא על הספירה בעינן שהי' סמוך להספירה.

ובזה מיושב נמי מה שהבעל המאור בסוף פסחים כתב שני טעמים למה אין מברכין ברכת שהחיינו על ספירת העומר א' כיון שאינו אלא זכר בעלמא.

ב' כיון שאין בספירת העומר הנאה אלא עגמת נפש שהיא זכר למקדש.

ודייקו האחרונים דבשלמא לטעמא בתרא מובן דשהחיינו דהוי משום הנאה אין מברכין על דבר שבצער אבל ברכת המצות שאינו תלוי בהנאה מברכין אבל לטעם הראשון שאינו נחשב כדי שיאמרו עליו שהחיינו הרי ה"נ לא הוי חשוב שיאמרו עליו ברכת המצוות.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה אינו ברכת המצוות רק ברכה מיוחדת של

ספירה ולפיכך מברכין אע"ג דלא הוי דבר חשוב.

ובזה מיושב נמי מה שהחינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהיי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהברכה היא ברכה מיוחדת בשביל הספירה ממילא אם היה כאן שני ענינים של ספירה היו מתקנין ברכה מיוחדת על כל ספירה.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה

כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין מברכין מחמת ברכת המצוות רק דהוי דין מיוחד שתקנו ברכה על הספירה.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' במנחות ס"ו ע"א אמר אביי מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומבואר שהוא ב' מצוות א' ספירת הימים ב' ספירת השבועות.

ודייקו האחרונים דלמה אין מברכין על ספירת העומר ב' ברכות אחת לספירת ימים ואחת לספירת שבועות והלא מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומאי שנא מתפילין דמברך ב' ברכות כיון שב' מצוות הן.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הברכה ברכת המצוות שאז היו מברכין ב' ברכות רק שהיא ברכה שתקנו בשביל העומר ולפיכך די בברכה שתקנו ואין לך בו אלא חידושו.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הראב"י סי' תקכ"ו וז"ל היכא דקסבר שהוא יום ד' ופתח אדעתא לספור כן ואח"כ

נזכר שהוא יום ה' וסיים בה' אי נמי להיפך וכדאיתא בסוגיא דברכות דף י"ב ע"א דאם נקט כסא דשיכרא וסבר דחמרא היא ופתח אדעתא דחמרא וכו' דהוי בעי' דלא איפשטא והוא הדין הכא וכיון דספירה דאוריתא אזלינן לחומרא וצריך לספור ולחזור ולברך ואע"ג דברכה לאו דאוריתא היא מ"מ כיון דספירה דאוריתא וצריך לספור לאו מלתא היא לספור בלא ברכה ואין כאן משום ברכה לבטלה.

ודייק הט"ז ס"ק ט' דאף דספירת העומר דאוריתא אכתי ברכת המצוות דרבנן ולמה חוזר ומברך הא לגבי הברכה הוי ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא עי"ש מה שתירץ דחשבינן גם הברכה לדאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דאח"כ אם היה הברכה מחמת ברכת המצוות לא היה חייב לברך רק דהכא כל הברכה נתקנה במיוחד בשביל הספירה א"כ ליכא כאן כל הכללים דספק דרבנן להקל רק דבכל אופן שסופר תקנו שצריך לברך.

ובזה מיושב נמי מה שהבית יוסף סי' תפ"ט סעיף ב' כתב בשם התרומת הדשן דאם לא ספר בלילה ונזכר ביום יספור ביום בלי ברכה ובלילות אחרות יספור בברכה דמקרי שפיר תמימות הואיל ולא דילג יום א' לגמרי ויש מרבתינו שלמדו בדבריו שהיא משום ספיקא ספיקא דשמא ספירת יום יממא הוי ספירה מעליא והוי שפיר תמימות

דסופר שאר הימים בלא ברכה זה רק עד דמישלם שבועי אבל במישלם שבועי יכול לספור בברכה ומקורו בטור שאם מנה ימים בלא שבועות או שבועות בלא ימים יצא א"כ חזינן שעל מנין של שבועות לחוד ראוי לברך ולכן גם בשכח יום אחד יכול לברך על השבועות.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי בטור לא מבואר כלל שיוצא בשבועות לחוד אלא שאין צריך למנות מספר הכולל של ימים אבל בשבועות לחוד לכו"ע לא יצא רק שצריך לומר היום שני שבועות וג' ימים וכדו'.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה ברכת המצוות לא היה יכול לברך כיון דהשבועות אינו כל המצוה בעצמו אבל כיון שזהו רק ברכה מיוחדת שתקנו בשביל הספירה הרי תקנו את זה אפי' בשביל המנין של השבועות לחוד.

ובזה מיושב נמי מה שהגר"א כתב שאם מתפלל בין השמשות יספור אז בלי ברכה ויצא אז המצוה ואח"כ בלילה יברך ויספור אע"ג שכבר יצא המצוה כיון שהברכה מעכבת.

ויש שדייקו דאטו בשביל זה מותר לומר הברכה כשכבר יצא המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה של ספירה אינו מחמת ברכת המצוות רק ברכה מיוחדת שתקנו בשביל ספירת

ואם תמצי לומר דלא הוי ספירה דלמא כדעת התוס' דכל יומא הוי מצוה בפנ"ע.

ודי"קו האחרונים שאם נאמר שהיא מטעם ספיק ספיקא איך מורין לו לספור ביום בלא ברכה דעל ידי זה יורו לו לספור אחר כן בברכה הא קי"ל אין עושין ספיק ספיקא בידים.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה של ספירה נתקן במיוחד בשביל הספירה ולפיכך יש לעשות כל השתדלות האפשרי לעשות ברכה ואין זה מקרי ברכה לבטלה שאדרכה הברכה נתקן בשביל זה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בהל' ברכות כתב דעל כל המצות שמברך עליהם עובר לעשייתן הוא מברך בלמ"ד ולא בעל וא"כ היה צריך לברך לספור העומר ולא על ספירת העומר עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא שאינו ברכת המצוות לפיכך אין בה הכללים כמו בשאר ברכת המצוות.

ובזה מיושב נמי מה שהבית הלוי כתב לחדש בשכח יום אחד דקי"ל

העומר ולפיכך יכול לברך את זה אפי' אם כבר קיים המצוה.

ובזה מיושב נמי מה שבמ"ב סי' תקפ"ה הביא בשם הבנין עולם שאם נטלו השופר באמצע התקיעות והביאו לו שופר אחר אין צריך לברך אבל אם נטלו השופר בין הברכה לתחילת התקיעה צריך לחזור ולברך.

וצ"ע למה בספירת העומר פסק השו"ע שאם בירך על מנת לומר ד' ואח"כ נזכר שהיא יום ה' שפיר יצא מ"ש ממי שכיון על שופר אחר ה"נ הכא כיון ליום אחר.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה של ספירת העומר אינו ברכת המצוות ולפיכך אינו מעכב אם כוון על מצוה אחר כמו בשופר.

ובזה מיושב נמי מה שתוס' במנחות ס"ו ע"א כתבו חידוש שיכול לספור בבין השמשות לכתחילה ואף יכול לברך.

ויש שדייקו דאין יכול לברך הא הוי ספק ברכה לבטלה דהרי בכל ספיקא דאוריתא יש מחלוקת אי מברכים דבמרב"ם הלכות מילה פ"ג ה"ו כתבו וכן אנדורוגינוס אין מברכין על מילתו מפני שהוא אינו זכר ודאי וכתב הראב"ד א"א אם אנדורוגינוס ספק מברכים עליו מפני שהוא ספק דאוריתא ועל ספק דאוריתא מברכים א"כ מובן דזהו דוקא

באנדורוגינוס שאין לו ברירה אחרת א"כ הוי מחיוב מן התורה למול באופן של ספק אבל הכא שיכול לספור בלילה רק שיכול לפטור את עצמו ע"י ספירה בבין השמשות אמאי יוכל לברך.

ולפי הנ"ל מובן דזהו ברכה מיוחדת שתקנו בשביל הספירה ולפיכך יכול לברך בכל אופן אפי' מחמת ספק.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת רעק"א סי' כ"ט כתב בשם ר' בנימין וואלף איגר וז"ל לענין ספירת העומר דכתיב ב' וספרתם לכם על אף שאין הכרע במשמעות הפסוק שצריך להוציא בשפתיו כמו ספירת נדה וזבה מכל מקום נראה מצד תקנת חכמים שאינו יוצא ספירת העומר אם לא שיוציא בשפתיו וראי' לזה ממה שכתב הב"י שאין מברכים על דברים שבלב.

הרי מבואר בדבריו דכל התקנה לומר בפה היא כדי שיוכל לברך ודייקו האחרונים דלא מסתבר דכדי שיוכל לברך יוסיפו על זה המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דכל הברכה נתקנה דביחד עם הספירה יאמר הברכה וא"כ כיון שתקנו ברכה מיוחדת מסתבר שלא תקנו רק על דבר שאומר בהדי'.

ובזה מיושב נמי מה שדעת ר"ת במגילה כ' ע"ב תוד"ה כל הלילה היא שאם שכח לברך ולספור בלילה לא

יברך למחרת ביום וכתב הפר"ח בסי' תפ"ט סעי' ז' לבאר את דברי ר"ת דכיון שלא ספר בלילה חסר בתמימות ולפ"ז כתב הפר"ח דלר"ת אם שכח מלספור יום אחד שוב אינו סופר דחסר בתמימות.

מ"מ אין לברך רק בלילה שעל זה תקנו הברכה אבל לעולם כולו הוי מצוה אחת דהמצוה נמשך גם ביום ולפיכך אם שכח לספור אינו יכול לברך עוד.

ובזה מיושב נמי מה שמובא בפר"ח סימן תפ"ט סעי' ח' שאם אחד שכח לספור ספירת העומר אינו יכול להיות ש"ץ ולברך כדי להוציא אחרים שכל מי שאינו מחויב בדבר אינו יכול להוציא אחרים והוא אינו מחויב בכלל בזה כיון שאינו יכול לברך לעצמו ודייקו האחרונים דהרי הוא מחויב בדבר רק שיש לו אונס שאינו יכול לקיים המצוה אבל בעצם הוא מחויב בזה.

ולפי הנ"ל מוכן דשאני הכא שאין הברכה ברכת המצוות ולפיכך אינו תלוי אי יש עליו חיוב רק אם במציאות מברך דהברכה תקנו בשביל הספירה וכיון דבמציאות אינו סופר מחמת אונס לא תקנו בו ברכה.

ודייקו האחרונים דאיתא בגמ' בסוכה מ"ה ע"ב אמר רב יהודא אמר שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד מאי טעמא לולב דמפסקי לילות מימים כל יומא מצוה באפי' נפשי' הוא סוכה דלא מפסקי לילות מימים כלהו שבעה כחד יומא אריכא דמו וא"כ לפי ר"ת שאין לברך ביום הרי היה צריך להיות כל יום מצוה בפנ"ע ואמאי כתב הפר"ח שאם שכח יום אחד שוב אינו יכול לספור דמשמע מזה שכולו הוי מצוה אחד.

ולפי הנ"ל מוכן דהרי הברכה אינו תלוי בהמצוה שאינו ברכת המצוות ולפיכך אע"ג דהמצוה נמשך גם ביום

סימן ו'

אי מונין להגיד שהגיע יום חדש אבל לא מחמת החשבון

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים דסברתו היא משום שהספירה כולה מצוה אחת היא ומשום הכי ימים מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות בפרק החומץ רבה בדף כ"ח מונה כל הדברים המעכבין זה את זה כגון ד' מינים שבלולב שבעה קני מנורה ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הטעם משום שהימים מעכבין זה את זה רק שלא שייך לומר שכבר הגיע יום חדש כשלא ספר עדיין יום האתמול א"כ מה אתה אומר שכבר הגיע יום חדש.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת רעק"א סי' כ"ט – ל' נסתפק אם כתב מנין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים דהרי ישנם הרבה מצוות שהם כדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא שיש לומר שהמצוה של הספירה אינו רק לספור הימים רק דהמטרה היא דבכל יום יאמר שכבר הגיע יום חדש שאין המטרה לספור את היום רק לומר בכל יום שכבר הגיע יום חדש.

נמצא דעצם הדבר מה שמונין עד מ"ט זהו כולו מצוה אחת אבל חוץ מזה יש גם מצוה נפרדת לומר בכל יום שהגיע יום חדש ועל זה יש לברך כל יום.

אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין המצוה לומר חשבון של הימים רק שעי"ז שאומר חשבון הימים ממילא ידע שהגיע כבר יום חדש נמצא שאין העיקר מה שאומר וא"כ די אפי' בכתובה שעי"ז ידע שהגיע יום חדש.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

ודי"קו האחרונים דצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לבו יצא א"כ חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין המצוה עצם אמירת חשבון הימים רק מה שיוצא שעי"ז יודע שכבר הגיע עוד יום חדש אבל כשאומר זה דרך לימודו לא מכיון לזה שהגיע יום חדש ולפיכך לא יצא כיון שאין המצוה האמירה כמו גבי ק"ש.

ובזה מיושב נמי מה שהחיד"א בספרו ברכי יוסף סימן תפ"ט כתב בשם

שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה ימנה שאר הימים משהגדיל בלא ברכה והקשו האחרונים על דברי הפרי הארץ שכתב שלא יוכל לברך דלכאורה אמאי לא יברך מתורת לאו בר חיובא כמו שכתב התוס' בקידושין דף ל"א ע"א ובר"ה ל"ג ע"א דנשים יכולות לברך על מצות עשה שהזמן גרמא אף שפטורות בה א"כ מאי שנא שבספירת העומר קטן לא יוכל לברך.

ולפי הנ"ל מובן דהקטן אינו יכול לספור כיון שמחנכין אותו לומר חשבון הימים אבל לא יודע דהעיקר צריכין לכוין שהגענו ליום חדש ולפיכך אין לברך על מה שספר בקטנותו.

ובזה מיושב נמי מה שהמנחת חינוך מצוה ש"ו כתב לתלות חיובו של חציו עבד וחציו בן חורין בספירת העומר במחלוקת הפוסקים אם מועיל בספירה שומע כעונה דמכיון שמצד עבדות שבו פטור מספירת העומר משום שהוא מצות עשה שהזמן גרמא וצד חירות שבו מחיוב לכן לסוברים שיוצאים בספירת העומר בשמיעה מאחרים יתכוין לצאת מחבירו כמו לגבי שופר ומגילה דחצי עבד וחצי בן חורין אף לעצמו אינו מוציא דלא אתי צד עבדות דידי' ומפיק לצד חירות דידי' וצריך לשמוע מאחרים אבל לסוברים שאין יוצאים ידי חובת ספירה מאחרים וצריך שכל אחד יספור לעצמו דוקא

את האדם מן העבירה אף שעיקר זמנה עד עלות השחר.

ודייקו האחרונים דצ"ע להני שיטות דספירת יום אינו עולה לספירה א"כ אמאי לא חייבו חכמים לקיים מצות ספירת העומר עד חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה היא למנות שכבר הגיע יום חדש ממילא מובן שיש למנות תיכף בהתחלת היום דהעיקר היא להגיד שהגיע יום חדש ולא חששו שימשך.

ובזה מיושב נמי מה שבביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א' מביא מחלוקת הפוסקים אם מהני שומע כעונה במצות ספירת העומר והקשו האחרונים דלכאורה בחי' הר"ן לפסחים מבואר דלא מהני דהנה איתא בגמ' בפסחים דף ז' שיש מצות שמברכין אקב"ו על כמו על המילה ויש מצות שמברכין בלמ"ד כמו להניח תפילין וכתב הר"ן שם דכלא דמלתאה היא דהיכן שאפשר לקיים המצוה ע"י שליח מברכין בעל והיכן שאי אפשר לקיים ע"י שליח מברכין בל' והקשה הר"ן והא ספירת העומר שאי אפשר לקיים ע"י אחר ואפ"ה מברכין על ספירת העומר ותירץ דכיון שכבר קרב העומר והן מונים ממנו ולא מונים לו תיקונוהו בעל ועוד הקשה הר"ן מפני מה אנו מברכין

אם כן חצי עבד וחצי בן חורין פטור מספירת העומר כיון שהוא בעצמו צריך לספור וצד עבדות ידי' לא מפיק לצד חירות ידי' אף שצד חירות שבו חייב בכל המצוות מכל מקום כיון דהעבדות מעכב עליו וכן לגבי שופר אם אין אחר שישמע ממנו אין צריך לתקוע בעצמו דאינו יוצא כלל.

ודייק בספר עיון המועדים שצ"ע דבריו במה שכתב לדמות ספירת העומר לשופר דדוקא בשופר שעיקר המצוה היא השמיעה בזה אין מוציא את עצמו משום שבשופר המצוה היא השמיעה וא"כ צריך ליצור קול שופר כאן אמרינן דאין כאן צד עבדות וכו' משום שהיצירה נעשתה ע"י צד העבד שבו אבל בכל המצות שמקיים בעצמו ודאי חייב כמבואר ברמב"ם פ"ו דסוכה ה"א דחצי עבד וחצי בן חורין חייב בסוכה דבמציאות יושב הוא בסוכה וכן הדין בספירה שהמצוה באמירה ובדין הוא שחייב בספירה ומוציא את עצמו.

ולפי הנ"ל מובן דגם הכא אין המצוה עצם הספירה רק מה שיוצא מזה שע"ז יודע שהתחיל כבר יום חדש ולפיכך צריך לשמוע הספירה מאדם שמחויב בזה.

ובזה מיושב נמי מה שבריש מס' ברכות מבואר שחייבו חכמים לקרות קריאת שמע קודם חצות כדי להרחיק

ולפי הנ"ל מובן דעיקר מצות ספירה מקיים גם בלבו עי"ז שיודע שהתחיל יום חדש.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סימן תפ"ט סעיף א' וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים וכו'.

ויש שדייקו דמדוע סופרים את ימי הספירה שעברו ולא את ימי הספירה שנותרו עד יום מתן תורה הרי עיקר הספירה היא להביע את השאיפה לקראת מתן תורה וא"כ לכאורה הו"ל להתחיל ממ"ט יום שנותרו ליום הנכסף עד ליום האחרון שלא נותר אלא יום אחד ומנא להו לחז"ל שסופרים מאחד ועד מ"ט ולא להיפך.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה היא לספור כל יום לומר שהגיע יום חדש ולא בשביל חשבון הימים.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סי' תפ"ט סעיף א' כתב וז"ל ומצוה על כל אחד לספור לעצמו והוא מגמ' במנחות דף ס"ה ע"ב דאמרינן שם ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד ופרש"י שכל אחד חייב לספור.

ובביאור הלכה הביא דברי הרשב"א שכתב שילפינן ממה דכתיב וספרתם לכם ומלת לכם מיותר שבא לרבות שבעינן ספירה לכולכם ולא שרק

במגילה על קריאתה ותקנו בעל ותירץ הר"ן מפני שיכולה הקריאה להתקיים על ידי אחר דלכאורה היינו שומע כעונה וצ"ב למה לא כתב דהיינו טעמא דמברכין בלשון על ספירת העומר כיון שיכול לצאת על ידי אחר כמו שתירץ לענין מגילה מוכח מינ' דבספירת העומר לא מהני שומע כעונה וא"כ קשה אמאי לא הביא הביאור הלכה ראי' מהר"ן שאין דין שומע כעונה בספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דאפי' אם יוצא בשומע כעונה מכל מקום זה לא מקרי דהמצוה נעשית ע"י אחרים דהמצוה נעשית ע"י האדם שע"ז יודע שכבר התחיל יום חדש.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סי' תפ"ט סעיף ג' כתב דהנמצא עם ציבור הסופרים בעוד היום גדול מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור וכתב המג"א דיכוין בלבו אם אזכור בלילה אני מכוין לצאת בספירה זו.

ויש שדייקו דהרי קי"ל בכל התורה דדברים שבלב אינם דברים דאם עושה מעשה ובלבו חושב להיפך לא מהני אם כן כיון שאת מעשה המצוה דספירה עושה בפיו בלי שום תנאי מה יועיל מה שבלבו בא לבטלו על ידי תנאי.

הבי"ד או הציבור יספרו וכתב שיש לדייק מדבריו שלא מהני שומע כעונה.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרשב"א לא מיעט רק שאין הבי"ד יכולין למנות אבל בשומע כעונה הרי כל אחד סופר לעצמו ולמה לא יהני שומע כעונה.

ולפי הנ"ל מובן דמה שומע מחבירו היא רק חשבון הימים אבל המספר שסופר לומר שהגיע יום חדש זה אינו שומע מחבירו ולפיכך צריך כל אחד לספור בעצמו.

ובזה מיושב נמי מה שהחיווך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש

ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות ע"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהכא הם היו שני מצוות נפרדות אז ספירת השבועות היה משום החשבון שידעו מתי להקריב המנחה החדשה אבל הימים היא כדי שידעו בכל יום שכבר התחיל יום חדש א"כ הוי שני דברים נפרדים.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אינו ענין של חשבון רק דהמצוה היא לספור כל יום כדי לומר שכבר הגיע יום חדש.

ובזה מיושב נמי מה שפסק השו"ע ומצוה על כל אחד לספור לעצמו ובחק יעקב פי' דלפינן זה ממה שכתוב וספרתם שתהא ספירה לכל אחד כמו שכתוב ולקחתם לכם ביום הראשון דדרשינן מינה שתהא לקיחה לכל אחד ואחד.

בשו"ע הרב סימן תפ"ט סעיף י"ב כתב
דבמצוה דרבנן אפי' אם לא
התכוין לא המוציא ולא מי ששומע
לצאת בשמיעה נמי יצא.

והקשו האחרונים דא"כ אמאי בברכת
השחר אמרינן דאפי' אם שמע כל
הברכות לא יצא כיון שלא התכוונו לזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא העיקר היא
שעי"ז ידע שהגיע זמן חדש א"כ
אינו צריך לצאת מחבירו רק דדי בזה
ששומע מחבירו.

ודייק בספר עיון המועדים מה שמדמה
למלת ולקחתם דהתם שאני שהוא
מצוה שבגופו לפיכך בעינן שיהי'.

לקיחה לכל אחד אבל הכא שיש דין
של שומע כעונה אולי לא בעינן
ספירה לכל אחד ואחד.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה מקיים בעצמו
עי"ז שיודע שכבר התחיל יום
חדש נמצא דהמצוה מקיים רק בגופו
אפי' כששומע מאחרים.

סימן ז'

בענין אי צריכין לידע הספירה כל היום או רק בשעת הספירה

וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר קדם לספור ולא בירך יצא ואינו חוזר ומברך ודייק בספר עיון המועדים דלאחר שכתב לנו הרמב"ם שיצא ידי חובת המצוה מה ההו"א ששוב צריך לברך הרי כבר יצא ידי חובת המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה נמשך כל היום דכל היום חייב לזכור מה המספר של היום.

בשו"ת רעק"א סי' כ"ט – ל' נסתפק אם כתב מגין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים דהרי ישנם הרבה מצוות שהם כדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

ולפי הנ"ל מובן דאין העיקר האמירה של המגין של הספירה רק שיזכור האדם כל ימי הספירה איזה יום היא היום ולפיכך די לן בכתיבה כיון שזה אינו תלוי באמירה רק בזכירה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא דהמצוה לספור בכל יום היא מצוה אחת הנמשך אבל חוץ מזה יש עוד חלק בהמצוה שכל יום יזכור כל היום איזה יום היא זה ולא רק בשעת הספירה ומצוה זה היא מצוה מיוחדת על כל יום שבכל יום יזכור כל היום איזה יום היום ועל זה מברכין בכל יום שכל יום יש מצוה מיוחדת על אותו היום שכל היום צריך לזכור איזה ספירה היא היום.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ה כתב

שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

ודייקו האחרונים דצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לבו יצא א"כ חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין המצוה האמירה של המנין הספירה רק שיזכור כל ימי הספירה איזה יום היא ולפיכך אם אומר בדרך לימודו ואינו חושב איזה יום היא לא יצא.

ובזה מיושב נמי מה שהחיד"א בספרו ברכי יוסף סימן תפ"ט כתב בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה ימנה שאר הימים משהגדיל בלא ברכה והקשו האחרונים על דברי הפרי הארץ שכתב שלא יוכל לברך דלכאורה אמאי לא יברך מתורת לאו בר חיובא כמו שכתב התוס' בקידושין דף ל"א ע"א ובר"ה ל"ג ע"א דנשים יכולות לברך על מצות עשה שהזמן גרמא אף שפטורות בה א"כ מאי שנא שבספירת העומר קטן לא יוכל לברך.

ולפי הנ"ל מובן דקטן הסופר מחמת חינוך מובן דלא שייך לחנכו רק

שימנה בפיו אבל לא שייך לחנך שידע במחשבה איזה יום היא היום ולפיכך אין יכולין לצרף מה שספר בקטנותו.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעינן תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודיקו האחרונים דהמג"א או"ח סי' רס"ז מביא להלכה את שיטת המרדכי דמי שקידש בערב שבת בזמן תוספות שבת יוצא בזה ידי חובת קידוש דאוריתא גם אי נימא דחיוב תוספות שבת היא מדרבנן ואין צריך לחזור ולקדש כשחשיכה כיון דבזמן שקידש היה מחיוב בקידוש מדרבנן מהני לפוטרו גם מחיובא דאוריתא של קידוש ולפי זה קשה מדוע לא נאמר שספירת הקטן כשהיה מחיוב בה מדרבנן אינה מועלת לזמן שמחיוב בספירה מדאוריתא כשם שמצינו בקידוש הנאמר בזמן חיוב דרבנן דמהני לזמן חיוב דאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דשאני התם בקטן דמחמת חינוך עדיין אינו מכיון בעצמו כל היום ולפיכך אין לצרף מה שספר בקטנותו.

תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דמ"מ יכול לברך על מה שהמצוה נמשך למשך כל היום שעדיין צריך לחשוב ולידע איזה יום של הספירה היא היום.

ובזה מיושב נמי מה שבריש מס' ברכות מבואר שחייבו חכמים לקרות קריאת שמע קודם חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה אף שעיקר זמנה עד עלות השחר.

ודייקו האחרונים דצ"ע להני שיטות דספירת יום אינו עולה לספירה א"כ אמאי לא חייבו חכמים לקיים מצות ספירת העומר עד חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

ולפי הנ"ל מובן דהרי במשך כל הלילה הוא כבר מחויב לידע ולחשוב היום של הספירה ממילא אינו מצוי שישכח מלספור העומר כיון שחושב על זה כל הזמן.

ובזה מיושב נמי מה שבביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א' מביא מחלוקת הפוסקים אם מהני שומע כעונה במצות ספירת העומר והקשו האחרונים דלכאורה בחי' הר"ן לפסחים מבואר

ובזה מיושב נמי מה שהדבר אברהם חלק א' סימן ל"ד כתב שאדם המסופק בימי הספירה באיזה יום מימי הספירה הוא נמצא האם יכול לספור פעמיים ושלוש מספק או שאינו יכול לספור ומסיק שאין יכולין לספור כמה ימים מספק דכיון דהמצוה היא לספור כדי שנדע חשבון הימים ואם אומר כמה ימים מספק הרי אין יודעין עדיין באיזה יום אנחנו עכשיו.

ודייק בספר עיון המועדים דצ"ע מה שכתבו התוס' במנחות דף ס"ו ע"א דכתבו שאדם שסופר ספירת העומר בבין השמשות הדין היא שיכול לברך על הספירה ואין צריך להמתין עד הלילה כיון שהיא ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא ולדברי הדבר אברהם דספירה מספק אינה נחשבת כלל לספירה א"כ כשסופר בין השמשות אז הרי היא מסופק באיזה יום הוא סופר ומדוע הספירה שלו תחשב ספירה.

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר אינו הספירה עצמה רק מה שזוכר כל היום איזה יום היא היום ולפיכך לא איכפת לן אם סופר בבין השמשות דהעיקר היא מה שבמשך היום זוכר היום אבל אם סופר כמה מספרים הלא במשך כל היום עדיין אינו יודע איזה יום היא ולפיכך לא יצא.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סי' תפ"ט סעיף ג' כתב דהנמצא עם ציבור הסופרים בעוד היום גדול מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור וכתב המג"א דיכיון בלבו אם אזכור בלילה איני מכוין לצאת בספירה זו.

ויש שדייקו דהרי קי"ל בכל התורה דדברים שבלב אינם דברים דאם עושה מעשה ובלבו חושב להיפך לא מהני אם כן כיון שאת מעשה המצוה דספירה עושה בפיו בלי שום תנאי מה יועיל מה שבלבו בא לבטלו על ידי תנאי.

ולפי הנ"ל מובן דעיקר הספירה אינו מה שמונה בפיו רק מה שמכוין ויודע בלבו כל היום איזה יום היום נמצא דאם אינו מכוין עוד עד הספירה האחרונה הרי לא מקיים המצווה נמצא דשניהם הם דברים שבלב.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהיינה.

ודייקו האחרונים איך מהני ספירה של היום למצות ספירה של אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות ספירה

דלא מהני דהנה איתא בגמ' בפסחים דף ז' שיש מצות שמברכין אקב"ו על כמו על המילה ויש מצות שמברכין בלמ"ד כמו להניח תפילין וכתב הר"ן שם דכלא דמלתאה היא דהיכן שאפשר לקיים המצוה ע"י שליח מברכין בעל והכין שאי אפשר לקיים ע"י שליח מברכין בל' והקשה הר"ן והא ספירת העומר שאי אפשר לקיים ע"י אחר ואפ"ה מברכין על ספירת העומר ותירץ דכיון שכבר קרב העומר והן מונים ממנו ולא מונים לו תיקנוהו בעל ועוד הקשה הר"ן מפני מה אנו מברכין במגילה על קריאתה ותקנו בעל ותירץ הר"ן מפני שיכולה הקריאה להתקיים על ידי אחר דלכאורה היינו שומע כעונה וצ"ב למה לא כתב דהיינו טעמא דמברכין בלשון על ספירת העומר כיון שיכול לצאת על ידי אחר כמו שתירץ לענין מגילה מוכח מיני' דבספירת העומר לא מהני שומע כעונה וא"כ קשה אמאי לא הביא הביאור הלכה ראי' מהר"ן שאין דין שומע כעונה בספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דאע"ג שיש שומע כעונה עדיין המצווה מתקיים ע"י האדם בעצמו ע"י שחושב על זה כל היום נמצא שלא היה הר"ן יכול לומר דבספירת העומר המצווה מתקיים ע"י אחרים דהרי אע"ג שמהני שומע כעונה מ"מ המצווה של הזכירה מקיים בעצמו.

ובזה מיושב נמי מה שהחנינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהיי מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהרי המצוה של הימים היא שידע בכל יום כל היום מה היא הספירה של היום אבל הספירה של השבועות היא לידע מתי נגמר הז' שבועות שיוכלו להקריב המנחה החדשה נמצא שאם היו שתי מצוות נפרדות היו דברים אחרים לגמרי ולפיכך יש לברך ברכה מיוחדת על כל אחד מהם.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה

דכמה ימים כולם ביום אחד והוא תמוה מאד.

ולפי הנ"ל מובן דהרי עיקר המצוה אינו מה שסופר בפיו רק מה שזוכר כל היום הספירה של היום וא"כ אינו מעכב אם לא מנה בפיו באותו יום דהרי העיקר היא המחשבה שלו.

ובזה מיושב נמי מה שבמגן אברהם סימן תפ"ט ס"ק ב' כתב שאם ספר ספירת העומר בלשון הקודש ואינו מבין לשון הקודש לא יצא ידי ספירת העומר דכיון דלא ידע מאי קאמר אין זו ספירה כלל הרי מבואר דכל שאינו מבין את הלשון אפילו שיודע מענין ספירת העומר לא יצא ידי חובה.

ומאידך מצינו במג"א כתב בסימן תל"ד ס"ק ו' בענין ביטול חמץ אם אומר בלשונו שאינו מבין אבל יודע הענין שהוא מפקיר את חמצו יצא.

ודי"קו האחרונים דמאי שנא ספירת העומר דסבירא להמג"א שאם אינו מבין הלשון אבל מבין את הענין לא יצא ולגבי ביטול חמץ אם אינו מבין הלשון אבל יודע הענין יצא מדוע לא נאמר שלא יצא כמו גבי ספירת העומר דבענין שביא את הלשון.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהמצוה היא שידע האדם כל היום מה היום הספירה ולפיכך בענין שיבין בדיוק איזה יום היום.

כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הספירה רק ענין של חשבון רק אפי' לאחר שכבר מנו בפה וכבר עשו החשבון יש חיוב לזכור הספירה במשך כל היום לפיכך הוי הרבה יותר מעשיית חשבון ויש לברך על זה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב המג"א הלכות פסח סי' תפ"ט ס"ק ב' ופשוט שמותר לספור ספירת העומר בכל לשון ודוקא בלשון שמבין ואם אינו מבין לשון הקודש וספר בלשון הקודש לא יצא דהא לא ידע מאי קאמר אבל בשו"ת שאילת יעבץ ח"א סי' קל"ט הביא את דברי המג"א וחולק עליו שיוצא ידי ספירת העומר אף בלשון שאינו מבין.

ודייקו האחרונים דצ"ע דברי המג"א מנין לו דבספירת העומר אינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין הלא בקריאת שמע דאינו יוצא אלא בלשון שמבין למדים מקרא דכתיב שמע ישראל בכל לשון שאתה שומע כמבואר בסוטה ל"ב ע"ב ועי' במאירי שם דכתיב שמע

בכל לשון שאתה שומע ר"ל שיהא מבין הדברים וא"כ בספירת העומר דליכא לימוד מקרא שצריך להבין מה שספר מנא לי' שאינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין.

ולפי הנ"ל מובן דהרי חייב האדם לזכור הספירה במשך כל היום ואם אינו מבין מה שסופר הלא אינו יודע כלל איזה ספירה היא היום ואיך יזכור איזה יום של ספירה היא היום.

ובזה מיושב נמי מה שפסק השו"ע ומצוה על כל אחד לספור לעצמו ובחק יעקב פי' דלפינן זה ממה שכתב וספרתם שתהא ספירה לכל אחד כמו שכתב ולקחתם לכם ביום הראשון דדרשינן מינה שתהא לקיחה לכל אחד ואחד.

ודייק בספר עיון המועדים מה שמדמה למלת ולקחתם דהתם שאני שהוא מצוה שבגופו לפיכך בעינן שיהי'.

לקיחה לכל אחד אבל הכא שיש דין של שומע כעונה אולי לא בעינן ספירה לכל אחד ואחד.

ולפי הנ"ל מובן דגם הכא הוי מצוה שבגופו שכל אחד חייב לידע במשך היום איזה מספר היום וזהו מצוה שבגופו על כל אחד.

ובזה מיושב נמי מה שהט"ז סי' תצ"ד כתב דמאחרין להתחיל ערבית

אחד סופר שאר הימים בלא ברכה כיון
שיש ראשונים שסוברין שאין הימים
מעכבים ולפיכך חייב לספור.

ודייקו האחרונים דמה מהני שיספור
אחר ששכח יום אחד הרי חסר
בתמימות ואפי' אם נאמר שאין הספירה
כולה מצוה אחת וכל יום היא חיוב
בפנ"ע מ"מ כיון שחסר בתמימות היה
זה צריך לעכב המצווה.

ולפי הנ"ל מובן דאין התמימות קאי
על הימים שלא יחסר יום אחד
רק דהתמימות קאי על כל יום גופי'
שיספור במשך כל היום.

בכניסת חג השבועות כדי שיהי' ימי
הספירה תמימות.

ויש שדייקו דכיון שכבר גמר לספור
אמש ועכשיו אינו עושה כלום מה
שייך חסרון בתמימות אם מקדים עכשיו
את כניסת החג.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה נמשך לכל
היום דבמשך כל היום חייב לזכור
איזה יום נמצא שאם מקדים היום טוב
חסר בהמצוה.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה
בשם הרי"ץ גיאות סימן תפ"ט
סעי' ח' הביא שאם שכח לספור יום

סימן ה'

**בענין אי המצוה היא לספור הימים עצמן או לספור סתם
והזמן היא ספירה אחד ליום**

מנין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים דהרי ישנם הרבה מצוות שהם כדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

ולפי הנ"ל מובן דסבר הגרעק"א דהמצוה היא לספור היום עצמו ולא לספור סתם א"כ אינו דין של דיבור רק לספור איזה דבר מיוחד ולפיכך אולי מהני כתיבה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

ודי"קו האחרונים דצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לבו יצא א"כ חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

הקשו האחרונים למה בספירת העומר יש דעות החק יעקב והלבוש שסוברין דלא מהני שומע כעונה מ"ש משאר מצות.

והנראה בזה היא שיש לחקור האם נאמר דמצות ספירת העומר המצווה היא לספור היום עצמו ולא שמונין והיא מוגבל להזמן או נאמר דהמצוה היא לספור והמצוה מוגבל לפעם אחת ביום שאז צריכין לספור אבל לא שמונין היום גופי' [זהו דלא כמו החקירה דלעיל אם זהו חובת גברא או חובת היום שהיום יהי' ספור אבל עכשיו אומרים דודאי הוי חובת הגוף רק דהשאלה היא מה היא חובת הגוף האם לספור היום או שהאדם יספור רק דהזמן מתי לספור היא מוגבל לפעם אחד ביום].

ולפי הנ"ל מובן שנחלקו בזה האם סופרין היום עצמו שאז לא מהני שומע כעונה שהרי השומע אינו מונה היום עצמו רק ששומע הספירה ומי שסובר שמהני סובר שהענין היא רק לספור סתם רק דהמצוה מוגבל לזמן שבכל יום יספור.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת רעק"א סי' כ"ט – ל' נסתפק אם כתב

ולפי הנ"ל מובן דאם היה הענין רק לספור סתם והיה רק דין בהדיבור היה מהני אבל כיון שצריכין לספור היום לא מהני מה שאומר סתם המספר עד שיכוין לספור בפועל היום.

ובזה מיושב נמי מה שהחיד"א בספרו ברכי יוסף סימן תפ"ט כתב בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה ימנה שאר הימים משהגדיל בלא ברכה והקשו האחרונים על דברי הפרי הארץ שכתב שלא יוכל לברך דלכאורה אמאי לא יברך מתורת לאו בר חיובא כמו שכתב התוס' בקידושין דף ל"א ע"א ובר"ה ל"ג ע"א דנשים יכולות לברך על מצות עשה שהזמן גרמא אף שפטורות בה א"כ מאי שנא שבספירת העומר קטן לא יוכל לברך.

ולפי הנ"ל מובן דאע"ג שיכולים לחנך הקטן לומר המספר אבל אינו מכוין לספור היום עצמו ולפיכך אין לצרף מה שספר בקטנותו.

ובזה מיושב נמי מה שיש שהקשו דלמה אם יש ספירת העומר וקידוש לבנה אומרים מקודם ספירת העומר ואח"כ קידוש לבנה הלא קידוש לבנה היא כל השנה וספירה אינה אלא במשך חמשים יום ותדיר ושאינו תדיר תדיר קודם.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה היא לספור הימים נמצא שמונה

חמשים חפצים וקידוש לבנה היא רק י"ב פעמים דבשלמא אי מונה עד חמשים הוי הכל דבר אחד אבל כיון שמונה הימים הוי חמשים דברים נפרדים.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחיוב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו קטן לא חשיבא מצוה ובענין תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה לבטלה ואילו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות.

ודי"ק בספר עיון המועדים שמשמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחיוב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ

לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחיוב כמו שאמרין גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי לכל שבעה.

ולפי הנ"ל מובן דאי היה המצווה על האדם לספור סתם היה שייך לומר דכיון שהיא אינו בר חיובא אינו חייב לספור כל הימים אבל לפי מה שכתבנו דמונה הימים עצמן וצריכין שנ' ימים יהיו ספורין א"כ לא איכפת לן אי חייב או לא סוכו"ס בעינן שיספור הנ' יום.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרא"ש ס"פ ערבי פסחים וז"ל והיכא דשכח ולא ספר בלילה כתב הבה"ג שסופר ביום ועוד כתב הבה"ג שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ואין נראה לר"י דכל לילה ולילה מצווה בפנ"ע היא.

ובביאור המחלוקת כתב המנחת חינוך מצווה ש"ו שהביאור ביסוד המצווה דספירת העומר היא אם הוא מצווה אחת של ספירת מ"ט יום או שיש מצווה בפנ"ע של ספירה כל יום דאם הכל מצווה אחת ודאי שאם שכח לספור יום אחד לא יקיים המצווה ואינו יכול לספור עוד ואם היא מצווה בפנ"ע כל יום ויום גם אם שכח יום אחד ולא קיים המצווה יכול לספור עוד בשאר הימים.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי בטעמו של הבה"ג מבואר בהד"י שהיא משום דבעינן תמימות ולא משום שהכל מצווה אחת ואין קיום מצווה בספירה כששכח יום אחד א"כ מה ההכרח לומר כך בדעת הבה"ג.

ולפי הנ"ל מובן דהמנחת חינוך סבר שאין החיוב לספור הימים שאז היה שייך לומר דהימים בעינן שיהי' תמימות רק דהחיוב היא על האדם לספור רק דהזמן היא כל יום ספירה אחת וע"כ דהטעם היא משום שהיא מצווה אחת.

ובזה מיושב נמי מה שהדבר אברהם חלק א' סימן ל"ד כתב שאדם המסופק בימי הספירה באיזה יום מימי הספירה הוא נמצא האם יכול לספור פעמיים ושלש מספק או שאינו יכול לספור ומסיק שאין יכולין לספור כמה ימים מספק דכיון דהמצווה היא לספור כדי שנדע חשבון הימים ואם אומר כמה ימים מספק הרי אין יודעין עדיין באיזה יום אנחנו עכשיו.

ודייק בספר עיון המועדים דצ"ע מה שכתבו התוס' במנחות דף ס"ו ע"א דכתבו שאדם שסופר ספירת העומר בבין השמשות הדין היא שיכול לברך על הספירה ואין צריך להמתין עד הלילה כיון שהיא ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא ולדברי הדבר אברהם דספירה מספק אינה נחשבת כלל לספירה א"כ כשסופר

בין השמשות אז הרי היא מסופק באיזה יום הוא סופר ומדוע הספירה שלו תחשב ספירה.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה היא לספור היום עצמו ולפיכך אי לא יודע איזה מספר הלא לא סופר בכלל היום אבל אם סופר בין השמשות לא איכפת לן אי לא סופר ממש בתוך אותו יום דהעיקר היא שמונה אותו יום וזה יכול לעשות אפי' ביום קודם שיכול לספור היום של מחר ולא בעינן שיעמוד בתוך אותו יום ממש.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דמ"מ עדיין לא ספר היום עצמו ולא מהני לן הא שהרהר בלבד דזה לא מהני רק שיהי' כאילו אמר הדיבור בעצמו אבל לא שיהי' כאילו ספר את היום.

ובזה מיושב נמי מה שבביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א' מביא מחלוקת הפוסקים אם מהני שומע כעונה במצות ספירת העומר והקשו האחרונים דלכאורה בחי' הר"ן לפסחים מבואר דלא מהני דהנה איתא בגמ' בפסחים

דף ז' שיש מצות שמברכין אקב"ו על כמו על המילה ויש מצות שמברכין בלמ"ד כמו להניח תפילין וכתב הר"ן שם דכלא דמלתאה היא דהיכן שאפשר לקיים המצוה ע"י שליח מברכין בעל והיכן שאי אפשר לקיים ע"י שליח מברכין בל' והקשה הר"ן והא ספירת העומר שאי אפשר לקיים ע"י אחר ואפ"ה מברכין על ספירת העומר ותירץ דכיון שכבר קרב העומר והן מונים ממנו ולא מונים לו תיקנוהו בעל ועוד הקשה הר"ן מפני מה אנו מברכין במגילה על קריאתה ותקנו בעל ותירץ הר"ן מפני שיכולה הקריאה להתקיים על ידי אחר דלכאורה היינו שומע כעונה וצ"ב למה לא כתב דהיינו טעמא דמברכין בלשון על ספירת העומר כיון שיכול לצאת על ידי אחר כמו שתירץ לענין מגילה מוכח מיני' דבספירת העומר לא מהני שומע כעונה וא"כ קשה אמאי לא הביא הביאור הלכה ראי' מהר"ן שאין דין שומע כעונה בספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דאע"ג ששומע המספר מחבירו מ"מ המצוה השהיא לספור היום עצמו זה עושה בעצמו שחלק זה א"א לצאת בשומע כעונה.

ובזה מיושב נמי מה שהמנחת חינוך מצוה ש"ו מסתפק לדעת הראשונים שסוברים דספירת העומר היא מצוה אחת ואם שכח לילה אחד הפסיד

יכול למנות ביום אחר אבל כיון דהמצוה היא רק לספור עצם היום אז זה יכול לעשות אפי' ביום אחר שאינו צריך להיות בתוך אותו יום כדי לספור אותו יום רק דאפי' ביום אחד יכול לספור יום האחר.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סימן תפ"ט סעיף א' וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים וכו'.

ויש שדייקו דמדוע סופרים את ימי הספירה שעברו ולא את ימי הספירה שנותרו עד יום מתן תורה הרי עיקר הספירה היא להביע את השאיפה לקראת מתן תורה וא"כ לכאורה הו"ל להתחיל מ"ט יום שנותרו ליום הנכסף עד ליום האחרון שלא נותר אלא יום אחד ומנא להו לחז"ל שסופרים מאחד ועד מ"ט ולא להיפך.

ולפי הנ"ל מובן דהרי המצוה היא לספור הימים ואם מונה מאחורה הרי אינו מונה הימים אדרבה הרי הוא סופר הימים הנשארים.

ובזה מיושב נמי מה שהשערי תשובה סימן תפ"ט ס"ו' מביא מחלוקת האחרונים אם שייך לספור ספירת העומר בראשי תיבות כגון שאומר היום ל"ג בעומר וכל כה"ג שדעת הגט פשוט שיצא וכן מייתי הבאר היטב מהכנה"ג

המנין מה הדין בקטן שספר קודם י"ג שנה מטעם חינוך והגדיל תוך ימי הספירה אם מחיוב מן התורה לספור בגדלותו והיינו אם מצטרף מה שספר בעודו קטן למה שיספור בגדלותו דאז חיובו מדאורייתא.

ודייקו האחרונים דהרי קי"ל דקטן שקבע מזוזה בפתחו כשר המזוזה אף לכשיגדל הרי דמצטרף מצותו מצד חינוך למצותו מן התורה אם כן מאי שנא ממצות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהרי לא שייך לחנך הקטן רק לומר המספר אבל לא לספור עצם היום ולפיכך לא מצטרף מה שספר בקטנותו.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהייתה.

ודייקו האחרונים איך מהני ספירה של היום למצות ספירה של אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות ספירה דכמה ימים כולם ביום אחד והוא תמוה מאד.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה המצוה שבכל יום יספור מספר אחד לא היה

בשם מהר"ש הלוי והפר"ח והשאלת יעב"ץ הסכימו שלא יצא.

ודייקו האחרונים וכי יש בספירת העומר דין אמירה בלשון הא לא בעינן אלא מעשה של ספירה וכל שיש כאן ספירה ואפילו בר"ת פשיטא וכמו לענין הגדת עדות דפשיטא דהוי הגדה בכה"ג א"כ אמאי כתב היעב"ץ שלא יצא.

ולפי הנ"ל מובן דאם היה המצוה לספור לעצמו כדי לידע החשבון ודאי היה מהני גם באומר גימטרי' אבל כיון שהמצוה היא שישפור היום בעינן שיהי' ספירה גמורה.

ובזה מיושב נמי מה שהחנינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש

ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות ע"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה בהימים היא למנות הימים בעצמן אבל בשבועות המצוה היא לספור לעצמן כדי לידע מתי נגמר הז' שבועות שיוכל להקריב המנחה החדשה א"כ הוי שני דברים נפרדים לגמרי.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אינו חושב לעצמו משום חשבון רק שסופר הימים עצמן וזה אינו משום חשבון ולפיכך צריכין לברך.

ובזה מיושב נמי מה שהט"ז סי' תצ"ד כתב דמאחרין להתחיל ערבית בכניסת חג השבועות כדי שיהי' ימי הספירה תמימות.

ויש שדייקו דכיון שכבר גמר לספור אמש ועכשיו אינו עושה כלום מה

שייך חסרון בתמימות אם מקדים עכשיו
את כניסת החג.

ודייקו האחרונים דמה הסברא בזה
דאפי' אם יש חיוב בפני עצמו
לספור השבועות מדוע לא צריך לספור
השבועות בדרך זו בכל יום ומה תלוי
זה בזה.

ולפי הנ"ל מובן דהרי הוא אינו סופר
סתם לשם חשבון רק שסופר היום
עצמו ולפיכך בעינן שיהי' יום שלם מה
שספר.

ולפי הנ"ל מובן דהרי סופרין היום
עצמו והשבוע עצמו וא"כ ברגע
שספרו השבוע עצמו פעם אחת מה
שייך לחזור ולספור עוה"פ ובשלמא אי
הוי מצוה אחד ע"כ יש לסופרו ביחד
עם הימים אבל אי הוי דבר נפרד מה
יש לספור עוה"פ.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם בספר
המצוות קס"א כתב דספירת
הימים וספירת השבועות מצוה אחת
דאילו היו השבועות מצוה בפנ"ע לא
היינו מסדרים מנינם כי אם בלילי
השבועות לבד.

סימן ט'

בענין אי תמימות עושה הכל ליום אחד ארוך
או שרק בעינן שיהי' ימים שלימים

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

ולפי הנ"ל מובן דודאי הוי מצוות נפרדות רק דהתמימות עושה כל המ"ט יום כמו יום אחד ולפיכך אם החסיר יום אחד ביטל הכל אבל ודאי דכל ספירה הוי מצוה בפנ"ע.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים דסברתו היא משום שהספירה כולה מצוה אחת היא ומשום הכי ימים מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות בפרק החומץ רבה בדף כ"ח מונה כל הדברים המעכבין זה את זה כגון ד' מינים שבלולב שבעה קני מנורה ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הפי' שמעכבים זה את זה רק

בהלכות גדולות פסק שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעי' תמימות ודייק בספר קרן אורה דבעל הלכות גדולות סותר ע"א דבתוס' במנחות ס"ו ע"א הביא בשם הבה"ג דאם לא ספר בלילה סופר ביום א"כ התמימות לאו לעיכובא וא"כ למה כתב דמי שלא ספר יום אחד שוב אינו סופר.

והנראה בזה היא דמצוות תמימות עושה שכל הימים יהי' כמו יום אחד ארוך ולפיכך לא איכפת לן אי לא ספר בלילה וסופר ביום דהרי כל המ"ט יום הם כמו יום אחד ארוך ורק אם החסיר יום אחד ולא ספר בכלל אז ביטל כל הספירה אבל אין כל יום צריך להיות שלם שהרי כל המ"ט יום נחשבין כיום אחד ארוך.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגר"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה לבטלה ואילו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות.

ודיין בספר עיון המועדים שמשמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחויב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחויב כמו שאמרינן גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דכל המ"ט יום הוי כמו יום אחד ולפיכך אינו יכול לפטור ממקצתו כיון דהוי כהחסיר חלק מהיום ולא דמי לסוכה שכל יום הוי מצוה בפנ"ע.

דתמימות עושה שיהי' הכל כיום אחד ולפיכך ממילא אם החסיר חלק מהיום לא יצא.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הט"ז בסימן תצ"ד היא שאין לקדש בערב יו"ט של שבועות מבעוד יום מפני שמגרע בתמימות של ימי הספירה ושיטת המג"א שאין להתפלל ערבית של ליל שבועות מבעוד יום מפני שמגרע בימי הספירה הוי חסרון בתמימות ודיין הנצי"ב דמדוע לא קפדינן בכל ימי הספירה לא לקדש בערב שבת מבעוד יום או לא להתפלל ערבית של שבת מבעוד יום והרי על ידי שמקבל שבת מוקדם מגרע בתמימות של אותו יום.

ולפי הנ"ל מובן דהרי בכל ימי הספירה כיון דכל המ"ט יום היא כמו יום אחד לא איכפת לן אי מתחיל היום האחר מוקדם דכולם הוי כמו יום אחד אבל ביום המ"ט אם מקדים הרי חסר בהתמימות שלא מהני לן שכולם הוי כמו יום אחד שהרי מחסיר בכל המ"ט יום שכבר נגמר עכשיו.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחויב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו

ראוי שלא לברך על מצוה זו כלל כדי שמי ששכח לא יכשל באיסורים רבים של ברכה לבטלה.

ולפי הנ"ל מובן דבאמת הוי כל אחד מצוה נפרדת רק דמ"מ אם החסיר אינו יכול לספור יותר כיון דמחמת התמימות הוי כיום אחד ארוך.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהיינה.

ודייקו האחרונים איך מהני ספירה של היום למצות ספירה של אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות ספירה דכמה ימים כולם ביום אחד והוא תמוה מאד.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דמכח תמימות נחשב הכל כיום אחד יכול להשלים גם בשאר הימים.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הלבוש הובא בכף החיים סי' תפ"ט ס"ק י"א דביום הראשון יספור מיד בתחילת הלילה משום תמימות ומשמע דהוי קפידא ביום הראשון יותר משאר הימים וצ"ע למה.

ובזה מיושב נמי מה שהפר"ח כתב בסי' תפ"ט דמי ששכח ולא ספר לילה אחת מימי הספירה שוב אינו יכול להוציא אחרים כיון שעכשיו אינו מחויב בדבר כמו שאמרנו בירושלמי שבן עיר אינו מוציא בן כרך בקריאת המגילה כיון שעכשיו אינו מחויב בדבר.

והקשו האחרונים דהרי הכא הוא מחויב בדבר רק שיש לו אונס שאינו רשאי לספור.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל המ"ט יום הוי כיוןם אחד הרי אם החסיר ספירה אחד נפקע ממנו כל החיוב דלא שייך לספור ביום אחר אם לא ספר יום אחד דכולו הוי כדבר אחד.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם שכח ולא ספר יום אחד שוב אינו מברך והתוס' במנחות ס"ו ע"א פליג עלי' ולכאורה הויכוח היא אם כל הימים הם מצוה אחת או מצוות נפרדות דהבה"ג סובר דהכל מצוה אחד ולפיכך אם החסיר כמה ימים חסר מהמצוה אבל התוס' סוברים דכל יום היא מצוה בפנ"ע ולפיכך אפי' אם החסיר יום אחד יכול לקיים המצוה ביום אחר.

ודייקו האחרונים דאם כל המ"ט יום הוי מצוה אחת נמצא שאם ישכח לספור יום אחד אז כל ברכתיו למפרע הוי ברכה לבטלה וא"כ היה

שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד מאי טעמא לולב דמפסקי לילות מימים כל יומא מצוה באפי' נפשי' הוא סוכה דלא מפסקי לילות מימים כלהו שבעה כחד יומא אריכא דמו וא"כ לפי ר"ת שאין לברך ביום הרי היה צריך להיות כל יום מצוה בפנ"ע ואמאי כתב הפר"ח שאם שכח יום אחד שוב אינו יכול לספור דמשמע מזה שכולו הוי מצוה אחד.

ולפי הנ"ל מובן שאני הכא דכל המ"ט יום הוי כמו יום אחד ולפיכך לא נחשב הפסק מה שאינו מונה ביום.

ובזה מיושב נמי מה שבטור או"ח סי' תפ"ט הביא בשם ר' סעדי' גאון שאף אם אין הספירות מעכבות ואף אם לא ספר יום אחד יכול להמשיך ולספור בברכה מ"מ אם לא ספר ביום הראשון אינו יכול להמשיך ולספור בברכה.

ודייקו האחרונים דמ"ש יום ראשון משאר הימים.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דמחמת תמימות נעשה כל המ"ט יום כיום אחד ולפיכך בשלמא אי לא ספר יום אחד באמצע יש לומר דעדיין נמשך יום האתמול אבל ביום הראשון אם לא ספר הרי ודאי חסר בתמימות.

ולפי הנ"ל מובן דבשאר הימים אין קפידא כ"כ דכל הימים נחשבים כיום אחד ארוך אבל ביום הראשון אם לא יספור תיכף ודאי שיחסר לו בתמימות.

ובזה מיושב נמי מה שהט"ז סי' תצ"ד כתב דמאחרין להתחיל ערבית בכניסת חג השבועות כדי שיהי' ימי הספירה תמימות.

ויש שדייקו דכיון שכבר גמר לספור אמש ועכשיו אינו עושה כלום מה שייך חסרון בתמימות אם מקדים עכשיו את כניסת החג.

ולפי הנ"ל מובן דהדין של תמימות אינו דין בהספירה רק דין בהיום שכל הימים נעשים כיום אחד וכיון שזהו דין בהיום בעינן שהיום בעצמו יהי' תמימות.

ובזה מיושב נמי מה שדעת ר"ת במגילה כ' ע"ב תוד"ה כל הלילה היא שאם שכח לברך ולספור בלילה לא יברך למחרת ביום וכתב הפר"ח בסי' תפ"ט סעי' ז' לבאר את דברי ר"ת דכיון שלא ספר בלילה חסר בתמימות ולפ"ז כתב הפר"ח דלר"ת אם שכח מלספור יום אחד שוב אינו סופר דחסר בתמימות.

ודייקו האחרונים דאיתא בגמ' בסוכה מ"ה ע"ב אמר רב יהודא אמר

סימן י'

האם הספירה היא משום חביבות המצווה

הפשט דבשביל זכר למקדש תקנו רבנן מצות ספירת העומר והוי כמצווה דרבנן בעלמא דא"כ אמאי סגי ביומי הלא כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון אלא התקנה היא זה גופי' רק לעשות זכר למקדש בעלמא ולא כשאר תקנות דרבנן לכן סובר אמימר דסגי ביומי ודבריו צ"ע דיוצא לפי דבריו שזה כמו שאר דינים שתקנו רבנן זכר למקדש כעין להניח אמה על אמה בקיר ואפר על ראש חתנים א"כ מדוע מברכין על מצוות ספירת העומר הרי אין זה מצוות ספירה אלא קיום דין זכר למקדש.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דעיקר המצווה היא להראות חביבות המצוות א"כ לפ"ז נמצא דהברכה היא חלק מהמצווה שבזה מראין השמחה שיש לנו בהספירה ולפיכך אע"ג דהוי רק זכר למקדש עדיין תקנו הברכה כיון שזהו חלק מעיקר המצווה שהיא להראות חביבות המצוות.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם מביא את הלכות ספירת העומר בהלכות תמידין ומוספין.

ודייקו האחרונים לשיטתו של הר"מ דספירת העומר לא תלוי בהבאת העומר דהא נוהג מה"ת גם בזמן הזה

דעת המג"א דלא מהני שומע כעונה בספירת העומר משום שנאמר לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד ובאמת צ"ע דמ"ש ספירת העומר מכל עניני דיבור דמהני בהו שומע כעונה ונכון דדרשין כן מקרא דוספרתם לכם מ"מ טעמא בעי' למה שונה ספירת העומר משאר עניני דיבור דמהני בהו שומע כעונה.

והנראה בזה היא ע"פ מה שיש לומר דהטעם למה התורה צוה לספור ספירת העומר היא להראות חביבות המצוות שכבר מחכים ומצפים מתי יוכלו להקריב המנחה החדשה.

ולפי זה מובן דכיוון עיקר המצווה היא להראות החביבות של המצווה וזה אין רואין רק אם סופר בעצמו ולא כששומע שאחרים מונין.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' מנחות ס"ו ע"א גופא אמר אביי מצווה לממני יומי ומצווה לממני שבוע רבנן דבי רב אשי מני יומי ומני שבועי אמימר מני יומא ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

בטעמא דאמימר דכיוון דזהו זכר למקדש ביאר הגרי"ז דהביאור היא דאין

א"כ היה צריך לכתוב הל' ספירת העומר בהל' תפלה או בהלכות ברכות.

ולפי הנ"ל מובן דגם להרמב"ם הטעם למה זה נוהג בזמן הזה היא כדי להראות חביבות המצווה שמחזין מתי יבנה המקדש ונוכל להקריב הקרבן ולפיכך כתב זה בהלכות תמידין ומוספין.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם בספר המצוות כתב מצות ספירת ימים והשבועות היא מצוה אחת והראי' הברורה לזה היותינו מונים השבועות ג"כ בכל לילה באמרנו שהם כך וכך שבועות וכך וכך ימים ואילו היו השבועות מצווה בפנ"ע לא הינו מסדרים המנין כי אם בלילי השבועות בלבד היינו אומרים היום שבוע אחד היום שני שבועות.

ודייקו האחרונים דאפי' אם היא שתי מצוות נפרדות יתכן דהמצווה היא לממני בכל יום השבוע.

ולפי הנ"ל מובן דהרי המצווה למנות כל יום היא כדי להראות חביבות המצווה ואם ספירות השבוע היא גם כן חלק מלהראות חביבות המצווה שרוצין להראות ששמחין שכבר עבר שבוע ועוד שבוע יש לומר זה כל יום להראות שכל יום שמחין שכבר עבר כמה שבועות ועוד מעט כבר יוכלו להקריב העומר אבל אם המצווה של השבועות

היא מצווה נפרדת כדי לידע החשבון מתי יש להקריב העומר א"כ למה צריכין להזכיר את זה כל יום ויום.

ובזה מיושב נמי מה שתוס' במנחות פ"ו ע"א כתב דכיון דבזה"ז ספירת העומר דרבנן טוב לספור ביום הראשון בספק חשיכה כדאי שיהי' שבע שבתות תמימות לגמרי.

ודייקו האחרונים דכיון דלא הוי אלא ספק אף דמכריעין לקולא משום ספק דרבנן למה לן להכניס עצמנו בספק ולספור מספק מה כל המהירות הזה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהענין היא לחהראות חביבות המצווה יש לעשות במהירות האפשרי להראות שמצפים ומחזין לספור ולהגיע לזמן הקרבת המנחה חדשה.

ובזה מיושב נמי מה שרעק"א בשו"ת או"ח סימן כ"ז כתב דאם מת לו מת בלילה ובית הקברות רחוק באופן שיהי' אונן כל הלילה ולמחרתו כל היום יספור בלא ברכה ושאר הימים יספור בברכה.

ודייקו האחרונים דאם אונן פטור פטור מכל המצוות א"כ מה יועיל בזה שסופר עתה כדי שיספור שאר הימים בברכה הרי פטור הוא ממצוות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דמ"מ יש לראות שיש לו געגועים וכבר מחכה מתי יקריבו העומר ולפיכך מהני זה שיוכל לספור בשאר הימים.

ובזה מיושב נמי מה שבהלכות גדולות פסק שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר משום דבעי' תמימות ודייק בספר קרן אורה דבעל הלכות גדולות סותר ע"א דבתוס' במנחות ס"ו ע"א הביא בשם הבה"ג דאם לא ספר בלילה סופר ביום א"כ התמימות לאו לעיכובא וא"כ למה כתב דמי שלא ספר יום אחד שוב אינו סופר.

ולפי הנ"ל מובן דהטעם למה בעינן תמימות היא כיון שכל המצוה היא להראות חביבות המצוה ואם רואין שיום אחד לא ספר הרי הראה בזה שלא איכפת לו כ"כ ולפיכך אינו יכול לספור עוד אבל בזה שאחיר כמה שעות עדיין לא הראה בזה שאינו שמח ולפיכך זה לא מעכב כיון שאין זה דין בהיום דבעי' תמימות רק תלוי במציאות של האדם.

ובזה מיושב נמי מה שדעת המג"א סימן תפ"ט בס"ק ב' דלא מהני שומע כעונה בספירת העומר משום שנאמר לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד.

ודייקו האחרונים דיוצא דהילפותא בספירה שתהי' ספירה לכל אחד ואחד באה לאפוקי מספירה שלא תהא מספיקה כשתעשה ע"י ב"ד

ולכאורה מה היתה ס"ד להטיל על ב"ד את מצוות ספירת העומר הלא כל מה שמצינו מצוות המטלות על ב"ד היא דווקא מצוות שחלו עליהם בתורת ב"ד כמו דינא דהורו ב"ד בשגגת הוראה שהב"ד חייב קרבן על שגגתו בתורת ב"ד או מצוות שהן מצוות של חלות שאין כח לעשות את החלות אלא לב"ד כמו קידוש ויובלות אבל מצוות שאינם של חלות ולא באו מכח ב"ד מה שייך להטיל על ב"ד דווקא.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל הספירה היא להראות החביבות של המצוה שיש לו להקריב המנחה החדשה והרי המנחה החדשה יכול רק הבי"ד להקריב א"כ הו"א דעליהם מוטל להראות חביבות המצוה דמה זה שייך באנשים אחרים.

ובזה מיושב נמי מה שקי"ל דכל מצוה הבא מזמן לזמן מברכין עליה שהחיינו אבל בספירת העומר אין מברכין שהחיינו.

וצ"ע דמ"ש מצוה זו משאר המצוות.

ולפי הנ"ל מובן דכל הענין של שהחיינו היא להראות חביבות המצוה ששמחין שהגיענו לזמן המצווה אבל הכא דכל המצוה של ספירה היא להראות חביבות המצוה אין צריכין עוד הברכה של שהחיינו להראות חביבות המצוה.

המצוה הו"א שצריך גם לומר הברכה כיון שזה גם מראה גודל חביבות המצווה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור העומר והקשה בספר עיון המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות ספירת העומר שצריך לברך קודם שיספור.

ולפי הנ"ל מובן דהכא הכוונה היא דהברכה הוי חלק מהמצווה כיון שעיי"ז רואין איך שהוא שמח בהמצווה ורואין החביבות של המצווה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת רעק"א סי' כ"ט – ל' נסתפק אם כתב מנין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים דהרי ישנם הרבה מצוות שהם כדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שכל המטרה של הספירה היא כדי להראות חביבות המצווה א"כ הרי ה"נ במה

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים דסברתו היא משום שהספירה כולה מצוה אחת היא ומשום הכי ימים מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות בפרק החומץ רבה בדף כ"ח מונה כל הדברים המעכבין זה את זה כגון ד' מינים שבלולב שבעה קני מנורה ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הטעם משום שמעכבין זה את זה רק דכיון דכל המצוה היא להראות שהוא כבר מחכה מתי יוכל להקריב המנחה החדשה נמצא ממילא שאם יום אחד לא ספר הרי הראה בזה שאין הוא מחכה כ"כ להגיע להמספר של מ"ט ולפיכך אינו יכול לספור עוד.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ה כתב וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר קדם לספור ולא בירך יצא ואינו חוזר ומברך ודייק בספר עיון המועדים דלאחר שכתב לנו הרמב"ם שיצא ידי חובת המצוה מה הו"א ששוב צריך לברך הרי כבר יצא ידי חובת המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל המטרה של הספירה היא להראות חביבות

שכותב הספירה רואין שהוא מחבב המצוות וא"כ די בזה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

ודייקן האחרונים דצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לבו יצא א"כ חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דכל מטרת הספירה היא להראות חביבת המצווה א"כ מובן דאם סופר דרך לימודו הלא אין רואין בכלל שיש לו חביבות להמצווה דהרי הוא סופר סתם דרך לימודו אבל בק"ש העיקר היא שיאמר אלו הדיבורים ולא איכפת לן אי הוא אומר דרך לימודו או לא.

ובזה מיושב נמי מה שהמג"א סי' תפ"ט ס"ק ז' הביא בשם הראב"ן שהיה סופר ספירת העומר בערב שבת בעוד היום גדול.

ודייק בספר עיון המועדים מהא שכתב המהרש"ל סי' י"ג דלא מועיל לספור העומר מבעוד יום גם אם קיבל

עליו שבת והביא רא"י מהא דאמרינן בברכות כ"ז ע"ב דרב צלי של שבת בערב שבת דהיינו שקיבל עליו שבת וברש"י וברא"ש כתב שם דאע"ג שרב התפלל ערבית של שבת מבעוד יום כיון שקיבל עליו שבת אבל קריאת שמע היה קורא בלילה דלענין מצות קריאת שמע לא היה מועיל מה שקיבל עליו שבת הרי מוכח להדי' שתוספות שבת לא חשיב לילה לענין קריאת שמע וממילא הוא הדין לענין ספירת העומר עכתו"ד א"כ לפ"ז צ"ב בדעת הראב"ן שסובר שיכול לספור מבעוד יום אם קיבל שבת הרי אם לקריאת שמע לא חשיב לילה הוא הדין לענין ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא להראות החביבות של המצווה מה שסופר וא"כ כ"ש אי מקדים קצת יותר שמראה עוד יותר חביבות המצווה ולא בעינן שיספור דוקא בתוך אותו יום שסופר.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעינן תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי מצינו שאין העולם מתקיים אלא בשביל

הבל פיהם של תינוקת של בית רבן
הרי רואין שיש חשיבות למה שקטן
עושה.

הרי הספירה שספר בזמן הפטור איננה
מצוה כלל דאזתה שעה היה פטור
ממצות ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דאין הכוונה שאין
חשיבות בספירתו רק דכיון שאין
הקטן מחויב מן הדין לא שייך לומר
שהוא סופר מחמת חביבות המצוה כיון
שאינו מחויב מן הדין בהמצוה של
הקרבת העומר ולפיכך אין לצרף מה
שספר בקטנותו.

ולפי הנ"ל מובן דסבר השערי תשובה
דכיון דכל הספירה היא רק
להראות שהיא מחבב המצוה די בזה
דבמציאות הראה הקטן שהוא מחבב
המצוה אע"ג שלא היה חייב מן הדין.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי
יוסף והשערי תשובה סי' תפ"ט
בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד
מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר
כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה
שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחויב
להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו
קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות
ולכא ואם ספר בברכה הוי ברכה
לבטלה ואילו שיטת השערי תשובה היא
שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף
את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות.

ובזה מיושב נמי מה שדעת השערי
תשובה באו"ח סי' תפ"ט ס"ק
כ' כתב שגם לדעת הבה"ג שספירת כל
הימים היא מצוה אחת מ"מ קטן שהגדיל
בימי הספירה אם ספר ספירת העומר
בעודו קטן ממשיך וסופר בברכה גם
לאחר שהגדיל דהספירה שספר בקטנותו
מצטרפת לספירה שסופר בגדלותו ואיכא
ספירה של שבע שבתות תמימות.

ודי"ק בספר עיון המועדים דאיתא בגמ'
בראש השנה כ"ח ע"א כפאו שד
ואכל מצה לא יצא ידי חובת המצוה
מכיון שבאותה שעה היה פטור מכל
המצות ולכן כשנתרפא חייב לחזור
ולאכול הרי חזינן מגמ' זו דמצוה שאדם
עושה בשעה שפטור אינה חשובה מצוה
כלל ועל כן כשמגיע זמן החיוב צריך
לחזור ולקיים המצוה ולפי זה תימא
על השערי תשובה ודעמ' כיצד מועלת
הספירה שספר בקטנותו ולא היה מחויב
בה לזמן שמחויב כבר במצות הספירה

ודי"ק בספר עיון המועדים שמשמע
שבין לברכי יוסף ובין להשערי
תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא
זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה
בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ'
בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר
אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב
חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה
סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה
מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן

ולפי הנ"ל מובן דכיון שכל מטרת הספירה היא להראות חביבות המצוה ואם לא ספר יום אחד הרי הראה בזה שאין לו חביבות להמצוה א"כ אינו מחיוב בכלל לספור יותר ולא משום אונס.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא להראות חביבות המצווה וזה מראה רק בזה שסופר ולא בזה שמהרהר בלבו א"כ לא יצא בהרהור אע"ג דהרהור נחשב כדיבור כיון דבמציאות לא דיבר.

ובזה מיושב נמי מה שבמגן אברהם סימן תפ"ט ס"ק ב' כתב שאם ספר ספירת העומר בלשון הקודש ואינו מבין לשון הקודש לא יצא ידי ספירת העומר דכיון דלא ידע מאי קאמר אין זו ספירה כלל הרי מבואר דכל שאינו מבין את הלשון אפילו שיודע מענין ספירת העומר לא יצא ידי חובה.

ומאידך מצינו במג"א כתב בסימן תל"ד ס"ק ו' בענין ביטול חמץ אם אומר בלשונו שאינו מבין אבל יודע הענין שהוא מפקיר את חמצו יצא.

שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחיוב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחיוב כמו שאמרין גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה היא להראות שיה הנכסף ן משתוקק מ"ט יום להקריב המנחה החדשה ובפחות מזה ליכא רבותא שהוא משתוקק דכל הרבותא היא שכבר שבע שבועות מקודם הוא משתוקק כבר להמצווה.

ובזה מיושב נמי מה שהפר"ח כתב בס' תפ"ט דמי ששכח ולא ספר לילה אחת מימי הספירה שוב אינו יכול להוציא אחרים כיון שעכשיו אינו מחיוב בדבר כמו שאמרין בירושלמי שבן עיר אינו מוציא בן כרך בקריאת המגילה כיון שעכשיו אינו מחיוב בדבר.

ודייק האבי עזרי דלכאורה אינו דמי לבן עיר שאינו מוציא בן כרך במגילה דשאני התם שביום ט"ו הבן עיר אינו מחיוב כלל משא"כ בספירת העומר שרק אנוס לקיים אבל הגברא בר חיובא היא ליום זה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה היא להראות החביבות המצוה א"כ מובן דכל אחד צריך לספור לעצמו דבלא"ה אין רואין החביבות של המצוה.

ובזה מיושב נמי מה שהחניוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עיי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דאם הם שני מצוות אז הרי המצוה לממני יומא היא משום להראות חביבות המצוה והשבועות היא משום החשבון וא"כ הוי שני דברים נפרדים לגמרי ויש לברך עליהם שתי ברכות.

ודי"קו האחרונים דמאי שנא ספירת העומר דסבירא להמג"א שאם אינו מבין הלשון אבל מבין את הענין לא יצא ולגבי ביטול חמץ אם אינו מבין הלשון אבל יודע הענין יצא מדוע לא נאמר שלא יצא כמו גבי ספירת העומר דבעינן שיביא את הלשון.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דעיקר היא להראות שהאדם מונה וסופר כמה ימים נשארו לו שמשותקק כבר לקיים המצוה של הקרבת שתי הלחם א"כ מובן דאם אינו מבין בכלל על מה הוא מדבר שלא הועיל כלום בהמנין שלו.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סי' תפ"ט סעיף א' כתב וז"ל ומצוה על כל אחד לספור לעצמו והוא מגמ' במנחות דף ס"ה ע"ב דאמרין שם ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד ופרש"י שכל אחד חייב לספור.

ובביאור הלכה הביא דברי הרשב"א שכתב שילפינן ממה דכתיב וספרתם לכם ומלת לכם מיותר שבא לרבות שבעינן ספירה לכולכם ולא שרק הבי"ד או הציבור יספרו וכתב שיש לדייק מדבריו שלא מהני שומע כעונה.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרשב"א לא מיעט רק שאין הבי"ד יכולין למנות אבל בשומע כעונה הרי כל אחד סופר לעצמו ולמה לא יהני שומע כעונה.

בכל לשון שאתה שומע כמבואר בסוטה ל"ב ע"ב ועי' במאירי שם דכתיב שמע בכל לשון שאתה שומע ר"ל שיהא מבין הדברים וא"כ בספירת העומר דליכא לימוד מקרא שצריך להבין מה שספר מנא ל"י שאינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה היא למנות כדי להראות שמשותקק להמצוה וסופר כמה ימים עוד נשארו לו מובן דדבר זה לא שייך רק כשמבין מה הוא מונה.

ובזה מיושב נמי מה שפסק השו"ע ומצוה על כל אחד לספור לעצמו ובחק יעקב פי' דלפינן זה ממה שכתב וספרתם שתהא ספירה לכל אחד כמו שכתב ולקחתם לכם ביום הראשון דדרשינן מינה שתהא לקיחה לכל אחד ואחד.

ודייק בספר עיון המועדים מה שמדמה למלת ולקחתם דהתם שאני שהוא מצוה שבגופו לפיכך בעינן שיהי'.

לקיחה לכל אחד אבל הכא שיש דין של שומע כעונה אולי לא בעינן ספירה לכל אחד ואחד.

ולפי הנ"ל מובן דאפי' אם נאמר דמהני שומע כעונה מ"מ המצוה מקיים האדם בעצמו ע"י שמראה החביבות של המצוה שיש לו.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דמנין הספירה אינו ענין של חשבון רק להראות חביבות המצוה ולפיכך יש לזה יותר חשיבות ויש לברך על זה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב המג"א הלכות פסח סי' תפ"ט ס"ק ב' ופשוט שמותר לספור ספירת העומר בכל לשון ודוקא בלשון שמבין ואם אינו מבין לשון הקודש וספר בלשון הקודש לא יצא דהא לא ידע מאי קאמר אבל בשו"ת שאילת יעבץ ח"א סי' קל"ט הביא את דברי המג"א וחולק עליו שיוצא ידי ספירת העומר אף בלשון שאינו מבין.

ודייקו האחרונים דצ"ע דברי המג"א מנין לו דבספירת העומר אינו יוצא אלא כשסופר בלשון שמבין הלא בקריאת שמע דאינו יוצא אלא בלשון שמבין למדים מקרא דכתיב שמע ישראל

גופי' שהאדם יודע כמה ימים היא היום
כבר נתברר שיש לו חביבות להמצוה
ולא נפק"מ אם התכוין או לא.

ובזה מיושב נמי מה שדעת ר"ת במגילה
כ' ע"ב תוד"ה כל הלילה היא
שם שכח לברך ולספור בלילה לא
יברך למחרת ביום וכתב הפר"ח בסי'
תפ"ט סעי' ז' לבאר את דברי ר"ת
דכיון שלא ספר בלילה חסר בתמימות
ולפ"ז כתב הפר"ח דלר"ת אם שכח
מלספור יום אחד שוב אינו סופר דחסר
בתמימות.

ודייקו האחרונים דאיתא בגמ' בסוכה
מ"ה ע"ב אמר רב יהודא אמר
שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד
מאי טעמא לולב דמפסקי לילות מימים
כל יומא מצוה באפי' נפשי' הוא סוכה
דלא מפסקי לילות מימים כלהו שבעה
כחד יומא אריכא דמו וא"כ לפי ר"ת
שאין לברך ביום הרי היה צריך להיות
כל יום מצוה בפנ"ע ואמאי כתב
הפר"ח שאם שכח יום אחד שוב אינו
יכול לספור דמשמע מזה שכולו הרי
מצוה אחד.

ולפי הנ"ל מובן דאין הטעם למה אם
החסיר יום אחד אינו יכול לספור
עוד כיון דכולן הוי מצוה אחד רק
דכיון שהחסיר יום אחד הרי הראה בזה
שאין לו החביבות של המצוה דא"כ
היה סופר כל יום.

ובזה מיושב נמי מה שהמהרלב"ח כתב
דהטעם למה אין מברכין שהחיינו
היא כיון שהמצוה לא נגמר עכשיו רק
לאחר נ' יום ולא שייך לברך עכשיו
שהחיינו ויש שדייקו דא"כ אמאי מברכין
ברכת המצוות הלא לא נעשה המצוה
עד נ' יום ויברך אז ולא עכשיו.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה להראות
חביבות המצוה מקיים כבר כל
יום במה שסופר אבל מ"מ כל המצוה
לא נגמר עד נ' יום.

ובזה מיושב נמי מה שאיתא בשו"ע
סימן תפ"ט סעיף ד' מי ששאל
אותו חבירו בין השמשות כמי ימי
הספירה בזה הלילה יאמר לו אתמול
היה כך וכך שאם יאמר לו היום כך
וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה
שכבר יצא בזה ידי ספירה וכתב המשנ"ב
שם כיון שאין מצוות צריכות כוונה
ואף דאנן קי"ל דצריכות כוונה והלא
לא כוון לקיים בזה המצווה מ"מ לענין
ברכה יש להחמיר ולחוש להך דעה
ולא יברך על ספירה שימנה אח"כ.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי כל
מצוות ספירה היא זכר למקדש
ואם כן כל שלא נתכוין למצוה הרי
אין בעשייתו זכר למקדש והרי לא
נתקימה המצוה כלל.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל הענין היא
להראות חביבות המצוה הרי מזה

ולא ספירת העומר שמונין כהמשך
מתחילת העומר וליכא היום חיוב חדש.

ולפי הנ"ל מובן דבכל יום שסופר יש
מצוה חדש של להראות חביבות
המצוה.

ובזה מיושב נמי מה שנוהגין לספור
העומר קודם קידוש לבנה ולכאורה
לפי המבואר בגמ' סוכה נ"ו דחיובא
דיומא קודם ולפיכך אומרים סוכה ואח"כ
זמן ה"נ היה לנו לברך על קידוש לבנה
שהיא חיובא דיומא מחמת תחילת החודש

סימן י"א

בענין שהברכה הוי חלק מהספירה שרק עי"ז
מבינן מה שאומר בספירת היום

ולפי"ז מובן למה הוא סופר בכל יום דבר שלא מצינו בשאר המצוות כיון שרק עי"ז מובן הספירה.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הכ"ה כתב וצריך לברך בכל לילה על ספירת העומר קדם לספור ולא בירך יצא ואינו חוזר ומברך ודייק בספר עיון המועדים דלאחר שכתב לנו הרמב"ם שיצא ידי חובת המצוה מה ההו"א ששוב צריך לברך הרי כבר יצא ידי חובת המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דהרי הברכה אינו דבר נפרד מהספירה רק שזה חלק מהספירה ולפיכך הו"א שאם לא בירך צריך לחזור ולברך דאל"ה לא יבינו על מה הוא מדבר בכלל כשאומר סתם הם כך וכך לעומר קמ"ל דבדיעבד דיצא.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שייספור העומר והקשה בספר עיון המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא דהברכה של הספירה אינו דבר נפרד מהספירה רק שזהו חלק מהספירה שרק עי"ז שאומר אשר קדשנו על מצוות ספירה אז מבינן מה שאומר אח"כ היום יום אחד לעומר דבלא"ה לא מובן מה שאומר היום כך לעומר או כך לעומר דמה כוונתו בזה לפיכך כדי שיובן מה שהוא אומר צריך לומר הברכה וזהו חלק מהספירה.

ספירת העומר שצריך לברך קודם שיספור.

ולפי הנ"ל מובן דכוונת הרמב"ם היא דהכא הברכה הוי חלק מהספירה דבלא"ה לא מובן בכלל על מה הוא מדבר כשסופר.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דאפי' באמירת היום יום כך וכך לעומר לא יצא לכתחילה בלי הברכה כיון שלא יודעין על מה הוא מדבר כ"ש כשרק הרהר בזה לא יצא בלי הברכה דהברכה הוי חלק מהספירה.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם שכח ולא ספר יום אחד שוב אינו מברך והתוס' במנחות ס"ו ע"א פליג עלי' ולכאורה הויכוח היא אם כל הימים הם מצוה אחת או מצוות נפרדות דהבה"ג סובר דהכל מצוה אחד ולפיכך אם החסיר כמה ימים חסר מהמצוה אבל התוס' סוברים דכל יום היא מצוה בפנ"ע ולפיכך אפי' אם החסיר יום אחד יכול לקיים המצוה ביום אחר.

ודייקו האחרונים דאם כל המ"ט יום הוי מצוה אחת נמצא שאם ישכח לספור יום אחד אז כל ברכותיו למפרע הוי ברכה לבטלה וא"כ היה ראוי שלא לברך על מצוה זו כלל כדי שמי ששכח לא יכשל באיסורים רבים של ברכה לבטלה.

ולפי הנ"ל מובן דלעולם לא יהי' ברכותיו לבטלה כיון שזה היה חלק מהספירה והרי היה מחיוב לספור מן הדין אע"ג שיש חשש שאח"כ ישכח יום אחד.

ובזה מיושב נמי מה שהתוס' במגילה דף כ' ע"ב ד"ה כל הלילה כתבו ואחר שבירך על הספירה אומר יהי רצון שיבנה בית המקדש משום דענין ספירה בזמן הזה היא זכר למקדש.

ויש שתמהו דמדוע לענין כורך דכל עניין אכילתה בזמן הזה היא משום זכר למקדש ואומר זה לפני קיום המצוה ולא חשיב הפסק מה שאומר זכר למקדש כהלל כיון שכל ענין המצוה היא זכר למקדש א"כ הוי חלק מהמצוה מה שמזכיר עניין המצוה ובה נשלמת המצוה א"כ ספירת העומר דהוי זכר למקדש מדוע אומרה רק לאחר שספר וקיים המצוה מאי שנא מרור מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהברכה הוי חלק מהספירה שע"ז מבינין

מה שהוא מונה ולפיכך צריכין לומר הכל ביחד.

ובזה מיושב נמי מה שהבעל המאור בסוף פסחים כתב שני טעמים למה אין מברכין ברכת שהחיינו על ספירת העומר א' כיון שאינו אלא זכר בעלמא.

ב' כיון שאין בספירת העומר הנאה אלא עגמת נפש שהיא זכר למקדש.

ודייקו האחרונים דבשלמא לטעמא בתרא מובן דשהחיינו דהוי משום הנאה אין מברכין על דבר שבצער אבל ברכת המצות שאינו תלוי בהנאה מברכין אבל לטעם הראשון שאינו נחשב כדי שיאמרו עליו שהחיינו הרי ה"נ לא הוי חשוב שיאמרו עליו ברכת המצוות.

ולפי הנ"ל מובן דמ"מ צריכין לומר ברכת המצוות כיון דבלא"ה לא מבינן מה שהוא סופר.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא צריכין לספור כדי שיבינו למה הוא מונה כשאומר היום כך וכך לעומר.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' במנחות ס"ו ע"א אמר אביי מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומבואר שהוא ב' מצוות א' ספירת הימים ב' ספירת השבועות.

ודייקו האחרונים דלמה אין מברכין על ספירת העומר ב' ברכות אחת לספירת ימים ואחת לספירת שבועות והלא מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי ומאי שנא מתפילין דמברך ב' ברכות כיון שב' מצוות הן.

ולפי הנ"ל מובן דהכא כל הברכה היא רק שיבינו בשביל מה הוא מונה וכיון שכבר מברך פעם אחת מבינן כבר כוונתו.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הראב"י סי' תקכ"ו וז"ל היכא דקסבר שהוא יום ד' ופתח אדעתא לספור כן ואח"כ נזכר שהוא יום ה' וסיים בה' אי נמי להיפך וכדאיתא בסוגיא דברכות דף י"ב ע"א דאם נקט כסא דשיכרא וסבר דחמרא היא ופתח אדעתא דחמרא וכו' דהוי בעי' דלא איפשטא והוא הדין הכא וכיון דספירה דאוריתא אזלינן לחומרא וצריך לספור ולחזור ולברך ואע"ג דברכה לאו דאוריתא היא מ"מ כיון דספירה דאוריתא וצריך לספור לאו

מלתא היא לספור בלא ברכה ואין כאן משום ברכה לבטלה.

ודי"ק הט"ז ס"ק ט' דאף דספירת העומר דאוריתא אכתי ברכת המצוות דרבנן ולמה חוזר ומברך הא לגבי הברכה הוי ספיקא דרבנן ואזלינן לקולא עי"ש מה שתירץ דחשבינן גם הברכה לדאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה הוי חלק מהספירה דבלא"ה לא מובן בכלל מה הוא מונה ולפיכך צריכין לחזור ולברך.

ובזה מיושב נמי מה שהבית יוסף סי' תפ"ט סעיף ב' כתב בשם התרומת הדשן דאם לא ספר בלילה ונזכר ביום יספור ביום בלי ברכה ובלילות אחרות יספור בברכה דמקרי שפיר תמימות הואיל ולא דילג יום א' לגמרי ויש מרבותינו שלמדו בדבריו שהיא משום ספיק ספיקא דשמא ספירת יום יממא הוי ספירה מעליא והוי שפיר תמימות ואם תמצי לומר דלא הוי ספירה דלמא כדעת התוס' דכל יומא הוי מצוה בפנ"ע.

ודי"קו האחרונים שאם נאמר שהיא מטעם ספיק ספיקא איך מורין לו לספור ביום בלא ברכה דעל ידי זה יורו לו לספור אחר כן בברכה הא קי"ל אין עושין ספיק ספיקא בידים.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהברכה היא חלק מהספירה לפיכך

משתדלין שיכלו לברך שע"ז מובן הספירה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שיספור.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בהל' ברכות כתב דעל כל המצות שמברך עליהם עובר לעשייתן הוא מברך בלמ"ד ולא בעל וא"כ היה צריך לברך לספור העומר ולא על ספירת העומר עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהכא הכוונה היא בעיקר להשמיענו מה סופרין ולמה א"כ לא מקפידין על הלשון כמו בשאר ברכות.

ובזה מיושב נמי מה שהבית הלוי כתב לחדש בשכח יום אחד דקי"ל דסופר שאר הימים בלא ברכה זה רק עד דמישלם שבועי אבל במישלם שבועי יכול לספור בברכה ומקורו בטור שאם מנה ימים בלא שבועות או שבועות בלא ימים יצא א"כ חזינן שעל מנין של שבועות לחוד ראוי לברך ולכן גם בשכח יום אחד יכול לברך על השבועות.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי בטור לא מבואר כלל שיוצא בשבועות לחוד אלא שאין צריך למנות מספר

הכולל של ימים אבל בשבועות לחוד
לכו"ע לא יצא רק שצריך לומר היום
שני שבועות וג' ימים וכדו'.

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא שיבינו
על מה ולמה הוא סופר אבל אין
הרכה על המצוה כמו גבי שופר.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דכל הברכה
נתקן כדי שיבינו על מה מדברים
וא"כ הרי גם על השבועות צריכין לספור
שיבינו על מה ולמה סופרים השבועות.

ובזה מיושב נמי מה שתוס' במנחות ס"ו
ע"א כתבו חידוש שיכול לספור
בבין השמשות לכתחילה ואף יכול לברך.

ובזה מיושב נמי מה שהגר"א כתב
שאם מתפלל בין השמשות יספור
אז בלי ברכה ויצא אז המצוה ואח"כ
בלילה יברך ויספור אע"ג שכבר יצא
המצוה כיון שהברכה מעכבת.

ויש שדייקו דאיך יכול לברך הא הוי
ספק ברכה לבטלה דהרי בכל
ספיקא דאוריתא יש מחלוקת אי מברכים
דבמרב"ם הלכות מילה פ"ג ה"ו כתבו
וכן אנדורוגינוס אין מברכין על מילתו
מפני שהוא אינו זכר ודאי וכתב הראב"ד
א"א אם אנדורוגינוס ספק מברכים עליו
מפני שהוא ספק דאוריתא ועל ספק
דאוריתא מברכים א"כ מובן דזהו דוקא
באנדורוגינוס שאין לו ברירה אחרת א"כ
הוי מחיוב מן התורה למול באופן של
ספק אבל הכא שיכול לספור בלילה
רק שיכול לפטור את עצמו ע"י ספירה
בבין השמשות אמאי יוכל לברך.

ויש שדייקו דאטו בשביל זה מותר
לומר הברכה כשכבר יצא המצוה.

ולפי הנ"ל מובן דהברכה הוי חלק
מהספירה דבלא"ה לא מובן בכלל
על מה ולמה הוא סופר.

ולפי הנ"ל מובן שיכול לברך כדי שיבינו
מה ששהוא סופר ולפיכך צריך
לברך אף מחמת ספק דאל"ה לא הוי
ספירה כלל.

ובזה מיושב נמי מה שבמ"ב סי' תקפ"ה
הביא בשם הבנין עולם שאם נטלו
השופר באמצע התקיעות והביאו לו
שופר אחר אין צריך לברך אבל אם
נטלו השופר בין הברכה לתחילת
התקיעה צריך לחזור ולברך.

ובזה מיושב נמי מה שמובא בפר"ח
סימן תפ"ט סעי' ח' שאם אחד
שכח לספור ספירת העומר אינו יכול
להיות ש"ץ ולברך כדי להוציא אחרים
שכל מי שאינו מחיוב בדבר אינו יכול
להוציא אחרים והוא אינו מחיוב בכלל

וצ"ע למה בספירת העומר פסק השו"ע
שאם בירך על מנת לומר ד'
ואח"כ נזכר שהיא יום ה' שפיר יצא
מ"ש ממי שכיון על שופר אחר ה"נ
הכא כיון ליום אחר.

בזה כיון שאינו יכול לברך לעצמו ודייקו
האחרונים דהרי הוא מחיוב בדבר רק
שיש לו אונס שאינו יכול לקיים המצוה
אבל בעצם הוא מחיוב בזה.

ולפי הנ"ל מובן דהרי הברכה תקנו רק
שיבינו מה שהוא סופר וכיון
דבמציאות אינו סופר לא תיקנו בכלל
בשבילו ברכה.

סימן י"ב

האם המצוה לספור בכל יום או שיכולין
ביום הראשון לספור כל המ"ט יום

בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהיינה ואז אה"נ אינו מברך רק ברכה אחת רק שאם הפסיק באמצע צריך לברך עוה"פ כמו שמי שיפשיט הטלית מעליו וילביש אותו למחר יצטרך לברך עוה"פ דהוי הפסק אע"ג שאם היה לובש הטלית כל המ"ט יום לא היה רק מצוה אחת.

ובזה מיושב נמי מה שידוע שיטת הרמב"ן שסובר דספירת העומר לא הוי מצות עשה שהזמן גרמא והשרדי אש האריך לבאר סברת הרמב"ן דהיא משום שאין המצוה מוגבל לזמן רק שצריכין לספור הימים האלו וממילא לא שייך לספור בזמן אחר נמצא דבעצם המצוה היא כל הזמן רק שלא שייך לספור ימים אלו רק כשהם מופיעים.

והקשו האחרונים דאיתא בגמ' בברכות כ' ע"ב דמצות קידוש היום בשבת הויא מצות עשה שהזמן גרמא וחייב הנשים בקידוש היא רק משום דאיתקוש זכור לשמור ולכאורה לפי דברי השרדי אש מצות קידוש הוי מ"ע שאין הזמן גרמא שהרי המצוה היא לקדש את יום השבת דהיינו את היום עצמו ובכי האי גונא שקיום המצוה

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פי' הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא דהמצוה של ספירת העומר אינו שישפור בכל יום מספר אחד רק שיכול לספור גם כל המ"ט יום בפעם אחת כמ"ש המנחת חינוך במצוה ש"ו וכמו שהביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי

ולפי הנ"ל מובן דהו"א דכיון שהיה יכול לברך הכל בפעם אחת ואז לא היה מברך רק ברכה אחת א"כ לעולם לא יברך רק ברכה אחת קמ"ל דכיון דמ"מ הפסיק צריך לברך כל יום בפנ"ע.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הט"ז בסימן תצ"ד היא שאין לקדש בערב יו"ט של שבועות מבעוד יום מפני שמגרע בתמימות של ימי הספירה ושיטת המג"א שאין להתפלל ערבית של ליל שבועות מבעוד יום מפני שמגרע בימי הספירה הוי חסרון בתמימות ודייק הנצי"ב דמדוע לא קפדינן בכל ימי הספירה לא לקדש בערב שבת מבעוד יום או לא להתפלל ערבית של שבת מבעוד יום והרי על ידי שמקבל שבת מוקדם מגרע בתמימות של אותו יום.

ולפי הנ"ל מובן דאין הספירת תלוי בכלל בהימים ולא בעינן שכל יום מימי הספירה יהי שלם רק דכל השבע שבועות בעינן שיהיו דבר שלם שזה ספר אבל הימים שבאמצע אולי לא ספר כלל בהם רק בשאר הימים.

ובזה מיושב נמי מה שנחלקו הברכי יוסף והשערי תשובה ס"י תפ"ט בשיטת הבה"ג הסובר שבדילג יום אחד מימי הספירה ולא ספר שוב אינו סופר כיצד ינהג קטן שהגדיל בימי הספירה שיטת הברכי יוסף היא שאינו מחיוב להמשיך ולספור דהספירה שספר בעודו

היא בזמן עצמו לא חשובה כמצות עשה שהזמן גרמא ואם כן דבריו היא לכאורה נגד גמרא מפורשת.

ולפי הנ"ל מובן דלפיכך לא הוי מצוה שהזמן גרמא שאינו תלוי באיזה זמן שיכול לספור כל אימת שרוצה בתוך אותו מ"ט יום א"כ הוי כמו ביכורים וברכת אילנות דלא הוי מ"ע שהזמן גרמא כיון שיכול לעשות זה במשך תקופה ארוכה כל אימת שרוצין.

ובזה מיושב נמי מה שקי"ל דכל מצוה הבא מזמן לזמן מברכין עליו שהחיינו אבל בספירת העומר אין מברכין ספירת העומר.

וצ"ע דמ"ש מצוה זו משאר המצות.

ולפי הנ"ל מובן דהרי הוא יכול לברך ביום המ"ט כל המ"ט יום וא"כ איך יברך אז שהחיינו לזמן הזה בדבר שהיה יכול כבר לעשות כמה שבועות לפני זה.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות תמידין ומוספין הכ"ה וצריך לברך בכל לילה בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר קודם שישפור העומר והקשה בספר עיון המועדים דהלא זה כבר כתב הרמב"ם בפ"א מהלכות ברכות הי"א שמברכין לפני כל מצוה א"כ מהו החידוש במצות ספירת העומר שצריך לברך קודם שישפור.

קטן לא חשיבא מצוה ובעינן תמימות וליכא ואם ספר בברכה הוי ברכה לבטלה ואילו שיטת השערי תשובה היא שימשיך ויספור בברכה שאפשר לצרף את מה שספר בעודו קטן ואיכא תמימות.

ודי"ק בספר עיון המועדים שמשמע שבין לברכי יוסף ובין להשערי

תשובה בעינן שיספור בעודו קטן ובלא זה פשיטא שאינו יכול לספור בברכה בגדלותו והיא תימה דהא איתא בגמ' בסוכה כ"ז ב' תניא ר' אליעזר אומר אין עושין סוכה בחולו של מועד דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים עשה סוכה הראוי' לשבעה ימי החג ואפ"ה מבואר בגמ' שם דגם לר' אליעזר קטן שהגדיל בימי החג עושה סוכה מכיון שחיובו שלו מתחיל באמצע ימי החג לא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעת ימי החג דחיוב זה היא רק למי שהיה מחיוב בסוכה קודם החג ומדוע א"כ לא נימא הכי גם גבי ספירת העומר דכיון שחיובו של מי שהגדיל בימי הספירה מתחיל באמצע החיוב ספירתו בזמן החיוב תמימה היא שהרי מקודם לא היה מחיוב כמו שאמרינן גבי סוכה דלא בעינן סוכה הראוי' לכל שבעה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שיכול לספור כל המ"ט יום בליל האחרונה א"כ לא שייך לומר שהיה פטור בזמן החיוב רק שהיא מחיוב בה רק שאינו יכול לספור אותם ימים שהיה בה קטן.

ובזה מיושב נמי מה שכתב הרא"ש ס"פ ערבי פסחים וז"ל והיכא דשכח ולא ספר בלילה כתב הבה"ג שסופר ביום ועוד כתב הבה"ג שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר דבעינן תמימות ואין נראה לר"י דכל לילה ולילה מצוה בפנ"ע היא.

ובביאור המחלוקת כתב המנחת חינוך מצוה ש"ו שהביאור ביסוד המצוה דספירת העומר היא אם הוא מצוה אחת של ספירת מ"ט יום או שיש מצוה בפנ"ע של ספירה כל יום דאם הכל מצוה אחת ודאי שאם שכח לספור יום אחד לא יקיים המצוה ואינו יכול לספור עוד ואם היא מצוה בפנ"ע כל יום ויום גם אם שכח יום אחד ולא קיים המצוה יכול לספור עוד בשאר הימים.

ודי"ק בספר עיון המועדים דהרי בטעמו של הבה"ג מבואר בהדי' שהיא משום דבעינן תמימות ולא משום שהכל מצוה אחת ואין קיום מצוה בספירה כששכח יום אחד א"כ מה ההכרח לומר כך בדעת הבה"ג.

ולפי הנ"ל מובן דהרי לא בעינן שימנה הספירה באותו יום שסופר ולפיכך אין לומר הטעם משום דבעינן תמימות רק דהטעם היא דכיון שהכל מצוה אחד לפיכך אם החסיר ספירה אחד אינו יכול לספור עוד עד שישלים מקודם הספירה

של אותו יום טורק אח"כ יכול להמשיך לספור.

ובזה מיושב נמי מה שבתשובות הגרעק"א מהדו"ק סימן כ"ט עד ל"ב פלפלו הגרעק"א האם יוצאין במה שכתב היום יום אחד לעומר או שצריך להוציא בפיו.

ודייקו האחרונים דלכאורה הלא עיקר המצוה היא לעשות מעשה להראות שיודע המספר ומהו ההו"א שלא יהני כתיבה.

ולפי הנ"ל מובן דאין צריכין לספור באותו יום שסופר א"כ אין הענין לידע המספר רק לומר המספרים בפה סתם אפי' אם זה לא באותו יום וא"כ אולי בעינן אמירה הוגנת ולא כתיבה.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה בסי' תפ"ט ס"א בד"ה ומצוה על כל אחד הביא מחלוקת ראשונים ואחרונים אם שייך שומע כעונה בספירת העומר ובדברי הביאור הלכה שם נראה שהנידון היא בהא דאיתא בגמ' במנחות ס"ה ע"ב ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד אם נכלל בזה גם דכל אחד מחיוב לספור בעצמו ולא שיצא ע"י ששומע מפי אחרים.

ודייק בספר עיון המועדים דמה שייך הכלל של שומע כעונה בספירת העומר דלכאורה שומע כעונה היא רק היכן שיש דין אמירה או קריאה ועניה

כברכות והלל דבזה שייך הכלל ששומע כעונה אבל בספירת העומר אינו דין של אמירה רק שידע בעצמו מה הספירה של היום ומאיכ"ת שיהני שומע כעונה.

ולפי הנ"ל מובן דאין המצוה בכלל לספור בתוך איזה יום וא"כ ע"כ שאין המצוה לידע באותו יום איזה יום היא רק המצוה היא לומר הספירה וא"כ הוי דין בהאמירה ולפיכך מהני שומע כעונה.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע או"ח סי' קי"ד סעיף ח' לגבי משיב הרוח ומוריד הגשם שכל זמן שלא עבר שלושים יום מסתמא טעה אבל אחר שלושים יום כבר יש חזקה שאמר ואינו צריך לחזור.

ודייקו האחרונים דהרי אם יש לו ספק אם ספר ספירת העומר כתבו הפוסקים שיחזור ויספור ואמאי לא נאמר דתלוי אם עבר שלושים יום מסתמא ספר וקודם שלושים יום מסתבר שלא ספר כמו במשיב הרוח וכו'.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שאינו חייב לספור בכל יום א"כ לאחר ל' יום לא ידעינן שספר כבר ל' פעמים דאולי הניח הכל כדי לספור לאחר זמן כל הימים למפרע.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם שכח ולא ספר יום

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דיכול להשלים בלילה שאח"ז.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סימן תפ"ט סעיף א' וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים וכו'.

ויש שדייקן דמדוע סופרים את ימי הספירה שעברו ולא את ימי הספירה שנותרו עד יום מתן תורה הרי עיקר הספירה היא להביע את השאיפה לקראת מתן תורה וא"כ לכאורה הו"ל להתחיל ממ"ט יום שנותרו ליום הנכסף עד ליום האחרון שלא נותר אלא יום אחד ומנא להו לחז"ל שסופרים מאחד ועד מ"ט ולא להיפך.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהמצוה אינו צריך להיות בכל יום ע"כ דהספירה אינו ענין של שאיפה והשתוקקות רק דבעינן שיספור סתם הימים ולפיכך יש לספור הימים עצמן ולא הימים הנשארים.

ובזה מיושב נמי מה שהחינוך מצוה ש"ו כתב בשם הרמב"ם סה"מ עשה קס"א וז"ל מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי ותחשוב שהן שני מצוות שאין הכוונה בזה לומר שתהי' מצוה בפנ"ע אבל הוא חלק מחלקי המצוה ואילו היו השבועות מצוה בפנ"ע היו להם שני ברכות אקב"ו על ספירת

אחד שוב אינו מברך והתוס' במנחות ס"ו ע"א פליג עלי' ולכאורה הויכוח היא אם כל הימים הם מצוה אחת או מצוות נפרדות דהבה"ג סובר דהכל מצוה אחד ולפיכך אם החסיר כמה ימים חסר מהמצוה אבל התוס' סוברים דכל יום היא מצוה בפנ"ע ולפיכך אפי' אם החסיר יום אחד יכול לקיים המצוה ביום אחר.

ודייקן האחרונים דאם כל המ"ט יום הוי מצוה אחת נמצא שאם ישכח לספור יום אחד אז כל ברכתיו למפרע הוי ברכה לבטלה וא"כ היה ראוי שלא לברך על מצוה זו כלל כדי שמי ששכח לא יכשל באיסורים רבים של ברכה לבטלה.

ולפי הנ"ל מובן דעדיין יכול להשלים כל הספירות שהחסיר עד סוף המ"ט יום וא"כ אין צריכין לחוש שיבוא לידי ברכה לבטלה.

ובזה מיושב נמי מה שבריש מס' ברכות מבואר שחייבו חכמים לקרות קריאת שמע קודם חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה אף שעיקר זמנה עד עלות השחר.

ודייקן האחרונים דצ"ע להניי שיטות דספירת יום אינו עולה לספירה א"כ אמאי לא חייבו חכמים לקיים מצות ספירת העומר עד חצות כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

ולפי הנ"ל מובן דכיון שאין צריכין לספור באותו יום עצמו ע"כ דלא הוי ענין של חשבון רק הספירה עצמה היא המצוה.

ובזה מיושב נמי מה שהבית שלמה באו"ח סי' ק"ב כתב שאם לא ספר בלילה ונזכר בין השמשות למחר וספר הדין היא שיספור בימים שאחר זה בברכה מדין ספיק ספיקא ודייק בספר עיון המועדים דהרי הוי תרי קולי דסתרי אהדרי דספק הראשון היא שמא לא קי"ל כהבה"ג והספק השני היא שמא היה יום והרי הא דמועיל ספירת יום אמרינן דהיא מכח הסכמת הבה"ג והתוס' לדינא אם כן נקט בספק זה את ההיתר של הבה"ג ואילו בספק הראשון נקט עיקר דלא קי"ל כשיטת רש"י והבה"ג נמצא דבספק אחד נקטינן כהבה"ג ובספק האחר אמרת להקל מצד שלא חיישינן לשיטת הבה"ג וא"כ הוי תרתי דסתרי ולא אמרינן ככה"ג ספק ספיקא כמבואר בבאר היטב בדיני ספק ספיקא ונשאר בצ"ע.

ולפי הנ"ל מובן דאפי' להבה"ג מותר אם ספר ביום שאחר זה והבה"ג לא אסר רק אם לא השלים הספירה של אתמול.

ובזה מיושב נמי מה שהט"ז סי' תצ"ד כתב דמאחרין להתחיל ערבית בכניסת חג השבועות כדי שיהי' ימי הספירה תמימות.

העומר ועל ספירת שבועי העומר ואין הדבר כן אבל המצוה היא ספירת העומר ימיו ושבועותיו כמו שכתבנו.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי הרמב"ם בעצמו כתב בספ"א מהלכות מעשר שאם רוצה להפריש מעשר ראשון מעשר שני מעשר עני בפעם אחת מברך רק חד ברכה אע"ג שהם מצוות נפרדות וכן על של ראש ושל יד נמי ברכין רק ברכה אחת אע"ג שהם מצוות נפרדות עי"ש מה שתירץ.

ולפי הנ"ל מובן דהמנין של הימים היא סתם שסופרין הימים ולא כדי לידע מתי מגיע זמן הקרבת מנחה החדשה דהרי יכול לספור אותם יחד הכל ביום אחד ומאידך המצוה לממני שבועי היא כדי לידע מתי מגיע הזמן להקריב המנחה החדשה דהרי השבועות יכול לספור רק בזמן א"כ הוי שני דברים נפרדים לגמרי.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ויש שדייקו דכיון שכבר גמר לספור אמש ועכשיו אינו עושה כלום מה שיך חסרון בתמימות אם מקדים עכשיו את כניסת החג.

ולפי הנ"ל מובן דהתמימות אינו תלוי בהימים שהיה יכול לספור כבר מלפני הרבה זמן רק דבעינן שימנה דבר שלם ולפיכך בעינן שהימים יהיו שלימים בלי קשר מתי שספר.

ובזה מיושב נמי מה שדעת ר"ת במגילה כ' ע"ב תוד"ה כל הלילה היא שאם שכח לברך ולספור בלילה לא יברך למחרת ביום וכתב הפר"ח בסי' תפ"ט סעי' ז' לבאר את דברי ר"ת דכיון שלא ספר בלילה חסר בתמימות ולפ"ז כתב הפר"ח דלר"ת אם שכח מלספור יום אחד שוב אינו סופר דחסר בתמימות.

ודייקו האחרונים דאיתא בגמ' בסוכה מ"ה ע"ב אמר רב יהודא אמר שמואל לולב שבעה וסוכה יום אחד מאי טעמא לולב דמפסקי לילות מימים כל יומא מצוה באפי' נפשי' הוא סוכה דלא מפסקי לילות מימים כלהו שבעה כחד יומא אריכא דמו וא"כ לפי ר"ת שאין לברך ביום הרי היה צריך להיות כל יום מצוה בפנ"ע ואמאי כתב הפר"ח שאם שכח יום אחד שוב אינו יכול לספור דמשמע מזה שכולו הוי מצוה אחד.

ולפי הנ"ל מובן דהספירה אינו תלוי כלל בהימים ולפיכך לא נחשב הפסק אם ביום אינו יכול לספור.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' במנחות ס"ו ע"א מובא אמירא מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

ודייקו האחרונים דמה בכך שזכר למקדש היא למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש.

ולפי הנ"ל מובן דהשבועות מונין כדי לידע מתי להקריב המנחה החדשה וזה לא צריכין רק שסופרין סתם הימין לזכר למקדש שזה אינו תלוי כלל בחשבון הימים.

ובזה מיושב נמי מה שהרמב"ם בספר המצוות קס"א כתב דספירת הימים וספירת השבועות מצוה אחת דאילו היו השבועות מצוה בפנ"ע לא היינו מסדרים מנינם כי אם בלילי השבועות לבד.

ודייקו האחרונים דמה הסברא בזה דאפי' אם יש חיוב בפני עצמו לספור השבועות מדוע לא צריך לספור השבועות בדרך זו בכל יום ומה תלוי זה בזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכוונה היא דאם זה היה מצוה בפנ"ע ולא סתם לספירה בעלמא כמו שסופרין הימים רק כדי לידע מתי נגמר הז' שבועות

א"כ למה צריכין לספור את זה כל יום
הלא העיקר היא לידע מתי מגיע זמן
הקרבת המנחה החדשה.
והקשו האחרונים דכיצד מועילה אמירת
אמש היו כך אם אכן חיסר את מצוות
הספירה של אתמול וכי יש תשלומין
לספירת העומר.

ובזה מיושב נמי מה שכתב החינוך
מצוה ש"ו שאם שכח לספור
בלילה יאמר אמש היו כך וכך בלא
ברכה ומונה האחרים עם כל ישראל
ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא לספור
הימים ולא בעינן שיספור אותו
ממש באותו יום.

סימן י"ג

בענין שהספירה היא זכר למקדש שיזכרו הביהמק"ד

לברך בכל יום כיון דבכל יום עושה מצוה מיוחד של לעשות זכר להביהמק"ד שיזכרו מה שהיה בבית המקדש עי"ז שסופר.

ובזה מיושב נמי מה ששיטת הבה"ג היא שאם הפסיק יום אחד ולא ספר שוב אינו סופר וביארו הראשונים דסברתו היא משום שהספירה כולה מצוה אחת היא ומשום הכי ימים מעכבים זה את זה.

והקשו האחרונים דבמשנה במנחות בפרק החומץ רבה בדף כ"ח מונה כל הדברים המעכבין זה את זה כגון ד' מינים שבלולב שבעה קני מנורה ארבע ציציות מעכבים זה את זה ואי נימא דמ"ט יום מעכבים זה את זה הו"ל להמשנה לחשוב גם את זה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין הטעם משום שהימים מעבין זה את זה רק שאם לא ספר מ"ט יום לא יזכרו מה שעשו בזמן המקדש.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת רעק"א סי' כ"ט – ל' נסתפק אם כתב מנין הספירה האם יכול לחזור ולספור בברכה או לא והיינו האם נימא כתיבה כדיבור בספירת העומר והקשו האחרונים

שיטת הבה"ג הובא בתוס' מנחות ס"ו ע"א ד"ה זכר היא דאם הפסיק יום א' ולא ספר שוב אינו סופר דבענין תמימות ובביאור טעמו כתב במנחת חינוך מצוה ש"ו דהיא משום שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ומכיון שלא מנה יום א' בטל ממנו החשבון וכן פ"י הגרי"ז שזה ידעינן מתמימות שהיא מצוה אחת.

והקשו האחרונים שצ"ע שיטת הבה"ג שאם גדר מצות ספירת העומר הוי מצוה אחת אריכתא מדוע מברכים בכל יום מימי הספירה הרי כל המ"ט יום הוי מצוה אחת והיכן מצינו שעל מצוה אחת מברכים ארבעים ותשע ברכות.

והנראה בזה היא דהטעם למה סופרין בזמן הזה כשאין בית היא כיון שרוצין לעשות זכר למקדש כמבואר בגמ' במנחות ס"ו – זכר למקדש היא דאין הכוונה כמו בשאר מקומות שתקנו חז"ל כמה דברים זכר למקדש דהיינו להצטער על חורבן הבית המקדש רק הכוונה היא לעשות זכר שיזכרו מהביהמק"ד שלא ישתכח מה שהיו רגילין לספור ספירת העומר נמצא דאה"נ עצם הספירה הוי מצוה אחד ומ"מ יש

דהרי ישנם הרבה מצוות שהם בדיבור כגון קריאת שמע ותפלה וכדו' וכי יעלה על הדעת לומר כתיבה כדיבור במצוות אלו ומאי שנא מצות ספירת העומר מתפלה וקריאת שמע.

ולפי הנ"ל מובן דכיון דהעיקר היא רק לעשות זכר למקדש שיזכרו מה שהיה בזמן הבית די בכתיבה.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ת הלכות קטנות פ"א סימן קי"ד כתב מי שהיה קורא בתורה ודרך לימודו אמר היום יום אחד לעומר לא יצא ידי חובה משום דכוונת מצוות תלמוד תורה עוקרות את כוונת הספירה.

ודייקו האחרונים דצ"ע מהא דאיתא בגמ' בברכות י"ג היה קורא בתורה והגיע זמן קריאת שמע אם כיון לבו יצא א"כ חזינן דאף שלומד תורה אין זה עקירה לכוונת מצוות קריאת שמע ויוצא ידי חובת קריאת שמע ומאי שנא קריאת שמע מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דהכא כל המטרה היא שיהי' להאדם זכר למקדש שיזכור מה שהיה בזמן המקדש צריכין שיכוין את זה שכן היה בזמן הבית ולא שיאמר סתם דרך לימודו.

ובזה מיושב נמי מה שהחיד"א בספרו ברכי יוסף סימן תפ"ט כתב בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בתוך ימי הספירה ימנה שאר הימים משהגדיל

בלא ברכה והקשו האחרונים על דברי הפרי הארץ שכתב שלא יוכל לברך דלכאורה אמאי לא יברך מתורת לאו בר חיובא כמו שכתב התוס' בקידושין דף ל"א ע"א ובר"ה ל"ג ע"א דנשים יכולות לברך על מצות עשה שהזמן גרמא אף שפטורות בה א"כ מאי שנא שבספירת העומר קטן לא יוכל לברך.

ולפי הנ"ל מובן דהרי אין יכולין לחנך הקטן רק שיספור אבל לא מה שיכוין דהיינו שיכוין שזהו זכר למקדש שכן היה בבית המקדש.

ובזה מיושב נמי מה שהמג"א סי' תפ"ט ס"ק ז' הביא בשם הראב"ן שהיה סופר ספירת העומר בערב שבת בעוד היום גדול ודייק בספר עיון המועדים מהא שכתב המהרש"ל סי' י"ג דלא מועיל לספור העומר מבעוד יום גם אם קיבל עליו שבת והביא רא"י מהא דאמרינן בברכות כ"ז ע"ב דרב צלי של שבת בערב שבת דהיינו שקיבל עליו שבת וברש"י וברא"ש כתב שם דאע"ג שרב התפלל ערבית של שבת מבעוד יום כיון שקיבל עליו שבת אבל קריאת שמע היה קורא בלילה דלענין מצות קריאת שמע לא היה מועיל מה שקיבל עליו שבת הרי מוכח להדי' שתוספות שבת לא חשיב לילה לענין קריאת שמע וממילא הוא הדין לענין ספירת העומר עכתו"ד א"כ לפ"ז צ"ב בדעת הראב"ן שסובר שיכול לספור מבעוד יום אם

קיבל שבת הרי אם לקריאת שמע לא חשיב לילה הוא הדין לענין ספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דמ"מ הקטן לא התכוין בספירה שספר בקטנותו שהיא זכר למקדש.

ולפי הנ"ל מובן דשאני ספירת העומר דהוי רק זכר למקדש שיזכרו מה שהיו סופרין במקדש ולא בעינן שיהי' ממש דוקא בתוך אותו יום.

ובזה מיושב נמי מה שדעת השערי תשובה באו"ח סי' תפ"ט ס"ק כ' כתב שגם לדעת הבה"ג שספירת כל הימים היא מצוה אחת מ"מ קטן שהגדיל בימי הספירה אם ספר ספירת העומר בעודו קטן ממשיך וסופר בברכה גם לאחר שהגדיל דהספירה שספר בקטנותו מצטרפת לספירה שסופר בגדלותו ואיכא ספירה של שבע שבתות תמימות.

ובזה מיושב נמי מה שדעת הברכי יוסף סי' תפ"ט סק"כ בשם שו"ת פרי הארץ שקטן שהגדיל בימי הספירה סופר בלא ברכה מכיון שהספירה בעודו קטן לא הוי מצוה שהרי קטן אינו מצוה על ספירת העומר והרי בעינן תמימות וליכא דהימים הראשונים שספר נפלו ואינם מצטרפים לספירה שסופר בגדלותו.

ודי"ק בספר עיון המועדים דאיתא בגמ' בראש השנה כ"ח ע"א כפאו שד ואכל מצה לא יצא ידי חובת המצוה מכיון שבאותה שעה היה פטור מכל המצות ולכן כשנתרפא חייב לחזור ולאכול הרי חזינן מגמ' זו דמצוה שאדם עושה בשעה שפטור אינה חשובה מצוה כלל ועל כן כשמגיע זמן החיוב צריך לחזור ולקיים המצוה ולפי זה תימא על השערי תשובה ודעמ' כיצד מועלת הספירה שספר בקטנותו ולא היה מחיוב בה לזמן שמחויב כבר במצות הספירה הרי הספירה שספר בזמן הפטור איננה מצוה כלל דאותה שעה היה פטור ממצות ספירת העומר.

ודי"ק האחרונים דהמג"א או"ח סי' רס"ז מביא להלכה את שיטת המרדכי דמי שקידש בערב שבת בזמן תוספות שבת יוצא ידי חובת קידוש דאוריתא גם אי נימא דחיוב תוספות שבת היא מדרבנן ואין צריך לחזור ולקדש כשחשיכה כיון דבזמן שקידש היה מחויב בקידוש מדרבנן מהני לפוטרו גם מחיובא דאוריתא של קידוש ולפי זה קשה מדוע לא נאמר שספירת הקטן כשהיה מחויב בה מדרבנן אינה מועלת לזמן שמחויב בספירה מדאוריתא כשם שמצינו בקידוש הנאמר בזמן חיוב דרבנן דמהני לזמן חיוב דאוריתא.

ולפי הנ"ל מובן דסובר השערי תשובה דכיון דסוכו"ס היה זכר להמקדש שזוכרין כבר מה שהיה בית המקדש

די בזה אע"ג דבעצם לא יצא כלל ידי חובת המצוה.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע שצריך בספירת העומר לחשוב תחילה את מספר הימים כדי שלא יטעה ודייקו האחרונים דלמאן דאמר הרהור כדיבור דמי איך מברך על הספירה הרי כבר יצא בהרהור וחשיב כמו שספר ששוב אינו יכול לברך.

ולפי הנ"ל מובן דמ"מ לא הוי זכרון לבית המקדש רק אם אומר בפה שע"ז זוכר המקדש ולא מהני מה שחושב בלבו.

ובזה מיושב נמי מה שמבואר בשו"ע או"ח סי' קי"ד סעיף ח' לגבי משיב הרוח ומוריד הגשם שכל זמן שלא עבר שלושים יום מסתמא טעה אבל אחר שלושים יום כבר יש חזקה שאמר ואינו צריך לחזור.

ודייקו האחרונים דהרי אם ספר ספירת העומר כתבו הפוסקים שיחזור ויספור ואמאי לא נאמר דתלוי אם עבר שלושים יום מסתמא ספר וקודם שלושים יום מסתבר שלא ספר כמו במשיב הרוח וכו'.

ולפי הנ"ל מובן דהרי כל מטרת הספירה היא שיזכור שעושין זכר למקדש ואם אינו זוכר אם ספר הרי אינו זוכר הזכר למקדש וא"כ הרי משום זה גופי' צריך לספור עוה"פ.

בביאור הלכה סימן תפ"ט סעיף א' מביא מחלוקת הפוסקים אם

מהני שומע כעונה במצות ספירת העומר והקשו האחרונים דלכאורה בחי' הר"ן לפסחים מבואר דלא מהני דהנה איתא בגמ' בפסחים דף ז' שיש מצות שמברכין אקב"ו על כמו על המילה ויש מצות שמברכין בלמ"ד כמו להניח תפילין וכתב הר"ן שם דכלא דמלתאה היא דהיכן שאפשר לקיים המצוה ע"י שליח מברכין בעל והיכן שאי אפשר לקיים ע"י שליח מברכין בל' והקשה הר"ן והא ספירת העומר שאי אפשר לקיים ע"י אחר ואפ"ה מברכין על ספירת העומר ותירץ דכיון שכבר קרב העומר והן מונים ממנו ולא מונים לו תיקנוהו בעל ועוד הקשה הר"ן מפני מה אנו מברכין במגילה על קריאתה ותקנו בעל ותירץ הר"ן מפני שיכולה הקריאה להתקיים על ידי אחר דלכאורה היינו שומע כעונה וצ"ב למה לא כתב דהיינו טעמא דמברכין בלשון על ספירת העומר כיון שיכול לצאת על ידי אחר כמו שתירץ לענין מגילה מוכח מיני' דבספירת העומר לא מהני שומע כעונה וא"כ קשה אמאי לא הביא הביאור הלכה רא"י מהר"ן שאין דין שומע כעונה בספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דאפי' אם שומע מאחרים מ"מ עיקר המצוה מקיים בעצמו כשזוכר ע"ז מה שהיה במקדש נמצא דעצם המצוה עושין בעצמן ולא ע"י אחרים.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע סי' תפ"ט סעיף ג' כתב דהנמצא עם ציבור הסופרים בעוד היום גדול מונה עמהם בלא ברכה ואם יזכור בלילה יברך ויספור וכתב המג"א דכיון בלבו אם אזכור בלילה איני מכוין לצאת בספירה זו.

ויש שדייקו דהרי קי"ל בכל התורה דדברים שבלב אינם דברים דאם עושה מעשה ובלבו חושב להיפך לא מהני אם כן כיון שאת מעשה המצוה דספירה עושה בפיו בלי שום תנאי מה יועיל מה שבלבו בא לבטלו על ידי תנאי.

ולפי הנ"ל מובן דהמצוה היא מה שעושה בלב שזוכר מה שהיה במקדש ולפיכך כיון שכל המצוה היא בלב יכולין לבטלו ע"י מחשבה בלב.

ובזה מיושב נמי מה שהביאור הלכה סי' תפ"ט ד"ה הסופר הביא בשם רב האי גאון וז"ל דהיכא דאשתלי יום אחד יספור בליל שני שתי ספירות כגון ששכח ספירה ראשונה יאמר בספירה שניה אתמול היה אחד בעומרא והיום תרי בעומרא וכיון דמנוי גם של אתמול לא נפק מכלל תמימות תהינה.

ודייקו האחרונים איך מהני ספירה של היום למצות ספירה של אתמול וביותר נראה שיכול לקיים מצות ספירה דכמה ימים כולם ביום אחד והוא תמוה מאד.

ולפי הנ"ל מובן דהרי העיקר היא שיזכרו מה שהיה במקדש שספרו העומר אבל לא בעינן שיהי' ממש באותו יום.

ובזה מיושב נמי מה שהתוס' במגילה דף כ' ע"ב ד"ה כל הלילה כתבו ואחר שבירך על הספירה אומר יהי רצון שיבנה בית המקדש משום דענין ספירה בזמן הזה היא זכר למקדש.

ויש שתמהו דמדוע לענין כורך דכל עניין אכילתה בזמן הזה היא משום זכר למקדש ואומר זה לפני קיום המצוה ולא חשיב הפסק מה שאומר זכר למקדש כהלל כיון שכל ענין המצוה היא זכר למקדש א"כ הוי חלק מהמצוה מה שמזכיר עניין המצוה ובה נשלמת המצוה א"כ ספירת העומר דהוי זכר למקדש מדוע אומרה רק לאחר שספר וקיים המצוה מאי שנא מרור מספירת העומר.

ולפי הנ"ל מובן דשאני התם דזכר למקדש פי' זכר למה שעשו במקדש אבל הכא הפי' היא רק שיזכרו מה שהיה בזמן המקדש א"כ אין צריכין להגיד דהמעשה בעצמו כבר מזכיר מה שהיה בזמן המקדש.

ובזה מיושב נמי מה שבאבודרהם שער ג' הביא תשובת הר"י בן פלאט שאין לברך בקביעות חדשים בזמן הזה כיון דהוי רק חשבון שאין לנו סוד העיבור.

ודייק בספר עיון המועדים דמ"ש מספירת העומר דהוי חשבון גרידא ומכל מקום מברכין על מצות ספירת העומר ואם כן גם בחשבון החודשים יברכו גם בזמן הזה.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אינו ענין של חשבון רק לעשות שיזכרו מה שהיה בזמן המקדש ובשביל זה גופי' מברכין.

ובזה מיושב נמי מה שפסק השו"ע ומצוה על כל אחד לספור לעצמו ובחק יעקב פי' דלפינן זה ממה שכתוב וספרתם שתהא ספירה לכל אחד כמו שכתוב ולקחתם לכם ביום הראשון ודרשינן מינה שתהא לקיחה לכל אחד ואחד.

ודייק בספר עיון המועדים מה שמדמה למלת ולקחתם דהתם שאני שהוא מצוה שבגופו לפיכך בעינן שיהי'.

לקיחה לכל אחד אבל הכא שיש דין של שומע כעונה אולי לא בעינן ספירה לכל אחד ואחד.

ולפי הנ"ל מובן דגם הכא המצוה מקיים כל אחד בגופו ע"י שזוכר מה שהיה בבית המקדש.

ובזה מיושב נמי מה שאיתא בשו"ע סימן תפ"ט סעיף ד' מי ששאל אותו חבריו בין השמשות כמי ימי הספירה בזה הלילה יאמר לו אתמול

היה כך וכך שאם יאמר לו היום כך וכך אינו יכול לחזור ולמנות בברכה שכבר יצא בזה ידי ספירה וכתב המשנ"ב שם כיון שאין מצוות צריכות כוונה ואף דאנן קי"ל דצריכות כוונה והלא לא כוון לקיים בזה המצווה מ"מ לענין ברכה יש להחמיר ולחוש להך דעה ולא יברך על ספירה שימנה אח"כ.

ודייק בספר עיון המועדים דהרי כל מצוות ספירה היא זכר למקדש ואם כן כל שלא נתכוין למצוה הרי אין בעשייתו זכר למקדש והרי לא נתקימה המצוה כלל.

ולפי הנ"ל מובן דאין הכוונה של זכר למקדש הפי' היא שעושין איזה זכר למה שהיה במקדש רק שיזכור מה שהיה בבית המקדש ועי"ז שאומר שכך היום לעומר כדי שפלוגי ניספור עי"ז הרי זוכר שסופרין כמו בבית המקדש.

ובזה מיושב נמי מה שבגמ' במנחות ס"ו ע"א מובא אמימר מני יומי ולא שבועי אמר זכר למקדש היא.

ודייקו האחרונים דמה בכך שזכר למקדש היא למה לא נעשה בשלימות כמו שעשו בזמן המקדש.

ולפי הנ"ל מובן דהעיקר היא שיזכרו שספרו בבית המקדש ולפיכך די בזה שאומרים הימים שבזה זוכרין כבר שבבית המקדש היו סופרין.

ובזה מיושב נמי מה שבשו"ע הרב
סימן תפ"ט סעיף י"ב כתב
דבמצוה דרבנן אפי' אם לא התכוין לא
המוציא ולא מי ששומע לצאת בשמיעה
נמי יצא.

והקשו האחרונים דא"כ אמאי בברכת
השחר אמרינן דאפי' אם שמע
כל הברכות לא יצא כיון שלא התכוונו
לזה.

ולפי הנ"ל מובן דשאני הכא דהעיקר
היא שיזכור מה שהיה בזמן הבית
וכיון ששומע בכר זוכר אע"ג שאינו
יוצא בזה.

ובזה מיושב נמי מה שהח"י והפר"ח
כתבו דהלימוד של וספרתם לכם
בא לרבות שכל אחד סופר לעצמו ולא
רק הבי"ד.

ודייקו האחרונים דמהו ההו"א שזה יהי'
דין לבי"ד הלא בי"ד מונין רק
כשיש איזה דין של חלות כמו שמיטה
וכדו' אבל הכא הוי סתם מצוה של
ספירה ולמה יהי' זה מוטל על בי"ד.

ולפי הנ"ל מובן דהכא אין העיקר
הספירה עצמו רק מה שיוצא
מזה שזוכרין מה שהיה בבית המקדש
ולפיכך הו"א שזהו חיוב על הבי"ד
שיזכרו מה שהיה בזמן הבית.

תם ונשלם שבל לאל בורא עולם.
כן יעזרני השי"ת על דבר כבוד שמו.
סיימתי כ"ד סיון תשע"ב לפ"ק.

